

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 17.10.2018 r.
COM(2018) 691 final

ANNEX 1

ZAŁĄCZNIK

do

wniosku dotyczącego decyzji Rady

**w sprawie zawarcia Umowy o wolnym handlu między Unią Europejską a Socjalistyczną
Republiką Wietnamu**

UMOWA O WOLNYM HANDLU
MIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ
A SOCJALISTYCZNĄ REPUBLIKĄ WIETNAMU

PREAMBUŁA

Unia Europejska, zwana dalej „Unią”

oraz

Socjalistyczna Republika Wietnamu, zwana dalej „Wietnamem”,

zwane dalej łącznie „Stronami” lub, każda z osobna, „Stroną”,

UZNAJĄC swoje długotrwałe i silne partnerstwo oparte na wspólnych zasadach i wartościach odzwierciedlonych w Umowie o partnerstwie i współpracy oraz swoje znaczące więzi gospodarcze, handlowe i inwestycyjne;

DAŻĄC do dalszego zacieśnienia stosunków gospodarczych wpisujących się w ramy ich ogólnej współpracy międzynarodowej i w zgodzie z jej zasadami oraz przekonane, iż niniejsza Umowa stworzy nowe możliwości dla rozwoju handlu i inwestycji między wymienionymi Stronami;

UZNAJĄC, że niniejsza Umowa uzupełni wysiłki w zakresie regionalnej integracji gospodarczej i będzie im sprzyjać;

ZDECYDOWANE, by wzmocnić swoje więzi gospodarcze, handlowe i inwestycyjne zgodnie z celem zrównoważonego rozwoju, w jego wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym, a także by promować handel i inwestycje na podstawie niniejszej Umowy z uwzględnieniem wysokiego poziomu ochrony środowiska i pracy oraz właściwych standardów i umów międzynarodowych;

PRAGNĄC poprawić warunki życia, promować wzrost i stabilność gospodarczą, tworzyć nowe miejsca zatrudnienia i zwiększyć ogólny dobrobyt oraz potwierdzając w tym celu swoje zobowiązanie do promowania handlu i liberalizacji inwestycji;

PRZEKONANE, że niniejsza Umowa przyczyni się do rozszerzenia i poprawy bezpieczeństwa rynku towarów i usług oraz do zapewnienia stabilnego i przewidywalnego otoczenia dla handlu i inwestycji, zwiększając tym samym konkurencyjność ich przedsiębiorstw na rynku globalnym;

POTWIERDZAJĄC swoje zobowiązania w ramach *Karty Narodów Zjednoczonych* podpisanej w San Francisco dnia 26 czerwca 1945 r. oraz mając na uwadze zasady sformułowane w *Powszechnej deklaracji praw człowieka* przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 10 grudnia 1948 r.;

UZNAJĄC znaczenie przejrzystości w handlu międzynarodowym przynoszącej korzyści wszystkim stronom;

DAŻĄC do ustanowienia jasnych i obustronnie korzystnych zasad regulujących handel i inwestycje oraz do zmniejszenia lub zniesienia barier we wzajemnym handlu i inwestycjach;

ZDECYDOWANE, by przyczynić się do harmonijnego rozwoju i rozszerzania międzynarodowej wymiany handlowej poprzez usuwanie przeszkód w handlu za pośrednictwem niniejszej Umowy oraz by unikać tworzenia nowych barier między Stronami w handlu i inwestycjach, które mogą obniżyć korzyści płynące z niniejszej Umowy;

UWZGLĘDNIAJĄC swoje odpowiednie prawa i obowiązki wynikające z Porozumienia WTO i innych wielostronnych, regionalnych i dwustronnych umów i uzgodnień, których są stronami;

PRAGNĄC wspierać konkurencyjność własnych przedsiębiorstw przez zapewnianie im przewidywalnych ram prawnych dla stosunków handlowych i inwestycyjnych,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

ROZDZIAŁ 1

CELE I OGÓLNE DEFINICJE

ARTYKUŁ 1.1

Ustanowienie strefy wolnego handlu

Strony ustanawiają niniejszym strefę wolnego handlu, zgodnie z art. XXIV GATT 1994 i art. V GATS.

ARTYKUŁ 1.2

Cele

Celem niniejszej Umowy jest liberalizacja i ułatwienie handlu i inwestycji między Stronami zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 1.3

Umowa o partnerstwie i współpracy

Do celów niniejszej Umowy „Umowa o partnerstwie i współpracy” oznacza *Umowę o wszechstronnym partnerstwie i współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Socjalistyczną Republiką Wietnamu, z drugiej strony, podpisaną w Brukseli dnia 27 czerwca 2012 r.*

ARTYKUŁ 1.4

Porozumienia WTO

Do celów niniejszej Umowy:

- a) „Porozumienie w sprawie rolnictwa” oznacza *Porozumienie w sprawie rolnictwa* zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- b) „Porozumienie w sprawie zamówień rządowych” oznacza *Porozumienie w sprawie zamówień rządowych* zawarte w załączniku 4 do Porozumienia WTO;
- c) „Porozumienie w sprawie w sprawie inspekcji przedwysyłkowej” oznacza *Porozumienie w sprawie inspekcji przedwysyłkowej* zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;

- d) „Porozumienie w sprawie rolnictwa” oznacza *Porozumienie w sprawie rolnictwa* zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- e) „Porozumienie antydumpingowe” oznacza *Porozumienie o stosowaniu artykułu VI Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994* zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- f) „Porozumienie w sprawie ustalania wartości celnej” oznacza *Porozumienie WTO o stosowaniu artykułu VII Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994* zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- g) „DSU” oznacza *Uzgodnienie w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów* zawarte w załączniku 2 do Porozumienia WTO;
- h) „GATS” oznacza *Układ ogólny w sprawie handlu usługami* zawarty w załączniku 1B do Porozumienia WTO;
- i) „GATT 1994” oznacza *Układ ogólny w sprawie taryf celnych i handlu 1994* zawarty w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- j) „Porozumienie w sprawie licencjonowania przywozu” oznacza *Porozumienie WTO w sprawie licencjonowania przywozu* zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- k) „Porozumienie w sprawie środków ochronnych” oznacza *Porozumienie w sprawie środków ochronnych* zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;

- l) „Porozumienie SCM” oznacza *Porozumienie w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych* zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- m) „Porozumienie SPS” oznacza *Porozumienie w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych* zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- n) „Porozumienie TBT” oznacza *Porozumienie w sprawie barier technicznych w handlu* zawarte w załączniku 1A do Porozumienia WTO;
- o) „Porozumienie TRIPS” oznacza *Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej* stanowiące załącznik 1C do Porozumienia WTO oraz
- p) „Porozumienie WTO” oznacza *Porozumienie z Marrakeszu ustanawiające Światową Organizację Handlu*, sporządzone w dniu 15 kwietnia 1994 r.

ARTYKUŁ 1.5

Definicje ogólne

Jeżeli nie określono inaczej, do celów niniejszej Umowy:

- a) „dzień” oznacza dzień kalendarzowy;

- b) „wewnętrzne” oznacza środki dotyczące ustawodawstwa, prawa lub przepisów ustawowych i wykonawczych w przypadku Unii i jej państw członkowskich, a w przypadku Wietnamu¹ odpowiednio ustawodawstwo, prawo lub przepisy ustawowe i wykonawcze na poziomie centralnym, regionalnym lub lokalnym;
- c) „towary” oznaczają produkty w rozumieniu GATT 1994, o ile w niniejszej Umowie nie wskazano inaczej;
- d) „System Zharmonizowany” oznacza Zharmonizowany System Oznaczania i Kodowania Towarów, w tym wszystkie uwagi oraz zmiany do niego (zwany dalej „HS”);
- e) „MFW” oznacza Międzynarodowy Fundusz Walutowy;
- f) „środek” oznacza wszelkie środki stosowane przez Stronę, w formie ustaw, rozporządzeń, regul, procedur, decyzji, działań administracyjnych lub w jakiegokolwiek innej formie;
- g) „osoba fizyczna pochodząca z terytorium Strony” oznacza obywatela jednego z państw członkowskich Unii lub obywatela Wietnamu, zgodnie z ich odpowiednimi przepisami²;
- h) „osoba” oznacza osobę fizyczną albo osobę prawną;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że w przypadku Wietnamu odpowiednie formy ustawodawstwa, prawo lub przepisy ustawowe i wykonawcze na poziomie centralnym lub lokalnym przewidziano w ustawie nr 80/2015/QH13 z dnia 22 czerwca 2015 r. w sprawie promulgacji aktów normatywnych.

² Termin „osoba fizyczna” obejmuje osoby fizyczne stale przebywające na Łotwie, które nie są obywatelami Łotwy lub innego państwa, ale które są uprawnione, na mocy przepisów ustawowych i wykonawczych Łotwy, do otrzymania paszportu dla osób niebędących obywatelami (paszport cudzoziemca).

- i) „państwo trzecie” oznacza państwo lub terytorium, które nie są objęte terytorialnym zakresem stosowania niniejszej Umowy określonym w art. 17.24 (Terytorialny zakres stosowania);
- j) „UNCLOS” oznacza *Konwencję Narodów Zjednoczonych o prawie morza* sporządzoną w Montego Bay dnia 10 grudnia 1982 r.;
- k) „WIPO” oznacza Światową Organizację Własności Intelektualnej oraz
- l) „WTO” oznacza Światową Organizację Handlu.

ROZDZIAŁ 2

TRAKTOWANIE NARODOWE I DOSTĘP TOWARÓW DO RYNKU

ARTYKUŁ 2.1

Cel

Strony stopniowo liberalizują handel towarami i poprawiają dostęp do rynku na przestrzeni okresu przejściowego, rozpoczynającego się od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy, zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy i zgodnie z art. XXIV GATT 1994.

ARTYKUŁ 2.2

Zakres

O ile w niniejszej Umowie nie przewidziano inaczej, niniejszy rozdział ma zastosowanie do handlu towarami między Stronami.

ARTYKUŁ 2.3

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału:

- a) „subsydia wywozowe dla produktów rolnych” oznaczają subsydia zgodnie z definicją zawartą w art. 1 lit. e) Porozumienia w sprawie rolnictwa, w tym we wszelkich zmianach do tego artykułu;
- b) „produkt rolny” oznacza produkt wymieniony w załączniku 1 do Porozumienia w sprawie rolnictwa;
- c) „transakcje konsularne” oznaczają procedurę uzyskania od konsula Strony dokonującej przywozu na terytorium Strony dokonującej wywozu lub na terytorium strony trzeciej faktury konsularnej lub wizy konsularnej dla faktur handlowych, świadectwa pochodzenia, manifestu ładunkowego, deklaracji wywozowej przewoźników lub innej dokumentacji celnej związanej z przywozem towarów.

- d) „należności celne” oznaczają wszelkie cła lub wszelkiego rodzaju należności nałożone na przywóz towarów lub z nim związane, w tym wszelkiego rodzaju podatki wyrównawcze lub należności dodatkowe nałożone na przywóz lub z nim związane, ale nie obejmują:
- (i) należności odpowiadających podatkom wewnętrznym, nałożonych zgodnie z art. 2.4 (Traktowanie narodowe);
 - (ii) cła nałożonego zgodnie z rozdziałem 3 (Środki ochrony handlu);
 - (iii) ceł stosowanych zgodnie z art. VI, XVI i XIX GATT 1994, Porozumieniem antydumpingowym, Porozumieniem SCM, Porozumieniem w sprawie środków ochronnych, art. 5 Porozumienia w sprawie rolnictwa oraz DSU oraz
 - (iv) opłat nałożonych zgodnie z art. 2.18 (Opłaty administracyjne, inne opłaty i formalności związane z przywozem i wywozem);
- e) „procedury licencjonowania wywozu” oznaczają procedury administracyjne¹ stosowane w ramach systemów wydawania pozwolenia na wywóz wymagające, jako warunek wstępny wywozu z terytorium Strony dokonującej wywozu, złożenia do właściwego organu administracyjnego wniosku lub innych dokumentów, innych niż te wymagane w procedurach celnych;

¹ Procedury określane jako „licencjonowanie”, jak również inne podobne procedury administracyjne.

- f) „procedury licencjonowania przywozu” oznaczają procedury administracyjne¹ stosowane w ramach systemów wydawania pozwoleń na przywóz wymagające, jako warunek wstępny przywozu na terytorium Strony dokonującej przywozu, złożenia do właściwego organu administracyjnego wniosku lub innych dokumentów, innych niż te wymagane w procedurach celnych;
- g) „nieautomatyczne procedury licencjonowania wywozu” oznaczają procedury licencjonowania wywozu, w przypadku których pozytywne rozpatrzenie wniosku nie następuje w odniesieniu do wszystkich osób fizycznych i prawnych, które spełniają wymagania danej Strony w zakresie prowadzenia działalności wywozowej dotyczącej produktów objętych procedurami licencjonowania wywozu;
- h) „nieautomatyczne procedury licencjonowania przywozu” oznaczają procedury licencjonowania przywozu, w przypadku których pozytywne rozpatrzenie wniosku nie następuje w odniesieniu do wszystkich osób fizycznych i prawnych, które spełniają wymagania danej Strony w zakresie prowadzenia działalności przywozowej dotyczącej produktów objętych procedurami licencjonowania przywozu;
- i) „pochodzący” odnosi się do pochodzenia towaru, ustalonego zgodnie z regułami pochodzenia określonymi w protokole 1 (dotyczącym definicji pojęcia „produkty pochodzące” oraz metod współpracy administracyjnej);
- j) „wymogi dotyczące wyników” oznaczają wymogi:
 - (i) wywozu określonej ilości, wartości lub określonego odsetka towarów;

¹ Procedury określane jako „licencjonowanie”, jak również inne podobne procedury administracyjne.

- (ii) zastępowania towarów przywożonych towarami Strony udzielającej pozwolenia na przywóz;
 - (iii) zakupu przez osobę, która korzysta z pozwolenia na przywóz, innych towarów na terytorium Strony udzielającej pozwolenia na przywóz lub przyznania przez nią pierwszeństwa towarom produkcji wewnętrznej;
 - (iv) produkowania przez osobę, która korzysta z pozwolenia na przywóz, na terytorium Strony udzielającej pozwolenia na przywóz, towarów zawierających określoną ilość, wartość lub określony odsetek zawartości wewnętrznej lub
 - (v) odnoszące się w jakikolwiek sposób do wielkości lub wartości przywozu, wielkości lub wartości wywozu lub kwoty wpływów w walucie obcej oraz
- k) „towar przerobiony” oznacza towar wymieniony w dziale 84, 85, 87, 90 lub 9402 HS, z wyjątkiem towarów wymienionych w dodatku 2-A-5 (Towary wyłączone z definicji towarów przerobionych), który:
- (i) całkowicie lub częściowo składa się z części uzyskanych z towarów wcześniej używanych oraz
 - (ii) charakteryzuje się podobnymi wynikami i warunkami pracy oraz żywotnością, jak pierwotny nowy produkt, i otrzymuje tę samą gwarancję, co pierwotny nowy produkt.

ARTYKUŁ 2.4

Traktowanie narodowe

Każda ze Stron przyznaje traktowanie narodowe towarom drugiej Strony zgodnie z art. III GATT 1994, włącznie z uwagami i postanowieniami uzupełniającymi do niego. W tym celu zobowiązania zawarte w art. III GATT 1994 wraz z uwagami i postanowieniami uzupełniającymi do niego zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

ARTYKUŁ 2.5

Klasyfikacja towarów

Klasyfikacja towarów w handlu między Stronami jest regulowana nomenklaturą taryfową każdej ze Stron, zgodnie z Systemem Zharmonizowanym.

ARTYKUŁ 2.6

Towary przerobione

Strony zapewniają towarom przerobionym takie samo traktowanie, jak nowym towarom podobnym. Strona może wymagać określonego etykietowania towarów przerobionych w celu uniknięcia wprowadzania konsumentów w błąd. Każda Strona wprowadza w życie postanowienia niniejszego artykułu w okresie przejściowym trwającym nie dłużej niż trzy lata od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 2.7

Obniżenie lub zniesienie należności celnych

1. O ile w niniejszej Umowie nie przewidziano inaczej, każda ze Stron obniża lub znosi należności celne nakładane na towary pochodzące z terytorium drugiej Strony zgodnie z odpowiednimi wykazami zawartymi w dodatkach 2-A-1 (Taryfa celna Unii) i 2-A-2 (Taryfa celna Wietnamu) w załączniku 2-A (Obniżenie lub zniesienie należności celnych).
2. Do celów obliczania kolejnych obniżek na podstawie ust. 1 podstawową stawką należności celnych dla każdego towaru jest stawka określona w wykazach zawartych w dodatkach 2-A-1 (Taryfa celna Unii) i 2-A-2 (Taryfa celna Wietnamu) w załączniku 2-A (Obniżenie lub zniesienie należności celnych). Zniesienie należności celnych ustanowione w dodatku 2-A-2 (Taryfa celna Wietnamu) nie ma zastosowania do używanych pojazdów silnikowych objętych kodami HS 8702, 8703 i 8704.
3. Jeżeli Strona obniży stawkę należności celnej stosowaną względem kraju najbardziej uprzywilejowanego do poziomu poniżej stawki należności celnej stosowanej zgodnie z odpowiednim wykazem zawartym w dodatkach 2-A-1 (Taryfa celna Unii) i 2-A-2 (Taryfa celna Wietnamu) w załączniku 2-A (Obniżenie lub zniesienie należności celnych), towary pochodzące z terytorium drugiej Strony kwalifikują się do zastosowania tej niższej stawki celnej.

4. O ile w niniejszej Umowie nie przewidziano inaczej, Strony nie podwyższają istniejących należności celnych stosowanych zgodnie z odpowiednim wykazem zawartym w dodatkach 2-A-1 (Taryfa celna Unii) i 2-A-2 (Taryfa celna Wietnamu) w załączniku 2-A (Obniżenie lub zniesienie należności celnych), ani nie przyjmują nowych należności celnych, w odniesieniu do towarów pochodzących z terytorium drugiej Strony.

5. Każda ze Stron może jednostronnie przyspieszyć obniżenie lub zniesienie stawek należności celnych dla towarów pochodzących z terytorium drugiej Strony, stosowanych zgodnie z odpowiednimi wykazami zawartymi w dodatkach 2-A-1 (Taryfa celna Unii) i 2-A-2 (Taryfa celna Wietnamu) w załączniku 2-A (Obniżenie lub zniesienie należności celnych). W przypadku gdy Strona rozważa takie przyspieszenie, informuje o tym drugą Stronę możliwie jak najwcześniej przed wejściem w życie nowej stawki należności celnej. Jednostronne przyspieszenie nie wyklucza możliwości podwyższenia stawki należności celnej do stawki pierwotnie ustalonej dla każdego etapu obniżenia lub zniesienia celi zgodnie z odpowiednimi wykazami zawartymi w dodatkach 2-A-1 (Taryfa celna Unii) i 2-A-2 (Taryfa celna Wietnamu) w załączniku 2-A (Obniżenie lub zniesienie należności celnych).

6. Na wniosek jednej ze Stron Strony konsultują się ze sobą w sprawie możliwości przyspieszenia lub rozszerzenia zakresu obniżenia lub zniesienia stawek należności celnych stosowanych zgodnie z odpowiednimi wykazami zawartymi w dodatkach 2-A-1 (Taryfa celna Unii) i 2-A-2 (Taryfa celna Wietnamu) w załączniku 2-A (Obniżenie lub zniesienie należności celnych). Jeżeli Strony uzgodnią wprowadzenie zmian do niniejszej Umowy w celu przyspieszenia lub rozszerzenia zakresu obniżenia lub zniesienia celi, uzgodnienie takie zastąpi wszelkie stawki lub kategorie znoszenia celi dla takich towarów ustalone zgodnie ze wspomnianymi wykazami. Zmiana taka staje się skuteczna zgodnie z art. 17.5 (Zmiany).

ARTYKUŁ 2.8

Usuwanie błędów administracyjnych

W przypadku popełnienia przez właściwe organy błędu we właściwym zarządzaniu systemem preferencyjnym dotyczącym wywozu, a zwłaszcza w stosowaniu postanowień protokołu 1 (dotyczącego definicji pojęcia „produkty pochodzące” oraz metod współpracy administracyjnej), jeżeli błąd ten wywiera skutki w zakresie cel przywozowych, Strona dokonująca przywozu może zwrócić się do Komitetu ds. Handlu, ustanowionego na podstawie art. 17.1 (Komitet ds. Handlu), o zbadanie możliwości podjęcia stosownych działań w celu rozwiązania takiego problemu.

ARTYKUŁ 2.9

Środki szczególne dotyczące preferencyjnego traktowania taryfowego

1. Strony współpracują w zakresie zwalczania naruszeń celnych dotyczących preferencyjnego traktowania taryfowego przyznanego na podstawie niniejszego rozdziału.

2. Do celów ust. 1 każda ze Stron oferuje drugiej Stronie współpracę administracyjną i wzajemną pomoc administracyjną w sprawach celnych i w powiązanych kwestiach w ramach wdrażania i kontroli preferencyjnego traktowania taryfowego, obejmujące następujące zobowiązania:

- a) weryfikację statusu pochodzenia danego produktu lub produktów;
- b) przeprowadzanie kolejnych weryfikacji dowodów pochodzenia i udostępnianie wyników tej weryfikacji drugiej Stronie oraz
- c) udzielanie Stronie dokonującej przywozu upoważnienia do przeprowadzenia misji służących weryfikacji autentyczności dokumentów lub prawdziwości informacji mających znaczenie dla przyznania danego preferencyjnego traktowania.

3. Jeżeli zgodnie z postanowieniami o współpracy administracyjnej lub wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych, o których mowa w ust. 2, Strona dokonująca przywozu ustali, że dowód pochodzenia został wydany bezpodstawnie, ponieważ nie spełniono wymagań przewidzianych w protokole 1 (dotyczącym definicji pojęcia „produkty pochodzące” oraz metod współpracy administracyjnej), Strona ta może odmówić preferencyjnego traktowania taryfowego zgłaszającemu, który starał się o nie w odniesieniu do towarów, dla których ten dowód pochodzenia wydano na terytorium Strony dokonującej wywozu.

4. Jeżeli Strona dokonująca przywozu uzna, że odmowa przyznania preferencyjnego traktowania taryfowego w odniesieniu do poszczególnych przesyłek, o której mowa w ust. 3, jest niewystarczająca do wdrożenia i kontroli preferencyjnego traktowania taryfowego danego produktu, Strona ta może, zgodnie z procedurą określoną w ust. 5, tymczasowo zawiesić odpowiednie preferencyjne traktowanie taryfowe w odniesieniu do danych produktów w następujących przypadkach:

- a) gdy Strona ta stwierdzi systematyczne naruszenia celne dotyczące wniosków o preferencyjne traktowanie taryfowe na podstawie niniejszej Umowy lub
- b) gdy Strona ta stwierdzi, że Strona dokonująca wywozu systematycznie nie wypełniała zobowiązań wynikających z ust. 2.

5. Właściwy organ Strony dokonującej przywozu bez zbędnej zwłoki powiadamia o swoich ustaleniach właściwy organ Strony dokonującej wywozu, udostępnia możliwe do zweryfikowania informacje, na podstawie których dokonano ustaleń, oraz podejmuje konsultacje z właściwym organem Strony dokonującej wywozu w celu znalezienia rozwiązania możliwego do przyjęcia przez obie Strony.

6. Jeżeli po upływie 30 dni od powiadomienia, o którym mowa w ust. 5, właściwe organy nie osiągnęły porozumienia co do rozwiązania możliwego do przyjęcia przez obie Strony, Strona dokonująca przywozu bez zbędnej zwłoki przekazuje sprawę Komitetowi ds. Handlu.

7. Jeżeli Komitet ds. Handlu nie uzgodni zadowalającego rozwiązania w ciągu 60 dni od przekazania sprawy, Strona dokonująca przywozu może tymczasowo zawiesić preferencyjne traktowanie taryfowe w odniesieniu do danych produktów.

Strona dokonująca przywozu może zastosować tymczasowe zawieszenie preferencyjnego traktowania taryfowego na podstawie niniejszego ustępu tylko przez okres niezbędny do ochrony jej interesów finansowych i do czasu, gdy Strona dokonująca wywozu przedstawi przekonujące dowody na to, że jest w stanie wypełnić zobowiązania, o których mowa w ust. 2, oraz zapewnić wystarczającą kontrolę wypełnienia tych zobowiązań.

Tymczasowe zawieszenie nie może przekraczać okresu trzech miesięcy. Jeżeli warunki, które doprowadziły do początkowego zawieszenia, utrzymują się po upływie trzymiesięcznego okresu, Strona dokonująca przywozu może podjąć decyzję o odnowieniu zawieszenia na kolejny okres trzech miesięcy. Każde zawieszenie podlega okresowym konsultacjom w ramach Komitetu ds. Handlu.

8. Strona dokonująca przywozu publikuje, zgodnie ze swoimi procedurami wewnętrznymi, zawiadomienia dla importerów w sprawie wszelkich powiadomień i decyzji dotyczących tymczasowego zawieszenia, o którym mowa w ust. 4. Strona dokonująca przywozu bez zbędnej zwłoki powiadamia Stronę dokonującą wywozu oraz Komitet ds. Handlu.

ARTYKUŁ 2.10

Towary naprawione

1. Strona nie stosuje ceł w odniesieniu do towarów, niezależnie od ich pochodzenia, które powracają na jej terytorium po tymczasowym wywiezieniu na terytorium drugiej Strony w celu naprawy, niezależnie od tego, czy taka naprawa mogłaby zostać przeprowadzona na terytorium Strony, z której towary zostały tymczasowo wywiezione.

2. Ust. 1 nie ma zastosowania do towarów przywożonych pod zabezpieczeniem majątkowym, do wolnych obszarów celnych lub na podobnych zasadach, które są wywożone w celu naprawy i nie są ponownie przywożone pod zabezpieczeniem majątkowym, do wolnych obszarów celnych ani na podobnych zasadach.
3. Strona nie stosuje ceł w stosunku do towarów tymczasowo przywiezionych z terytorium drugiej Strony w celu naprawy, niezależnie od ich pochodzenia.
4. Do celów niniejszego artykułu termin „naprawa” oznacza wszelkie działania w celu usunięcia uszkodzeń eksploatacyjnych i szkód materialnych, obejmujące przywrócenie towarowi jego pierwotnej funkcji lub zapewnienie zgodności z wymaganiami technicznymi dotyczącymi jego używania, bez których towar ten nie mógłby być nadal używany w zwykły sposób do celów, do których jest przeznaczony. Naprawa towaru obejmuje restaurację i konserwację. Nie obejmuje działań ani procesów, które:
 - a) prowadzą do pozbawienia towaru jego zasadniczych właściwości lub do powstania nowego towaru lub towaru o odmiennych cechach handlowych;
 - b) przyczyniają się do przekształcenia wyrobu niegotowego w wyrób gotowy lub
 - c) są wykorzystywane do poprawy lub ulepszenia parametrów technicznych danego towaru.

ARTYKUŁ 2.11

Cła wywozowe, podatki lub inne opłaty

1. Strona nie utrzymuje ani nie przyjmuje żadnych ceł, podatków ani innych opłat jakiegokolwiek rodzaju nakładanych na wywóz towaru na terytorium drugiej Strony ani w związku z tym wywozem, które przekraczają opłaty nałożone na towary podobne przeznaczone do konsumpcji wewnętrznej, innych niż zgodne z wykazem zawartym w dodatku 2-A-3 (Tabela ceł wywozowych Wietnamu) w załączniku 2-A (Obniżenie lub zniesienie należności celnych).
2. Jeżeli Strona stosuje niższą stawkę należności celnej, podatku lub opłaty w odniesieniu do wywozu towaru lub w związku z tym wywozem, tak długo jak stawka ta jest niższa niż stawka obliczona zgodnie z wykazem zawartym w dodatku 2-A-3 (Tabela ceł wywozowych Wietnamu) w załączniku 2-A (Obniżenie lub zniesienie należności celnych), zastosowanie ma ta niższa stawka. Niniejszego ustępu nie stosuje się do korzystniejszego traktowania przyznanego jakiejkolwiek innej osobie trzeciej na mocy umowy preferencyjnej.
3. Na wniosek jednej ze Stron Komitet ds. Handlu dokonuje przeglądu wszelkich należności celnych, podatków lub jakiegokolwiek innego rodzaju opłat nałożonych na wywóz towarów na terytorium drugiej Strony lub w związku z takim wywozem, jeżeli Strona przyznała korzystniejsze traktowanie jakiejkolwiek innej osobie trzeciej na mocy umowy preferencyjnej.

ARTYKUŁ 2.12

Subsydia wywozowe dla produktów rolnych

1. W kontekście wielostronnym Strony podzielają cel równoległego znoszenia wszelkich form subsydiów wywozowych i zapobiegania ponownemu ich wprowadzeniu oraz nałożenia ograniczeń na wszystkie środki wywozowe o skutku równoważnym dla towarów rolnych. W tym celu Strony współpracują ze sobą w celu wzmocnienia wielostronnych rygorystycznych zasad dla przedsiębiorstw państwowych prowadzących wywóz produktów rolnych, międzynarodowej pomocy żywnościowej oraz wsparcia finansowania wywozu.
2. Od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy Strona dokonująca wywozu nie wprowadza ani nie utrzymuje subsydiów wywozowych ani środków o skutku równoważnym w odniesieniu do żadnych towarów rolnych podlegających zniesieniu lub obniżeniu należności celnych przez Stronę dokonującą przywozu zgodnie z załącznikiem 2-A (Obniżenie lub zniesienie należności celnych), które są przeznaczone dla terytorium Strony dokonującej przywozu.

ARTYKUŁ 2.13

Stosowanie przepisów obowiązujących w handlu

Zgodnie z art. X GATT 1994 każda ze Stron stosuje w sposób jednolity, bezstronny i racjonalny wszystkie swoje przepisy ustawowe i wykonawcze, orzeczenia sądowe i decyzje administracyjne odnoszące się do:

- a) klasyfikacji lub ustalania wartości produktów do celów określenia cel;
- b) wysokości stawek celnych, podatków lub innych opłat;
- c) wymogów, ograniczeń lub zakazów dotyczących przywozu lub wywozu;
- d) przekazywania płatności oraz
- e) kwestii mających wpływ na sprzedaż, dystrybucję, przewóz, ubezpieczenia, składowanie, inspekcję, wystawianie, przetwarzanie, mieszanie lub inne wykorzystanie towarów do celów celnych.

ARTYKUŁ 2.14

Ograniczenia w przywozie i wywozie

1. O ile w niniejszej Umowie nie przewidziano inaczej, żadna ze Stron nie przyjmuje ani nie utrzymuje zakazów ani ograniczeń nakładanych na przywóz towarów drugiej Strony ani na wywóz lub sprzedaż eksportową towarów z przeznaczeniem na terytorium drugiej Strony, zgodnie z art. XI GATT 1994 oraz uwagami i postanowieniami uzupełniającymi do niego. W tym celu art. XI GATT 1994 oraz uwagi i postanowienia uzupełniające do niego zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.
2. Ust. 1 zabrania Stronie przyjmowania i utrzymywania:
 - a) zezwoleń na przywóz uzależnionych od spełnienia wymogów dotyczących wyników oraz
 - b) dobrowolnych ograniczeń eksportu.
3. Ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do towarów wymienionych w dodatku 2-A-4 (Szczególne środki wprowadzone przez Wietnam regulujące przywóz i wywóz towarów). Każda zmiana w przepisach ustawowych i wykonawczych Wietnamu, która zmniejsza zakres towarów wymienionych w dodatku 2-A-4 (Szczególne środki wprowadzone przez Wietnam regulujące przywóz i wywóz towarów), jest automatycznie stosowana na mocy niniejszej Umowy. Każde preferencyjne traktowanie przyznane przez Wietnam w odniesieniu do zakresu towarów wymienionych w dodatku 2-A-4 (Szczególne środki wprowadzone przez Wietnam regulujące przywóz i wywóz towarów) na rzecz innego partnera handlowego, jest automatycznie stosowane na mocy niniejszej Umowy. Wietnam powiadamia Unię o wszelkich zmianach lub preferencyjnym traktowaniu, o których mowa w niniejszym ustępie.

4. Zgodnie z Porozumieniem WTO Strona może wdrożyć wobec drugiej Strony wszelkie środki zatwierdzone przez Organ Rozstrzygania Sporów WTO.
5. W przypadku gdy Strona przyjmuje lub utrzymuje zakaz lub ograniczenie przywozu lub wywozu, zapewnia ich pełną przejrzystość.

ARTYKUŁ 2.15

Prawa do działalności handlowej i powiązane prawa dla produktów farmaceutycznych

1. Wietnam przyjmuje i utrzymuje odpowiednie instrumenty prawne umożliwiające zagranicznym przedsiębiorstwom farmaceutycznym zakładanie przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym do celów przywozu produktów farmaceutycznych, które otrzymały pozwolenie na dopuszczenie do obrotu od właściwych organów Wietnamu. Bez uszczerbku dla wykazu Wietnamu zawartego w załączniku 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu) takie przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym mogą sprzedawać produkty farmaceutyczne, które legalnie przywiozły, dystrybutorom lub hurtownikom, którzy mają prawo prowadzić dystrybucję produktów farmaceutycznych w Wietnamie.
2. Przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym, o których mowa w ust. 1, mogą:
 - a) budować własne magazyny do przechowywania produktów farmaceutycznych, które legalnie przywiozły do Wietnamu, zgodnie z przepisami wykonawczymi wydanymi przez Ministerstwo Zdrowia lub jego następcę prawnego;

- b) udostępniać informacje dotyczące produktów farmaceutycznych, które legalnie przywiozły do Wietnamu, pracownikom służby zdrowia, zgodnie z przepisami wykonawczymi wydanymi przez Ministerstwo Zdrowia lub jego następcę prawnego, a także inne właściwe organy Wietnamu oraz
- c) przeprowadzać badania i testy kliniczne zgodnie z art. 3 (Normy międzynarodowe) załącznika 2-C (Produkty farmaceutyczne/lecznicze i wyroby medyczne) i zgodnie z przepisami wykonawczymi wydanymi przez Ministerstwo Zdrowia lub jego następcę prawnego w celu zapewnienia, by produkty farmaceutyczne, które zostały legalnie przywiezione do Wietnamu, nadawały się do spożycia krajowego.

ARTYKUŁ 2.16

Procedury licencjonowania przywozu

1. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wynikające z Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu.
2. W terminie 30 dni od wejścia w życie niniejszej Umowy każda ze Stron powiadamia drugą Stronę o swoich istniejących procedurach licencjonowania przywozu, w tym o podstawie prawnej i odpowiedniej oficjalnej stronie internetowej, o ile nie zostały one już zgłoszone lub przekazane na podstawie art. 5 lub art. 7 ust. 3 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu. Powiadomienie zawiera te same informacje, o których mowa w art. 5 lub w art. 7 ust. 3 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu.

3. Każda ze Stron powiadamia drugą Stronę o każdym przypadku wprowadzenia lub zmiany jakiegokolwiek procedury licencjonowania przywozu, którą zamierza przyjąć, nie później niż 45 dni zanim nowa procedura zacznie obowiązywać. Strona nie może w żadnym przypadku przekazać takiego powiadomienia później niż 60 dni od dnia publikacji nowej procedury lub zmiany procedury, chyba że informacje te zostały już przekazane zgodnie z art. 5 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu. Powiadomienie zawiera te same informacje, o których mowa w art. 5 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu.
4. Każda ze Stron publikuje na oficjalnej stronie internetowej wszelkie informacje, jakie ma obowiązek opublikować zgodnie z art. 1 ust. 4 lit. a) Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu.
5. Na wniosek jednej ze Stron druga Strona udziela w ciągu 60 dni odpowiedzi na rozsądne zapytanie dotyczące jakiegokolwiek procedury licencjonowania przywozu, którą zamierza przyjąć lub którą przyjęła lub utrzymała, jak również kryteriów udzielania lub przydzielania pozwoleń na przywóz, w tym kryteriów kwalifikowania się osób, przedsiębiorstw i instytucji do złożenia takiego wniosku, organu lub organów administracyjnych, do których należy się zwrócić, oraz wykazu produktów podlegających wymogom w zakresie licencjonowania przywozu.
6. Strony wprowadzają procedury licencjonowania przywozu oraz zarządzają nimi zgodnie z:
- a) art. 1 ust. 1–9 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu;
 - b) art. 2 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu oraz
 - c) art. 3 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu.

W tym celu postanowienia wskazane w lit. a), b) i c) zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

7. Strona przyjmuje lub utrzymuje automatyczne procedury licencjonowania przywozu jako warunek przywozu na jej terytorium wyłącznie w celu osiągnięcia uzasadnionych celów, po przeprowadzeniu odpowiedniej oceny skutków.

8. Strona przyznaje pozwolenia na przywóz na odpowiedni okres, który nie jest krótszy niż określono w ustawodawstwie wewnętrznym przewidującym wymogi w zakresie licencjonowania przywozu oraz który nie uniemożliwia przywozu.

9. Jeżeli Strona odrzuci wniosek o wydanie pozwolenia na przywóz w odniesieniu do towaru drugiej Strony, na wniosek wnioskodawcy niezwłocznie po otrzymaniu wniosku dostarcza wnioskodawcy pisemne wyjaśnienie przyczyn odmowy. Wnioskodawca ma prawo do odwołania od tej decyzji lub żądania jej ponownego rozpoznania zgodnie z ustawodawstwem wewnętrznym lub procedurami Strony dokonującej przywozu.

10. Strony przyjmują lub utrzymują nieautomatyczne procedury licencjonowania przywozu wyłącznie w celu wdrożenia środka, który nie jest niezgodny z niniejszą Umową, w tym z art. 2.22 (Wyjątki o charakterze ogólnym). Strona przyjmująca nieautomatyczne procedury licencjonowania przywozu wskazuje wyraźnie cel takich procedur licencjonowania.

ARTYKUŁ 2.17

Procedury licencjonowania wywozu

1. W terminie 30 dni od wejścia w życie niniejszej Umowy każda ze Stron powiadamia drugą Stronę o swoich istniejących procedurach licencjonowania przywozu, w tym o podstawie prawnej i odpowiedniej oficjalnej stronie internetowej.
2. Każda ze Stron powiadamia drugą Stronę o każdym przypadku wprowadzenia lub zmiany procedury licencjonowania wywozu, którą zamierza przyjąć, nie później niż 45 dni przed wejściem w życie nowej procedury lub zmiany. Strona nie może w żadnym przypadku przekazać takiego powiadomienia później niż 60 dni od dnia publikacji nowej procedury lub zmiany procedury.
3. Powiadomienie, o którym mowa w ust. 1 i 2, zawiera następujące informacje:
 - a) teksty procedur licencjonowania wywozu, w tym wszelkich zmian;
 - b) produkty objęte każdą z procedur licencjonowania wywozu;
 - c) dla każdej procedury licencjonowania wywozu opis:
 - (i) procedury ubiegania się o pozwolenie na wywóz oraz
 - (ii) kryteriów, jakie musi spełniać wnioskodawca, aby kwalifikować się do ubiegania się o pozwolenie na wywóz;

- d) punkt lub punkty kontaktowe, w których zainteresowane podmioty mogą uzyskać szczegółowe informacje na temat warunków uzyskania pozwolenia na wywóz;
- e) organ lub organy administracyjne, do których składa się wniosek lub inne stosowne dokumenty;
- f) okres, przez który każda z procedur licencjonowania wywozu będzie skuteczna;
- g) jeżeli Strona zamierza skorzystać z procedury licencjonowania wywozu w celu zarządzania kontyngentem wywozowym, całkowita ilość oraz, w stosownych przypadkach, wartość kontyngentu oraz daty otwarcia i zamknięcia kontyngentu oraz
- h) wszelkie wyjątki lub odstępstwa od wymogów w zakresie licencjonowania wywozu, sposób wnioskowania o te wyjątki lub odstępstwa oraz kryteria ich przyznawania.

4. Każda ze Stron publikuje procedury licencjonowania wywozu, w tym podstawę prawną i odniesienie do odpowiedniej oficjalnej strony internetowej. Każda ze Stron publikuje wszelkie nowe procedury licencjonowania wywozu i wszelkie zmiany w swoich procedurach licencjonowania wywozu tak szybko, jak to możliwe, jednak w żadnym przypadku nie później niż 45 dni po ich przyjęciu oraz co najmniej 25 dni roboczych przed ich wejściem w życie.

5. Na wniosek jednej ze Stron druga Strona udziela w ciągu 60 dni odpowiedzi na rozsądne zapytanie dotyczące jakiegokolwiek procedury licencjonowania wywozu, którą zamierza przyjąć lub którą przyjęła lub utrzymała, jak również kryteriów udzielania lub przydzielania pozwoleń na wywóz, w tym kryteriów kwalifikowania się osób, przedsiębiorstw i instytucji do złożenia takiego wniosku, organu lub organów administracyjnych, do których należy się zwrócić, oraz wykazu produktów podlegających wymogom w zakresie licencjonowania wywozu.

6. Strony wprowadzają wszelkie procedury licencjonowania wywozu oraz zarządzają nimi zgodnie z:

- a) art. 1 ust. 1–9 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu;
- b) art. 2 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu
- c) art. 3 Porozumienia w sprawie licencjonowania przywozu, z wyjątkiem ust. 5 lit. a), c), j) i k).

W tym celu postanowienia wskazane w lit. a), b) i c) zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

7. Każda ze Stron zapewnia, że wszystkie procedury licencjonowania wywozu są neutralne w zastosowaniu i zarządzane w sposób sprawiedliwy, niedyskryminujący oraz przejrzysty.

8. Strona przyznaje pozwolenia na wywóz na odpowiedni okres, który nie jest krótszy niż określono w ustawodawstwie wewnętrznym przewidującym wymogi w zakresie licencjonowania wywozu oraz który nie uniemożliwia wywozu.

9. Jeżeli Strona odrzuci wniosek o wydanie pozwolenia na wywóz w odniesieniu do towaru drugiej Strony, na wniosek wnioskodawcy niezwłocznie po otrzymaniu wniosku dostarcza wnioskodawcy pisemne wyjaśnienie przyczyn odmowy. Wnioskodawca ma prawo do odwołania od tej decyzji lub żądania jej ponownego rozpoznania zgodnie z ustawodawstwem wewnętrznym lub procedurami Strony dokonującej wywozu.

10. Strona przyjmuje lub utrzymuje automatyczne procedury licencjonowania wywozu jako warunek wywozu z jej terytorium wyłącznie w celu osiągnięcia uzasadnionych celów po przeprowadzeniu odpowiedniej oceny skutków.

11. Strony przyjmują lub utrzymują nieautomatyczne procedury licencjonowania wywozu wyłącznie w celu wdrożenia środka, który nie jest niezgodny z niniejszą Umową, w tym z art. 2.22 (Wyjątki o charakterze ogólnym). Strona przyjmująca nieautomatyczne procedury licencjonowania wywozu wskazuje wyraźnie cel takich procedur licencjonowania.

ARTYKUŁ 2.18

Opłaty administracyjne, inne opłaty i formalności związane z przywozem i wywozem

1. Każda ze Stron zapewnia, by opłaty, należności, formalności i wymogi inne niż należności celne przywozowe i wywozowe oraz środki wymienione w art. 2.3 lit. d) ppkt (i), (ii) i (iii) (Definicje) były zgodne ze zobowiązaniami Stron na mocy art. VIII GATT 1994, wraz z uwagami i postanowieniami dodatkowymi.

2. Strona nakłada opłaty i należności jedynie za usługi świadczone w związku z przywozem i wywozem towarów. Opłaty i należności nie są naliczane *ad valorem* i nie przekraczają przybliżonego kosztu świadczonej usługi. Każda ze Stron publikuje informacje na temat opłat i należności, jakie nakłada w związku z przywozem i wywozem towarów zgodnie z art. 4.10 (Opłaty i należności).

3. Strona nie wymaga transakcji konsularnych, w tym powiązanych opłat i należności, w związku z przywozem lub wywozem jakichkolwiek towarów. Po upływie trzech lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy Strona nie wymaga uwierzytelnienia konsularnego w odniesieniu do przywozu towarów objętych niniejszą Umową.

ARTYKUŁ 2.19

Oznaczanie pochodzenia

O ile w niniejszej Umowie nie przewidziano inaczej, w przypadku gdy Wietnam stosuje wymogi w zakresie oznaczania kraju pochodzenia produktów nierolnych Unii, Wietnam akceptuje oznaczenie „Made in EU” lub podobne oznaczenie w języku miejscowym jako spełniające takie wymogi.

ARTYKUŁ 2.20

Państwowe przedsiębiorstwa handlowe

1. Strony potwierdzają swoje istniejące prawa i obowiązki na mocy art. XVII GATT 1994, wraz z uwagami i postanowieniami uzupełniającymi do niego, oraz Uzgodnienia w sprawie interpretacji Artykułu XVII GATT 1994, które zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.
2. W przypadku gdy jedna ze Stron zwraca się do drugiej Strony o przekazanie informacji dotyczących indywidualnych przypadków państwowych przedsiębiorstw handlowych oraz ich działalności, w tym informacji na temat ich handlu dwustronnego, Strona, do której kierowany jest wniosek, zapewnia przejrzystość, z zastrzeżeniem art. XVII ust. 4 lit. d) GATT 1994.

ARTYKUŁ 2.21

Zniesienie sektorowych środków pozataryfowych

1. Strony wdrażają swoje zobowiązania w odniesieniu do sektorowych środków pozataryfowych dotyczących towarów, które określono w załącznikach 2-B (Pojazdy silnikowe, części i wyposażenie do pojazdów silnikowych) i 2-C (Produkty farmaceutyczne/lecznicze i wyroby medyczne).

2. O ile w niniejszej Umowie nie przewidziano inaczej, na wniosek jednej ze Stron 10 lat po wejściu w życie niniejszej Umowy Strony rozpoczynają negocjacje, zgodnie ze swoimi procedurami wewnętrznymi, w celu rozszerzenia zakresu zobowiązań w zakresie sektorowych środków pozataryfowych dotyczących towarów.

ARTYKUŁ 2.22

Wyjątki o charakterze ogólnym

1. Postanowienia niniejszego rozdziału nie uniemożliwiają Stronom podejmowania działań zgodnie z art. XX GATT 1994 oraz uwagami i postanowieniami uzupełniającymi do niego, które zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.
2. Strony zgadzają się co do tego, że przed podjęciem jakichkolwiek działań przewidzianych w art. XX lit. i) oraz j) GATT 1994 Strona dokonująca wywozu zamierzająca podjąć takie działania przedstawia drugiej Stronie wszystkie odpowiednie informacje. Na wniosek jednej ze Stron Strony konsultują się ze sobą w celu znalezienia rozwiązania możliwego do przyjęcia. Strony mogą uzgodnić wszelkie środki niezbędne do rozwiązania problemów. W przypadku gdy wyjątkowe okoliczności o charakterze krytycznym wymagające natychmiastowego działania uniemożliwiają wcześniejsze dostarczenie informacji lub zbadanie sprawy, Strona dokonująca wywozu może zastosować niezbędne środki zabezpieczające, a o fakcie ich wprowadzenia niezwłocznie powiadamia drugą Stronę.

ARTYKUŁ 2.23

Komitet ds. Handlu Towarami

1. W skład Komitetu ds. Handlu Towarami, ustanowionego na podstawie art. 17.2 (Specjalne komitety), wchodzi przedstawiciele Stron.
2. Komitet ds. Handlu Towarami rozpatruje wszelkie sprawy wynikające z niniejszego rozdziału i z protokołu 1 (dotyczącego definicji pojęcia „produkty pochodzące” oraz metod współpracy administracyjnej).
3. Zgodnie z art. 17.2 (Specjalne komitety) Komitet ds. Handlu Towarami wykonuje następujące zadania:
 - a) dokonywanie przeglądu i monitorowanie wykonania i funkcjonowania postanowień, o których mowa w ust. 2;
 - b) określanie i zalecanie środków służących rozstrzygnięciu ewentualnych różnic zdań oraz wspieraniu, ułatwianiu i poprawie dostępu do rynku, łącznie z przyspieszeniem wykonania zobowiązań taryfowych na podstawie art. 2.7 (Obniżenie lub zniesienie należności celnych);
 - c) zalecanie Komitetowi ds. Handlu ustanowienia grup roboczych, zgodnie z tym co uzna za konieczne;
 - d) podejmowanie się wszelkich dodatkowych zadań, jakie wyznaczy mu Komitet ds. Handlu oraz

- e) przedkładanie projektów decyzji, które mają zostać przyjęte przez Komitet ds. Handlu w celu zmiany wykazu aromatycznych odmian ryżu, o których mowa w sekcji B (Kontyngenty taryfowe) podsekcja 1 (Kontyngenty taryfowe Unii) pkt 5 lit. c) załącznika 2-A (Obniżenie lub zniesienie należności celnych).

ROZDZIAŁ 3

ŚRODKI OCHRONY HANDLU

SEKCJA A

CŁA ANTYDUMPINGOWE I WYRÓWNAWCZE

ARTYKUŁ 3.1

Postanowienia ogólne

1. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki określone w art. VI GATT 1994, w Porozumieniu antydumpingowym i Porozumieniu w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych.

2. Uznając, że środki antydumpingowe i wyrównawcze mogą być nadużywane, aby utrudniać handel, Strony uzgadniają, że:

- a) środki ochrony handlu powinny być stosowane w pełnej zgodności z odpowiednimi wymogami WTO i powinny opierać się na uczciwym i przejrzystym systemie oraz
- b) gdy jedna ze Stron rozważa wprowadzenie takich środków, powinna starannie uwzględnić interesy drugiej Strony.

3. Do celów niniejszej sekcji pochodzenie jest ustalane zgodnie z art. 1 Porozumienia w sprawie reguł pochodzenia.

ARTYKUŁ 3.2

Przejrzystość

1. Nie naruszając postanowień art. 6.5 Porozumienia antydumpingowego i art. 12.4 Porozumienia SCM, Strony zapewniają, niezwłocznie po wprowadzeniu tymczasowych środków i przed podjęciem ostatecznej decyzji, pełne i właściwe ujawnienie zainteresowanym stronom wszystkich istotnych faktów i ustaleń, które stanowią podstawę decyzji o zastosowaniu środków. Ujawnienia ustaleń dokonuje się w formie pisemnej i zapewnia się wszystkim zainteresowanym stronom odpowiedni czas na przedstawienie uwag.

2. Zainteresowane strony mogą otrzymać możliwość bycia wysłuchanymi w ramach dochodzenia dotyczącego środków ochrony handlu, aby mogły wyrazić swoją opinię, pod warunkiem że nie spowoduje to niepotrzebnego opóźnienia w prowadzeniu dochodzenia.

ARTYKUŁ 3.3

Uwzględnienie interesu publicznego

Strona nie wprowadza środków antydumpingowych ani wyrównawczych, jeżeli na podstawie informacji udostępnionych w toku dochodzenia można jasno stwierdzić, że zastosowanie takich środków nie byłoby w interesie publicznym. Przy określaniu interesu publicznego Strona uwzględnia sytuację przemysłu krajowego, importerów i ich reprezentatywnych zrzeszeń, reprezentatywnych użytkowników oraz reprezentatywnych organizacji konsumenckich, w oparciu o stosowne informacje dostarczone przez organy prowadzące dochodzenie.

ARTYKUŁ 3.4

Zasada niższego cła

Cła antydumpingowe lub wyrównawcze nałożone przez Stronę nie przekraczają marginesu dumpingu lub subsydiów stanowiących podstawę środków wyrównawczych, przy czym Strona dąży do zapewnienia, by kwota należności celnych była niższa od tego marginesu, jeżeli takie niższe cło byłoby wystarczające do usunięcia szkody dla przemysłu krajowego.

ARTYKUŁ 3.5

Wyłączenie z rozstrzygania sporów

Postanowienia niniejszej sekcji nie są objęte rozdziałem 15 (Rozstrzyganie sporów).

SEKCJA B

OGÓLNE ŚRODKI OCHRONNE

ARTYKUŁ 3.6

Postanowienia ogólne

1. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki na mocy art. XIX GATT 1994, Porozumienia w sprawie środków ochronnych oraz art. 5 Porozumienia w sprawie rolnictwa.
2. Strona nie stosuje jednocześnie w odniesieniu do tego samego towaru:
 - a) dwustronnego środka ochronnego na mocy sekcji C (Klauzula dotycząca dwustronnych środków ochronnych) niniejszego rozdziału oraz

b) środka na mocy art. XIX GATT 1994 oraz Porozumienia w sprawie środków ochronnych.

3. Do celów niniejszej sekcji pochodzenie jest ustalane zgodnie z art. 1 Porozumienia w sprawie reguł pochodzenia.

ARTYKUŁ 3.7

Przejrzystość

1. Niezależnie od postanowień art. 3.6 (Postanowienia ogólne), na wniosek drugiej Strony i pod warunkiem, że wiąże się to z jej istotnym interesem, Strona wszczynająca dochodzenie w sprawie ogólnych środków ochronnych lub zamierzająca wprowadzić ogólne środki ochronne przedkłada niezwłocznie pisemne powiadomienie *ad hoc* dotyczące wszystkich istotnych informacji prowadzących do wszczęcia dochodzenia w sprawie ogólnych środków ochronnych oraz, w stosownych przypadkach, do projektu wprowadzenia ogólnych środków ochronnych, w tym, we właściwych przypadkach, informacji na temat tymczasowych ustaleń. Nie narusza to art. 3 ust. 2 Porozumienia w sprawie środków ochronnych.

2. Wprowadzając ogólne środki ochronne, Strony starają się to czynić w sposób w najmniejszym stopniu wpływający na dwustronną wymianę handlową.

3. Do celów ust. 2, jeżeli jedna Strona uzna wymogi prawne związane z wprowadzeniem ostatecznych środków ochronnych za spełnione, powiadamia o tym drugą Stronę i umożliwia przeprowadzenie dwustronnych konsultacji. Jeżeli w ciągu 30 dni od powiadomienia nie znaleziono satysfakcjonującego rozwiązania, Strona może wprowadzić ostateczne ogólne środki ochronne. Możliwość przeprowadzenia konsultacji powinna być również zapewniona drugiej Stronie w celu wymiany uwag na temat informacji, o których mowa w ust. 1.

ARTYKUŁ 3.8

Wyłączenie z rozstrzygania sporów

Postanowienia niniejszej sekcji odnoszące się do praw i obowiązków w ramach WTO nie są objęte rozdziałem 15 (Rozstrzyganie sporów).

SEKCJA C

KLAUZULA DOTYCZĄCA DWUSTRONNYCH ŚRODKÓW OCHRONNYCH

ARTYKUŁ 3.9

Definicje

Do celów niniejszej sekcji:

- a) „przemysł krajowy” należy rozumieć zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. c) Porozumienia w sprawie środków ochronnych. W tym celu art. 4 ust. 1 lit. c) Porozumienia w sprawie środków ochronnych zostaje włączony do niniejszej Umowy i stanowi jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.
- b) „poważna szkoda” oraz „groźba poważnej szkody” są rozumiane zgodnie z art. 4 ust. 1 lit. a) i b) Porozumienia w sprawie środków ochronnych; w tym celu art. 4 ust. 1 lit. a) i b) Porozumienia w sprawie środków ochronnych zostaje włączony do niniejszej Umowy i stanowi jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian oraz
- c) „okres przejściowy” oznacza okres 10 lat od wejścia w życie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 3.10

Stosowanie dwustronnych środków ochronnych

1. Jeżeli w wyniku obniżenia lub zniesienia należności celnych na mocy niniejszej Umowy jakiegokolwiek towar pochodzący z terytorium jednej Strony jest przedmiotem przywozu na terytorium drugiej Strony w tak bardzo zwiększonych ilościach – w ujęciu bezwzględnym lub względnym, w stosunku do produkcji krajowej – oraz na takich warunkach, że może wyrządzić poważną szkodę przemysłowi krajowemu produkującemu towary podobne lub bezpośrednio konkurujące, Strona dokonująca przywozu może, wyłącznie podczas okresu przejściowego, wprowadzić środki przewidziane w ust. 2 zgodnie z warunkami i procedurami ustanowionymi w niniejszej sekcji, chyba że w art. 3.11 (Warunki i ograniczenia) ust. 6 lit. c) przewidziano inaczej.
2. Strona dokonująca przywozu może wprowadzić dwustronne środki ochronne, które:
 - a) wstrzymują dalsze obniżki stawki należności celnej nałożonej na dany towar, przewidziane w załączniku 2-A (Zniesienie ceł) lub
 - b) zwiększają stawkę należności celnej nałożonej na dany towar do poziomu, który nie przekracza niższej z następujących wartości:
 - (i) stawka należności celnej nałożonej na dany towar stosowana względem kraju najbardziej uprzywilejowanego obowiązująca w momencie wprowadzenia środka lub

- (ii) podstawowa stawka należności celnej wskazana w wykazach zawartych w załączniku 2-A (Zniesienie należności celnych) na podstawie art. 2.6 (Obniżenie lub zniesienie cel przywozowych).

ARTYKUŁ 3.11

Warunki i ograniczenia

1. Strona pisemnie powiadamia drugą Stronę o wszczęciu dochodzenia, o którym mowa w ust. 2, i konsultuje się z drugą Stroną, najwcześniej, jak to możliwe, przed zastosowaniem dwustronnego środka ochronnego, w celu dokonania przeglądu informacji wynikających z dochodzenia oraz wymiany uwag na temat tego środka.
2. Strona stosuje dwustronny środek ochronny dopiero w wyniku dochodzenia przeprowadzonego przez jej właściwe organy zgodnie z art. 3 oraz art. 4 ust. 2 lit. c) Porozumienia w sprawie środków ochronnych. W tym celu art. 3 oraz art. 4 ust. 2 lit. c) Porozumienia w sprawie środków ochronnych zostaje włączony do niniejszej Umowy i stanowi jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.
3. W toku dochodzenia, o którym mowa w ust. 2, Strona stosuje się do wymogów art. 4 ust. 2 lit. a) Porozumienia w sprawie środków ochronnych. W tym celu art. 4 ust. 2 lit. a) Porozumienia w sprawie środków ochronnych zostaje włączony do niniejszej Umowy i stanowi jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

4. Dochodzenie musi również wykazać, na podstawie obiektywnych dowodów, istnienie związku przyczynowego między wzrostem przywozu a poważną szkodą lub groźbą jej wystąpienia. W dochodzeniu bierze się również pod uwagę istnienie wszelkich czynników innych niż zwiększony przywóz, które jednocześnie również mogą spowodować szkodę.
5. Każda ze Stron dopilnowuje, aby jej właściwe organy zakończyły dochodzenie, o którym mowa w ust. 2, w terminie jednego roku od dnia jego wszczęcia.
6. Strony nie mogą stosować dwustronnych środków ochronnych:
 - a) z wyjątkiem takiego zakresu i w takim okresie, które mogą być konieczne, by zapobiec lub zaradzić poważnej szkodzie oraz ułatwić dostosowanie;
 - b) przez okres przekraczający dwa lata, z zastrzeżeniem, że okres ten może zostać przedłużony maksymalnie o kolejne dwa lata, jeżeli właściwe organy Strony dokonującej przywozu stwierdzą, zgodnie z procedurami określonymi w niniejszym artykule, że dalsze obowiązywanie danego środka jest konieczne, by zapobiec lub zaradzić poważnej szkodzie i ułatwić dostosowanie oraz że istnieją dowody na istnienie procesu dostosowania w przemyśle, pod warunkiem że całkowity okres stosowania środka ochronnego, łącznie z okresem wstępnego stosowania i ewentualnym przedłużeniem, nie przekroczy czterech lat ani
 - c) po upływie okresu przejściowego, chyba że druga Strona wyrazi na to zgodę.

7. W celu ułatwienia dostosowania w sytuacji, gdy przewidziany okres stosowania dwustronnego środka ochronnego przekracza dwa lata, Strona stosująca środek ochronny liberalizuje go stopniowo w okresie jego stosowania w regularnych odstępach czasu.

8. Gdy Strona zakończy stosowanie dwustronnego środka ochronnego, stawka należności celnej jest równa stawce, która, zgodnie z wykazem zawartym w załączniku 2-A (Zniesienie należności celnych) obowiązywałaby w przypadku niewprowadzenia środka.

ARTYKUŁ 3.12

Środki tymczasowe

W krytycznych okolicznościach, gdy opóźnienie wyrządziłoby szkodę, którą trudno byłoby naprawić, Strona może zastosować dwustronny środek ochronny na zasadzie tymczasowej po wstępnym stwierdzeniu, że istnieją wyraźne dowody wskazujące na wzrost przywozu towaru z terytorium drugiej Strony w wyniku obniżenia lub zniesienia należności celnej na mocy niniejszej Umowy oraz że taki przywóz może wyrządzić poważną szkodę przemysłowi krajowemu lub stanowić takie zagrożenie. Okres stosowania środka tymczasowego nie przekracza 200 dni, w którym to okresie Strona musi spełnić wymogi ustanowione w art. 3.11 (Warunki i ograniczenia) ust. 2 i 3. Strona niezwłocznie dokonuje zwrotu ewentualnej podwyżki cła, jeżeli dochodzenie, o którym mowa w art. 3.11 (Warunki i ograniczenia) ust. 2 nie wykaże, że spełnione są wymogi art. 3.10 (Stosowanie dwustronnych środków ochronnych) ust. 1. Okres obowiązywania środka tymczasowego jest wliczany do okresu wskazanego w art. 3.11 (Warunki i ograniczenia) ust. 5 lit. b).

ARTYKUŁ 3.13

Wyrównanie

1. Strona stosująca dwustronny środek ochronny konsultuje się z drugą Stroną, aby wspólnie uzgodnić odpowiednie wyrównanie z tytułu liberalizacji handlu w formie koncesji wywierających zasadniczo równoważne skutki handlowe lub w formie koncesji mających wartość równoważną wartości dodatkowych należności celnych, które mogą wynikać z wprowadzenia środka ochronnego. Strona stosująca dwustronny środek ochronny przewiduje możliwość przeprowadzenia takich konsultacji nie później niż 30 dni po zastosowaniu dwustronnego środka ochronnego.
2. Jeżeli konsultacje na podstawie ust. 1 nie doprowadzą w terminie 30 dni od ich rozpoczęcia do porozumienia w sprawie wyrównania dotyczącego liberalizacji handlu, Strona, której towary podlegają dwustronnemu środkowi ochronnemu, może zawiesić stosowanie, w odniesieniu do towarów pochodzących z terytorium Strony stosującej dwustronny środek ochronny, koncesji wywierających zasadniczo równoważne skutki handlowe do tego dwustronnego środka ochronnego. Obowiązek zapewnienia wyrównania, spoczywający na Stronie, która stosuje dwustronny środek ochronny, oraz prawo drugiej Strony do zawieszenia koncesji na mocy niniejszego ustępu wygasają w tym samym dniu, w którym zakończy się stosowanie dwustronnego środka ochronnego.
3. Prawo do zawieszenia, o którym mowa w ust. 2, nie jest wykonywane podczas pierwszych 24 miesięcy obowiązywania dwustronnego środka ochronnego, pod warunkiem, że środek ochronny jest zgodny z postanowieniami niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 3.14

Używanie języka angielskiego

W celu zapewnienia jak największej skuteczności stosowania przepisów w dziedzinie ochrony handlu na podstawie niniejszego rozdziału organy Stron prowadzące dochodzenie używają języka angielskiego do komunikacji i w dokumentach wymienianych między Stronami w ramach dochodzeń w sprawie środków ochrony handlu.

ROZDZIAŁ 4

UŁATWIENIA CELNE I HANDLOWE

ARTYKUŁ 4.1

Cele

1. Strony uznają znaczenie ułatwień celnych i handlowych w zmieniających się globalnych warunkach handlu. Strony wzmacniają współpracę w tym obszarze w celu zapewnienia, aby ich odpowiednie przepisy prawa celnego i procedury celne służyły wspieraniu ułatwień w handlu, jednocześnie zapewniając skuteczną kontrolę celną.

2. Strony uzgadniają, że ich przepisy muszą być niedyskryminujące, a procedury celne muszą opierać się na stosowaniu nowoczesnych metod i skutecznej kontroli w celu zwalczania nadużyć i ochrony legalnego handlu.

3. Strony uznają, że uzasadnione cele polityki publicznej, w tym te odnoszące się do bezpieczeństwa i zwalczania nadużyć, nie mogą być zagrożone.

ARTYKUŁ 4.2

Współpraca celna i wzajemna pomoc administracyjna

1. Odpowiednie organy Stron współpracują w sprawach celnych, aby zagwarantować osiągnięcie celów określonych w art. 4.1 (Cele).

2. Strony wzmocnią współpracę celną między innymi przez:

a) wymianę informacji dotyczących przepisów prawa celnego i ich wykonania oraz procedur celnych, zwłaszcza w następujących obszarach:

(i) uproszczenie i modernizacja procedur celnych;

(ii) egzekwowanie praw własności intelektualnej przez organy celne przy kontroli granicznej;

(iii) ułatwianie tranzytu i przeładunku oraz

(iv) stosunki ze środowiskiem biznesu;

- b) zbadanie możliwości podjęcia wspólnych inicjatyw dotyczących procedur przywozowych, wywozowych i innych procedur celnych, w tym pomocy technicznej, w celu zapewnienia sprawnego świadczenia usług na rzecz środowiska biznesu;
- c) wzmocnienie współpracy w dziedzinie cel w organizacjach międzynarodowych, takich jak WTO i Światowa Organizacja Celną (zwana dalej „WCO”) oraz
- d) ustanawianie, stosownie do potrzeb, wzajemnego uznawania programów partnerstwa handlowego i kontroli celnych, w tym równoważnych środków ułatwiających wymianę handlową.

3. Strony udzielają sobie wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych zgodnie z postanowieniami protokołu 2 (dotyczącego wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych).

ARTYKUŁ 4.3

Przepisy i procedury celne

1. Strony opierają swoje odpowiednie przepisy prawa celnego i procedury celne na międzynarodowych instrumentach i normach obowiązujących w dziedzinie cel i handlu, w tym na istotnych elementach *zmienionej konwencji z Kioto na temat uproszczenia i harmonizacji procedur celnych*, sporządzonej w Brukseli dnia 26 czerwca 1999 r., *Międzynarodowej konwencji w sprawie zharmonizowanego systemu oznaczania i kodowania towarów* (zwanej dalej „konwencją HS”), *Ram norm na rzecz zabezpieczenia i ułatwienia handlu światowego* oraz *Modelu danych celnych WCO*.
2. Przepisy prawa celnego i procedury celne Stron:
 - a) służą ochronie legalnego handlu dzięki skutecznemu egzekwowaniu i przestrzeganiu wymogów prawnych;
 - b) pozwalają unikać zbędnych lub dyskryminujących obciążeń dla podmiotów gospodarczych oraz przewidują dalsze ułatwienia dla podmiotów gospodarczych ściśle przestrzegających przepisów oraz
 - c) zapewniają środki ochrony przed nadużyciami i nielegalnymi lub szkodliwymi działaniami.

3. Strony uzgadniają, że ich odpowiednie przepisy prawa celnego i procedury celne, w tym środki ochrony, muszą być proporcjonalne i niedyskryminujące, a ich stosowanie nie może w sposób nieuzasadniony opóźniać zwolnienia towarów.
4. W celu usprawnienia metod pracy oraz zapewnienia niedyskryminacji, przejrzystości, efektywności, uczciwości i rozliczalności działalności Strony:
 - a) w miarę możliwości upraszczają i modyfikują wymogi i formalności dotyczące szybkiego zwolnienia i odprawy towarów oraz
 - b) podejmują działania na rzecz dalszego uproszczenia i standaryzacji danych i dokumentacji wymaganych przez organy celne i inne podmioty.

ARTYKUŁ 4.4

Zwolnienie towarów

1. Każda ze Stron zapewnia, by jej organy celne stosowały wymogi i procedury przewidujące zwolnienie towarów w czasie nie dłuższym niż niezbędny do zapewnienia zgodności z jej przepisami i formalnościami, zarówno celnymi, jak i w inny sposób związanymi z handlem. Każda ze Stron podejmuje działania na rzecz dalszego skrócenia tego okresu i zwolnienia towarów bez zbędnej zwłoki.

2. Strony umożliwiają, między innymi, zwolnienie towarów bez uiszczenia należności celnych, pod warunkiem złożenia gwarancji, jeżeli jest ona wymagana zgodnie z ich przepisami, w celu zabezpieczenia ostatecznej płatności należności celnych.
3. Każda ze Stron zapewnia, by jej organy celne pozwalały na wcześniejsze przedłożenie i dalsze przetworzenie informacji w formie elektronicznej przed fizycznym przybyciem towarów (przetworzenie przed przybyciem), tak by umożliwić zwolnienie towarów w momencie ich przybycia.

ARTYKUŁ 4.5

Uprozczone procedury celne

1. Każda ze Stron zapewnia uproszczone procedury celne, które są przejrzyste i wydajne, w celu obniżenia kosztów i zwiększenia przewidywalności dla podmiotów gospodarczych, w tym dla małych i średnich przedsiębiorstw. Zapewnia się również łatwiejszy dostęp do uproszczeń celnych upoważnionym przedsiębiorstwom handlowym zgodnie z obiektywnymi i niedyskryminującymi kryteriami.
2. Do celów wypełnienia formalności związanych z objęciem towarów procedurą celną stosuje się jednolity dokument administracyjny lub jego elektroniczny odpowiednik.
3. Strony stosują nowoczesne techniki celne, w tym metody oceny ryzyka oraz audytu po odprawie celnej, w celu uproszczenia i ułatwienia wprowadzania i zwalniania towarów.

4. Strony wspierają stopniowy rozwój i stosowanie systemów, łącznie z systemami opartymi na technologii informacyjnej, do ułatwiania elektronicznej wymiany danych między przedsiębiorstwami handlowymi, administracją celną oraz innymi powiązanymi agencjami.

ARTYKUŁ 4.6

Tranzyt i przeładunek

1. Każda ze Stron zapewnia ułatwienie i skuteczną kontrolę operacji przeładunku i przemieszczania w ramach tranzytu przez ich odpowiednie terytoria.
2. Aby ułatwić ruch tranzytowy, każda ze Stron zapewnia współpracę i koordynację między wszystkimi organami i agencjami na swoim terytorium.

ARTYKUŁ 4.7

Zarządzanie ryzykiem

1. Każda ze Stron opiera swoje procedury badania i zwolnienia towarów oraz swoje procedury weryfikacji po wprowadzeniu towarów na zasadach oceny ryzyka i audytach, a nie na badaniu każdej przesyłki w kompleksowy sposób pod kątem zgodności ze wszystkimi wymogami przywozowymi.

2. Strony przyjmują i stosują swoje wymogi i procedury dotyczące kontroli przywozu, wywozu, tranzytu i przeładunku towarów na podstawie zasad zarządzania ryzykiem, które są stosowane, by skupić środki zapewniania zgodności na transakcjach zasługujących na uwagę.

ARTYKUŁ 4.8

Przejrzystość

1. Każda ze Stron zapewnia zainteresowanym stronom łatwy dostęp do swoich przepisów ustawowych i wykonawczych w zakresie prawa celnego i innych przepisów związanych z handlem, jak również ogólnych procedur administracyjnych i innych wymogów w tych dziedzinach, w tym dotyczących opłat i należności, w miarę możliwości na oficjalnej stronie internetowej.
2. Każda ze Stron wyznacza lub utrzymuje co najmniej jeden punkt informacyjny lub kontaktowy, do którego zainteresowane strony mogą kierować, w rozsądnym czasie, pytania dotyczące należności celnych i innych kwestii związanych z handlem.

ARTYKUŁ 4.9

Wcześniejsze interpretacje

1. Na pisemny wniosek przedsiębiorstw handlowych organy celne każdej ze Stron dokonują, zgodnie z jej przepisami ustawowymi i wykonawczymi, przed przywozem towaru na terytorium Strony, wcześniejszej interpretacji na piśmie dotyczącej klasyfikacji taryfowej lub wszelkich innych kwestii uzgodnionych przez Strony.

2. Przestrzegając wszelkich wymogów w zakresie poufności zawartych w przepisach ustawowych i wykonawczych każdej ze Stron, każda ze Stron publikuje, na przykład na oficjalnej stronie internetowej, wcześniejsze interpretacje dotyczące klasyfikacji taryfowej oraz wszelkich innych kwestii uzgodnionych przez Strony.
3. Aby ułatwić wymianę handlową, Strony regularnie przekazują sobie informacje o zmianach w swoich przepisach ustawowych i wykonawczych dotyczących wcześniejszych interpretacji w ramach prowadzonego przez nie dwustronnego dialogu.

ARTYKUŁ 4.10

Opłaty i należności

1. Każda ze Stron publikuje informacje dotyczące opłat i należności za pośrednictwem urzędowo wyznaczonego medium, w miarę możliwości na oficjalnej stronie internetowej. W informacjach tych uwzględnia się opłaty i należności, które będą stosowane, uzasadnienie takich opłat i należności za świadczone usługi, odpowiedzialny organ oraz termin i sposób ich uiszczenia.
2. Strony nie nakładają nowych ani zmienionych opłat i należności do czasu opublikowania i udostępnienia informacji zgodnie z ust. 1.

ARTYKUŁ 4.11

Pośrednicy celni

Strony nie wymagają w swoich odpowiednich przepisach prawa celnego i procedurach celnych obowiązkowego korzystania z pośredników celnych. Strony stosują przejrzyste, niedyskryminujące i proporcjonalne zasady przy ewentualnym udzielaniu zezwoleń pośrednikom celnym.

ARTYKUŁ 4.12

Ustalanie wartości celnej

1. Strony ustalają wartość celną towarów zgodnie z art. VII GATT 1994 oraz Porozumieniem w sprawie ustalania wartości celnej.
2. Strony współpracują w celu wypracowania wspólnego podejścia do kwestii dotyczących ustalania wartości celnej.

ARTYKUŁ 4.13

Inspekcje przedwysyłkowe

Strony uzgadniają, że ich odpowiednie przepisy prawa celnego i procedury celne nie mogą wymagać obowiązkowego przeprowadzania inspekcji przedwysyłkowych, zgodnie z definicją zawartą w Porozumieniu w sprawie inspekcji przedwysyłkowej, ani żadnych innych inspekcji dokonywanych przez przedsiębiorstwa prywatne w miejscu przeznaczenia przed odprawą celną.

ARTYKUŁ 4.14

Przegląd i odwołanie

Każda ze Stron zapewnia skuteczne, szybkie, niedyskryminujące i łatwo dostępne procedury, aby zagwarantować prawo do odwołania od działań administracyjnych, interpretacji i decyzji organów celnych i innych agencji mających wpływ na przywóz lub wywóz towarów albo tranzyt towarów.

ARTYKUŁ 4.15

Relacje ze środowiskiem biznesu

Strony uzgadniają, że:

- a) istnieje konieczność przeprowadzania w odpowiednim czasie konsultacji z przedstawicielami sektora handlu na temat wniosków ustawodawczych oraz ogólnych procedur dotyczących kwestii celnych i związanych z ułatwianiem handlu. W tym celu każda ze Stron przeprowadza odpowiednie konsultacje między organami administracji a środowiskiem biznesu;
- b) będą publikować lub w inny sposób udostępniać, w miarę możliwości za pośrednictwem środków elektronicznych, nowe przepisy i ogólne procedury dotyczące kwestii celnych i związanych z ułatwianiem handlu przed rozpoczęciem stosowania takich przepisów i procedur, a także zmiany i interpretacje takich przepisów i procedur. Strony udostępniają również publicznie stosowne komunikaty administracyjne, włącznie z wymaganiami agencji i procedurami wjazdowymi, informacjami o godzinach pracy i procedurach roboczych biur celnych w portach i na przejściach granicznych oraz informacjami na temat punktów kontaktowych, do których można kierować pytania;
- c) między publikacją nowych lub zmienionych przepisów, procedur oraz opłat lub należności a dniem ich wejścia w życie musi upłynąć wystarczająco długi okres oraz
- d) dopilnują, by ich odpowiednie cła oraz związane z nimi wymogi i procedury nadal zaspokajały potrzeby środowiska biznesu, były zgodne z najlepszymi praktykami i w jak najmniejszym stopniu ograniczały wymianę handlową.

ARTYKUŁ 4.16

Komitet ds. Ceł

1. W skład Komitetu ds. Ceł utworzonego na podstawie art. 17.2 (Specjalne komitety) wchodzi przedstawiciele Stron.
2. Komitet ds. Ceł zapewnia prawidłowe funkcjonowanie niniejszego rozdziału, egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne określonego w rozdziale 12 (Własność intelektualna) sekcja C (Egzekwowanie praw własności intelektualnej) podsekcja 4 (Egzekwowanie praw przy kontroli granicznej), protokołu 1 (dotyczącego definicji pojęcia „produkty pochodzące” oraz metod współpracy administracyjnej), protokołu 2 (dotyczącego wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych) oraz wszelkich dodatkowych postanowień dotyczących ceł, uzgodnionych przez Strony.
3. Komitet ds. Ceł bada potrzebę przyjęcia decyzji, opinii, projektów lub zaleceń dotyczących wszelkich kwestii wynikających ze stosowania postanowień, o których mowa w ust. 2, a także przyjmuje takie decyzje, opinie, projekty i zalecenia. Jest uprawniony do przyjmowania decyzji w sprawie wzajemnego uznawania technik zarządzania ryzykiem, kryteriów i norm związanych z ryzykiem, kontroli bezpieczeństwa oraz programów partnerstwa handlowego, w tym aspektów takich jak przekazywanie danych i wzajemnie uzgodnione korzyści.

ROZDZIAŁ 5

BARIERY TECHNICZNE W HANDLU

ARTYKUŁ 5.1

Uznanie postanowień Porozumienia TBT

Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wobec siebie wynikające z Porozumienia TBT, które zostaje włączone do niniejszej Umowy i stanowi jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

ARTYKUŁ 5.2

Cele

1. Celem niniejszego rozdziału jest ułatwienie i zwiększenie dwustronnego handlu towarami dzięki zapobieganiu zbędnym przeszkodom w handlu w kwestiach objętych zakresem Porozumienia TBT oraz wykrywaniu i eliminowaniu takich przeszkód, a także zacieśnienie dwustronnej współpracy między Stronami.
2. Strony ustanawiają i wzmacniają zdolności techniczne i infrastrukturę instytucjonalną w kwestiach dotyczących barier technicznych w handlu.

ARTYKUŁ 5.3

Zakres stosowania i definicje

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do opracowywania, przyjmowania i stosowania norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności, zgodnie z definicją zawartą w załączniku 1 do Porozumienia TBT, które mogą mieć wpływ na handel towarami między Stronami, z wyjątkiem:
 - a) specyfikacji zakupów opracowanych przez organy rządowe i dotyczących ich wymogów w zakresie produkcji lub konsumpcji lub
 - b) środków sanitarnych i fitosanitarnych określonych w załączniku A do Porozumienia SPS.
2. Każda ze Stron ma prawo do opracowania, przyjęcia i stosowania norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności zgodnie z niniejszym rozdziałem oraz Porozumieniem TBT.
3. Do celów niniejszego rozdziału stosuje się definicje zawarte w załączniku 1 do Porozumienia TBT.

ARTYKUŁ 5.4

Przepisy techniczne

1. Strony w jak największym stopniu stosują dobre praktyki regulacyjne przewidziane w Porozumieniu TBT i w niniejszym rozdziale, w szczególności:
 - a) oceniając dostępne możliwości regulacyjne i pozaregulacyjne stanowiące alternatywę dla proponowanego przepisu technicznego, które pozwoliłyby osiągnąć uzasadnione cele Strony, zgodnie z art. 2.2 Porozumienia TBT; dążąc do oceny, między innymi, wpływu proponowanego przepisu technicznego w drodze oceny skutków regulacji, zgodnie z zaleceniem Komitetu ds. Barier Technicznych w Handlu ustanowionego na mocy art. 13 Porozumienia TBT;
 - b) wykorzystując odpowiednie normy międzynarodowe, takie jak normy opracowane przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną, Międzynarodową Komisję Elektrotechniczną, Międzynarodowy Związek Telekomunikacyjny oraz Komisję Kodeksu Żywnościowego jako podstawę swoich przepisów technicznych, z wyjątkiem sytuacji, gdy takie normy międzynarodowe byłyby nieskuteczne lub niewłaściwe dla osiągnięcia uzasadnionych celów, do których Strona dąży. Jeżeli Strona nie stosowała norm międzynarodowych jako podstawy swoich przepisów technicznych, na wniosek drugiej Strony wskazuje ona wszelkie istotne odstępstwa od odpowiednich norm międzynarodowych i wyjaśnia powody, dla których normy te zostały uznane za niewłaściwe lub nieskuteczne dla osiągnięcia wyznaczonego celu;

- c) weryfikując przepisy techniczne, nie naruszając postanowień art. 2.3 Porozumienia TBT, w celu zwiększenia ich spójności z odpowiednimi normami międzynarodowymi. Dokonując takiego przeglądu, Strony biorą pod uwagę między innymi wszelkie zmiany w odpowiednich normach międzynarodowych oraz to, czy nadal istnieją okoliczności, które były przyczyną rozbieżności między przepisami technicznymi a odpowiednimi normami międzynarodowymi;
- d) określając przepisy techniczne na podstawie wymogów dotyczących wyników, a nie charakterystyki konstrukcyjnej lub opisowej.

2. Zgodnie z art. 2.7 Porozumienia TBT Strona ustosunkuje się pozytywnie do kwestii przyjmowania przepisów technicznych drugiej Strony jako równoważnych, nawet jeżeli przepisy te różnią się od jej własnych, pod warunkiem, że nie ma wątpliwości, że przepisy te w odpowiedni sposób posłużą osiągnięciu celów jej własnych przepisów.

3. Strona, która opracowała przepis techniczny uznany przez nią za równoważny z przepisem technicznym drugiej Strony, gdyż ma on spójny z nim cel i zakres produktowy, może zwrócić się do drugiej Strony na piśmie o uznanie tego przepisu technicznego za przepis równoważny. Wniosek taki składa się na piśmie i szczegółowo określa się w nim powody, dla których przepisy techniczne należy uznać za równoważne, w tym powody dotyczące zakresu produktowego. Strona, która nie zgadza się na uznanie przepisów technicznych za równoważne, przedstawia drugiej Stronie – na jej wniosek – uzasadnienie swojej decyzji.

ARTYKUŁ 5.5

Normy

1. Strony potwierdzają swoje obowiązki na podstawie art. 4.1 Porozumienia TBT dotyczące zagwarantowania przyjęcia i stosowania przez ich organy normalizacyjne Kodeksu właściwego postępowania przy przygotowywaniu, przyjmowaniu i stosowaniu norm stanowiącego załącznik 3 do Porozumienia TBT. Strony potwierdzają przestrzeganie zasad określonych w dokumencie *Decyzje i zalecenia przyjęte przez Komitet WTO ds. Barrier Technicznych w Handlu od dnia 1 stycznia 1995 r., G/TBT/1/rev.12 z dnia 21 stycznia 2015 r. (zwanym dalej „dokumentem”), w tym w decyzji Komitetu dotyczącej zasad rozwoju międzynarodowych norm, wskazówek i zaleceń w związku z art. 2 i 5 oraz załącznikiem 3 do Porozumienia, o której mowa w załącznikach do części 1 tego dokumentu.*
2. W celu harmonizacji norm w jak najszerszym zakresie Strony zachęcają swoje organy normalizacyjne oraz regionalne organy normalizacyjne, których Strony lub ich organy normalizacyjne są członkami, do:
 - a) uczestniczenia, w ramach posiadanych zasobów, w opracowywaniu norm międzynarodowych przez odpowiednie międzynarodowe organy normalizacyjne;

- b) wykorzystywania norm międzynarodowych jako podstawy opracowywanych norm, z wyjątkiem sytuacji, gdy takie normy międzynarodowe byłyby nieskuteczne lub niewłaściwe dla osiągnięcia uzasadnionych celów, do których Strona dąży, na przykład ze względu na niewystarczający poziom ochrony, podstawowe czynniki klimatyczne lub geograficzne lub poważne problemy techniczne;
 - c) unikania powielania lub nakładania się prac z pracami międzynarodowych jednostek normalizacyjnych
 - d) dokonywania regularnego przeglądu norm krajowych i regionalnych, które nie opierają się na odpowiednich normach międzynarodowych, w celu zwiększenia ich spójności z odpowiednimi normami międzynarodowymi oraz
 - e) współpracy z odpowiednimi organami normalizacyjnymi drugiej Strony w ramach międzynarodowych działań normalizacyjnych. Współpraca ta może być prowadzona w międzynarodowych organach normalizacyjnych lub na poziomie regionalnym.
3. Strony prowadzą wymianę informacji w zakresie:
- a) stosowania przez nie norm w związku z przepisami technicznymi;
 - b) swoich procesów normalizacyjnych oraz zakresu wykorzystania norm międzynarodowych lub regionalnych jako podstawy dla ich norm krajowych oraz

c) realizowanych przez każdą ze Stron umów o współpracy w dziedzinie standaryzacji, w tym dotyczących kwestii standaryzacji w umowach międzynarodowych ze stronami trzecimi, w zakresie, w jakim nie jest to wyraźnie zabronione na mocy tych umów.

4. Strony uznają, że zgodnie z załącznikiem 1 do Porozumienia TBT przestrzeganie norm jest dobrowolne. W przypadku gdy Strona uzna spełnianie norm za obowiązkowe przez włączenie ich do przepisów technicznych lub procedur oceny zgodności lub zawarcie tam odniesienia do tych norm, stosuje się art. 5.7 (Przejrzystość).

ARTYKUŁ 5.6

Procedury oceny zgodności

1. W odniesieniu do obowiązkowych procedur oceny zgodności Strony stosują odpowiednio art. 5.4 (Przepisy techniczne) ust. 1 w celu uniknięcia zbędnych przeszkód w handlu oraz zapewnienia przejrzystości i niedyskryminacji.

2. Zgodnie z art. 5.1.2 Porozumienia TBT, gdy Strona dokonująca przywozu wymaga pozytywnego zapewnienia zgodności z jej obowiązującymi przepisami technicznymi lub normami, procedury oceny zgodności nie mogą być bardziej surowe ani stosowane bardziej surowo niż jest to konieczne do zagwarantowania Stronie dokonującej przywozu odpowiedniej pewności, że wyroby są zgodne z odpowiednimi przepisami technicznymi lub normami, biorąc pod uwagę zagrożenia, jakie mógłby wywołać brak tej zgodności.

3. Strony uznają, że istnieje szeroki zakres mechanizmów ułatwiających przyjęcie wyników procedur oceny zgodności przeprowadzonych na terytorium drugiej Strony, w tym:

- a) przyjmowanie przez Stronę dokonującą przywozu deklaracji zgodności wystawionej przez dostawcę;
- b) porozumienia w sprawie wzajemnego przyjmowania wyników procedur oceny zgodności w odniesieniu do konkretnych przepisów technicznych, które są przeprowadzane przez organy zlokalizowane na terytorium drugiej Strony;
- c) korzystanie z akredytacji w celu zatwierdzenia organów oceny zgodności zlokalizowanych na terytorium każdej ze Stron;
- d) wyznaczanie przez rząd organów oceny zgodności, w tym tych zlokalizowanych na terytorium drugiej Strony;
- e) jednostronne uznawanie przez Stronę wyników procedur oceny zgodności przeprowadzanych na terytorium drugiej Strony;
- f) dobrowolne porozumienia między organami oceny zgodności zlokalizowanymi na terytorium każdej ze Stron oraz
- g) korzystanie z regionalnych i międzynarodowych wielostronnych porozumień lub uzgodnień o wzajemnym uznawaniu, których Strony są członkami.

4. Mając na uwadze w szczególności kwestie, o których mowa w ust. 3, Strony:
- a) zwiększają wymianę informacji na temat mechanizmu, o którym mowa w ust. 3, oraz na temat podobnych mechanizmów w celu ułatwienia przyjmowania wyników oceny zgodności;
 - b) wymieniają informacje na temat procedur oceny zgodności, a w szczególności na temat kryteriów stosowanych przy wyborze odpowiednich procedur oceny zgodności dla konkretnych produktów;
 - c) uznają deklarację zgodności przedstawioną przez dostawcę za jedną z gwarancji zgodności z prawem wewnętrznym;
 - d) rozważają przyjęcie ustaleń dotyczących wzajemnego uznawania wyników procedur oceny zgodności zgodnie z procedurą określoną w ust. 5;
 - e) wymieniają informacje na temat polityki akredytacji oraz rozważają, jak najlepiej wykorzystać międzynarodowe normy akredytacji oraz międzynarodowe porozumienia obejmujące organy akredytujące Stron, na przykład w ramach mechanizmów Międzynarodowej Współpracy w dziedzinie Akredytacji Laboratoriów oraz Międzynarodowego Forum Akredytacji;
 - f) rozważają przystąpienie do umów lub porozumień międzynarodowych dotyczących harmonizacji lub ułatwiania przyjmowania wyników oceny zgodności lub, w stosownych przypadkach, zachęcanie organów prowadzących badania, kontrole i certyfikację do przystępowania do takich umów lub porozumień;

- g) zapewniają, aby podmioty gospodarcze mogły wybierać spośród ośrodków oceny zgodności wyznaczonych przez organy do wykonywania zadań wymaganych prawem wewnętrznym w celu zapewnienia zgodności;
- h) dążą do wykorzystywania akredytacji do zatwierdzania organów oceny zgodności oraz
- i) zapewniają niezależność i brak konfliktu interesów między organami akredytującymi a organami oceny zgodności.

5. Na wniosek jednej ze Stron druga Strona może podjąć decyzję o przeprowadzeniu konsultacji w celu określenia inicjatyw sektorowych dotyczących stosowania procedur oceny zgodności lub ułatwiania przyjmowania wyników oceny zgodności, które są właściwe dla poszczególnych sektorów. Strona składająca taki wniosek powinna przedstawić odpowiednie informacje na temat ułatwień w handlu wynikających z takiej inicjatywy sektorowej. Jeżeli druga Strona odrzuci taki wniosek, musi tę decyzję, na wniosek, uzasadnić.

6. Strony potwierdzają swoje zobowiązania na mocy art. 5.2.5 Porozumienia TBT, zgodnie z którymi opłaty za obowiązkową ocenę zgodności produktów będących przedmiotem przywozu są relatywnie odpowiednie w stosunku do opłat, jakimi obciąża się ocenę zgodności podobnych wyrobów pochodzenia wewnętrznego lub pochodzących z jakiegokolwiek innego kraju, przy wzięciu pod uwagę kosztów łączności, transportu oraz innych kosztów wynikających z różnic w lokalizacji wnioskodawcy i jednostki przeprowadzającej ocenę zgodności.

ARTYKUŁ 5.7

Przejrzystość

Strony potwierdzają znaczenie przejrzystości w odniesieniu do opracowywania, przyjmowania i stosowania norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności. W związku z tym Strony potwierdzają swoje zobowiązania w zakresie przejrzystości wynikające z Porozumienia TBT.

Każda ze Stron:

- a) uwzględnia opinię drugiej Strony, jeżeli część procesu opracowywania przepisu technicznego jest objęta konsultacjami publicznymi, oraz udziela, na wniosek, pisemnych odpowiedzi na uwagi zgłoszone przez drugą Stronę;
- b) zapewnia podmiotom gospodarczym i innym zainteresowanym osobom pochodzącym z terytorium drugiej Strony możliwość uczestnictwa w oficjalnym procesie konsultacji publicznych dotyczących opracowania przepisów technicznych na nie mniej korzystnych zasadach niż te stosowane wobec jej własnych osób prawnych lub fizycznych;
- c) zgodnie z art. 5.4 (Przepisy techniczne) ust. 1 lit. a), w przypadkach gdy przeprowadzane są oceny skutków, informuje drugą Stronę, na jej wniosek, o wynikach oceny skutków proponowanych przepisów technicznych;

- d) przy dokonywaniu notyfikacji zgodnie z art. 2.9.2 lub 5.6.2 Porozumienia TBT każda ze Stron:
- (i) umożliwia drugiej Stronie, przez okres przynajmniej 60 dni po notyfikacji, przedłożenie uwag do projektu przepisów na piśmie, a w miarę możliwości należycie uwzględnia racjonalne wnioski o przedłużenie okresu przedkładania uwag;
 - (ii) dostarcza elektroniczną wersję tekstu notyfikacji;
 - (iii) w przypadku gdy tekst notyfikacji nie jest sformułowany w jednym z urzędowych języków WTO, przedstawia szczegółowy i wyczerpujący opis treści środka na formularzu zgłoszeniowym WTO;
 - (iv) udziela pisemnej odpowiedzi na pisemne uwagi dotyczące projektu przepisów otrzymane od drugiej Strony, nie później niż w dniu publikacji ostatecznej wersji przepisów technicznych lub procedur oceny zgodności oraz
 - (v) przekazuje informacje na temat przyjęcia i wejścia w życie zgłoszonego środka oraz ostatecznie przyjętego tekstu poprzez uzupełnienie pierwotnej notyfikacji;
- e) zapewnia podmiotom gospodarczym pochodzącym z terytorium drugiej Strony odpowiedni czas między publikacją przepisów technicznych a ich wejściem w życie, aby miały możliwość dostosowania się, z wyjątkiem sytuacji, gdy pojawiły się nagłe problemy dotyczące bezpieczeństwa, zdrowia, ochrony środowiska albo bezpieczeństwa narodowego lub gdy istnieje zagrożenie, że takie problemy wystąpią;

- f) dopilnowuje, aby wszystkie przyjęte i obowiązujące przepisy techniczne i obowiązkowe procedury oceny zgodności były publicznie i nieodpłatnie dostępne na oficjalnych stronach internetowych oraz
- g) zapewnia, by punkty informacyjne ustanowione zgodnie z art. 10.1 Porozumienia TBT udzielały informacji i odpowiedzi na rozsądne zapytania drugiej Strony lub zainteresowanych osób pochodzących z terytorium drugiej Strony dotyczące przyjętych przepisów technicznych, procedur oceny zgodności i norm w jednym z języków urzędowych WTO.

ARTYKUŁ 5.8

Nadzór rynku

Strony:

- a) wymieniają poglądy na temat nadzoru rynku i czynności związanych z egzekwowaniem prawa;
- b) dopilnowują, by funkcje nadzoru rynku były wykonywane przez właściwe organy oraz by nie istniał konflikt interesów między funkcją nadzoru rynku a funkcją oceny zgodności oraz
- c) dopilnowują, by nie dochodziło do konfliktu interesów między organami nadzoru rynku a podmiotami gospodarczymi podlegającymi kontroli lub nadzorowi.

ARTYKUŁ 5.9

Oznakowanie i etykietowanie

1. Strony odnotowują, że przepis techniczny może zawierać wyłącznie wymogi w zakresie oznakowania lub etykietowania lub dotyczyć wyłącznie takich wymogów. W przypadku gdy przepisy techniczne Strony obejmują obowiązkowe wymogi w zakresie oznakowania lub etykietowania, Strona ta będzie przestrzegać zasad określonych w szczególności w art. 2.2 Porozumienia TBT, zgodnie z którymi przepisów technicznych nie opracowuje się w celu lub ze skutkiem tworzenia niepotrzebnych przeszkód w handlu międzynarodowym oraz że nie mogą one ograniczać handlu w stopniu większym niż to konieczne do osiągnięcia uzasadnionego celu.
2. W przypadku gdy Strona wymaga obowiązkowego oznakowania lub etykietowania produktów, Strona ta:
 - a) wymaga podawania tylko takich informacji, które są istotne dla konsumentów lub użytkowników produktu lub które wskazują na zgodność produktu z obowiązkowymi wymaganiami technicznymi;
 - b) nie wymaga żadnego uprzedniego zatwierdzenia, żadnej uprzedniej rejestracji ani certyfikacji oznakowań ani etykiet produktów jako warunku wstępnego wprowadzenia do obrotu na swoim rynku produktów, które spełniają obowiązkowe wymagania techniczne, chyba że jest to niezbędne ze względu na związane z produktem zagrożenie dla zdrowia lub życia ludzi, zwierząt lub roślin, dla środowiska lub bezpieczeństwa narodowego; niniejsze postanowienie nie narusza prawa Strony do stosowania wymogu wcześniejszego zatwierdzenia konkretnych informacji, które należy umieszczać na etykietach lub oznaczeniach w świetle wewnętrznego prawodawstwa;

- c) w przypadku gdy wymaga stosowania przez podmioty gospodarcze niepowtarzalnego numeru identyfikacyjnego, bez zbędnej zwłoki i w sposób niedyskryminujący wydaje taki numer podmiotom gospodarczym drugiej Strony;
- d) zezwala na stosowanie następujących elementów, pod warunkiem że nie są one sprzeczne, dezorientujące ani wprowadzające w błąd w odniesieniu do informacji wymaganych na terytorium Strony dokonującej przywozu towarów:
 - (i) informacji w innych językach oprócz języka wymaganego na terytorium Strony dokonującej przywozu towarów;
 - (ii) uznanych na poziomie międzynarodowym nazw, piktogramów, symboli lub elementów graficznych lub
 - (iii) informacji dodatkowych w stosunku do tych wymaganych na terytorium Strony dokonującej przywozu towarów;
- e) akceptuje fakt, że etykietowanie, w tym etykietowanie dodatkowe lub korekty etykietowania, odbywa się, w stosownych przypadkach, w zatwierdzonych pomieszczeniach, takich jak magazyny celne i składy celne w punkcie przywozu, na terytorium Strony dokonującej przywozu, przed dystrybucją i sprzedażą produktu; Strona może wymagać, aby pierwotne etykietowanie nie było usuwane;
- f) jeżeli uzna, że nie narusza to uzasadnionych celów Porozumienia TBT, stara się akceptować nietrwałe lub usuwalne etykiety bądź oznakowanie lub etykiety umieszczone w dokumentacji towarzyszącej, a nie fizycznie przymocowane do produktu.

ARTYKUŁ 5.10

Współpraca i ułatwienia w handlu

1. Strony zacieśniają współpracę w dziedzinie norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności w celu poszerzenia wzajemnego zrozumienia swoich systemów oraz ułatwienia wymiany handlowej między nimi. W tym celu mogą nawiązać dialog regulacyjny na poziomie horyzontalnym i sektorowym.
2. Strony dążą do określenia, opracowania i promowania dwustronnych inicjatyw dotyczących norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności, które są odpowiednie dla poszczególnych kwestii lub sektorów i które ułatwiają handel. Inicjatywy takie mogą obejmować:
 - a) propagowanie dobrych praktyk regulacyjnych w drodze współpracy regulacyjnej, w tym wymiany informacji, doświadczeń i danych, w celu poprawy jakości i skuteczności norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności oraz efektywnego wykorzystania zasobów regulacyjnych;
 - b) stosowanie podejścia do oceny zgodności opartego na analizie ryzyka, na przykład poleganie w przypadku produktów niskiego ryzyka na deklaracji zgodności dostawcy oraz, w stosownych przypadkach, zmniejszenie złożoności przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności;
 - c) zwiększenie spójności własnych norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności z odpowiednimi międzynarodowymi normami, wskazówkami lub zaleceniami;

- d) unikanie niepotrzebnych rozbieżności podejść w normach, przepisach technicznych i procedurach oceny zgodności w przypadku braku odpowiednich międzynarodowych norm, wskazówek lub zaleceń;
- e) propagowanie lub zacieśnianie współpracy dwustronnej między odpowiednimi organizacjami Stron, publicznymi lub prywatnymi, odpowiedzialnymi za normalizację, ocenę zgodności i metrologię;
- f) zapewnianie sprawnej interakcji i współpracy między organami regulacyjnymi na szczeblu regionalnym lub międzynarodowym oraz
- g) wymianę informacji, w miarę możliwości, na temat podpisanych na szczeblu międzynarodowym umów i porozumień związanych z barierami technicznymi w handlu.

3. Strona, na wniosek drugiej Strony, należycie rozważa propozycje współpracy złożone przez drugą Stronę na podstawie niniejszego rozdziału. Współpracę tę podejmuje się między innymi w drodze dialogu na odpowiednich forach, wspólnych projektów, pomocy technicznej i programów budowania potencjału w zakresie norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności w wybranych dziedzinach przemysłu, zgodnie z wzajemnymi uzgodnieniami.

ARTYKUŁ 5.11

Konsultacje

1. Strona niezwłocznie i przychylnie rozpatruje wszelkie wnioski drugiej Strony o konsultacje dotyczące kwestii związanych z wykonaniem postanowień niniejszego rozdziału.
2. W celu wyjaśnienia lub rozwiązania kwestii, o których mowa w ust. 1, Komitet ds. Handlu może ustanowić grupę roboczą w celu określenia wykonalnego i praktycznego rozwiązania służącego ułatwieniom w handlu. Grupa robocza złożona jest z przedstawicieli Stron.

ARTYKUŁ 5.12

Wdrożenie

1. Każda ze Stron wyznacza punkt kontaktowy odpowiednio w Ministerstwie Nauki i Technologii Wietnamu i w Komisji Europejskiej oraz przekazuje drugiej Stronie dane kontaktowe urzędu lub urzędnika odpowiedzialnego za sprawy objęte niniejszym rozdziałem, włącznie z informacjami dotyczącymi numeru telefonu, faksu, poczty elektronicznej i innych istotnych kwestii.
2. Każda ze Stron niezwłocznie powiadamia drugą Stronę o wszelkich zmianach punktu kontaktowego i zmianach w danych, o których mowa w ust. 1.

3. Punkty kontaktowe między innymi:

- a) monitorują wykonanie postanowień niniejszego rozdziału i zarządzanie nim;
- b) ułatwiają w stosownych przypadkach współpracę zgodnie z art. 5.10 (Współpraca i ułatwienia w handlu);
- c) niezwłocznie zajmują się każdą kwestią podnoszoną przez Stronę w związku z opracowywaniem, przyjmowaniem, stosowaniem lub egzekwowaniem norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności;
- d) na wniosek Strony służy konsultacją w sprawach wynikających z niniejszego rozdziału;
- e) podejmuje wszelkie inne działania, które mogą pomóc Stronom we wdrażaniu niniejszego rozdziału oraz
- f) wykonują inne zadania powierzone im przez Komitet ds. Handlu Towarami.

4. Punkty informacyjne, ustanowione zgodnie z art. 10.1 Porozumienia TBT:

- a) ułatwiają wymianę informacji między Stronami na temat norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności w odpowiedzi na wszelkie uzasadnione wnioski drugiej Strony o udzielenie takich informacji oraz
- b) kierują zapytania drugiej Strony do odpowiednich organów regulacyjnych.

ROZDZIAŁ 6

ŚRODKI SANITARNE I FITOSANITARNE

ARTYKUŁ 6.1

Zakres

1. Niniejszy rozdział stosuje się do opracowywania, przyjmowania i stosowania wszystkich środków sanitarnych i fitosanitarnych Strony (zwanymi dalej „środkami SPS”), które mogą, bezpośrednio lub pośrednio, wpływać na handel między Stronami.
2. Postanowienia niniejszego rozdziału nie wpływają na prawa Stron na mocy rozdziału 5 (Bariery techniczne w handlu) w odniesieniu do środków nieobjętych zakresem niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 6.2

Cele

Celem niniejszego rozdziału jest:

- a) wzmocnienie skutecznego wprowadzenia w życie zasad i reguł Porozumienia SPS oraz międzynarodowych norm, wytycznych i zaleceń opracowanych przez właściwe organizacje międzynarodowe;

- b) ochrona życia i zdrowia ludzi, zwierząt i roślin na terytoriach Stron przy jednoczesnym ułatwianiu handlu między Stronami oraz zapewnienie, by środki SPS przyjęte przez każdą ze Stron nie tworzyły niepotrzebnych przeszkód w handlu;
- c) wzmocnienie komunikacji i współpracy w kwestiach sanitarnych i fitosanitarnych wpływających na handel między Stronami oraz w innych uzgodnionych kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania i poprawa rozwiązywania tych kwestii oraz
- d) propagowanie większej przejrzystości i zrozumienia w zakresie stosowania środków SPS każdej ze Stron.

ARTYKUŁ 6.3

Definicje

- 1. Do celów niniejszego rozdziału:
 - a) zastosowanie mają definicje zawarte w załączniku A do Porozumienia SPS;
 - b) „właściwe organy” oznaczają organy każdej ze Stron odpowiedzialne za opracowywanie i wdrażanie środków SPS oraz zarządzanie nimi na terytorium Strony oraz
 - c) „Komitet SPS” oznacza Komitet Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych, o którym mowa w art. 6.11 (Komitet Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych), ustanowiony na podstawie art. 17.2 (Specjalne komitety).

2. Strony mogą uzgodnić inne definicje do celów stosowania niniejszego rozdziału, uwzględniające glosariusze i definicje odpowiednich organizacji międzynarodowych, takich jak Komisja Kodeksu Żywnościowego (zwana dalej „Kodeksem Żywnościowym”), Światowa Organizacja Zdrowia Zwierząt (zwana dalej „OIE”) oraz Międzynarodowa konwencja ochrony roślin (zwana dalej „IPPC”).

ARTYKUŁ 6.4

Postanowienia ogólne

1. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wobec siebie nawzajem na mocy Porozumienia SPS.
2. Każda ze Stron stosuje Porozumienie SPS przy opracowywaniu, stosowaniu i uznawaniu wszelkich środków SPS w celu ułatwienia handlu między Stronami, przy jednoczesnej ochronie życia i zdrowia ludzi, zwierząt i roślin na swoim terytorium.

ARTYKUŁ 6.5

Właściwe organy oraz punkty kontaktowe

1. W celu zapewnienia bliskich i skutecznych stosunków roboczych między Stronami w osiągnięciu celów niniejszego rozdziału właściwe organy:
 - a) w przypadku Wietnamu odpowiedzialność za kwestie sanitarne i fitosanitarne jest dzielona między agencje rządowe w następujący sposób:
 - (i) Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi lub jednostka będąca jego następcą jest odpowiedzialne za zdrowie zwierząt i roślin; zarządza środkami nadzoru i kontroli w celu zapobiegania wprowadzaniu chorób mających negatywny wpływ na zdrowie ludzi i zwierząt; zarządza również kompleksowym programem zwalczania chorób i organizmów szkodliwych, które mają negatywny wpływ na zdrowie roślin i gospodarkę, i zapobiegania ich przedostawaniu się oraz, w przypadku produktów zwierzęcych i roślinnych przeznaczonych do wywozu, odpowiada za kontrolę, kwarantannę i wydawanie zaświadczeń potwierdzających spełnienie uzgodnionych norm i wymogów obowiązujących w Unii oraz

(ii) Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Ministerstwo Przemysłu i Handlu lub odpowiednie jednostki będące ich następcami są odpowiedzialne – zgodnie z ich odpowiednimi kompetencjami – za bezpieczeństwo żywności przeznaczonej do spożycia przez ludzi; w odniesieniu do przywozu żywności stosują środki nadzoru i kontroli, w tym opracowują krajowe przepisy techniczne i procedury zatwierdzania, przeprowadzają ocenę ryzyka produktów i inspekcje zakładów w celu zapewnienia zgodności z uzgodnionymi normami i wymogami Wietnamu; w odniesieniu do wywozu żywności odpowiadają również za inspekcje i za wydawanie świadectw zdrowia;

b) w przypadku Unii odpowiedzialność jest dzielona między organy administracji państw członkowskich i Komisję Europejską w następujący sposób:

- (i) jeśli chodzi o wywóz do Wietnamu, państwa członkowskie odpowiadają za kontrolę warunków i wymogów produkcji, w tym za ustawowe inspekcje i wydawanie świadectw zdrowia i świadectw dotyczących dobrostanu zwierząt potwierdzających spełnienie uzgodnionych norm i wymogów Wietnamu;
- (ii) w odniesieniu do przywozu z Wietnamu państwa członkowskie odpowiadają za kontrolę zgodności przywozu z warunkami Unii mającymi zastosowanie do przywozu;
- (iii) Komisja Europejska odpowiada za ogólną koordynację, inspekcje i audyty systemów inspekcji oraz działania legislacyjne niezbędne do zapewnienia jednolitego stosowania norm i wymogów na rynku wewnętrznym Unii.

2. Z dniem wejścia w życie niniejszej Umowy właściwe organy każdej ze Stron zapewniają sobie nawzajem punkty kontaktowe służące komunikacji we wszystkich kwestiach objętych niniejszym rozdziałem. Funkcje punktów kontaktowych obejmują:

- a) poprawę komunikacji między agencjami i ministerstwami Stron odpowiedzialnymi za sprawy sanitarne i fitosanitarne oraz
- b) ułatwianie wymiany informacji w celu zwiększenia wzajemnego zrozumienia środków SPS każdej ze Stron, procesów regulacyjnych związanych z tymi środkami oraz ich wpływu na handel przedmiotowymi produktami między Stronami.

3. Strony zapewniają aktualność informacji przekazywanych na podstawie ust. 1 i 2.

ARTYKUŁ 6.6

Wymagania i procedury przywozowe

1. Ogólne wymagania przywozowe Strony mają zastosowanie na całym terytorium Strony dokonującej wywozu, bez uszczerbku dla zdolności Strony dokonującej przywozu do podejmowania decyzji i wprowadzania środków zgodnie z kryteriami określonymi w art. 6.9 (Środki związane ze zdrowiem zwierząt i roślin).

2. Każda ze Stron przyjmuje wyłącznie takie środki, które są naukowo uzasadnione, proporcjonalne do danego zagrożenia i najmniej ograniczające spośród dostępnych środków oraz powodują najmniejsze przeszkody w handlu.
3. Strona dokonująca przywozu zapewnia, aby jej wymagania i procedury przywozowe były stosowane w sposób proporcjonalny i niedyskryminujący.
4. Procedury przywozowe mają na celu zminimalizowanie negatywnego wpływu na handel i przyspieszenie procesu odprawy celnej przy jednoczesnym zapewnieniu przestrzegania wymagań i procedur Strony dokonującej przywozu.
5. Strona dokonująca przywozu zapewnia pełną przejrzystość w zakresie swoich wymagań i procedur przywozowych.
6. Strona dokonująca wywozu zapewnia pełną zgodność z wymaganiami przywozowymi Strony dokonującej przywozu.
7. Każda ze Stron ustanawia i aktualizuje wykazy organizmów szkodliwych objętych przepisami, stosując terminologię naukową, oraz udostępnia takie wykazy drugiej Stronie.
8. Fitosanitarne wymagania przywozowe są ograniczone do środków zapewniających przestrzeganie odpowiedniego poziomu ochrony Strony dokonującej przywozu, a ich zakres ogranicza się do organizmów szkodliwych objętych przepisami stanowiących przedmiot zainteresowania Strony dokonującej przywozu. Nie naruszając postanowień art. 6 IPPC, Strona nie wprowadza ani nie utrzymuje środków fitosanitarnych w odniesieniu do organizmów szkodliwych nieobjętych przepisami.

9. Strona przeprowadza analizę zagrożenia organizmem szkodliwym bez zbędnej zwłoki po otrzymaniu wstępnego wniosku Strony dokonującej wywozu. W razie trudności Strony uzgadniają w ramach komitetu SPS harmonogram przeprowadzania analizy zagrożenia organizmem szkodliwym.
10. Strona dokonująca przywozu ma prawo przeprowadzać kontrole przywozowe oparte na ryzyku sanitarnym i fitosanitarnym związanym z przywozem. Kontrole te są przeprowadzane bez zbędnej zwłoki i przy minimalnym wpływie na handel. Jeżeli produkty nie są zgodne z wymogami Strony dokonującej przywozu, wszelkie działania podjęte przez Stronę dokonującą przywozu muszą być zgodne z normami międzynarodowymi i proporcjonalne do ryzyka związanego z tymi produktami.
11. Strona dokonująca przywozu udostępnia informacje dotyczące częstości kontroli przywozowych przeprowadzanych na produktach. Częstość kontroli może być dostosowana w wyniku weryfikacji lub kontroli przywozowej, lub w drodze porozumienia Stron.
12. Wszelkie opłaty nakładane w związku z procedurami dotyczącymi przywozu produktów na podstawie niniejszego rozdziału są równoważne względem opłat nakładanych na podobne produkty wewnętrzne i nie są wyższe niż rzeczywiste koszty usługi.

ARTYKUŁ 6.7

Weryfikacje

1. Aby uzyskać lub utrzymać pewność co do skutecznego wprowadzenia w życie postanowień niniejszego rozdziału, Strona dokonująca przywozu ma prawo przeprowadzać weryfikacje, w tym:
 - a) przeprowadzając wizyty weryfikacyjne na terytorium Strony dokonującej wywozu, aby zweryfikować całość lub część systemu kontroli Strony dokonującej wywozu, zgodnie z odpowiednimi międzynarodowymi normami, wytycznymi i zaleceniami Kodeksu Żywnościowego, OIE i IPPC; wydatki związane z takimi wizytami weryfikacyjnymi ponosi Strona przeprowadzająca wizytę weryfikacyjną oraz
 - b) żądając informacji od Strony dokonującej wywozu na temat jej systemu kontroli i wyników kontroli przeprowadzonych w ramach tego systemu.
2. Każda ze Stron dostarcza drugiej Stronie wyniki weryfikacji i wnioski z wizyt weryfikacyjnych przeprowadzonych na terytorium drugiej Strony.
3. Jeżeli Strona dokonująca przywozu zdecyduje o przeprowadzeniu wizyty weryfikacyjnej na terytorium Strony dokonującej wywozu, powiadamia Stronę dokonującą wywozu o takiej wizycie co najmniej 60 dni roboczych przed jej przeprowadzeniem, chyba że uzgodniono inaczej. Każda zmiana takiej wizyty weryfikacyjnej wymaga zgody obu Stron.

4. Strona dokonująca przywozu przedstawia projekt sprawozdania z weryfikacji Stronie dokonującej wywozu w terminie 45 dni roboczych od zakończenia weryfikacji. Strona dokonująca wywozu ma 30 dni roboczych na opracowanie uwag do projektu sprawozdania. Uwagi Strony dokonującej wywozu są dołączane do ostatecznej wersji sprawozdania z wyników weryfikacji, które przedstawia się w terminie 30 dni roboczych, a w stosownych przypadkach, są włączane do tego sprawozdania. Jeśli podczas weryfikacji Strona dokonująca przywozu wykryje poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, informuje o tym Stronę dokonującą wywozu w możliwie najszybszym terminie, a w każdym razie w ciągu 10 dni roboczych od zakończenia weryfikacji.

ARTYKUŁ 6.8

Procedura dotycząca wykazu zakładów

1. Na wniosek Strony dokonującej przywozu Strona dokonująca wywozu informuje Stronę dokonującą przywozu o wykazie zakładów, które spełniają wymogi Strony dokonującej przywozu niezbędne do zatwierdzenia i w odniesieniu do których przedstawiono wystarczające gwarancje sanitarne zgodnie z załącznikiem 6-A (Wymogi i procedury zatwierdzania przedsiębiorstw w odniesieniu do produktów).
2. Na wniosek Strony dokonującej wywozu Strona dokonująca przywozu zatwierdza wykaz zakładów, o którym mowa w ust. 1, w ciągu 45 dni roboczych, bez przeprowadzenia wcześniejszych inspekcji poszczególnych zakładów.

3. Jeżeli Strona dokonująca przywozu zwraca się o dodatkowe informacje, termin, o którym mowa w ust. 2, przedłuża się o nie więcej niż 30 dni roboczych. Po zatwierdzeniu wykazu zakładów Strona dokonująca przywozu stosuje niezbędne środki, zgodnie ze swoimi obowiązującymi procedurami prawnymi, aby umożliwić przywóz przedmiotowych produktów.
4. Jeżeli Strona dokonująca przywozu odrzuci wniosek o zatwierdzenie, powinna niezwłocznie poinformować Stronę dokonującą wywozu o przyczynach takiego odrzucenia.

ARTYKUŁ 6.9

Środki związane ze zdrowiem zwierząt i roślin

1. Strony uznają pojęcia obszarów wolnych od chorób, obszarów niewielkiego rozpowszechnienia chorób oraz podziału na przedziały zgodnie z Porozumieniem SPS oraz normami, wytycznymi i zaleceniami OIE. Strony uznają również status zdrowia zwierząt określony przez OIE.
2. Strony uznają pojęcia obszarów wolnych od szkodników, obszarów niewielkiego rozpowszechnienia szkodników, stref chronionych oraz podziału na przedziały zgodnie z Porozumieniem SPS oraz normami, wytycznymi i zaleceniami IPPC.
3. Strony uwzględniają czynniki takie jak położenie geograficzne, ekosystemy, nadzór epidemiologiczny oraz skuteczność kontroli sanitarnych i fitosanitarnych.

4. Komitet SPS określa szczegółowo procedurę uznawania pojęć, o których mowa w ust. 1 i 2, z uwzględnieniem Porozumienia SPS oraz norm, wytycznych i zaleceń OIE i IPPC.
5. W przypadku gdy Strona dokonująca przywozu ocenia wyznaczenie statusu zdrowia zwierząt lub roślin przez Stronę dokonującą wywozu, co do zasady opiera swoją własną ocenę statusu zdrowia zwierząt lub roślin Strony dokonującej wywozu lub jej część na informacjach dostarczonych przez Stronę dokonującą wywozu zgodnie z porozumieniem oraz normami, wytycznymi i zaleceniami OIE i IPPC. Strona dokonująca przywozu stara się przekazać Stronie dokonującej wywozu swoją decyzję bez zbędnej zwłoki po otrzymaniu wniosku o dokonanie oceny.
6. Jeżeli Strona dokonująca przywozu nie akceptuje wyznaczenia statusu zdrowia zwierząt lub roślin przez Stronę dokonującą wywozu, przedstawia uzasadnienie i na wniosek Strony dokonującej wywozu, niezwłocznie rozpoczyna konsultacje w celu wypracowania alternatywnego rozwiązania.
7. Strona dokonująca wywozu przedstawia odpowiednie dowody w celu obiektywnego wykazania Stronie dokonującej przywozu, że status zdrowia zwierząt lub roślin danych obszarów prawdopodobnie pozostanie niezmieniony. W tym celu Strona dokonująca wywozu zapewnia Stronie dokonującej przywozu, na jej wniosek i w rozsądnym zakresie, dostęp na potrzeby procedur inspekcji, badania i innych odpowiednich procedur.

ARTYKUŁ 6.10

Równoważność

1. Strony uznają, że stosowanie równoważności zgodnie z art. 4 Porozumienia SPS jest ważnym narzędziem ułatwiania handlu i przynosi wzajemne korzyści państwom wywozu i przywozu.
2. Równoważność może zostać przyjęta w odniesieniu do konkretnego środka lub środków SPS związanych z określonym produktem lub kategoriami produktów albo też systemowo.
3. Strona dokonująca przywozu akceptuje środki i systemy SPS Strony dokonującej wywozu jako równoważne, jeżeli Strona dokonująca wywozu obiektywnie wykaże, że środki te prowadzą do osiągnięcia odpowiedniego poziomu ochrony SPS wymaganego przez Stronę dokonującą przywozu. W celu ułatwienia ustalenia równoważności Strona dokonująca przywozu, na wniosek drugiej Strony, wyjaśnia cel wszelkich odpowiednich środków SPS.
4. W terminie trzech miesięcy od dnia otrzymania przez Stronę dokonującą przywozu wniosku Strony dokonującej wywozu Strony przeprowadzają konsultacje w celu ustalenia równoważności środków i systemów SPS.
5. Strona dokonująca przywozu dokonuje ustalenia równoważności bez zbędnej zwłoki po wykazaniu równoważności proponowanych środków i systemów SPS przez Stronę dokonującą wywozu.

6. Strona dokonująca przywozu przyspiesza ustalenie równoważności w szczególności w odniesieniu do tych produktów, które były w przeszłości przywożone z terytorium Strony dokonującej wywozu.
7. W razie złożenia wielu wniosków przez Stronę dokonującą wywozu Strony uzgadniają w ramach komitetu SPS harmonogram wszczęcia procedury.
8. Zgodnie z art. 9 Porozumienia SPS Strona dokonująca przywozu w pełni rozważa wnioski Strony dokonującej wywozu o pomoc techniczną w celu ułatwienia wdrażania postanowień niniejszego artykułu. Pomoc ta może między innymi stanowić wsparcie w określaniu i wdrażaniu środków, które mogą zostać uznane za równoważne, lub w celu zwiększenia dostępu do rynku w inny sposób.
9. Rozpatrywanie przez Stronę dokonującą przywozu wniosku Strony dokonującej wywozu o uznanie równoważności jej środków SPS w odniesieniu do konkretnego produktu nie może być samo w sobie powodem zakłóceń lub zawieszenia bieżącego przywozu tego produktu z terytorium tej Strony. Jeżeli Strona dokonująca przywozu dokonała ustalenia równoważności, Strony oficjalnie rejestrują je i stosują niezwłocznie w odniesieniu do handlu między nimi w danej dziedzinie.

ARTYKUŁ 6.11

Komitet Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych

1. W skład komitetu SPS, ustanowionego na podstawie art. 17.2 (Specjalne komitety), wchodzi przedstawiciele właściwych organów Stron. Wszystkie decyzje są podejmowane przez komitet SPS za obopólną zgodą.

2. Pierwsze osobiste posiedzenie komitetu SPS odbędzie się w ciągu jednego roku od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy. Kolejne posiedzenia komitetu odbywają się przynajmniej raz do roku lub w terminie uzgodnionym wspólnie przez Strony. Komitet SPS ustanowi swój regulamin na pierwszym posiedzeniu. Posiedzenia komitetu odbywają się osobiście, w formie telekonferencji lub wideokonferencji lub za pośrednictwem innych środków wspólnie uzgodnionych przez Strony.
3. Komitet SPS może zaproponować Komitetowi ds. Handlu ustanowienie grup roboczych, których zadaniem jest określanie i poruszanie kwestii technicznych i naukowych wynikających z niniejszego rozdziału oraz badanie możliwości dalszej współpracy w kwestiach sanitarnych i fitosanitarnych mających znaczenie dla obu Stron.
4. Komitet SPS może poruszać wszelkie kwestie związane ze skutecznym funkcjonowaniem niniejszego rozdziału, w tym kwestie dotyczące ułatwienia komunikacji i zacieśniania współpracy między Stronami. W szczególności komitet ma następujące obowiązki i funkcje:
 - a) opracowywanie niezbędnych procedur lub ustaleń mających na celu wykonanie postanowień niniejszego rozdziału;
 - b) monitorowanie postępów w wykonywaniu postanowień niniejszego rozdziału;
 - c) stanowienie forum do dyskusji o problemach wynikających ze stosowania niektórych środków SPS w celu znalezienia rozwiązania możliwego do przyjęcia przez obie Strony i szybkie reagowanie na wszelkie kwestie, które mogą tworzyć niepotrzebne przeszkody w handlu między Stronami;
 - d) stanowienie forum wymiany informacji, wiedzy fachowej i doświadczeń w dziedzinie środków SPS;

- e) określanie, inicjowanie i dokonywanie przeglądów projektów pomocy technicznej i działań w tym zakresie między Stronami oraz
- f) pełnienie wszelkich innych funkcji wspólnie uzgodnionych przez Strony.

5. Strony mogą, na mocy decyzji komitetu SPS, przyjmować zalecenia i decyzje związane z zezwoleniami na przywóz, wymianą informacji, przejrzystością, uznawaniem regionalizacji, równoważnością i innymi środkami oraz z wszelkimi innymi kwestiami, o których mowa w niniejszym artykule.

ARTYKUŁ 6.12

Przejrzystość i wymiana informacji

1. Strony:
 - a) zapewniają przejrzystość w odniesieniu do środków SPS mających zastosowanie do handlu między nimi;
 - b) zwiększają wzajemne zrozumienie środków SPS drugiej Strony i zastosowania tych środków;
 - c) wymieniają się informacjami na tematy związane z rozwojem i stosowaniem środków SPS, które wpływają lub mogą wpływać na handel między nimi, w tym na temat postępów w zakresie nowych dostępnych dowodów naukowych, w celu zminimalizowania negatywnego wpływu tych środków na handel;

- d) informują, na wniosek drugiej Strony, o wymaganiach przywozowych, które mają zastosowanie do przywozu konkretnego produktu, w ciągu 15 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku oraz
 - e) informują, na wniosek drugiej Strony, o postępach w rozpatrywaniu wniosku o zezwolenie na konkretny produkt w ciągu 15 dni roboczych od dnia otrzymania wniosku.
2. W przypadku gdy jedna ze Stron udostępniła informacje w drodze powiadomienia WTO zgodnie z odpowiednimi przepisami i procedurami albo w drodze publikacji na swoich oficjalnych publicznie dostępnych i bezpłatnych stronach internetowych, wymiana informacji na podstawie ust. 1 lit. c), d) i e) nie jest wymagana.
3. Wszystkie powiadomienia na podstawie niniejszego rozdziału przesyła się punktom kontaktowym, o których mowa w art. 6.5 (Właściwe organy i punkty kontaktowe).

ARTYKUŁ 6.13

Konsultacje

1. W przypadku gdy jedna ze Stron uzna, że środek SPS mający wpływ na dwustronną wymianę handlową wymaga dalszej dyskusji, może – za pośrednictwem punktów kontaktowych, o których mowa w art. 6.5 (Właściwe organy i punkty kontaktowe), zwrócić się o pełne wyjaśnienie i, w razie potrzeby, o konsultacje w sprawie tego środka SPS. Druga Strona niezwłocznie odpowiada na takie wnioski.

2. Strony dokładają wszelkich starań, by znaleźć rozwiązanie możliwe do przyjęcia przez obie Strony w drodze konsultacji. Jeżeli w wyniku konsultacji nie uda się rozstrzygnąć danej kwestii, rozpatruje ją komitet SPS.

ARTYKUŁ 6.14

Środki nadzwyczajne

1. W ciągu dwóch dni roboczych Strona powiadamia drugą Stronę na piśmie o wszelkich poważnych lub istotnych zagrożeniach dla życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin, w tym o wszelkich zagrożeniach związanych z żywnością, które mają wpływ na produkty będące przedmiotem wymiany handlowej między Stronami.
2. Jeżeli Strona ma poważne obawy dotyczące zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin wpływającego na produkty będące przedmiotem wymiany handlowej między Stronami, może zażądać konsultacji zgodnie z postanowieniami art. 6.13 (Konsultacje). Konsultacje odbywają się w najwcześniejszym możliwym terminie. Każda ze Stron stara się w stosownym czasie dostarczyć wszystkie informacje niezbędne do uniknięcia zakłóceń w handlu.
3. Strona dokonująca przywozu może – bez wcześniejszego powiadomienia – wprowadzić środki niezbędne do ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin. W odniesieniu do przesyłek transportowanych między Stronami Strona dokonująca przywozu rozważa najodpowiedniejsze i najbardziej proporcjonalne rozwiązanie, aby uniknąć niepotrzebnych zakłóceń w handlu.

4. Strona wprowadzająca środki informuje o tym drugą Stronę jak najszybciej, a w każdym razie nie później niż 24 godziny po ich wprowadzeniu. Każda ze Stron może zażądać wszelkich informacji związanych z sytuacją sanitarną i fitosanitarną i z wszelkimi wprowadzonymi środkami. Druga Strona odpowiada natychmiast po uzyskaniu wymaganych informacji.

5. Na żądanie którejkolwiek ze Stron i zgodnie z postanowieniami art. 6.13 (Konsultacje) Strony przeprowadzają konsultacje dotyczące takiej sytuacji w ciągu 10 dni roboczych od dnia powiadomienia, o którym mowa w ust. 1. Konsultacje te przeprowadza się w celu uniknięcia niepotrzebnych zakłóceń w handlu. Strony mogą rozważyć warianty służące ułatwieniu wdrożenia lub zmiany środków SPS.

ARTYKUŁ 6.15

Pomoc techniczna oraz specjalne i zróżnicowane traktowanie

1. Unia powinna zapewnić pomoc techniczną w celu zaspokojenia szczególnych potrzeb Wietnamu w zakresie przestrzegania unijnych środków SPS, w tym bezpieczeństwa żywności, zdrowia zwierząt i roślin oraz stosowania norm międzynarodowych.

2. Zgodnie z art. 10 Porozumienia SPS w przypadku nowych środków SPS Unia uwzględnia szczególne potrzeby Wietnamu, tak aby utrzymać możliwości eksportowe Wietnamu przy jednoczesnym dalszym zapewnianiu unijnego poziomu ochrony. Na wniosek jednej ze Stron przeprowadza się konsultacje z komitetem SPS w celu rozważenia następujących kwestii i podjęcia decyzji w ich sprawie:

- a) dłuższe terminy spełnienia wymagań;
- b) alternatywne warunki przywozu w kontekście równoważności oraz
- c) działania w zakresie pomocy technicznej.

ROZDZIAŁ 7

BARIERY POZATARYFOWE W HANDLU I INWESTYCJACH W DZIEDZINIE PRODUKCJI ENERGII ZE ŹRÓDEŁ ODNAWIALNYCH

ARTYKUŁ 7.1

Cele

Zgodnie z ogólnoświatowymi wysiłkami na rzecz zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych Strony wspólnie dążą do wspierania, rozwoju i wzrostu produkcji energii ze źródeł odnawialnych i zrównoważonych, zwłaszcza poprzez ułatwianie handlu i inwestycji. W tym celu Strony współpracują na rzecz zniesienia lub obniżenia barier pozataryfowych oraz pielęgnowania współpracy, uwzględniając, w stosownych przypadkach, normy regionalne i międzynarodowe.

ARTYKUŁ 7.2

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału:

- a) „wymóg dotyczący lokalnego pochodzenia” oznacza:
 - (i) w odniesieniu do towarów – wymóg nałożony na przedsiębiorstwo dotyczący zakupu lub wykorzystania towarów pochodzenia wewnętrznego lub ze źródła wewnętrznego, przy czym przedmiotem takiego wymogu mogą być konkretne produkty, ich wielkość lub wartość lub stosunek wielkości lub wartości do lokalnej produkcji tego przedsiębiorstwa;
 - (ii) w odniesieniu do usług – wymóg, który ogranicza wybór usługodawcy lub świadczonej usługi na niekorzyść usług lub usługodawców pochodzących z terytorium drugiej Strony;
- b) „środki wymagające utworzenia partnerstwa z lokalnymi przedsiębiorstwami” oznaczają wszelkie wymogi ustanowienia lub prowadzenia wspólnie z przedsiębiorstwami lokalnymi osoby prawnej, spółki zgodnie z prawem wewnętrznym, wspólnego przedsięwzięcia lub też wspólnego wejścia w stosunek umowny, taki jak umowa o współpracy z lokalnymi przedsiębiorstwami;
- c) „zobowiązanie offsetowe” oznacza każde przedsięwzięcie, które przewiduje obowiązek stosowania wymogu dotyczącego lokalnego pochodzenia, lokalnych dostawców, transferu technologii, inwestycji, handlu wymiennego lub podobnych działań w celu zachęcania do rozwoju lokalnego;

- d) „odnawialne i zrównoważone źródła” oznaczają źródła energii w postaci wiatru, promieniowania słonecznego, energii geotermalnej i hydrotermalnej, energii oceanu, energii hydroelektrycznej o mocy 50 megawatów lub mniej, biomasy, gazu składowiskowego, gazu z oczyszczalni ścieków lub biogazu; termin ten nie obejmuje produktów, z których wytwarzana jest energia oraz
- e) „usługodawca” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną pochodzącą z terytorium Strony, która świadczy usługi.

ARTYKUŁ 7.3

Zakres

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do środków wpływających na wymianę handlową i inwestycje między Stronami, związanych z wytwarzaniem energii z odnawialnych i zrównoważonych źródeł.
2. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do projektów z dziedziny badań i rozwoju ani projektów demonstracyjnych przeprowadzanych na niehandlową skalę.
3. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do projektów finansowanych przez organizacje międzynarodowe lub zagraniczne rządy i objętych umowami z takimi organizacjami lub rządami, do których to projektów mają zastosowanie procedury i warunki tych darczyńców.

4. Z zastrzeżeniem ust. 5 postanowienia niniejszego rozdziału nie naruszają stosowania jakichkolwiek innych odpowiednich postanowień niniejszej Umowy, w tym wszelkich wyjątków, zastrzeżeń lub ograniczeń, w odniesieniu do środków wskazanych w ust. 1, z uwzględnieniem odpowiednich zmian. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że w przypadku jakiegokolwiek niespójności między postanowieniami niniejszego rozdziału a innymi postanowieniami niniejszej Umowy pierwszeństwo w zakresie danej niespójności mają inne postanowienia niniejszej Umowy.
5. Art. 7.4 (Zasady) lit. a) i b) stosuje się po upływie pięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 7.4

Zasady

Strony:

- a) powstrzymują się od wprowadzania środków obejmujących wymogi dotyczące lokalnego pochodzenia lub wszelkie inne zobowiązania offsetowe wpływające na produkty, usługodawców, inwestorów lub przedsiębiorstwa pochodzące z terytorium drugiej Strony;
- b) powstrzymują się od wprowadzania środków wymagających utworzenia spółki z przedsiębiorstwami lokalnymi, chyba że takie spółki zostaną uznane za konieczne ze względów technicznych, a dana Strona może, na wniosek drugiej Strony, te względy wskazać;

- c) zapewniają, by wszelkie środki dotyczące procedur upoważniających, certyfikujących i licencyjnych, które są stosowane w szczególności w odniesieniu do wyposażenia, zakładów i powiązanej infrastruktury sieci przesyłu, były obiektywne, przejrzyste, niearbitralne oraz niedyskryminujące w stosunku do wnioskodawców drugiej Strony;
- d) zapewniają, by opłaty i należności administracyjne nałożone na lub związane z:
 - (i) przywozem i stosowaniem produktów pochodzących z terytorium drugiej Strony przez dostawców drugiej Strony podlegały postanowieniom art. 2.16 (Opłaty administracyjne, inne opłaty i formalności związane z przywozem i wywozem) i 4.10 (Opłaty i należności) oraz
 - (ii) świadczeniem usług przez usługodawców pochodzących z terytorium drugiej Strony podlegały postanowieniom art. 8.19 (Zakres i definicje), art. 8.20 (Warunki dotyczące licencjonowania i kwalifikacji) i art. 8.21 (Procedury licencjonowania i procedury kwalifikacyjne) oraz
- e) zapewniają, by warunki i procedury połączenia z sieciami przesyłowymi energii elektrycznej i dostępu do nich były przejrzyste i nie dyskryminowały dostawców pochodzących z terytorium drugiej Strony.

ARTYKUŁ 7.5

Normy, przepisy techniczne i ocena zgodności

1. Niniejszy artykuł ma zastosowanie do produktów objętych pozycjami taryfowymi wymienionymi w załączniku 7-A (Wykaz pozycji taryfowych). Strony mogą uzgodnić włączenie innych produktów do wykazu w drodze wymiany listów.

2. W przypadku gdy istnieją odpowiednie normy ustanowione przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną lub Międzynarodową Komisję Elektrotechniczną, Strony stosują te normy międzynarodowe lub ich odpowiednie części jako podstawę dla wszelkich norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności, z wyjątkiem sytuacji, gdy takie normy międzynarodowe lub ich odpowiednie części byłyby nieskuteczne lub niewłaściwe dla osiągnięcia uzasadnionych celów, do których Strony dążą. W takich przypadkach Strona, na wniosek drugiej Strony, określa część danej normy, przepisu technicznego lub procedury oceny zgodności, która znacząco różni się od odpowiedniej normy międzynarodowej i przedstawia uzasadnienie takich różnic.
3. W stosownych przypadkach Strony wskazują przepisy techniczne oparte na wymagach dotyczących produktów pod względem wyników, w tym bezpieczeństwa i efektywności środowiskowej, a nie wzoru czy cech opisowych.
4. Strona uznająca deklarację zgodności dostawcy jako pozytywne zapewnienie co do zgodności dokłada starań, aby nie wymagać przedstawienia wyników badań.
5. Jeżeli Strona wymaga przedstawienia sprawozdania z badań – osobno lub w połączeniu z innymi formami zapewnienia zgodności, jako podstawy zapewnienia zgodności lub jako pozytywnej gwarancji, że produkt jest zgodny z odpowiednimi normami lub przepisami technicznymi – Strona ta dokłada starań, by akceptować sprawozdania z badań w formie sprawozdań w ramach Systemu oceny zgodności dla urządzeń i komponentów elektrotechnicznych opracowanego przez Międzynarodową Komisję Elektrotechniczną (system CB IECEE, ang. IECEE CB Scheme) bez wymogu przeprowadzenia dalszych badań.

6. Jeżeli Strona wymaga certyfikacji produktu przez stronę trzecią, dokłada starań, aby akceptować ważne certyfikaty CB wydane w ramach systemu IECEE CB jako wystarczające zapewnienie zgodności, nie wymagając dalszej oceny zgodności, procedur administracyjnych ani zatwierdzeń.

7. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla stosowania przez Strony wymogów niezwiązanych z produktami w nim określonymi, takich jak przepisy dotyczące zagospodarowania przestrzennego lub przepisy budowlane.

ARTYKUŁ 7.6

Wyjątki

1. Niniejszy rozdział podlega przepisom art. 2.22 (Wyjątki o charakterze ogólnym), 8.54 (Wyjątki o charakterze ogólnym) i 9.3 (Wyjątki ze względów bezpieczeństwa i wyjątki o charakterze ogólnym).

2. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane jako zapobiegające wprowadzaniu lub wykonywaniu przez którąkolwiek ze Stron środków niezbędnych do bezpiecznego funkcjonowania odnośnych sieci energetycznych lub dla bezpieczeństwa dostaw energii, z zastrzeżeniem wymogu, zgodnie z którym takie środki nie mogą być stosowane w sposób, który stanowiłby środek arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji produktów, usługodawców lub inwestorów drugiej Strony w podobnych okolicznościach lub ukryte ograniczenie w handlu i inwestycjach między Stronami.

ARTYKUŁ 7.7

Wykonanie i współpraca

1. Strony współpracują i wymieniają informacje na temat wszelkich kwestii związanych z wykonaniem postanowień niniejszego rozdziału w odpowiednich specjalnych komitetach ustanowionych na podstawie art. 17.2 (Specjalne komitety). Komitet ds. Handlu może podjąć decyzję o przyjęciu w tym celu stosownych środków wykonawczych.
2. Strony prowadzą wymianę informacji, doświadczeń regulacyjnych i najlepszych praktyk w dziedzinach takich jak:
 - a) opracowanie i wdrożenie w sposób niedyskryminujący środków wspierających wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych;
 - b) przepisy techniczne, normy i procedury oceny zgodności, takie jak te odnoszące się do wymogów kodeksu sieci przesyłowych.
3. Strony wspierają współpracę na odpowiednich forach regionalnych dotyczącą wewnętrznych lub regionalnych przepisów technicznych, koncepcji regulacyjnych, norm, wymogów i procedur oceny zgodności, które są zgodne z normami międzynarodowymi.

ROZDZIAŁ 8

LIBERALIZACJA INWESTYCJI, HANDLU USŁUGAMI I HANDLU ELEKTRONICZNEGO

SEKCJA A

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 8.1

Cele i zakres

1. Potwierdzając swoje zobowiązania w ramach Porozumienia WTO oraz swoje zobowiązanie do tworzenia lepszych warunków do rozwoju handlu i inwestycji między Stronami, Strony ustanawiają niniejszym niezbędne uzgodnienia dotyczące stopniowej liberalizacji inwestycji i handlu usługami oraz współpracy w zakresie handlu elektronicznego.
2. Zgodnie z postanowieniami niniejszego rozdziału każda ze Stron zachowuje prawo wprowadzania, utrzymywania i egzekwowania środków niezbędnych do osiągnięcia uzasadnionych celów polityki, takich jak ochrona środowiska i zdrowia publicznego, polityka społeczna, integralność i stabilność systemu finansowego, wspieranie bezpieczeństwa i ochrony oraz wspieranie i ochrona różnorodności kulturowej.

3. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do środków dotyczących osób fizycznych starających się o dostęp do rynku pracy Strony ani do środków dotyczących obywatelstwa, stałego pobytu lub stałego zatrudnienia.
4. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie uniemożliwia Stronie stosowania środków regulujących wjazd lub czasowy pobyt osób fizycznych na jej terytorium, łącznie ze środkami niezbędnymi do ochrony integralności granic i zapewnienia zorganizowanego przemieszczania się osób fizycznych przez jej granice, pod warunkiem że środki takie nie są stosowane w sposób niweczący lub naruszający korzyści¹ przypadające którejkolwiek ze Stron zgodnie z warunkami szczegółowego zobowiązania zawartego w niniejszym rozdziale i załącznikach do niniejszej Umowy.
5. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane jako ograniczające obowiązki Stron zawarte w rozdziale 9 (Zamówienia rządowe) ani nakładające na Strony jakiegokolwiek dodatkowe obowiązki w zakresie zamówień rządowych.
6. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do dotacji przyznanych przez Strony², z wyjątkiem postanowień art. 8.8 (Wymogi dotyczące wyników).

¹ Sam fakt wymagania wizy tylko od osób fizycznych pochodzących z niektórych państw nie jest uznawany za niweczący lub naruszający korzyści wynikające ze szczegółowego zobowiązania.

² W przypadku Unii „subsydium” obejmuje „pomoc państwa”, zgodnie z definicją zawartą w prawie unijnym. W przypadku Wietnamu „subsydium” obejmuje zachęty inwestycyjne i pomoc inwestycyjną, taką jak pomoc w miejscu produkcji, szkolenie w zakresie zasobów ludzkich oraz działania wzmacniające konkurencyjność, takie jak pomoc w zakresie technologii, badań i rozwoju, pomocy prawnej, informacji rynkowych i promocji.

7. Decyzja Strony o niewydawaniu, nieodnowieniu lub nieutrzymaniu subsydium lub dotacji nie stanowi naruszenia art. 8.8 (Wymogi dotyczące wyników) w następujących okolicznościach:

- a) w przypadku braku jakichkolwiek konkretnych zobowiązań prawnych lub umownych Strony dotyczących udzielenia, odnowienia lub utrzymania takiego subsydium lub dotacji lub
- b) zgodnie z wszelkimi warunkami, od których zależy udzielenie, odnowienie lub utrzymanie danego subsydium lub dotacji.

8. Niniejszego rozdziału nie stosuje się do odpowiednich systemów zabezpieczenia społecznego Stron ani do działań prowadzonych na terytorium każdej ze Stron, które związane są, nawet tylko sporadycznie, z wykonywaniem władzy publicznej.

ARTYKUŁ 8.2

Definicje

- 1. Do celów niniejszego rozdziału:
 - a) „usługi w zakresie naprawy i obsługi technicznej statku powietrznego, podczas których statek powietrzny jest wycofany z użytku” oznaczają czynności prowadzone w odniesieniu do statku powietrznego lub jego części w czasie, gdy jest on wycofany z użytku, i nie obejmują tzw. obsługi liniowej;

- b) „usługi komputerowego systemu rezerwacji” oznaczają usługi świadczone przy użyciu systemów komputerowych zawierających informacje o rozkładach lotów przewoźników lotniczych, dostępności oraz opłatach i zasadach pobierania opłat, za pomocą których to systemów można dokonywać rezerwacji lub wystawiać bilety;
- c) „transgraniczne świadczenie usług” oznacza świadczenie usług:
 - (i) z terytorium jednej Strony na terytorium drugiej Strony lub
 - (ii) na terytorium jednej Strony na rzecz usługobiorcy pochodzącego z terytorium drugiej Strony;
- d) „działalność gospodarcza” obejmuje działalność o charakterze przemysłowym, handlowym i zawodowym oraz działalność rzemieślniczą, a nie obejmuje działalności prowadzonej w związku z wykonywaniem władzy publicznej;
- e) „przedsiębiorstwo” oznacza osobę prawną, oddział¹ lub przedstawicielstwo ustanowione przez założenie;
- f) „założenie przedsiębiorstwa” oznacza ustanowienie, w tym nabycie, osoby prawnej lub utworzenie oddziału lub przedstawicielstwa odpowiednio w Unii lub w Wietnamie² w celu ustanowienia lub utrzymania trwałych powiązań gospodarczych;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że oddział podmiotu prawnego pochodzącego z państwa trzeciego nie jest uważany za przedsiębiorstwo pochodzące z terytorium Strony;

² Dla większej pewności należy wyjaśnić, że nie obejmuje to prowadzenia działalności przedsiębiorstwa zdefiniowanego w lit. m);

- g) „obsługa naziemna” oznacza świadczenie w porcie lotniczym następujących usług: reprezentowanie przedsiębiorstw lotniczych, usługi w zakresie administracji i nadzoru; obsługa pasażerów; obsługa bagażu; obsługa ramp; usługi gastronomiczne; obsługa towarów i przesyłek; zaopatrzenie w paliwo, obsługa oraz sprzątanie statków powietrznych; transport powierzchniowy; operacje lotnicze, czynności administracyjne związane z załogą i planowanie lotów. Obsługa naziemna nie obejmuje usług ochrony, naprawy i konserwacji statków powietrznych, zarządzania istotną scentralizowaną infrastrukturą portu lotniczego, taką jak urządzenia odladające, systemy dystrybucji paliwa, systemy obsługi bagażu i systemy transportu wewnątrzloteńskiego, ani obsługi takiej infrastruktury;
- h) „inwestor” oznacza osobę fizyczną lub prawną pochodzącą z terytorium Strony, która zamierza założyć¹, zakłada lub założyła przedsiębiorstwo na terytorium drugiej Strony;
- i) „osoba prawna” oznacza jakiegokolwiek podmiot prawny właściwie ustanowiony lub w inny sposób zorganizowany zgodnie z obowiązującym prawem do celów komercyjnych lub innych, prywatny lub publiczny, w tym jakiegokolwiek spółkę kapitałową, fundusz powierniczy, spółkę osobową, wspólne przedsięwzięcie, spółkę jednoosobową lub stowarzyszenie;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że pojęcie „inwestor, który zamierza ustanowić” przedsiębiorstwo odnosi się do inwestora pochodzącego z terytorium Strony, który podjął aktywne działania w kierunku założenia przedsiębiorstwa na terytorium drugiej Strony, takie jak przekazanie zasobów lub kapitału w celu założenia działalności gospodarczej lub złożenie wniosku o zezwolenie lub licencję;

- j) „osoba prawna pochodząca z terytorium Strony” oznacza osobę prawną pochodzącą z Unii lub osobę prawną pochodzącą z Wietnamu, ustanowioną zgodnie z wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi odpowiednio Unii lub jej państw członkowskich albo Wietnamu i zaangażowaną w znaczące operacje gospodarcze¹ na terytorium odpowiednio Unii albo Wietnamu;
- k) „środki wprowadzone lub utrzymane przez Stronę” oznaczają środki wprowadzone przez:
- (i) administrację i władze stopnia centralnego, regionalnego lub lokalnego oraz
 - (ii) organy pozarządowe sprawujące władzę delegowaną przez administrację lub władze stopnia centralnego, regionalnego lub lokalnego;
- l) „osoba fizyczna” oznacza osobę fizyczną pochodzącą z terytorium Strony zdefiniowaną w art. 1.5 lit. h);

¹ Zgodnie z notyfikacją Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską w ramach WTO (dok. WT/REG39/1) Unia uznaje, że pojęcie „rzeczywistego i trwałego powiązania” z gospodarką państwa członkowskiego Unii na gruncie art. 54 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej jest równoważne pojęciu „znaczących operacji gospodarczych”. W związku z tym, w przypadku osoby prawnej ustanowionej zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi Wietnamu i posiadającej jedynie siedzibę statutową lub zarząd na terytorium Wietnamu, Unia stosuje wobec niej korzyści wynikające z niniejszej Umowy wyłącznie, jeśli ta osoba prawna posiada rzeczywiste i trwałe powiązanie z gospodarką Wietnamu.

- m) „prowadzenie działalności” oznacza, w odniesieniu do przedsiębiorstwa, prowadzenie i utrzymywanie przedsiębiorstwa, zarządzanie nim, korzystanie z niego, a także jego sprzedaż lub rozporządzanie nim w inny sposób¹;
- n) „sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego” oznacza możliwość swobodnej sprzedaży i swobodnego wprowadzania do obrotu własnych usług transportu lotniczego przez danego przewoźnika lotniczego, która obejmuje wszystkie aspekty marketingu, takie jak badanie rynku, reklama i dystrybucja; działania te nie obejmują wyceny usług transportu lotniczego ani mających zastosowanie warunków;
- o) „usługi” oznaczają wszelkie usługi w jakichkolwiek sektorach z wyjątkiem usług świadczonych w związku z wykonywaniem władzy publicznej;
- p) „usługi świadczone lub działania prowadzone w związku z wykonywaniem władzy publicznej” oznaczają wszelkie usługi lub działania, które nie są świadczone lub wykonywane na zasadach handlowych ani w ramach konkurencji z jednym podmiotem gospodarczym lub większą ich liczbą;
- q) „usługodawca” pochodzący z terytorium Strony oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną pochodzącą z terytorium Strony, która świadczy usługi oraz

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że nie obejmuje to działań mających miejsce w czasie lub przed zakończeniem procedur wymaganych do założenia przedsiębiorstwa powiązanego zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi.

- r) „podmiot zależny” od osoby prawnej pochodzącej z terytorium Strony oznacza osobę prawną, która jest kontrolowana przez inną osobę prawną pochodzącą z terytorium danej Strony, zgodnie z jej wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi¹.

2. Osoba prawna jest:

- a) „własnością” osób fizycznych lub prawnych pochodzących z terytorium jednej ze Stron, jeśli ponad 50 % udziałów w jej kapitale jest własnością osób pochodzących z terytorium tej Strony lub
- b) „kontrolowana” przez osoby fizyczne lub prawne pochodzące z terytorium Strony, jeżeli osoby te mają uprawnienia do powołania większości zarządu albo mogą w inny uprawniony sposób kierować jej działaniami.

3. Niezależnie od definicji „osoby prawnej pochodzącej z terytorium Strony” zawartej w ust. 1 lit. j) przedsiębiorstwa żeglugowe mające siedzibę poza terytorium Unii albo Wietnamu i kontrolowane odpowiednio przez obywateli państwa członkowskiego Unii albo Wietnamu są również objęte postanowieniami niniejszego rozdziału, jeżeli ich statki są zarejestrowane zgodnie z wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi odpowiednio w państwie członkowskim Unii albo w Wietnamie i pływają odpowiednio pod banderą tego państwa członkowskiego albo Wietnamu.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że pojęcie podmiot zależny od osoby prawnej pochodzącej z terytorium Strony może również odnosić się do osoby prawnej, która jest podmiotem zależnym od innego podmiotu zależnego od osoby prawnej pochodzącej z terytorium danej Strony.

SEKCJA B

LIBERALIZACJA INWESTYCJI

ARTYKUŁ 8.3

Zakres

1. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do środków wprowadzonych lub utrzymywanych przez Stronę, które mają wpływ na założenie lub prowadzenie działalności przedsiębiorstwa przez inwestora pochodzącego z terytorium drugiej Strony na terytorium Strony, która wprowadza lub utrzymuje te środki.
2. Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do:
 - a) usług audiowizualnych
 - b) wydobywania, wytwarzania i przetwarzania¹ materiałów jądrowych;
 - c) produkcji broni, amunicji i materiałów wojskowych lub handlu nimi;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że przetwarzanie materiałów jądrowych obejmuje wszystkie działania objęte *Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Rodzajów Działalności* określoną w dokumentach statystycznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, N 4, ISIC REV 3.1, 2002 kod 2330.

- d) krajowego kabotażu morskiego¹;
- e) wewnętrznych i międzynarodowych usług transportu lotniczego, regularnego lub nieregularnego, oraz usług bezpośrednio związanych z wykonywaniem praw przewozowych, innych niż:
 - (i) usługi w zakresie naprawy i obsługi technicznej statku powietrznego, podczas których statek powietrzny jest wycofany z użytku;
 - (ii) sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego;
 - (iii) usługi komputerowego systemu rezerwacji (KSR) oraz
 - (iv) obsługa naziemnaoraz
- f) usługi świadczone i działania przeprowadzane w związku z wykonywaniem władzy publicznej.

¹ Bez uszczerbku dla zakresu działalności, która stanowi kabotaż na podstawie wewnętrznych przepisów ustawowych i wykonawczych, krajowy kabotaż morski w rozumieniu niniejszej sekcji obejmuje przewozy pasażerskie lub przewozy towarów między portem lub miejscem znajdującym się w państwie członkowskim Unii albo w Wietnamie a innym portem lub miejscem znajdującym się w tym samym państwie członkowskim Unii albo w Wietnamie, w tym na jego szelfie kontynentalnym, jak stanowi UNCLOS, oraz ruch rozpoczynający i kończący się w tym samym porcie lub miejscu znajdującym się w państwie członkowskim Unii albo w Wietnamie.

ARTYKUŁ 8.4

Dostęp do rynku

1. W odniesieniu do uzyskiwania dostępu do rynku w drodze założenia i prowadzenia działalności przedsiębiorstwa każda ze Stron przyznaje traktowanie nie mniej korzystne niż to zapewniane na podstawie zasad, ograniczeń i warunków uzgodnionych i określonych w jej wykazie szczegółowych zobowiązań zawartym odpowiednio w załączniku 8-A (Wykaz szczegółowych zobowiązań Unii) albo 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu).
2. W sektorach, w których podejmowane są zobowiązania związane z dostępem do rynku, środki, których Strona nie wprowadza ani utrzymuje, ani w jednostkach podziału administracyjnego, ani na całym swoim terytorium, chyba że w wykazie szczegółowych zobowiązań zawartym odpowiednio w załączniku 8-A (Wykaz szczegółowych zobowiązań Unii) albo 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu) ustalono inaczej, są określone jako:
 - a) ograniczenia liczby przedsiębiorstw, które mogą prowadzić określoną działalność gospodarczą, czy to w postaci kontyngentów określonych liczbowo, monopolów, praw wyłącznych, czy też wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych;
 - b) ograniczenia całkowitej wartości transakcji albo aktywów w formie kontyngentów określonych liczbowo lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych;

- c) ograniczenia całkowitej liczby operacji lub całkowitej ilości produktu wyrażonej w określonych jednostkach liczbowych w formie kontyngentów lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych;
- d) ograniczenia udziału kapitału zagranicznego w formie górnego progu udziału procentowego zagranicznych podmiotów albo całkowitej wartości indywidualnego bądź łącznego wkładu zagranicznego;
- e) środki wymagające do wykonywania działalności gospodarczej przez inwestora pochodzącego z terytorium drugiej Strony konkretnych rodzajów osób prawnych lub wspólnych przedsiębiorstw albo ograniczające do nich wykonywanie tej działalności oraz
- f) ograniczenia łącznej liczby osób fizycznych, które mogą być zatrudnione w danym sektorze lub które inwestor może zatrudniać i które są niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej i bezpośrednio związane z jej prowadzeniem, w postaci kontyngentów liczbowych lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych.

ARTYKUŁ 8.5

Traktowanie narodowe

1. W sektorach umieszczonych w wykazie szczegółowych zobowiązań w załącznikach 8-A (Wykaz szczegółowych zobowiązań Unii) lub 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu) i z zastrzeżeniem wszelkich warunków i kwalifikacji w nich określonych każda ze Stron przyznaje inwestorom pochodzącym z terytorium drugiej Strony i ich przedsiębiorstwom, w odniesieniu do zakładania przedsiębiorstw na jej terytorium, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane jej własnym inwestorom i przedsiębiorstwom w podobnych sytuacjach.
2. Strona przyznaje inwestorom pochodzącym z terytorium drugiej Strony i ich przedsiębiorstwom¹, w odniesieniu do prowadzenia działalności tych przedsiębiorstw, traktowanie nie mniej korzystne niż to przyznawane jej własnym inwestorom i przedsiębiorstwom w podobnych sytuacjach.

¹ Do celów niniejszego ustępu i art. 8.6 (Klauzula najwyższego uprzywilejowania) „własne przedsiębiorstwa” oznaczają przedsiębiorstwa inwestorów pochodzących z terytorium Strony istniejące na terytorium drugiej Strony w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy lub ustanowione lub nabyte później, które zostały założone zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi drugiej Strony.

3. Niezależnie od postanowień ust. 2 oraz, w przypadku Wietnamu, z zastrzeżeniem załącznika 8-C (Zwolnienie dla Wietnamu dotyczące traktowania narodowego), Strona może wprowadzić lub utrzymać dowolny środek w odniesieniu do prowadzenia działalności przedsiębiorstwa, chyba że taki środek jest niezgodny ze zobowiązaniami określonymi odpowiednio w załączniku 8-A (Wykaz szczegółowych zobowiązań Unii) albo 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu), jeżeli środek ten:

- a) został wprowadzony najpóźniej w dniu wejścia w życie niniejszej Umowy;
- b) jest środkiem, o którym mowa w lit. a), który został utrzymany, zastąpiony lub zmieniony po wejściu w życie niniejszej Umowy, pod warunkiem że środek ten jest nie mniej zgodny z postanowieniami ust. 2 po takim utrzymaniu, zastąpieniu lub zmianie niż przed utrzymaniem, zastąpieniem lub zmianą lub
- c) nie jest objęty postanowieniami lit. a) ani b), pod warunkiem że nie jest stosowany wobec przedsiębiorstw ustanowionych na terytorium Strony przed wejściem w życie takiego środka¹ ani nie jest stosowany w sposób powodujący straty lub szkody dla takich przedsiębiorstw.

¹ Do celów niniejszej litery Strony uzgadniają, że jeśli Strona zapewniła rozsądny okres przejściowy dla wdrożenia środka lub podjęła jakiekolwiek inne próby zaradzenia wpływowi środka na przedsiębiorstwa ustanowione przed wejściem w życie tego środka, czynniki te zostaną uwzględnione przy określaniu, czy środek powoduje straty lub szkody dla przedsiębiorstw założonych przed wejściem w życie tego środka.

ARTYKUŁ 8.6

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

1. Każda ze Stron przyznaje inwestorom pochodzącym z terytorium drugiej Strony i ich przedsiębiorstwom, w odniesieniu do prowadzenia ich działalności na jej terytorium, traktowanie nie mniej korzystne niż to przyznawane inwestorom z państw trzecich i ich przedsiębiorstwom w podobnych sytuacjach.
2. Ust. 1 nie ma zastosowania do następujących sektorów:
 - a) usługi łączności, z wyjątkiem usług pocztowych i telekomunikacyjnych;
 - b) usługi rekreacyjne, kulturowe i sportowe;
 - c) rybołówstwo i akwakultura;
 - d) leśnictwo i łowiectwo oraz
 - e) górnictwo, w tym wydobycie ropy i gazu ziemnego.
3. Ust. 1 nie może być interpretowany jako zobowiązujący Stronę do rozszerzenia na inwestorów pochodzących z terytorium drugiej Strony lub ich przedsiębiorstwa korzyści wynikających z jakiegokolwiek traktowania przyznanego na podstawie jakiegokolwiek umowy dwustronnej, regionalnej lub wielostronnej, która weszła w życie przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy.

4. Ust. 1 nie może być interpretowany jako zobowiązujący Stronę do rozszerzenia na inwestorów pochodzących z terytorium drugiej Strony lub ich przedsiębiorstwa korzyści wynikających z:

- a) jakiegokolwiek traktowania przyznanego na podstawie jakiegokolwiek umowy dwustronnej, regionalnej lub wielostronnej, która obejmuje zobowiązania do zniesienia zasadniczo wszelkich przeszkód w prowadzeniu działalności przedsiębiorstw między stronami lub wymaga zbliżenia prawodawstwa stron w jednym lub kilku sektorach gospodarki¹;
- b) jakiegokolwiek traktowania przyznanego na podstawie umowy międzynarodowej w sprawie unikania podwójnego opodatkowania albo innej umowy międzynarodowej lub innego porozumienia międzynarodowego odnoszących się całkowicie lub głównie do opodatkowania lub
- c) jakiegokolwiek traktowania przyznanego na podstawie środków gwarantujących uznanie kwalifikacji, licencji lub środków ostrożności zgodnie z art. VII GATS lub jego załącznikiem dotyczącym usług finansowych.

5. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że „traktowanie”, o którym mowa w ust. 1, nie obejmuje procedur i mechanizmów rozstrzygania sporów, takich jak rozstrzyganie sporów inwestycyjnych między inwestorami a państwami, przewidzianych w innych umowach dwustronnych, regionalnych lub wielostronnych. Obowiązki materialne wynikające z takich umów nie stanowią same w sobie „traktowania” i w związku z tym nie mogą być brane pod uwagę przy ocenie naruszenia niniejszego artykułu. Środki wprowadzane przez Stronę na podstawie tych obowiązków materialnych uznaje się za „traktowanie”.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że Wspólnota Gospodarcza ASEAN wchodzi w zakres pojęcia umowy regionalnej wspomnianego w lit. a).

6. Niniejszy artykuł należy interpretować zgodnie z zasadą *ejusdem generis*¹.

ARTYKUŁ 8.7

Wykaz szczegółowych zobowiązań

Sektory zliberalizowane przez każdą ze Stron na podstawie niniejszej podsekcji oraz zasady, ograniczenia, warunki i kwalifikacje, o których mowa w art. 8.4 (Dostęp do rynku), 8.5 (Traktowanie narodowe) i 8.8 (Wymogi dotyczące wyników), są określone odpowiednio w załączniku 8-A (Wykaz szczegółowych zobowiązań Unii) albo 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu).

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że niniejszego ustępu nie można rozumieć jako uniemożliwiającego interpretację innych postanowień niniejszej Umowy, w stosownych przypadkach, zgodnie z zasadą *ejusdem generis*.

ARTYKUŁ 8.8

Wymogi dotyczące wyników

1. W sektorach określonych w odpowiednim wykazie szczegółowych zobowiązań w załączniku 8-A (Wykaz szczegółowych zobowiązań Unii) albo 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu) i z zastrzeżeniem wszelkich określonych w nim warunków i kwalifikacji Strona nie nakłada ani nie egzekwuje żadnego z następujących wymogów, które są obowiązkowe lub wykonalne na mocy prawa wewnętrznego lub decyzji administracyjnych, w związku z założeniem lub prowadzeniem na jej terytorium jakichkolwiek przedsiębiorstw inwestorów pochodzących z terytorium Strony lub państwa trzeciego:
 - a) wywozu określonego poziomu lub odsetka towarów lub usług;
 - b) osiągnięcia określonego poziomu lub odsetka zawartości wewnętrznej;
 - c) nabycia lub wykorzystania towarów produkowanych lub usług świadczonych na terytorium Strony lub przyznania preferencji względem takich towarów lub usług, lub też nabycia towarów lub usług od osób fizycznych lub prawnych bądź innych podmiotów na terytorium Strony;
 - d) powiązania w jakikolwiek sposób wolumenu lub wartości przywozu z wolumenem lub wartością wywozu lub z kwotą wpływów w walucie obcej związanych z danym przedsiębiorstwem;
 - e) ograniczenia na jej terytorium sprzedaży towarów lub usług, które są produkowane lub świadczone przez dane przedsiębiorstwo, poprzez powiązanie tej sprzedaży w jakikolwiek sposób z wolumenem lub wartością jego wywozu lub dochodów w walucie obcej;

- f) przekazania technologii, procesu produkcji lub innej prawnie zastrzeżonej wiedzy osobie fizycznej lub przedsiębiorstwom na jej terytorium lub
- g) wymogu, aby dostaw towarów produkowanych lub usług świadczonych przez przedsiębiorstwo dokonywano na określony rynek regionalny lub światowy wyłącznie z terytorium tej Strony.

2. W sektorach określonych w odpowiednim wykazie szczegółowych zobowiązań w załączniku 8-A (Wykaz szczegółowych zobowiązań Unii) albo 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu) i z zastrzeżeniem wszelkich określonych w nim warunków i kwalifikacji Strona nie uzależnia otrzymania ani dalszego otrzymywania korzyści w związku z założeniem lub prowadzeniem na jej terytorium jakichkolwiek przedsiębiorstw inwestorów pochodzących z terytorium Strony lub państwa trzeciego od przestrzegania któregośkolwiek z następujących wymogów:

- a) osiągnięcia określonego poziomu lub odsetka zawartości wewnętrznej;
- b) nabycia lub wykorzystania towarów produkowanych na terytorium Strony lub przyznania preferencji względem takich towarów, lub też nabycia towarów od producenta na jej terytorium;
- c) powiązania w jakikolwiek sposób wolumenu lub wartości przywozu z wolumenem lub wartością wywozu lub z kwotą wpływów w walucie obcej związanych z danym przedsiębiorstwem; lub
- d) ograniczenia na jej terytorium sprzedaży towarów lub usług, które są produkowane lub świadczone przez dane przedsiębiorstwo, poprzez powiązanie tej sprzedaży w jakikolwiek sposób z wolumenem lub wartością jego wywozu lub dochodów w walucie obcej.

3. Postanowień ust. 2 nie można interpretować jako uniemożliwiającej Stronie uzależnienie otrzymania lub dalszego otrzymywania korzyści związanych z działalnością jakiegokolwiek przedsiębiorstwa na jej terytorium od wywiązania się z wymogu ulokowania produkcji, świadczenia usług, szkolenia lub zatrudnienia pracowników, budowy lub rozbudowy poszczególnych zakładów lub prowadzenia prac badawczo-rozwojowych na jej terytorium.
4. Postanowień ust. 1 lit. f) nie można interpretować jako wykluczającej stosowanie wymogu nałożonego albo zobowiązania egzekwowanego przez sąd, trybunał administracyjny lub urząd ds. konkurencji, aby zaradzić rzekomemu naruszeniu prawa konkurencji.
5. Ust. 1 lit. a)–c) oraz ust. 2 lit. a) i b) nie mają zastosowania do wymogów dotyczących kwalifikacji w odniesieniu do towarów lub usług w związku z uczestnictwem we wspieraniu wywozu i programach pomocy zagranicznej.
6. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że ust. 2 lit. a) i b) nie mają zastosowania do wymogów nałożonych przez Stronę dokonującą przywozu dotyczących składu towarów wymaganego, aby towar ten kwalifikował się do objęcia taryfą preferencyjną lub kontyngentem preferencyjnym.
7. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do żadnych innych wymogów niż wymogi określone w tych ustępach.
8. Postanowienia niniejszego artykułu nie mają zastosowania do środków przyjętych lub utrzymanych przez Stronę zgodnie z art. III ust. 8 lit. b) GATT 1994.

SEKCJA C

TRANSGRANICZNE ŚWIADCZENIE USŁUG

ARTYKUŁ 8.9

Zakres

Niniejsza sekcja ma zastosowanie do środków wprowadzanych przez Strony, które mają wpływ na transgraniczne świadczenie wszystkich rodzajów usług, z wyjątkiem:

- a) usług audiowizualnych
- b) krajowego kabotażu morskiego¹ oraz

¹ Bez uszczerbku dla zakresu działalności, która stanowi kabotaż na podstawie wewnętrznych przepisów ustawowych i wykonawczych, krajowy kabotaż morski w rozumieniu niniejszej sekcji obejmuje przewozy pasażerskie lub przewozy towarów między portem lub miejscem znajdującym się w Wietnamie albo w państwie członkowskim Unii a innym portem lub miejscem znajdującym się w Wietnamie albo w tym samym państwie członkowskim Unii, w tym na jego szelfie kontynentalnym, jak stanowi UNCLOS, oraz ruch rozpoczynający i kończący się w tym samym porcie lub miejscu znajdującym się w Wietnamie albo w państwie członkowskim Unii.

- c) wewnętrznych i międzynarodowych usług transportu lotniczego, regularnego lub nieregularnego, oraz usług bezpośrednio związanych z wykonywaniem praw przewozowych, innych niż:
 - (i) usługi w zakresie naprawy i obsługi technicznej statku powietrznego, podczas których statek powietrzny jest wycofany z użytku;
 - (ii) sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego;
 - (iii) usługi komputerowego systemu rezerwacji (KSR) oraz
 - (iv) obsługa naziemna.

ARTYKUŁ 8.10

Dostęp do rynku

1. W zakresie dostępu do rynku poprzez transgraniczne świadczenie usług każda ze Stron przyznaje usługom i usługodawcom drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż to zapewniane na podstawie zasad, ograniczeń i warunków uzgodnionych i przewidzianych w wykazie szczegółowych zobowiązań.

2. W sektorach, w których podejmowane są zobowiązania związane z dostępem do rynku, środki, których Strona nie wprowadza ani nie utrzymuje, ani na obszarze całego terytorium, ani w jednostkach podziału administracyjnego, chyba że w wykazie szczegółowych zobowiązań ustalono inaczej, są określone jako:

- a) ograniczenia liczby usługodawców, czy to w postaci kontyngentów określonych liczbowo, monopolów, wyłącznych usługodawców, czy też wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych;
- b) ograniczenia całkowitej wartości transakcji usługowych albo aktywów w postaci kontyngentów określonych liczbowo lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych oraz
- c) ograniczenia całkowitej liczby transakcji usługowych lub całkowitej ilości świadczonych usług wyrażonej w określonych jednostkach liczbowych w formie kontyngentów lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych.

ARTYKUŁ 8.11

Traktowanie narodowe

1. W sektorach objętych wykazem szczegółowych zobowiązań i z zastrzeżeniem wszelkich ustalonych tam warunków i kwalifikacji, w odniesieniu do wszystkich środków wpływających na transgraniczne świadczenie usług każda ze Stron przyznaje takim usługom i usługodawcom pochodzącym z terytorium drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne od tego, które przyznaje podobnym własnym usługom i usługodawcom.

2. Strona może spełnić wymóg ust. 1 przez przyznanie usługom i usługodawcom pochodzącym z terytorium drugiej Strony traktowania z formalnego punktu widzenia identycznego z tym, które przyznaje własnym podobnym usługom i usługodawcom, lub z formalnego punktu widzenia różnego od tego traktowania.

3. Traktowanie identyczne lub różne z formalnego punktu widzenia uważane jest za mniej korzystne, jeżeli zmienia ono warunki konkurencji na korzyść usług lub usługodawców pochodzących z terytorium danej Strony w porównaniu z podobnymi usługami lub usługodawcami drugiej Strony.

4. Szczególne zobowiązania podjęte na podstawie niniejszego artykułu nie mogą być interpretowane jako wymagające od którejkolwiek ze Stron rekompensaty za nieodłączne niekorzystne czynniki konkurencji, które wynikają z faktu, że odnośne usługi lub usługodawcy pochodzą z zagranicy.

ARTYKUŁ 8.12

Wykaz szczegółowych zobowiązań

Sektory zliberalizowane przez każdą ze Stron na podstawie niniejszej sekcji oraz zasady, ograniczenia, warunki i kwalifikacje, o których mowa w art. 8.10 (Dostęp do rynku) i 8.11 (Traktowanie narodowe), są określone odpowiednio w dodatku 8-A-1 do załącznika 8-A (Wykaz szczegółowych zobowiązań Unii) albo dodatku 8-B-1 do załącznika 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu).

SEKCJA D

CZASOWY POBYT OSÓB FIZYCZNYCH ODBYWAJĄCYCH WIZYTY SŁUŻBOWE

ARTYKUŁ 8.13

Zakres stosowania i definicje

1. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do środków wprowadzanych przez Strony dotyczących wjazdu oraz czasowego pobytu na ich terytorium osób odbywających wizytę służbową, osób przeniesionych wewnątrz przedsiębiorstwa, sprzedawców biznesowych, usługodawców umownych i osób wykonujących wolne zawody.
2. Do celów niniejszej sekcji:
 - a) „sprzedawcy biznesowi” oznaczają osoby fizyczne, które są przedstawicielami usługodawcy lub dostawcy towarów pochodzącego z terytorium jednej ze Stron, starające się o wjazd i czasowy pobyt na terytorium drugiej Strony w celu negocjowania sprzedaży usług lub towarów bądź zawarcia umowy o sprzedaż usług lub towarów w imieniu tego usługodawcy lub dostawcy oraz które nie są zaangażowane w świadczenie usług lub prowadzenie sprzedaży towarów; nie prowadzą oni sprzedaży bezpośredniej na rzecz klientów indywidualnych i nie otrzymują wynagrodzenia ze źródeł zlokalizowanych na terytorium Strony przyjmującej ani nie są komisantami.

- b) „osoby odbywające wizytę służbową do celów założenia przedsiębiorstwa” oznaczają osoby fizyczne pracujące na wyższych stanowiskach w osobie prawnej pochodzącej z terytorium Strony, które są odpowiedzialne za założenie przedsiębiorstwa takiej osoby fizycznej, pod warunkiem że nie oferują ani nie świadczą usług, ani nie prowadzą działalności gospodarczej innej niż działalność wymagana do celów założenia przedsiębiorstwa i które nie otrzymują wynagrodzenia ze źródła znajdującego się na terytorium Strony przyjmującej;
- c) „usługodawcy umowni” oznaczają osoby fizyczne zatrudnione przez osobę prawną pochodzącą z terytorium Strony, która nie jest agencją zajmującą się rekrutacją i pośrednictwem w zatrudnieniu pracowników ani nie działa za pośrednictwem takiej agencji, nie posiada przedsiębiorstwa na terytorium drugiej Strony oraz zawarła umowę w dobrej wierze¹ o świadczenie usług z usługobiorcą końcowym na terytorium tej Strony, wymagającą czasowej obecności jej pracowników na terytorium tej Strony w celu wykonania umowy o świadczenie usług;
- d) „osoby wykonujące wolny zawód” oznaczają osoby fizyczne świadczące usługi i prowadzące działalność na własny rachunek na terytorium Strony, które nie posiadają przedsiębiorstwa na terytorium drugiej Strony oraz które zawarły umowę w dobrej wierze o świadczenie usług² (bez udziału agencji zajmującej się rekrutacją i pośrednictwem w zatrudnieniu pracowników) z usługobiorcą końcowym na terytorium tej Strony, wymagającą ich czasowej obecności na terytorium tej Strony w celu wykonania umowy o świadczenie usług;

¹ Taka umowa o świadczenie usług musi być zgodna z przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz innymi wymogami Strony, na terytorium której jest wykonywana.

² Taka umowa o świadczenie usług musi być zgodna z przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz innymi wymogami Strony, na terytorium której jest wykonywana.

- e) „osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa” oznaczają osoby fizyczne, które zostały zatrudnione przez osobę prawną pochodzącą z terytorium Strony lub jej oddział lub są jej partnerami co najmniej od roku i które są czasowo przeniesione do przedsiębiorstwa tej osoby prawnej ustanowionego na terytorium drugiej Strony, pod warunkiem, że dana osoba fizyczna nie należy do kategorii kadry kierowniczej ani zarządzającej, specjalistów ani stażystów;
- f) „kadra kierownicza lub zarządzająca” oznacza osoby fizyczne pracujące na wyższych stanowiskach w ramach osoby prawnej pochodzącej z terytorium Strony, które przede wszystkim kierują zarządzaniem przedsiębiorstwem¹ na terytorium drugiej Strony, a przy tym podlegają ogólnemu nadzorowi lub otrzymują wytyczne głównie od rady dyrektorów lub od udziałowców/akcjonariuszy przedsiębiorstwa bądź osób im równoważnych, w tym co najmniej:
- (i) kierujące przedsiębiorstwem lub jego departamentem lub działem;
 - (ii) nadzorujące i kontrolujące pracę innych pracowników nadzoru i kierownictwa lub sprawujących funkcje techniczne oraz
 - (iii) osobiście upoważnione do naboru i zwalniania pracowników lub do wydawania zaleceń w kwestii naboru, zwalniania pracowników lub innych działań dotyczących personelu;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że kadra kierownicza lub zarządzająca nie wykonuje wprawdzie bezpośrednio zadań dotyczących faktycznego świadczenia usług, jednak nie wyklucza to wykonywania przez nią zadań, jakie mogą być niezbędne do świadczenia usług.

- g) „kwalifikacje” oznaczają dyplomy, świadectwa i inne dokumenty potwierdzające posiadanie kwalifikacji wydane przez organ wyznaczony na podstawie przepisów ustawowych, wykonawczych lub administracyjnych i poświadczające pomyślne ukończenie szkolenia zawodowego;
- h) „specjalista” oznacza osobę fizyczną pracującą w ramach osoby prawnej, która posiada specjalistyczną wiedzę, kluczową dla obszarów działalności, technik lub zarządzania danego przedsiębiorstwa; przy dokonywaniu oceny takiej wiedzy bierze się pod uwagę nie tylko wiedzę specyficzną dla przedsiębiorstwa, lecz również to, czy dana osoba posiada wysoki poziom kwalifikacji, w tym odpowiednie doświadczenie zawodowe, odnoszących się do rodzaju pracy lub działalności wymagającej szczególnej wiedzy technicznej, łącznie z akredytacją w zawodzie regulowanym oraz
- i) „pracownicy odbywający staż” oznaczają osoby fizyczne, które przez przynajmniej rok były zatrudnione przez osobę prawną lub jej oddział, posiadają dyplom ukończenia studiów wyższych i są czasowo przeniesione w celu rozwoju kariery lub odbycia szkolenia w zakresie metod lub technik biznesowych¹.

¹ Na przedsiębiorstwo przyjmujące może zostać nałożony wymóg przedstawienia, celem uprzedniego zatwierdzenia, programu stażu obejmującego okres pobytu i wskazującego, że celem pobytu jest szkolenie. W przypadku Republiki Czeskiej, Niemiec, Hiszpanii, Francji, Węgier oraz Austrii szkolenie musi być powiązane z uzyskanym dyplomem ukończenia studiów wyższych.

ARTYKUŁ 8.14

Osoby odbywające wizytę służbową i osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa

1. W przypadku każdego sektora zliberalizowanego zgodnie sekcją B (Liberalizacja inwestycji) każda ze Stron umożliwia inwestorom pochodzącym z terytorium drugiej Strony zatrudnienie w ich przedsiębiorstwach osób fizycznych pochodzących z tej drugiej Strony, pod warunkiem że tacy pracownicy są osobami odbywającymi wizytę służbową lub przeniesionymi wewnątrz przedsiębiorstwa¹.
2. Wjazd i pobyt czasowy to:
 - a) dla kadry kierowniczej lub zarządzającej – okres nie dłuższy niż trzy lata;
 - b) dla specjalistów – okres nie dłuższy niż trzy lata;
 - c) dla pracowników odbywających staż – okres nie dłuższy niż jeden rok oraz
 - d) dla osób odbywających wizytę służbową do celów założenia przedsiębiorstwa – okres nie dłuższy niż 90 dni².

¹ W przypadku Wietnamu obowiązki wynikające z niniejszej sekcji dotyczące pracowników odbywających staż wchodzi w życie po upływie trzech lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

² W przypadku Unii okres nie dłuższy niż 90 dni musi mieścić się w dowolnym 12-miesięcznym okresie.

3. W przypadku żadnego sektora zliberalizowanego zgodnie z sekcją B (Liberalizacja inwestycji) Strona nie wprowadza ani nie utrzymuje, ani w jednostkach podziału administracyjnego, ani na całym swoim terytorium, ograniczeń całkowitej liczby osób fizycznych, które inwestor może zatrudnić jako osoby odbywające wizytę służbową do celów założenia przedsiębiorstwa oraz osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa w określonym sektorze w postaci kontyngentów określonych liczbowo lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych, jako ograniczeń dyskryminujących, chyba że w dodatku 8-A-3 do załącznika 8-A (Wykaz szczegółowych zobowiązań Unii) oraz w dodatku 8-B-2 do załącznika 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu) przewidziano inaczej.

ARTYKUŁ 8.15

Sprzedawcy biznesowi

W przypadku każdego sektora zliberalizowanego zgodnie z sekcją B (Liberalizacja inwestycji) lub sekcją C (Transgraniczne świadczenie usług) i z uwzględnieniem wszelkich zastrzeżeń wymienionych odpowiednio w dodatku 8-A-3 do załącznika 8-A (Wykaz szczegółowych zobowiązań Unii) i dodatku 8-B-2 do załącznika 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu) każda ze Stron zezwala na wjazd i czasowy pobyt sprzedawców biznesowych przez okres nie dłuższy niż 90 dni¹.

¹ W przypadku Unii okres nie dłuższy niż 90 dni musi mieścić się w dowolnym 12-miesięcznym okresie.

ARTYKUŁ 8.16

Usługodawcy umowni

1. Strony potwierdzają swoje obowiązki wynikające ze zobowiązań w ramach GATS w odniesieniu do wjazdu i czasowego pobytu usługodawców umownych.
2. Każda ze Stron zezwala na świadczenie usług na swoim terytorium przez usługodawców umownych pochodzących z drugiej Strony, z zastrzeżeniem warunków określonych w ust. 3 i wszelkich zastrzeżeń wymienionych odpowiednio w dodatku 8-A-3 do załącznika 8-A (Wykaz szczegółowych zobowiązań Unii) oraz w dodatku 8 B-2 do załącznika 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu), w przypadku następujących sektorów lub podsektorów:
 - a) usługi architektoniczne;
 - b) usługi urbanistyczne i usługi architektury krajobrazu;
 - c) usługi inżynierskie;
 - d) usługi inżynierskie kompleksowe;
 - e) usługi informatyczne i powiązane;
 - f) usługi w zakresie szkolnictwa wyższego (wyłącznie usługi finansowane ze źródeł prywatnych);

g) nauka języków obcych oraz

h) usługi w zakresie ochrony środowiska.

3. Zobowiązania podjęte przez Strony podlegają następującym warunkom:

a) osoby fizyczne muszą być czasowo zaangażowane w świadczenie usług jako pracownicy osoby prawnej, która zawarła umowę o świadczenie usług na okres nieprzekraczający 12 miesięcy;

b) osoby fizyczne wjeżdżające na terytorium drugiej Strony powinny oferować takie usługi jako pracownicy osoby prawnej świadczącej usługi przez co najmniej dwa lata bezpośrednio poprzedzające dzień złożenia wniosku o wjazd na terytorium drugiej Strony, a ponadto posiadają, w dniu złożenia wniosku o wjazd na terytorium drugiej Strony, co najmniej pięcioletnie doświadczenie zawodowe¹ w sektorze działalności, który jest przedmiotem umowy;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że okres ten oblicza się po osiągnięciu przez osoby fizyczne pełnoletności.

- c) osoby fizyczne wjeżdżające na terytorium drugiej Strony muszą posiadać:
- (i) dyplom ukończenia studiów wyższych lub kwalifikacje potwierdzające wiedzę na równoważnym poziomie¹ oraz
 - (ii) kwalifikacje zawodowe, w przypadku gdy jest to niezbędne do wykonywania działalności na podstawie przepisów ustawowych lub wykonawczych bądź wymogów prawnych Strony, na terytorium której świadczona jest dana usługa;
- d) z tytułu świadczenia usług na terytorium drugiej Strony osoby fizyczne nie otrzymują innego wynagrodzenia niż wynagrodzenie płacone przez osobę prawną je zatrudniającą;
- e) osoba fizyczna wjeżdża na terytorium zainteresowanej Strony w celu przebywania na nim czasowo przez łączny okres nieprzekraczający sześciu miesięcy² bądź przez okres obowiązywania umowy, w zależności od tego, który z tych okresów jest krótszy;
- f) dostęp przyznany na mocy niniejszego artykułu odnosi się wyłącznie do działalności usługowej, która jest przedmiotem umowy, i nie uprawnia do posługiwania się tytułem zawodowym Strony, na której terytorium świadczona jest usługa;

¹ W przypadku gdy dyplom lub kwalifikacje nie zostały uzyskane na terytorium Strony, na którym świadczona jest usługa, Strona ta może ocenić, czy są one równoważne z dyplomem ukończenia studiów wyższych wymaganym na jej terytorium.

² W przypadku Unii łączny okres nie dłuższy niż sześć miesięcy musi mieścić się w dowolnym 12-miesięcznym okresie.

- g) liczba osób objętych umową o świadczenie usług nie jest większa, niż wynika to z konieczności zapewnienia wykonania umowy zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi lub innymi środkami Strony, na terytorium której świadczona jest usługa oraz
- h) inne ograniczenia o charakterze dyskryminującym, w tym dotyczących liczby osób fizycznych w postaci testu potrzeb ekonomicznych, określone w dodatku 8-A-3 do załącznika 8-A (Wykaz szczegółowych zobowiązań Unii) oraz w dodatku 8-B-2 do załącznika 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu).

ARTYKUŁ 8.17

Osoby wykonujące wolny zawód

Pięć lat po wejściu w życie niniejszej Umowy Strony dokonają przeglądu niniejszej sekcji w celu rozważenia możliwości ustanowienia zasad rozszerzenia jej postanowień na osoby wykonujące wolny zawód.

SEKCJA E

RAMY REGULACYJNE

PODSEKCJA 1

REGULACJE KRAJOWE

ARTYKUŁ 8.18

Zakres stosowania i definicje

1. Niniejsza podsekcja ma zastosowanie do środków Stron dotyczących wymogów i procedur licencyjnych oraz wymogów i procedur kwalifikacyjnych wpływających na:

- a) transgraniczne świadczenie usług;
- b) zakładanie i utrzymywanie osób prawnych lub prowadzenie przedsiębiorstw przez osoby fizyczne oraz
- c) czasowy pobyt na ich odpowiednich terytoriach pewnych kategorii osób fizycznych.

2. Niniejsza podsekcja ma zastosowanie wyłącznie do sektorów, co do których Strona podjęła szczegółowe zobowiązania oraz w zakresie, w jakim te szczegółowe zobowiązania mają zastosowanie.
3. Niniejsza podsekcja nie ma zastosowania do środków, w zakresie w jakim te środki stanowią ograniczenia wymienione w art. 8.4 (Dostęp do rynku), 8.5 (Traktowanie narodowe), 8.10. (Dostęp do rynku) lub 8.11 (Traktowanie narodowe).
4. Do celów niniejszej sekcji:
 - a) „właściwy organ” oznacza organ administracji centralnej, regionalnej lub lokalnej bądź podmiot pozarządowy uczestniczący w sprawowaniu władzy delegowanej przez organy administracji centralnej, regionalnej lub lokalnej, odpowiedzialny za podejmowanie decyzji dotyczących zezwoleń na świadczenie usług, w tym przez założenie przedsiębiorstwa, lub dotyczących zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż świadczenie usług;
 - b) „procedury licencyjne” oznaczają przepisy administracyjne lub proceduralne, których osoba fizyczna lub prawna starająca się o zezwolenie na prowadzenie działalności, o której mowa w ust. 1, w tym o zmianę lub odnowienie ważności licencji, musi przestrzegać, aby wykazać spełnienie wymogów licencyjnych;
 - c) „wymogi licencyjne” oznaczają wymogi merytoryczne inne niż wymogi kwalifikacyjne, które musi spełnić osoba fizyczna lub prawna, aby uzyskać, zmienić lub odnowić zezwolenie na prowadzenie działalności, o której mowa w ust. 1;

- d) „procedury kwalifikacyjne” oznaczają przepisy administracyjne lub proceduralne, których osoba prawna lub fizyczna musi przestrzegać w celu wykazania zgodności z wymogami dotyczącymi kwalifikacji, aby uzyskać zezwolenie na świadczenie usług oraz
- e) „wymogi dotyczące kwalifikacji” oznaczają wymogi materialne dotyczące kompetencji osób fizycznych w zakresie świadczenia usług, które należy wykazać w celu uzyskania zezwolenia na świadczenie usług.

ARTYKUŁ 8.19

Warunki dotyczące licencjonowania i kwalifikacji

1. Każda ze Stron zapewnia, by środki odnoszące się do wymogów i procedur licencyjnych oraz wymogów i procedur kwalifikacyjnych były oparte na kryteriach, które są:
 - a) zrozumiałe;
 - b) obiektywne i przejrzyste oraz
 - c) uprzednio określone i dostępne dla ogółu lub dla zainteresowanych osób.

2. Zezwolenie lub licencja przyznawane są, z zastrzeżeniem dostępności, natychmiast po stwierdzeniu, na podstawie wyników stosownego badania, że warunki uzyskania tego zezwolenia lub licencji zostały spełnione.

3. Każda ze Stron utrzymuje lub ustanawia trybunały lub procedury sądowe, arbitrażowe lub administracyjne, które zapewniają, na żądanie poszkodowanego inwestora lub usługodawcy, szybkie rozpatrzenie sprawy i, w uzasadnionych przypadkach, odpowiednie środki odwoławcze od decyzji administracyjnych mających wpływ na zakładanie przedsiębiorstw, transgraniczne świadczenie usług lub czasowy pobyt osób fizycznych odbywających wizyty służbowe. Gdy takie procedury nie są niezależne od organu, któremu powierzono wydawanie odnośnych decyzji administracyjnych, każda ze Stron zapewnia rzeczywisty obiektywizm i bezstronność przy rozpatrywaniu odwołania.

Niniejszego ustępu nie można interpretować w sposób wymagający od Strony ustanowienia takich trybunałów lub procedur, w przypadkach gdyby było to niespójne z jej strukturą konstytucyjną lub charakterem jej systemu prawnego.

ARTYKUŁ 8.20

Procedury licencyjne i kwalifikacyjne

1. Procedury i formalności licencyjne i kwalifikacyjne nie mogą same w sobie stanowić ograniczenia dla świadczenia usługi lub prowadzenia jakiejkolwiek innej działalności gospodarczej. Każda ze Stron dokłada starań, by procedury i formalności licencyjne i kwalifikacyjne były jak najprostsze i nie komplikowały niepotrzebnie ani nie opóźniały świadczenia usługi. Wszelkie opłaty licencyjne¹ ponoszone przez wnioskodawców w związku ze składaniem wniosków powinny być rozsądne i nie mogą stanowić same w sobie ograniczenia dla świadczenia danej usługi.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby procedury stosowane przez właściwe organy i ich decyzje podejmowane w procesie udzielania licencji lub zezwolenia były bezstronne w odniesieniu do wszystkich wnioskodawców. Właściwy organ powinien podejmować decyzje w sposób niezależny i nie powinien być odpowiedzialny przed jakąkolwiek osobą świadczącą dane usługi lub prowadzącą działalność gospodarczą, której świadczenie lub prowadzenie wymaga uzyskania licencji lub zezwolenia.
3. Jeżeli w przepisach ustawowych i wykonawczych Stron ustalono konkretne terminy dotyczące wniosków, zapewnia się wnioskodawcy rozsądny termin na złożenie wniosku. Właściwy organ bez zbędnej zwłoki przystępuje do rozpatrzenia wniosku. W miarę możliwości wnioski powinny być przyjmowane w formacie elektronicznym na takich samych warunkach w zakresie autentyczności jak wnioski w formie papierowej.

¹ Opłaty licencyjne nie obejmują płatności aukcyjnych, przetargowych ani innych niedyskryminujących sposobów przyznawania koncesji, ani obowiązkowych składek za świadczenie usługi powszechnej.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby rozpatrywanie wniosku, w tym podjęcie ostatecznej decyzji, zostało zakończone w rozsądnym terminie od dnia złożenia kompletnego wniosku. Każda ze Stron dokłada starań, by ustalić zwyczajne terminy rozpatrywania wniosku.
5. W rozsądnym terminie od otrzymania wniosku, który został uznany za niekompletny, właściwy organ informuje wnioskodawcę oraz, w najszerszym możliwym zakresie, określa dodatkowe informacje wymagane w celu uzupełnienia wniosku oraz zapewnia możliwość skorygowania braków.
6. W miarę możliwości zamiast oryginalnych dokumentów przyjmowane są uwierzytelnione kopie.
7. Jeżeli właściwy organ odrzuci wniosek, wnioskodawca zostaje o tym poinformowany na piśmie bez zbędnej zwłoki. Co do zasady wnioskodawca jest również informowany, na formalne żądanie, o powodach odrzucenia wniosku. Należy umożliwić wnioskodawcy, w rozsądnym terminie, ponowne złożenie wniosku.
8. Każda ze Stron zapewnia, aby przyznane licencje lub zezwolenia wchodziły w życie bez zbędnej zwłoki zgodnie z zasadami i warunkami w nich wyszczególnionymi.

PODSEKCJA 2

POSTANOWIENIA O ZASIĘGU OGÓLNYM

ARTYKUŁ 8.21

Wzajemne uznawanie kwalifikacji zawodowych

1. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie wyklucza nakładania przez Stronę na osoby fizyczne obowiązku posiadania niezbędnych kwalifikacji i doświadczenia zawodowego wymaganych na terytorium, na którym świadczona jest usługa, w danym sektorze działalności.
2. Strony zachęcają odpowiednie organizacje zawodowe lub, w stosownych przypadkach, organy zlokalizowane na ich terytoriach do opracowania wspólnych zaleceń dotyczących wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych i przekazania ich Komitetowi ds. Inwestycji, Handlu Usługami, Handlu Elektronicznego i Zamówień Rządowych, ustanowionemu na podstawie art. 17.2 (Specjalne komitety). Takie wspólne zalecenie musi być poparte dowodami dotyczącymi:
 - a) wartości ekonomicznej przewidywanego porozumienia w sprawie wzajemnego uznawania kwalifikacji zawodowych (zwanego dalej „porozumieniem w sprawie wzajemnego uznawania”) oraz

b) zgodności odpowiednich systemów, na przykład zakresu, w jakim kryteria stosowane przez każdą ze Stron dotyczące zezwoleń, licencjonowania, prowadzenia działalności i certyfikacji przedsiębiorców i usługodawców są ze sobą zgodne.

3. Po otrzymaniu wspólnego zalecenia Komitet ds. Inwestycji, Handlu Usługami, Handlu Elektronicznego i Zamówień Rządowych dokonuje w rozsądnym terminie przeglądu tego wspólnego zalecenia w celu ustalenia, czy jest ono spójne z niniejszą Umową.

4. Jeżeli na podstawie informacji przedstawionych w ust. 2 wspólne zalecenie zostało określone jako spójne z niniejszą Umową, Strony podejmują niezbędne kroki w celu wynegocjowania, za pośrednictwem swoich właściwych organów lub wyznaczonych osób uprawnionych przez Stronę, porozumienia w sprawie wzajemnego uznawania.

PODSEKCJA 3

USŁUGI INFORMATYCZNE

ARTYKUŁ 8.22

Uzgodnienia dotyczące usług informatycznych

1. W zakresie, w jakim handel usługami informatycznymi zostaje zliberalizowany zgodnie z sekcją B (Liberalizacja inwestycji), sekcją C (Transgraniczne świadczenie usług) i sekcją D (Czasowy pobyt osób fizycznych odbywających wizyty służbowe), Strony przestrzegają postanowień ust. 2–4.
2. Strony zgadzają się co do tego, że kod CPC¹ 84, wykorzystywany przez Organizację Narodów Zjednoczonych do opisu usług informatycznych i usług powiązanych, obejmuje podstawowe funkcje wykorzystywane przy świadczeniu wszystkich takich usług. Postęp technologiczny doprowadził do coraz częstszego oferowania takich usług przy zakupie lub w formie pakietu usług powiązanych, które mogą obejmować niektóre lub wszystkie takie podstawowe funkcje. Przykładowo usługi takie jak hosting stron i domen internetowych, usługi wyszukiwania danych i przetwarzanie rozproszone polegają na łączeniu podstawowych funkcji usług informatycznych.

¹ CPC oznacza Centralną Klasyfikację Produktów określoną w dokumentach statystycznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 77, CPC prov, 1991.

3. Usługi informatyczne i usługi powiązane, niezależnie od tego, czy są świadczone poprzez sieć, w tym internet, obejmują wszystkie usługi zapewniające:

- a) doradztwo, strategię, analizę, planowanie, specyfikację, projektowanie, opracowanie, instalację, wdrożenie, integrowanie, testowanie, usuwanie błędów, aktualizowanie, wsparcie, pomoc techniczną lub zarządzanie komputerami albo systemami komputerowymi;
- b) doradztwo, strategię, analizę, planowanie, specyfikację, projektowanie, opracowanie, instalację, wdrożenie, integrowanie, testowanie, usuwanie błędów, aktualizowanie, dostosowanie, konserwację, wsparcie, pomoc techniczną lub zarządzanie oprogramowaniem komputerowym lub jego użytkowanie;
- c) przetwarzanie danych, przechowywanie danych, składowanie danych lub usługi w zakresie baz danych;
- d) usługi konserwacji i naprawy maszyn biurowych oraz sprzętu, w tym komputerów, lub
- e) usługi w zakresie szkolenia pracowników klienta, związane z oprogramowaniem, komputerami lub systemami komputerowymi, gdzie indziej niesklasyfikowane.

4. Strony zgadzają się co do tego, że w wielu przypadkach usługi informatyczne i usługi powiązane umożliwiają świadczenie innych usług¹, zarówno drogą elektroniczną, jak i inną. W takich przypadkach istotne jest rozróżnienie między usługami informatycznymi i usługami powiązanymi, na przykład hostingiem stron internetowych lub aplikacji, a innymi usługami, których świadczenie jest umożliwiające dzięki usługom informatycznym i usługom powiązanym. Inne usługi, niezależnie od tego, czy ich świadczenie zostało umożliwiające przez usługi informatyczne i usługi powiązane, nie są objęte CPC 84.

PODSEKCJA 4

USŁUGI POCZTOWE²

ARTYKUŁ 8.23

Zapobieganie praktykom antykonkurencyjnym w sektorze usług pocztowych

Każda ze Stron wprowadza lub utrzymuje właściwe środki w celu powstrzymania usługodawców, którzy pojedynczo lub razem są w stanie istotnie wpływać na warunki uczestnictwa w odpowiednim rynku usług pocztowych na skutek wykorzystania swojej pozycji rynkowej, od podejmowania lub kontynuowania praktyk antykonkurencyjnych.

¹ Na przykład W/120.1.A.b. (usługi rachunkowo-księgowe i audytorskie), W/120.1.A.d (usługi architektoniczne), W/120.1.A.h (usługi medyczne i stomatologiczne), W/120.2.D (usługi audiowizualne), W/120.5. (usługi w zakresie edukacji).

² Niniejsza sekcja ma zastosowanie do CPC 7511 i CPC 7512.

ARTYKUŁ 8.24

Zezwolenia

1. Jeżeli Strona wymaga zezwolenia na świadczenie usług pocztowych, podaje do wiadomości publicznej następujące informacje:
 - a) wszystkie kryteria udzielania zezwolenia i termin, w jakim zwykle podejmowana jest decyzja w sprawie wniosku o zezwolenie oraz
 - b) warunki dotyczące takich zezwoleń.
2. Wnioskodawca otrzymuje, na żądanie, uzasadnienie odmowy wydania zezwolenia, a każda ze Stron ustanawia procedurę odwołania za pośrednictwem odpowiedniego organu regulacyjnego. Procedura ta musi być przejrzysta, niedyskryminująca i oparta na obiektywnych kryteriach.

ARTYKUŁ 8.25

Pocztowy organ regulacyjny

Organ regulacyjny jest odrębny od podmiotu świadczącego usługi pocztowe i nie ponosi przed nim odpowiedzialności. Decyzje organu regulacyjnego i stosowane przez niego procedury są bezstronne w odniesieniu do wszystkich uczestników rynku.

PODSEKCJA 5

SIECI I USŁUGI TELEKOMUNIKACYJNE

ARTYKUŁ 8.26

Zakres

1. W niniejszej podsekcji określono zasady ram regulacyjnych dotyczących udostępniania publicznych sieci telekomunikacyjnych i świadczenia publicznych usług telekomunikacyjnych, zliberalizowanych na podstawie sekcji B (Liberalizacja inwestycji), sekcji C (Transgraniczne świadczenie usług) i sekcji D (Czasowy pobyt osób fizycznych odbywających wizyty służbowe).
2. Niniejsza podsekcja nie ma zastosowania do jakichkolwiek środków wprowadzonych lub utrzymanych przez Stronę w odniesieniu do nadawania¹ lub kablowego rozpowszechniania programów radiowych bądź telewizyjnych.

¹ „Nadawanie” definiuje się zgodnie z definicją zawartą w odpowiednich przepisach ustawowych i wykonawczych każdej ze Stron Dla większej pewności należy wyjaśnić, że nadawanie nie obejmuje transmisji (ang. *contribution links*) między operatorami.

ARTYKUŁ 8.27

Definicje

Do celów niniejszej podsekcji:

- a) „użytkownik końcowy” oznacza usługobiorcę lub usługodawcę końcowego, któremu oferowana jest publiczna sieć lub usługa telekomunikacyjna w celu innym niż do dalszego oferowania publicznej sieci lub usługi telekomunikacyjnej;
- b) „infrastruktura podstawowa” oznacza infrastrukturę publicznej sieci telekomunikacyjnej i usługi telekomunikacyjnej, która:
 - (i) jest dostarczana wyłącznie lub głównie przez jednego dostawcę lub ograniczoną liczbę dostawców oraz
 - (ii) z przyczyn ekonomicznych lub technicznych nie można jej łatwo zastąpić w celu świadczenia usługi;
- c) „wzajemne połączenie” oznacza połączenie z dostawcami oferującymi publiczne usługi telekomunikacyjne celem umożliwienia użytkownikom jednego dostawcy komunikacji z użytkownikami innego dostawcy oraz dostępu do usług świadczonych przez innego dostawcę;

- d) „główny dostawca” oznacza dostawcę publicznych usług telekomunikacyjnych, który może istotnie wpływać na warunki uczestnictwa, w odniesieniu do cen i dostaw, w odpowiednim rynku publicznych usług telekomunikacyjnych w wyniku kontrolowania infrastruktury podstawowej lub wykorzystanie swojej pozycji rynkowej;
- e) „możliwość przeniesienia numeru” oznacza możliwość zachowania przez użytkownika końcowego publicznych usług telekomunikacyjnych, który zgłasza chęć zachowania w tym samym miejscu tych samych numerów telefonu przy zmianie pomiędzy tymi samymi kategoriami dostawców publicznych usług telekomunikacyjnych;
- f) „publiczna sieć telekomunikacyjna” oznacza sieć telekomunikacyjną, co do której Strona wymaga, by oferowała publiczne usługi telekomunikacyjne między określonymi urządzeniami końcowymi sieci;
- g) „publiczna usługa telekomunikacyjna” oznacza usługę telekomunikacyjną, co do której Strona wymaga, oficjalnie lub w praktyce, aby była ona publicznie dostępna;
- h) „organ regulacyjny” w sektorze telekomunikacji oznacza organ lub organy, którym Strona powierzyła regulowanie telekomunikacji;
- i) „sieć telekomunikacyjna” oznacza systemy przesyłowe oraz, w stosownych przypadkach, urządzenia przełączające lub routinguowe oraz inne zasoby, w tym nieaktywne elementy sieci, które umożliwiają przekazywanie sygnałów przewodowo, za pomocą radia, środków optycznych lub innych środków elektromagnetycznych;

- j) „usługi telekomunikacyjne” oznaczają wszelkie usługi polegające na przekazie i odbiorze sygnałów elektromagnetycznych i nie obejmują usług nadawczych ani działalności gospodarczej polegającej na dostarczaniu treści, której przekaz wymaga zastosowania telekomunikacji oraz
- k) „użytkownik” oznacza usługobiorcę lub usługodawcę.

ARTYKUŁ 8.28

Organ regulacyjny

1. Organ regulacyjny jest odrębny od dostawcy publicznej sieci telekomunikacyjnej i nie ponosi przed nim odpowiedzialności.
2. Decyzje organów regulacyjnych i stosowane przez nie procedury są bezstronne w odniesieniu do wszystkich uczestników rynku. W tym celu Strona, która zachowuje prawo własności lub kontrolę nad dostawcami sieci lub usług telekomunikacyjnych, zapewnia, aby działania regulacyjne i decyzje podejmowane lub środki wprowadzane przez organ regulacyjny w odniesieniu do takich usługodawców nie dyskryminowały, a co za tym idzie, nie stawiały w niekorzystnej sytuacji, jakichkolwiek ich konkurentów.
3. Organ regulacyjny posiada wystarczające uprawnienia do regulacji danego sektora oraz dysponuje środkami finansowymi i zasobami ludzkimi wystarczającymi do wypełniania przypisanych mu zadań.
4. Zadania, które ma wypełniać organ regulacyjny, są podawane do wiadomości publicznej w łatwo dostępny i zrozumiały sposób, zwłaszcza gdy takie zadania są powierzone większej liczbie organów.

5. Uprawnienia organów regulacyjnych muszą być wykonywane z zachowaniem przejrzystości i w odpowiednim czasie.

6. Organy regulacyjne mają uprawnienia do zapewniania, aby dostawcy sieci lub usług telekomunikacyjnych dostarczali im niezwłocznie na żądanie wszystkie informacje, w tym informacje finansowe, które są niezbędne do umożliwienia organom regulacyjnym wykonywania ich zadań zgodnie z niniejszą podsekcją. Organy regulacyjne żądają nie więcej informacji niż to niezbędne do umożliwienia im wykonywania ich zadań i przetwarzają je zgodnie z wymogami poufności.

ARTYKUŁ 8.29

Zezwolenie na udostępnianie sieci i świadczenie usług telekomunikacyjnych

1. Każda ze Stron zapewnia publiczne udostępnienie informacji o procedurach udzielania licencji, w tym:

- a) o wszystkich stosowanych przez nią kryteriach, warunkach i procedurach udzielania licencji oraz
- b) o racjonalnym terminie, w jakim zwykle należy podjąć decyzję w sprawie wniosku o udzielenie licencji.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby wnioskodawca otrzymał, na żądanie, pisemne wyjaśnienie powodów odmowy przyznania licencji.
3. Wnioskodawca ubiegający się o licencję ma możliwość odwołania się do organu odwoławczego w przypadku odmowy wydania licencji.
4. Wszelkie opłaty licencyjne¹ ponoszone przez wnioskodawców w związku z wnioskiem o udzielenie licencji powinny być rozsądne i nie mogą stanowić same w sobie ograniczenia dla świadczenia danej usługi.

ARTYKUŁ 8.30

Ograniczone zasoby

1. Wszelkie procedury dotyczące rozmieszczenia i wykorzystywania ograniczonych zasobów, w tym częstotliwości, numerów i służebności przesyłu, przeprowadza się w sposób obiektywny, terminowy, przejrzysty i niedyskryminujący.
2. Aktualny stan przyznanych pasm częstotliwości podaje się do wiadomości publicznej, jednakże nie wymaga się szczegółowej identyfikacji widma radiowego przyznanego na realizację określonych zadań rządowych.

¹ Opłaty licencyjne nie obejmują płatności aukcyjnych, przetargowych ani innych niedyskryminujących sposobów przyznawania koncesji, ani obowiązkowych składek za świadczenie usługi powszechnej.

3. Decyzje w sprawie przyznania i przydzielenia widma oraz gospodarki częstotliwościowej nie są środkami, które same w sobie są niespójne z art. 8.4 (Dostęp do rynku), 8.8 (Wymogi dotyczące wyników) i 8.10 (Dostęp do rynku). Każda ze Stron zachowuje odpowiednio prawo do realizacji swojej polityki dotyczącej przydzielania widma i gospodarki częstotliwościowej, która może mieć wpływ na wielu dostawców publicznych usług telekomunikacyjnych, pod warunkiem, że jest to dokonywane w sposób spójny z niniejszym rozdziałem. Strony zachowują również prawo do przyznawania pasm częstotliwości w sposób uwzględniający obecne i przyszłe potrzeby.

ARTYKUŁ 8.31

Dostęp do publicznych sieci i usług telekomunikacyjnych oraz korzystanie z nich

1. Każda ze Stron zapewnia, aby wszyscy dostawcy usług pochodzący z terytorium drugiej Strony mieli dostęp do wszelkich publicznych sieci i usług telekomunikacyjnych głównego dostawcy¹, w tym do prywatnych łączy dzierżawionych, oferowanych na terytorium tej Strony lub transgranicznie na rozsądnych, niedyskryminujących i przejrzystych warunkach, w tym jak wskazano w ust. 2 i 3, oraz by mieli możliwość korzystania z nich.

¹ Do celów niniejszego artykułu wyznaczenie dostawcy publicznych sieci i usług telekomunikacyjnych jako głównego dostawcy odbywa się zgodnie z wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz procedurami każdej ze Stron.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby dostawcy publicznych usług telekomunikacyjnych wnioskujący o dostęp do sieci głównego dostawcy byli uprawnieni do:

- a) nabywania lub dzierżawienia i przyłączania urządzeń końcowych lub innego sprzętu łączącego się z publiczną siecią telekomunikacyjną;
- b) wzajemnego łączenia prywatnych łączy dzierżawionych lub własnych łączy z publicznymi sieciami i usługami telekomunikacyjnymi na jej terytorium lub transgranicznie albo z łączami dzierżawionymi przez lub będącymi własnością innych dostawców usług oraz
- c) korzystania z wybranych przez nich protokołów operacyjnych, innych niż te, które są niezbędne do zapewnienia ogółowi społeczeństwa dostępności sieci i usług telekomunikacyjnych.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby wszyscy dostawcy usług pochodzący z terytorium drugiej Strony mogli korzystać z publicznych sieci i usług telekomunikacyjnych w celu przekazywania informacji na jej terytorium lub transgranicznie, w tym do komunikacji w ramach przedsiębiorstwa takich dostawców usług oraz w celu dostępu do informacji zawartych w bazach danych lub inaczej przechowywanych w formie nadającej się do przetwarzania automatycznego na terytorium którejkolwiek ze Stron. Wszelkie nowe lub zmienione środki wprowadzone przez Stronę, które mają istotny wpływ na takie korzystanie, są notyfikowane drugiej Stronie i są przedmiotem konsultacji.

4. Każda ze Stron zapewnia, aby usługodawcy uzyskujący informacje od innego usługodawcy podczas negocjowania dostępu wykorzystywali takie informacje wyłącznie do celów, do których zostały one przekazane, i zawsze z poszanowaniem poufności przekazanych lub przechowywanych informacji.

ARTYKUŁ 8.32

Wzajemne połączenie

1. Każda ze Stron zapewnia, aby każdy dostawca usług telekomunikacyjnych miał prawo, a w przypadku żądania ze strony innego usługodawcy – obowiązek, negocjowania wzajemnych połączeń z innymi usługodawcami do celów udostępniania publicznych sieci i usług telekomunikacyjnych.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby usługodawcy uzyskujący informacje od innego usługodawcy podczas negocjowania uzgodnień dotyczących wzajemnych połączeń wykorzystywali takie informacje wyłącznie do celów, do których zostały one przekazane, i zawsze z poszanowaniem poufności przekazanych lub przechowywanych informacji.
3. W przypadku publicznych usług telekomunikacyjnych każda ze Stron zapewnia wzajemne połączenie z głównym dostawcą¹ w dowolnym punkcie sieci, w którym taki dostęp jest technicznie możliwy. Takie wzajemne połączenia są zapewniane:
 - a) na warunkach niedyskryminujących (w tym w odniesieniu do norm i specyfikacji technicznych), po niedyskryminujących stawkach oraz przy zachowaniu jakości nie mniejszej niż w przypadku własnych usług podobnych takiego głównego dostawcy lub usług podobnych świadczonych przez dostawców niepowiązanych lub w przypadku jednostek zależnych lub innych podmiotów powiązanych;

¹ Do celów niniejszego artykułu wyznaczenie dostawcy publicznych sieci i usług telekomunikacyjnych jako głównego dostawcy odbywa się zgodnie z wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz procedurami każdej ze Stron.

- b) bez zbędnych opóźnień, na warunkach (w tym w odniesieniu do norm technicznych i specyfikacji technicznych) i po stawkach opartych na kosztach, które są przejrzyste, rozsądne, uwzględniają możliwości ekonomiczne oraz są w wystarczającym stopniu rozdzielone, tak że dostawcy nie muszą płacić za elementy sieci lub infrastrukturę, których nie potrzebują do świadczenia usługi oraz
 - c) na żądanie, w punktach innych niż punkty końcowe sieci oferowane większości użytkowników, z zastrzeżeniem opłat odzwierciedlających koszty budowy niezbędnej dodatkowej infrastruktury.
4. Procedury mające zastosowanie do wzajemnych połączeń z głównym dostawcą są podawane do wiadomości publicznej.
5. Główni dostawcy podają do wiadomości publicznej uzgodnienia dotyczące wzajemnych połączeń lub, w stosownych przypadkach, referencyjne oferty dotyczące wzajemnych połączeń.

ARTYKUŁ 8.33

Środki ochronne w zakresie konkurencyjności stosowane wobec głównych dostawców

Strony wprowadzają lub utrzymują właściwe środki w celu powstrzymania usługodawców, którzy pojedynczo lub razem są głównymi dostawcami, od podejmowania lub kontynuowania praktyk antykonkurencyjnych. Takie praktyki antykonkurencyjne na ich terytoriach obejmują w szczególności:

- a) uczestniczenie w antykonkurencyjnym subsydiowaniu skrośnym;

- b) wykorzystywanie informacji uzyskanych od konkurentów w antykonkurencyjnych celach oraz
- c) nieudostępnianie w odpowiednim czasie dostawcom innych usług informacji technicznych dotyczących infrastruktury podstawowej oraz informacji istotnych z handlowego punktu widzenia niezbędnych do świadczenia przez nich usług.

ARTYKUŁ 8.34

Usługa powszechna

1. Każda ze Stron ma prawo do określenia rodzaju obowiązku świadczenia usługi powszechnej, jaki pragnie zachować. Każda ze Stron zarządza obowiązkiem świadczenia usługi powszechnej, który utrzymuje, w sposób przejrzysty, niedyskryminujący i konkurencyjnie neutralny oraz zapewnia, by jej obowiązek świadczenia usługi powszechnej nie był bardziej uciążliwy, niż jest to konieczne do świadczenia określonego przez nią rodzaju usługi powszechnej.
2. Wyznaczanie dostawców usługi powszechnej odbywa się za pomocą wydajnego, przejrzystego i niedyskryminującego mechanizmu.

ARTYKUŁ 8.35

Możliwość przeniesienia numeru

Każda ze Stron zapewnia, aby dostawcy publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych na jej terytorium oferowali możliwość przenoszenia numerów w przypadku usług łączności ruchomej oraz wszelkich innych usług wskazanych przez tę Stronę, w zakresie, w jakim jest to technicznie i ekonomicznie możliwe, w sposób terminowy i na rozsądnych warunkach.

ARTYKUŁ 8.36

Poufność informacji

Każda ze Stron zapewnia poufność przekazów telekomunikacyjnych i związanych z nimi danych o przekazie za pośrednictwem publicznych sieci i usług telekomunikacyjnych, w sposób nieograniczający handlu usługami.

ARTYKUŁ 8.37

Rozstrzyganie sporów w zakresie telekomunikacji

1. W przypadku sporu powstałego między dostawcami sieci lub usług telekomunikacyjnych w związku z prawami i obowiązkami wynikającymi z niniejszej podsekcji właściwy organ regulacyjny wydaje, na wniosek dowolnej ze stron sporu, wiążącą decyzję, że spór należy rozstrzygnąć w jak najkrótszym czasie, a w każdym razie w rozsądnym czasie, z wyjątkiem wyjątkowych okoliczności.
2. Jeżeli spór, o którym mowa w ust. 1, dotyczy transgranicznego świadczenia usług, zainteresowane organy regulacyjne koordynują swoje działania, aby doprowadzić do rozstrzygnięcia sporu.
3. Decyzja organu regulacyjnego jest podawana do wiadomości publicznej z uwzględnieniem wymogów tajemnicy handlowej. Zainteresowane strony otrzymują pełne uzasadnienie decyzji i mają prawo do wniesienia odwołania od niej zgodnie z ust. 5.
4. Procedura, o której mowa w ust. 1, 2 i 3, nie wyklucza wniesienia przez którąkolwiek z zainteresowanych stron skargi do sądu.

5. Użytkownik lub dostawca, którego dotyczy decyzja organu regulacyjnego, ma prawo odwołać się od niej do organu odwoławczego niezależnego od zainteresowanych stron. Organ taki, który może być sądem, musi dysponować odpowiednią wiedzą fachową pozwalającą mu na skuteczne wypełnianie jego funkcji. Musi być przy tym odpowiednio uwzględniona istota sprawy, a mechanizm odwoławczy musi być skuteczny. Jeżeli organ odwoławczy nie ma charakteru sądowego, jego decyzja jest zawsze uzasadniana na piśmie i podlega kontroli bezstronnego i niezależnego organu sądowego. Decyzje podejmowane przez organy odwoławcze muszą być skutecznie egzekwowane. Do czasu rozpatrzenia odwołania decyzja organu regulacyjnego pozostaje w mocy, chyba że zgodnie z wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi zostaną zastosowane środki przejściowe.

ARTYKUŁ 8.38

Kolokacja

1. Każda ze Stron dopilnowuje, aby główny dostawca na jej terytorium:
 - a) zapewniał dostawcom publicznych sieci i usług telekomunikacyjnych drugiej Strony, którzy są dostawcami opartymi na infrastrukturze na terytorium tej Strony, fizyczną kolokację urządzeń niezbędnych do wzajemnego połączenia oraz

b) w sytuacjach, w których fizyczna kolokacja, o której mowa w lit. a), nie jest praktyczna ze względów technicznych lub z uwagi na ograniczenia przestrzenne, współpracował z dostawcami publicznych sieci i usług telekomunikacyjnych pochodzących z terytorium drugiej Strony, którzy są dostawcami opartymi na infrastrukturze na terytorium tej Strony, w celu znalezienia i wdrożenia praktycznego i ekonomicznie opłacalnego rozwiązania alternatywnego.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby główni dostawcy na jej terytorium oferowali dostawcom publicznych sieci i usług telekomunikacyjnych fizyczną kolokację lub praktyczne i ekonomicznie opłacalne rozwiązanie alternatywne, o którym mowa w ust. 1, bez zbędnych opóźnień i na warunkach, w tym na podstawie norm i specyfikacji technicznych, oraz po stawkach, które są rozsądne pod względem ekonomicznej wykonalności, niedyskryminujące i przejrzyste.

3. Każda ze Stron może określić, zgodnie ze swoimi wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, lokalizacje, w których wymaga od głównych dostawców na swoim terytorium zapewniania kolokacji lub praktycznego i ekonomicznie opłacalnego rozwiązania alternatywnego, o którym mowa w ust. 1.

ARTYKUŁ 8.39

Usługi dzierżawy łączy

Każda ze Stron zapewnia, chyba że jest to technicznie niewykonalne, aby główni dostawcy na jej terytorium udostępniali dostawcom publicznych sieci i usług telekomunikacyjnych pochodzącym z terytorium drugiej Strony usługi dzierżawy łączy, bez zbędnych opóźnień i na warunkach (w tym na podstawie norm i specyfikacji technicznych) oraz po stawkach, które są rozsądne pod względem ekonomicznej wykonalności, niedyskryminujące i przejrzyste.

ARTYKUŁ 8.40

Wyodrębnione elementy sieci

Każda ze Stron zapewnia, aby jej organ regulacyjny w dziedzinie telekomunikacji był uprawniony do żądania od głównych dostawców, aby na rozsądny wniosek dostawców publicznych sieci lub usług telekomunikacyjnych umożliwiali im dostęp do konkretnych elementów sieci i korzystanie z nich w sposób niepowiązany, bez zbędnych opóźnień i na warunkach, które są rozsądne, przejrzyste i niedyskryminujące. Każda ze Stron określa takie konkretne elementy sieci, o których udostępnienie wnioskuje się na jej terytorium, zgodnie z wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi.

PODSEKCJA 6

USŁUGI FINANSOWE

ARTYKUŁ 8.41

Zakres stosowania i definicje

1. W niniejszej podsekcji określono zasady ram regulacyjnych dotyczących wszelkich usług finansowych zliberalizowanych zgodnie z sekcją B (Liberalizacja inwestycji), sekcją C (Transgraniczne świadczenie usług) i sekcją D (Czasowy pobyt osób fizycznych odbywających wizyty służbowe).
2. Do celów niniejszej podsekcji:
 - a) „usługa finansowa” oznacza dowolną usługę o charakterze finansowym oferowaną przez usługodawcę finansowego pochodzącego z terytorium Strony; usługi finansowe obejmują następujące rodzaje działalności:
 - (i) usługi ubezpieczeniowe oraz związane z ubezpieczeniami;
 - A) ubezpieczenia bezpośrednie (w tym koasekuracja):
 - (1) na życie oraz
 - (2) inne niż na życie;

- B) reasekuracja i retrocesja;
 - C) pośrednictwo ubezpieczeniowe, takie jak usługi brokerskie i agencyjne oraz
 - D) pomocnicze usługi ubezpieczeniowe, takie jak doradztwo ubezpieczeniowe, usługi aktuarialne, ocena ryzyka oraz likwidacja szkód
- (ii) usługi bankowe i inne usługi finansowe (z wyłączeniem ubezpieczeń):
- A) przyjmowanie depozytów i innych funduszy zwrotnych od ludności;
 - B) udzielanie wszelkiego rodzaju pożyczek i kredytów, w tym kredytów konsumenckich i kredytów hipotecznych, faktoring oraz finansowanie transakcji handlowych;
 - C) leasing finansowy;
 - D) wszelkie usługi w zakresie płatności i transferu środków pieniężnych, w tym karty kredytowe, debetowe, czeki podróżne oraz czeki bankierskie;
 - E) gwarancje i zobowiązania;

- F) transakcje z użyciem środków własnych lub klientów, dokonywane na giełdzie, na rynku pozagiełdowym lub w inny sposób, których przedmiotem są:
- (1) instrumenty rynku pieniężnego (w tym czek, weksle, certyfikaty depozytowe);
 - (2) waluty obce;
 - (3) instrumenty pochodne, w tym, ale nie wyłącznie, kontrakty terminowe typu futures i opcje;
 - (4) instrumenty kursu walutowego i stóp procentowych włączając w to produkty takie jak swapy i kontrakty terminowe na stopę procentową;
 - (5) zbywalne papiery wartościowe oraz
 - (6) inne instrumenty zbywalne i aktywa finansowe, w tym kruszce;
- G) udział w emisji wszelkiego rodzaju papierów wartościowych, w tym w gwarantowaniu i inwestycjach (publicznych i prywatnych) w charakterze agenta oraz świadczenie usług z tym związanych;
- H) pośrednictwo na rynku pieniężnym;

- I) zarządzanie aktywami, takie jak zarządzanie płynnością lub portfelem aktywów, wszelkie formy zarządzania inwestycjami zbiorowymi, zarządzanie funduszami emerytalnymi, usługi w zakresie przechowywania, deponowania i powiernictwa;
 - J) usługi rozliczeniowe i rozrachunkowe dotyczące aktywów finansowych, w tym papierów wartościowych, instrumentów pochodnych oraz innych instrumentów zbywalnych;
 - K) dostarczanie i przekazywanie informacji finansowych oraz przetwarzanie danych finansowych i dostarczanie związanego z nimi oprogramowania przez dostawców innej usługi finansowej oraz
 - L) doradztwo, pośrednictwo i inne pomocnicze usługi finansowe w zakresie wszystkich rodzajów działalności wymienionych w ust. 2 lit. a) ppkt (ii) pkt A)–K), w tym informacje kredytowe i analizy kredytowe, badania i doradztwo w zakresie inwestycji i portfeli inwestycyjnych oraz doradztwo w zakresie przejęć oraz restrukturyzacji i strategii przedsiębiorstw;
- b) „usługodawca finansowy” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną pochodzącą z terytorium Strony, która zamierza świadczyć lub świadczy usługi finansowe, a nie jest podmiotem publicznym;
- c) „nowa usługa finansowa” oznacza usługę o charakterze finansowym, w tym usługi związane z istniejącymi i nowymi produktami lub sposób, w jaki produkt jest dostarczany, która nie jest świadczona przez żadnego usługodawcę finansowego na terytorium Strony, ale która świadczona jest na terytorium drugiej Strony;

d) „podmiot publiczny” oznacza:

- (i) rząd, bank centralny lub organ kształtujący politykę pieniężną Strony albo podmiot będący własnością Strony lub kontrolowany przez Stronę, który jest głównie zaangażowany w realizowanie funkcji publicznych lub działań do celów publicznych, wyłączając podmioty głównie zaangażowane w świadczenie usług finansowych na warunkach komercyjnych, lub
- (ii) podmiot prywatny realizujący zadania wykonywane zwykle przez bank centralny lub organ kształtujący politykę pieniężną – w zakresie wykonywania tych zadań

oraz

- e) „organ samoregulacyjny” oznacza organ pozarządowy, wszelkie giełdy lub rynki, na których prowadzony jest obrót papierami wartościowymi lub kontraktami terminowymi typu futures, lub inną organizację albo stowarzyszenie, które wykonują uprawnienia regulacyjne lub nadzorcze wobec usługodawców finansowych na podstawie ustawy lub delegowania kompetencji, w stosownych przypadkach, przez centralne, regionalne lub lokalne organy lub jednostki rządowe lub samorządowe.

ARTYKUŁ 8.42

Wyłączenie ze względów ostrożnościowych

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako stanowiące przeszkodę dla wprowadzenia lub utrzymywania przez Stronę ze względów ostrożnościowych środków takich jak:
 - a) ochrona inwestorów, deponentów, ubezpieczonych lub osób, względem których usługodawca finansowy ma obowiązek powierniczy lub
 - b) zapewnienie integralności i stabilności systemu finansowego Strony.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, nie mogą być bardziej uciążliwe niż to konieczne do osiągnięcia ich celu.
3. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako nakładające na Stronę obowiązek ujawnienia informacji odnoszących się do interesów i rachunków indywidualnych klientów ani jakiegokolwiek informacji poufnej lub zastrzeżonej będącej w posiadaniu podmiotów publicznych.

4. Każda ze Stron dokłada wszelkich starań, aby zapewnić wdrażanie i stosowanie na jej terytorium międzynarodowych norm dotyczących regulacji sektora usług finansowych i nadzoru nad im oraz przeciwdziałania unikaniu opodatkowania i uchylaniu się od niego. Do takich międzynarodowych norm należą, między innymi: *Główne zasady skutecznego nadzoru bankowego* przyjęte przez komitet bazylejski, *Główne zasady i metodyka ubezpieczeń* Międzynarodowego Stowarzyszenia Organów Nadzoru Ubezpieczeniowego, *Cele i zasady regulacji papierów wartościowych* Międzynarodowej Organizacji Komisji Papierów Wartościowych, *umowa o wymianie informacji w sprawach podatkowych* Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju, *Deklaracja w sprawie przejrzystości i wymiany informacji w sprawach podatkowych* przyjęta w ramach G-20 oraz *Czterdzieści zaleceń w sprawie prania pieniędzy* i *Dziewięć specjalnych zaleceń w sprawie finansowania terroryzmu* Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy.

5. Strony biorą pod uwagę *Dziesięć głównych zasad wymiany informacji* opublikowanych przez Ministrów Finansów państw G7.

6. Bez uszczerbku dla innych środków służących regulacji ostrożnościowej transgranicznego handlu usługami finansowymi Strona może wymagać rejestracji lub zatwierdzenia transgranicznych usługodawców finansowych pochodzących z terytorium drugiej Strony oraz instrumentów finansowych.

ARTYKUŁ 8.43

Przejrzystość regulacji

Każda ze Stron udostępnia zainteresowanym osobom swoje wymogi dotyczące wypełniania wniosków odnoszących się do świadczenia usług finansowych.

Na życzenie wnioskodawcy zainteresowana Strona informuje wnioskodawcę o statusie jego wniosku. Jeżeli zainteresowana Strona wymaga dodatkowych informacji od wnioskodawcy, bezzwłocznie informuje o tym wnioskodawcę.

ARTYKUŁ 8.44

Nowe usługi finansowe

Każda ze Stron zezwala usługodawcy finansowemu pochodzącemu z terytorium drugiej Strony na świadczenie wszelkiego rodzaju nowych usług finansowych, na świadczenie których Strona ta zezwoliłaby swoim własnym usługodawcom finansowym w podobnych okolicznościach, zgodnie z własnymi wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, pod warunkiem że wprowadzenie takich nowych usług finansowych nie wymaga przyjęcia nowych przepisów ani zmiany istniejących przepisów. Strona może ustalić formę prawną i instytucjonalną, za pośrednictwem której nowa usługa finansowa może być świadczona, i może wymagać zezwolenia na świadczenie tej usługi. W przypadkach, w których wymagane jest takie zezwolenie, decyzja w sprawie jego przyznania powinna zostać wydana w rozsądnym terminie, a odmowa może nastąpić wyłącznie ze względów ostrożności.

ARTYKUŁ 8.45

Przetwarzanie danych

1. Każda ze Stron wprowadza lub utrzymuje odpowiednie środki ochronne w celu ochrony danych osobowych i prywatności, w tym również indywidualnych rejestrów i rachunków.
2. Nie później niż dwa lata od dnia wejście w życie niniejszej Umowy każda ze Stron zezwala usługodawcom finansowym¹ pochodzącym z terytorium drugiej Strony na przekazywanie informacji w formie elektronicznej lub w innej formie, na i z jej terytorium, na potrzeby przetwarzania danych, w przypadku gdy takie przetwarzanie jest wymagane do zwykłej działalności gospodarczej takich usługodawców finansowych.
3. Żadne z postanowień niniejszego artykułu nie ogranicza prawa Stron do ochrony danych osobowych i prywatności, o ile takie prawo nie jest wykorzystywane do obejścia postanowień niniejszej Umowy.

¹ Dla większej przejrzystości należy wyjaśnić, że w Wietnamie, na podstawie wewnętrznych przepisów ustawowych i wykonawczych obowiązujących w dniu podpisania niniejszej Umowy, żadna osoba fizyczna nie może przekazywać danych.

ARTYKUŁ 8.46

Szczególne wyjątki

1. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane jako przeszkoda dla Strony, w tym dla jej podmiotów publicznych, uniemożliwiająca wyłączone prowadzenie działalności lub świadczenie usług na jej terytorium w ramach powszechnego programu emerytalnego albo ustawowego systemu ubezpieczeń społecznych, z wyjątkiem sytuacji, gdy działalność taka może być prowadzona, zgodnie z wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony, przez usługodawców finansowych w konkurencji z podmiotami publicznymi lub instytucjami prywatnymi.
2. Żadne z postanowień niniejszej Umowy, z wyjątkiem sekcji B (Liberalizacja inwestycji), która podlega postanowieniom ust. 3, nie ma zastosowania do działalności banku centralnego ani organu kształtującego politykę pieniężną, ani innego podmiotu publicznego w wykonywaniu polityki pieniężnej lub kursowej.
3. Żadne z postanowień sekcji B (Liberalizacja inwestycji) nie ma zastosowania do niedyskryminujących środków o zasięgu ogólnym stosowanych przez podmiot publiczny w wykonywaniu polityki pieniężnej lub kursowej.
4. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane jako przeszkoda dla Strony, w tym dla jej podmiotów publicznych, uniemożliwiająca wyłączone prowadzenie działalności lub świadczenie usług na jej terytorium na rachunek, z gwarancją lub przy wykorzystaniu zasobów finansowych Strony lub jej podmiotów publicznych, z wyjątkiem sytuacji, gdy działalność taka może być realizowana, zgodnie z krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi Strony, przez usługodawców finansowych w konkurencji z podmiotami publicznymi lub instytucjami prywatnymi.

5. Dla większej pewności Strony przyjmują, że postanowienia ust. 1 i 4 nie mogą być interpretowane jako zezwalające Stronom na stosowanie środków, o których mowa w tych ustępach, bez ochrony praw inwestorów lub inwestycji, których te środki dotyczą, w przypadku gdy działalność lub usługi wspomniane w tych ustępach zostały zliberalizowane lub mogą być prowadzone, zgodnie z wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, przez usługodawców finansowych w konkurencji z podmiotami publicznymi lub instytucjami prywatnymi.

ARTYKUŁ 8.47

Organy samoregulacyjne

Jeżeli Strona wymaga od usługodawców finansowych pochodzących z terytorium drugiej Strony, którzy chcą świadczyć usługi finansowe na jej terytorium, członkostwa lub uczestnictwa w jakimkolwiek organie samoregulacyjnym albo dostępu do niego, Strona ta zapewnia przestrzeganie obowiązków wynikających z art. 8.5 (Traktowanie narodowe), art. 8.6 (Klauzula najwyższego uprzywilejowania) i art. 8.11 (Traktowanie narodowe).

ARTYKUŁ 8.48

Systemy rozliczeń i płatności

Zgodnie z warunkami dotyczącymi traktowania narodowego, określonymi w art. 8.5 (Traktowanie narodowe) i art. 8.11 (Traktowanie narodowe), każda ze Stron przyznaje usługodawcom finansowym pochodzącym z terytorium drugiej Strony mającym siedzibę na jej terytorium dostęp do systemów płatności i rozliczeń obsługiwanych przez podmioty publiczne oraz do możliwości związanych z oficjalnym finansowaniem i refinansowaniem dostępnych w ramach zwykłego prowadzenia działalności. Niniejszy artykuł nie ma na celu przyznania dostępu do narzędzi kredytodawcy ostatniego stopnia danej Strony.

PODSEKCJA 7

USŁUGI MIĘDZYNARODOWEGO TRANSPORTU MORSKIEGO

ARTYKUŁ 8.49

Zakres, definicje i zasady

1. W niniejszej podsekcji określono zasady dotyczące liberalizacji usług międzynarodowego transportu morskiego na podstawie sekcji B (Liberalizacja inwestycji), sekcji C (Transgraniczne świadczenie usług) i sekcji D (Czasowy pobyt osób fizycznych odbywających wizyty służbowe).

2. Do celów niniejszej podsekcji:

- a) „usługi w zakresie obsługi stacji kontenerowej i magazynowania” oznaczają działalność polegającą na przechowywaniu kontenerów, na terenie portu lub na lądzie, w celu ich zapelnienia lub opróżnienia, napraw i udostępniania do załadunku;
- b) „usługi w zakresie odprawy celnej” lub wymiennie „usługi pośredników urzędów celnych” oznaczają działalność polegającą na przeprowadzaniu w imieniu innego podmiotu formalności celnych dotyczących przywozu, wywozu lub przewozu ładunków, bez względu na to, czy usługa ta stanowi główny przedmiot działalności usługodawcy czy zwyczajowe uzupełnienie głównego przedmiotu jego działalności;
- c) „usługi dowozowe” oznaczają transport morski poprzedzający oraz dalszy transport morski, między portami znajdującymi się na terytorium Strony, ładunków międzynarodowych w szczególności w kontenerach, w drodze do miejsca przeznaczenia znajdującego się poza terytorium tej Strony;
- d) „usługi spedycyjne” oznaczają działalność polegającą na organizowaniu i monitorowaniu operacji przewozu w imieniu przewoźników poprzez nabywanie usług transportowych i pokrewnych, przygotowanie dokumentacji i dostarczenie informacji handlowych,
- e) „ładunki międzynarodowe” oznaczają ładunki przewożone między portem jednej Strony a portem drugiej Strony lub państwa trzeciego albo między portem jednego państwa członkowskiego Unii a portem innego państwa członkowskiego Unii;

- f) „usługi międzynarodowego transportu morskiego” oznaczają przewóz osób lub ładunku statkiem morskim między portem jednej Strony a portem drugiej Strony lub państwa trzeciego, obejmujący bezpośrednie zawieranie umów z podmiotami świadczącymi inne usługi transportowe, w celu zapewnienia transportu multimodalnego w ramach jednolitego dokumentu przewozowego, jednak nieobejmujący prawa do świadczenia takich innych usług transportowych;
- g) „morskie usługi pomocnicze” oznaczają morskie usługi w zakresie obsługi ładunku, usługi w zakresie odprawy celnej, w zakresie obsługi stacji kontenerowej i magazynowania, usługi agencji morskich oraz usługi spedycji morskiej;
- h) „usługi w zakresie obsługi ładunku morskiego” oznaczają działania wykonywane przez przedsiębiorstwa zajmujące się załadunkiem i rozładunkiem, w tym przez operatorów terminali portowych, jednak nieobejmujące działalności pracowników portowych w przypadkach, kiedy nie są oni pracownikami przedsiębiorstw zajmujących się załadunkiem i rozładunkiem lub operatorów terminali portowych; do działań objętych powyższą definicją zalicza się organizacja i nadzór:
 - (i) załadunku ładunku na statek lub jego wyładunku ze statku;
 - (ii) mocowania lub odmocowywania ładunku oraz
 - (iii) odbioru lub dostawy i przechowywania ładunków przed załadunkiem lub po rozładunkuoraz
- i) „transport multimodalny” oznacza przewóz ładunku odbywający się w ramach jednolitego dokumentu przewozowego wykorzystujący więcej niż jeden środek transportu i obejmujący międzynarodowy odcinek morski;

3. Mając na uwadze obecny poziom liberalizacji między Stronami w zakresie międzynarodowego transportu morskiego, stosuje się następujące zasady:

- a) Strony skutecznie stosują zasadę nieograniczonego dostępu do międzynarodowych rynków i branży morskich na zasadach handlowych i na zasadzie braku dyskryminacji;
- b) każda ze Stron przyznaje statkom pływającym pod banderą drugiej Strony lub obsługiwany przez usługodawców drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie, jakie przyznaje własnym statkom, w zakresie między innymi dostępu do portów, korzystania z infrastruktury i morskich usług pomocniczych, a także w zakresie związanych z tym prowizji i opłat, infrastruktury celnej oraz dostępu do miejsc do cumowania i sprzętu do załadunku i rozładunku.
- c) każda ze Stron zezwala usługodawcom pochodzącym z terytorium drugiej Strony świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego na posiadanie przedsiębiorstw na jej terytorium na warunkach zakładania i prowadzenia działalności przedsiębiorstw zgodnie z warunkami wskazanymi w wykazie szczegółowych zobowiązań;
- d) Strony udostępniają usługodawcom pochodzącym z terytorium drugiej Strony świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego, na rozsądnych i niedyskryminujących warunkach, następujące usługi w porcie: pilotaż, holowanie i pomoc holowniczą, zaopatrzenie, uzupełnianie paliwa i wody, odbiór odpadów i utylizację odpadów balastowych, usługi kapitanatu portu, pomoc nawigacyjną, usługi naprawcze w przypadku nagłych awarii, kotwiczenie, cumowanie i usługi związane z cumowaniem, jak również usługi operacyjne na nabrzeżu niezbędne dla funkcjonowania statku, włączając w to usługi komunikacyjne, dostawę wody i energii elektrycznej;

- e) Unia, w drodze zezwolenia wydanego przez jej właściwe organy, zezwala usługodawcom świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego z Wietnamu na przemieszczanie ich własnych lub dzierżawionych pustych kontenerów, które nie są przewożone odpłatnie jako ładunek i które są przewożone w celu użycia ich do obsługi ładunku w obrocie zagranicznym, między portami państwa członkowskiego Unii;
- f) Wietnam, w drodze zezwolenia wydanego przez jego właściwe organy¹, zezwala usługodawcom świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego z Unii lub jej państw członkowskich na przemieszczanie ich własnych lub dzierżawionych pustych kontenerów, które nie są przewożone odpłatnie jako ładunek i które są przewożone w celu użycia ich do obsługi ładunku w obrocie zagranicznym, między portem Quy Nhon a portem Cai Mep-Thi Vai. Po upływie pięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy Wietnam zezwala usługodawcom świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego z Unii lub jej państw członkowskich na przemieszczanie ich własnych lub dzierżawionych pustych kontenerów, które nie są przewożone odpłatnie jako ładunek i które są przewożone w celu użycia ich do obsługi ładunku w obrocie zagranicznym, między jego krajowymi portami, pod warunkiem że statki, na które kontenery są dowożone (mianowicie statki macierzyste) zawijają do portów w Wietnamie.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że zezwolenie to procedura administracyjna ustanowiona w celu zapewnienia, że spełnione są wszystkie odpowiednie wymogi. Zezwolenia udziela się niezwłocznie po ustaleniu, w świetle przeprowadzonego odpowiedniego badania, że warunki uzyskania zezwolenia zostały spełnione. Zezwolenie nie może stanowić ukrytego ograniczenia w świadczeniu usług.

- g) Unia, w drodze zezwolenia wydanego przez jej właściwe organy, zezwala usługodawcom świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego z Wietnamu na świadczenie usług dowozowych między ich portami krajowymi;
 - h) Wietnam, w drodze zezwolenia wydanego przez jego właściwe organy¹, zezwala usługodawcom świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego z Unii lub jej państw członkowskich na świadczenie usług dowozowych między portem Quy Nhon a portem Cai Mep-Thi Vai w odniesieniu do ich własnych statków, pod warunkiem że statki, na które kontenery są dowożone (mianowicie statki macierzyste) zawijają do portu Cai Mep-Thi Vai.
4. Stosując zasady określone w ust. 3 lit. a) i b), Strony:
- a) nie wprowadzają uzgodnień dotyczących dzielenia ładunku w przyszłych umowach z państwami trzecimi dotyczących usług międzynarodowego transportu morskiego, w tym handlu towarami masowymi w postaci płynnej i stałej i ładunków przewożonych liniowcami, oraz zakończą w rozsądnym terminie obowiązywanie takich uzgodnień w przypadkach, gdy zostały one zawarte we wcześniej podpisanych umowach oraz
 - b) od wejścia w życie niniejszej Umowy wstrzymują się od wprowadzania i stosowania wszelkich jednostronnych środków oraz przeszkód administracyjnych, technicznych i innych, które mogą stanowić ukryte ograniczenie lub mieć dyskryminujący skutek w stosunku do swobodnego świadczenia usług w międzynarodowym transporcie morskim.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że zezwolenie to procedura administracyjna ustanowiona w celu zapewnienia, że spełnione są wszystkie odpowiednie wymogi. Zezwolenia udziela się niezwłocznie po ustaleniu, w świetle przeprowadzonego odpowiedniego badania, że warunki uzyskania zezwolenia zostały spełnione. Zezwolenie nie może stanowić ukrytego ograniczenia w świadczeniu usług.

SEKCJA F

HANDEL ELEKTRONICZNY

ARTYKUŁ 8.50

Cel i zasady

Uznając, że handel elektroniczny zwiększa możliwości handlowe w wielu sektorach, Strony propagują rozwój wzajemnego handlu elektronicznego, w szczególności poprzez współpracę w kwestiach z zakresu handlu elektronicznego, w ramach postanowień niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 8.51

Należności celne

Strony nie nakładają należności celnych na przekazy elektroniczne.

ARTYKUŁ 8.52

Współpraca regulacyjna w zakresie handlu elektronicznego

1. Strony prowadzą dialog dotyczący kwestii regulacyjnych związanych z handlem elektronicznym, który obejmuje, między innymi, następujące kwestie:
 - a) uznanie certyfikatów podpisów elektronicznych wydawanych użytkownikom oraz ułatwianie świadczenia transgranicznych usług certyfikacyjnych;
 - b) odpowiedzialność usługodawców będących pośrednikami względem przesyłania lub przechowywania informacji;
 - c) traktowanie niezamówionych komercyjnych wiadomości elektronicznych;
 - d) ochrona konsumentów w dziedzinie handlu elektronicznego oraz
 - e) wszelkie inne kwestie mające związek z rozwojem handlu elektronicznego.
2. Dialog taki może mieć formę wymiany informacji dotyczących przepisów ustawowych i wykonawczych każdej ze Stron w kwestiach, o których mowa w ust. 1, jak również wdrażania tego prawodawstwa.

SEKCJA G

WYJĄTKI

ARTYKUŁ 8.53

Wyjątki o charakterze ogólnym

Z zastrzeżeniem, że takie środki nie mogą być stosowane w sposób, który stanowiłby środek arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji między państwami w podobnych warunkach lub ukryte ograniczenie dla zakładania lub prowadzenia działalności przedsiębiorstwa lub transgranicznego świadczenia usług, żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane jako uniemożliwiające wprowadzanie lub egzekwowanie przez którąkolwiek ze Stron środków:

- a) niezbędnych do ochrony bezpieczeństwa publicznego lub moralności publicznej bądź utrzymania porządku publicznego;
- b) niezbędnych dla ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin;
- c) odnoszących się do zachowania wyczerpywalnych zasobów naturalnych, jeżeli środki te stosowane są w połączeniu z ograniczeniami dotyczącymi krajowych inwestorów lub krajowej podaży lub konsumpcji usług;
- d) niezbędnych do ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej;

- e) niezbędnych do zapewnienia przestrzegania przepisów ustawowych lub wykonawczych, które nie są sprzeczne z postanowieniami niniejszego rozdziału, w tym przepisów odnoszących się do:
 - (i) zapobiegania działaniom o charakterze oszukańczym i nadużyciom lub postępowania ze skutkami niewykonania umów;
 - (ii) ochrony życia prywatnego osób w zakresie przetwarzania i rozpowszechniania danych osobowych oraz ochrony poufności indywidualnych rejestrów i rachunków lub
 - (iii) bezpieczeństwa
- lub

- f) niezgodnych z art. 8.5 (Traktowanie narodowe) ust. 1 lub 2 lub art. 8.11 (Traktowanie narodowe) ust. 1, pod warunkiem że zróżnicowane traktowanie ma na celu zapewnienie skutecznego lub sprawiedliwego nakładania lub poboru podatków bezpośrednich w odniesieniu do działalności gospodarczej, inwestorów lub usługodawców pochodzących z terytorium drugiej Strony¹.

¹ Środki mające na celu zapewnienie sprawiedliwego lub skutecznego nakładania lub poboru podatków bezpośrednich obejmują środki zastosowane przez Stronę w ramach jej systemu podatkowego, które:

- (i) mają zastosowanie do inwestorów i usługodawców, którzy nie są rezydentami, z uwzględnieniem faktu, że obowiązek podatkowy nierezydentów określony jest na podstawie pozycji podlegających opodatkowaniu pochodzących z terytorium Strony lub tam się znajdujących;
- (ii) mają zastosowanie do nierezydentów w celu zapewnienia nakładania lub poboru podatków na terytorium Strony;
- (iii) mają zastosowanie do nierezydentów lub rezydentów w celu zapobiegania unikaniu zobowiązań podatkowych i uchylaniu się od nich, łącznie ze środkami zgodności;
- (iv) mają zastosowanie do konsumentów usług świadczonych na terytorium lub z terytorium drugiej Strony w celu zapewnienia opodatkowania takich konsumentów lub poboru od nich podatków pochodzących ze źródeł znajdujących się na terytorium Strony;
- (v) dokonują rozróżnienia między inwestorami i usługodawcami podlegającymi zobowiązaniom podatkowym od pozycji opodatkowanych na poziomie światowym a innymi inwestorami i usługodawcami ze względu na różnice w podstawie ich opodatkowania lub
- (vi) określają i przyznają dochody, zyski, korzyści, straty, odliczenia lub ulgi osobom i oddziałom będącym rezydentami bądź powiązanym osobom lub oddziałom należącym do tej samej osoby w celu zagwarantowania podstawy opodatkowania obowiązującej na terytorium Strony.

Terminologia podatkowa i założenia systemu opisane w lit. f) i w niniejszym przypisie są określone zgodnie z definicjami podatkowymi i założeniami systemowymi albo równorzędnymi czy też podobnymi definicjami i założeniami systemowymi przyjętymi na podstawie przepisów ustawowych i wykonawczych Strony stosującej dany środek.

SEKCJA H

POSTANOWIENIE INSTYTUCJONALNE

ARTYKUŁ 8.54

Komitet ds. Inwestycji, Handlu Usługami, Handlu Elektronicznego i Zamówień Rządowych

1. W skład Komitetu ds. Inwestycji, Handlu Usługami, Handlu Elektronicznego i Zamówień Rządowych, ustanowionego na podstawie art. 17.2 (Specjalne komitety), wchodzi przedstawiciele Stron.
2. Komitet ds. Inwestycji, Handlu Usługami, Handlu Elektronicznego i Zamówień Rządowych odpowiada za wprowadzenie w życie postanowień niniejszego rozdziału. W tym celu monitoruje ich wprowadzanie w życie i regularnie dokonuje przeglądu ich wprowadzania w życie przez Strony oraz rozpatruje wszelkie kwestie związane z niniejszym rozdziałem skierowane do niego przez Stronę.
3. Odpowiedzialność za rozdział 9 (Zamówienia rządowe) określono w art. 9.23 (Komitet ds. Inwestycji, Handlu Usługami, Handlu Elektronicznego i Zamówień Rządowych).

ROZDZIAŁ 9

ZAMÓWIENIA RZĄDOWE

ARTYKUŁ 9.1

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału:

- a) „komercyjne towary lub usługi” oznaczają towary lub usługi zwykle sprzedawane lub oferowane do sprzedaży na rynku komercyjnym nabywcom niepublicznym i przez takich nabywców zwykle nabywane do celów niepublicznych;
- b) „usługa budowlana” oznacza usługę, której celem jest wykonanie wszelkimi środkami robót inżynierskich lub budowlanych zgodnie z działem 51 tymczasowej Centralnej Klasyfikacji Produktów ONZ (CPC);
- c) „aukcja elektroniczna” oznacza powtarzalny proces z wykorzystaniem środków elektronicznych, służący dostawcom do przedstawienia nowych cen albo nowych wartości wymiernych aspektów oferty innych niż cena związanych z kryteriami oceny, bądź obu tych elementów, czego rezultatem jest ustalenie rankingu ofert lub zmiana kolejności ofert w rankingu;

- d) „zamówienia rządowe” oznaczają proces, w ramach którego podmiot zamawiający, zdefiniowany w lit. l), uzyskuje możliwość wykorzystania towarów lub usług lub jakiegokolwiek ich połączenia albo nabywa takie towary lub usługi lub jakiegokolwiek ich połączenie do celów rządowych, nie w celu sprzedaży lub odsprzedaży komercyjnej, lub wykorzystania przy produkcji lub dostawie towarów lub świadczeniu usług przeznaczonych do sprzedaży lub odsprzedaży komercyjnej;
- e) „na piśmie” lub „pisemne” oznacza wszelkie wyrażenie słowne lub liczbowe, które może zostać odczytane, skopiowane, a następnie przekazane, i może obejmować informacje przekazywane i przechowywane za pomocą środków elektronicznych;
- f) „przetarg bezpośredni” oznacza metodę udzielenia zamówienia, zgodnie z którą podmiot zamawiający kontaktuje się z wybranym dostawcą lub dostawcami;
- g) „środek” oznacza wszelkie ustawy, rozporządzenia, wytyczne lub praktyki administracyjne bądź wszelkie działania podmiotu zamawiającego dotyczące zamówienia objętego niniejszą Umową;
- h) „wykaz przeznaczony do wielokrotnego wykorzystania” oznacza wykaz dostawców uznanych przez podmiot zamawiający za spełniających warunki wpisania do tego wykazu, z którego podmiot zamawiający zamierza skorzystać więcej niż jeden raz;
- i) „ogłoszenie o zamiarze udzielenia zamówienia” oznacza ogłoszenie opublikowane przez podmiot zamawiający, w którym zaprasza on zainteresowanych dostawców do złożenia wniosku o dopuszczenie do udziału lub oferty, lub obu tych dokumentów;

- j) „zobowiązania offsetowe” oznaczają wszelkie warunki lub zobowiązania, które wspierają rozwój lokalny lub poprawiają bilans płatniczy Strony, takie jak korzystanie z udziału lokalnego lub lokalnych dostawców, licencje na technologię i transfer technologii, inwestycje, handel wymienny i podobne działania lub wymogi;
- k) „przetarg otwarty” oznacza metodę udzielenia zamówienia, zgodnie z którą ofertę mogą przedstawić wszyscy zainteresowani dostawcy;
- l) „podmiot zamawiający” oznacza podmiot wymieniony w załączniku każdej ze Stron do niniejszego rozdziału;
- m) „publikować” oznacza rozpowszechniać informacje w formie papierowej lub z wykorzystaniem środków elektronicznych, które są szeroko rozpowszechniane i łatwo dostępne dla ogółu społeczeństwa;
- n) „kwalifikujący się dostawca” oznacza dostawcę uznanego przez podmiot zamawiający za spełniającego warunki uczestnictwa;
- o) „przetarg selektywny” oznacza metodę udzielenia zamówienia, zgodnie z którą podmiot zamawiający zwraca się z prośbą o złożenie oferty jedynie do kwalifikujących się dostawców;
- p) „usługi” obejmują usługi budowlane, chyba że wskazano inaczej;
- q) „dostawca” oznacza osobę lub grupę osób, które dostarczają lub świadczą lub mogą dostarczać lub świadczyć towary lub usługi oraz

- r) „specyfikacja techniczna” oznacza wymóg procedury przetargowej, w ramach którego:
- a) określa się charakterystykę:
 - (i) towarów będących przedmiotem zamówienia, w tym ich jakość, wyniki, bezpieczeństwo i wymiary lub procedury i metody ich produkcji lub
 - (ii) usług będących przedmiotem zamówienia, w tym ich jakość, wykonanie i bezpieczeństwo lub procedury i metody ich świadczenialub
 - b) wskazuje się warunki dotyczące terminologii, symboli, opakowania, oznakowania lub etykietowania w odniesieniu do towaru lub usługi.

ARTYKUŁ 9.2

Zakres

1. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do wszelkich środków dotyczących zamówień objętych niniejszą Umową, bez względu na to, czy są dokonywane wyłącznie lub częściowo za pomocą środków elektronicznych.

2. Do celów niniejszego rozdziału „zamówienie objęte niniejszą Umową” oznacza zamówienie rządowe:

- a) dotyczące towarów, usług lub dowolnej ich kombinacji, określonych w załącznikach 9-A (Zakres zamówień rządowych w przypadku Unii) i 9-B (Zakres zamówień rządowych w przypadku Wietnamu);
- b) realizowane za pomocą jakichkolwiek środków umownych, w tym zakupu, dzierżawy i najmu, z opcją zakupu lub bez tej opcji;
- c) którego wartość na chwilę publikacji ogłoszenia zgodnie z art. 9.6 (Ogłoszenia), oszacowana zgodnie z ust. 6 i 7, jest równa lub wyższa niż odpowiedni próg określony w załącznikach każdej ze Stron do niniejszego rozdziału oraz
- d) którego nie wyłączono w inny sposób z zakresu stosowania w ust. 3 ani załączników każdej ze Stron do niniejszego rozdziału, ani na skutek którychkolwiek innych odpowiednich części niniejszej Umowy.

3. O ile załączniki każdej ze Stron do niniejszego rozdziału nie stanowią inaczej, niniejszy rozdział nie ma zastosowania do:

- a) nabycia lub dzierżawy gruntów, istniejących budynków lub innych nieruchomości albo praw do nich;

- b) porozumień pozaumownych lub innych form wsparcia, które zapewnia Strona, w tym jej podmioty zamawiające, łącznie z porozumieniami o współpracy, dotacjami, pożyczkami, wkładami kapitałowymi, gwarancjami, ulgami podatkowymi i wkładami rzeczowymi;
- c) zamówień albo zakupów dotyczących usług agencji fiskalnych lub instytucji depozytowych, usług likwidacji i zarządzania na potrzeby regulowanych instytucji finansowych bądź usług w zakresie sprzedaży, umorzenia i dystrybucji długu publicznego, łącznie z pożyczkami i obligacjami państwowymi, weksłami i innymi papierami wartościowymi;
- d) umów o pracę w sektorze publicznym oraz
- e) zamówień udzielanych:
 - (i) w celu zapewnienia międzynarodowego wsparcia, w tym pomocy rozwojowej;
 - (ii) w ramach szczególnej procedury lub warunków organizacji międzynarodowej albo w ramach finansowania poprzez międzynarodowe lub zagraniczne dotacje, pożyczki lub inny rodzaj wsparcia, jeżeli Strona będąca odbiorcą, łącznie z jej podmiotami zamawiającymi, jest zobowiązana do stosowania szczególnych procedur lub warunków nałożonych przez organizację międzynarodową lub innych darczyńców w związku z ich międzynarodowymi lub zagranicznymi dotacjami, pożyczkami lub innego rodzaju wsparciem. Jeżeli procedury lub warunki organizacji międzynarodowej lub darczyńcy nie ograniczają udziału dostawców, zamówienie podlega postanowieniom art. 9.4 ust. 1 i 2 (Zasady ogólne) lub

(iii) zgodnie ze szczególną procedurą lub warunkami umowy międzynarodowej dotyczącej stacjonowania wojsk lub wspólnej realizacji projektu przez państwa-sygnatariuszy.

4. W załączniku 9-A (Zakres zamówień rządowych w przypadku Unii) i załączniku 9-B (Zakres zamówień rządowych w przypadku Wietnamu) określono w poszczególnych sekcjach dla każdej ze Stron następujące informacje:

- a) w sekcji A – podmioty rządowe na szczeblu centralnym, których zamówienia objęte są niniejszym rozdziałem;
- b) w sekcji B – podmioty rządowe na szczeblu regionalnym i lokalnym, których zamówienia objęte są niniejszym rozdziałem;
- c) w sekcji C – inne podmioty, których zamówienia objęte są niniejszym rozdziałem;
- d) w sekcji D – towary objęte niniejszym rozdziałem;
- e) w sekcji E – usługi, z wyjątkiem usług budowlanych, objęte niniejszym rozdziałem;
- f) w sekcji F – usługi budowlane objęte niniejszym rozdziałem;
- g) w sekcji G – wszelkie uwagi ogólne oraz
- h) w sekcji H – sposoby publikowania informacji o zamówieniach.

5. Środki przejściowe dotyczące stosowania niniejszego rozdziału określono w sekcji I (Środki przejściowe) załącznika 9-B (Zakres zamówień rządowych w przypadku Wietnamu).

6. W przypadku gdy prawodawstwo wewnętrzne Strony zezwala na prowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia objętego niniejszą Umową w imieniu podmiotu zamawiającego przez inne podmioty lub osoby, których zamówienia nie są objęte niniejszą Umową w odniesieniu do danych towarów i usług, również mają zastosowanie postanowienia niniejszego rozdziału.

Wycena

7. Szacując wartość zamówienia w celu ustalenia, czy jest to zamówienie objęte niniejszą Umową, podmiot zamawiający:

- a) nie dzieli zamówienia na oddzielne zamówienia ani nie wybiera i nie stosuje szczególnej metody wyceny w celu oszacowania wartości zamówienia z zamiarem częściowego lub całkowitego wyłączenia go z zakresu stosowania oraz
- b) uwzględnia szacunkową maksymalną całkowitą wartość zamówienia dla całego okresu obowiązywania umowy, bez względu na to, czy jest ono udzielane jednemu dostawcy czy większej liczbie dostawców jednocześnie lub w danym okresie, biorąc pod uwagę wszystkie rodzaje wynagrodzenia, w tym:
 - (i) składki, opłaty, prowizje i odsetki oraz
 - (ii) całkowitą wartość wszelkich opcji.

8. W przypadku powtarzających się zamówień, polegających – ze względu na indywidualne wymaganie zamówienia – na zawarciu więcej niż jednej umowy lub udzieleniu zamówienia w osobnych częściach, podstawą obliczenia szacunkowej maksymalnej łącznej wartości zamówienia jest:

- a) wartość powtarzających się zamówień na towary lub usługi tego samego typu udzielonych w ciągu poprzednich 12 miesięcy lub poprzedniego roku podatkowego podmiotu zamawiającego, w miarę możliwości skorygowana w celu uwzględnienia przewidywanych zmian w ilości lub w wartości zamawianych towarów lub usług w kolejnych 12 miesiącach lub
- b) szacunkowa wartość powtarzających się zamówień na towary lub usługi tego samego typu, które mają zostać udzielone w ciągu 12 miesięcy następujących po udzieleniu pierwotnego zamówienia lub w roku podatkowym podmiotu zamawiającego.

ARTYKUŁ 9.3

Wyjątki ze względów bezpieczeństwa i wyjątki o charakterze ogólnym

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako uniemożliwiające którejkolwiek ze Stron podejmowanie działań lub nieujawnianie informacji, które Strona ta uznaje za konieczne do ochrony podstawowych interesów bezpieczeństwa związanych z zakupem broni, amunicji lub materiałów wojskowych bądź z zakupami niezbędnymi do zagwarantowania bezpieczeństwa narodowego lub do celów obrony narodowej.

2. Pod warunkiem, że środki takie nie są stosowane w sposób stanowiący ukryte ograniczenie w handlu międzynarodowym, żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako uniemożliwiające Stronom wprowadzenie lub egzekwowanie środków:

- a) niezbędnych do ochrony moralności, porządku lub bezpieczeństwa publicznego;
- b) niezbędnych do ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin;
- c) niezbędnych do ochrony własności intelektualnej lub
- d) dotyczących towarów lub usług pochodzących z pracy osób niepełnosprawnych, organizacji charytatywnych, instytucji niekomercyjnych prowadzących działalność charytatywną lub pracy więźniów.

ARTYKUŁ 9.4

Zasady ogólne

Traktowanie narodowe i niedyskryminacja

1. W odniesieniu do wszelkich środków dotyczących wszelkich zamówień objętych niniejszą Umową każda ze Stron, łącznie z jej podmiotami zamawiającymi, zapewnia bezzwłocznie i bezwarunkowo traktowanie towarów i usług pochodzących z terytorium drugiej Strony oraz dostawców pochodzących z terytorium drugiej Strony, którzy oferują towary lub usługi pochodzące z terytorium obu Stron, nie mniej korzystne niż traktowanie, jakie Strona ta, łącznie z jej podmiotami zamawiającymi, zapewnia wewnętrznym towarom, usługom i dostawcom.

2. W odniesieniu do wszelkich środków dotyczących zamówień objętych niniejszą Umową Strona, łącznie z jej podmiotami zamawiającymi:

- a) nie traktuje jednego miejscowego dostawcy pochodzącego z terytorium drugiej Strony mniej korzystnie niż innego miejscowego dostawcy ze względu na wysokość zagranicznego udziału lub własności oraz
- b) nie dyskryminuje miejscowego dostawcy w związku z tym, że towary lub usługi oferowane przez tego dostawcę przy konkretnym zamówieniu są towarami lub usługami pochodzącymi z drugiej Strony.

Zgodność i procedura udzielania zamówień

3. Każda ze Stron zapewnia, aby jej podmioty zamawiające stosowały się do postanowień niniejszego rozdziału przy przeprowadzaniu postępowań o udzielenie zamówień objętych niniejszą Umową.

4. Podmiot zamawiający prowadzi postępowanie o udzielenie zamówienia objętego niniejszą Umową w sposób przejrzysty i bezstronny, który:

- a) jest zgodny z niniejszym rozdziałem, stosując metodę przetargu otwartego, selektywnego lub bezpośredniego oraz
- b) zapobiega konfliktom interesów i praktykom korupcyjnym, zgodnie z odpowiednimi wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi.

5. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie wyklucza opracowania przez Stronę, łącznie z jej podmiotami zamawiającymi, nowej polityki, procedur lub środków umownych dotyczących udzielania zamówień, pod warunkiem że nie są one sprzeczne z niniejszym rozdziałem.

Wykorzystanie środków elektronicznych

6. Strony dokładają starań, by prowadzić postępowania o udzielenie zamówień objętych niniejszą Umową z wykorzystaniem środków elektronicznych. Obejmuje to publikowanie informacji o zamówieniach, ogłoszeń i dokumentacji przetargowej, przyjmowanie ofert przetargowych oraz, w stosownych przypadkach, korzystanie z aukcji elektronicznych.

7. W przypadku prowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia objętego niniejszą Umową z wykorzystaniem środków elektronicznych podmiot zamawiający:

- a) zapewnia, aby procedura przetargowa była prowadzona z wykorzystaniem takich systemów i programów informatycznych – w tym związanych z uwierzytelnianiem i szyfrowaniem informacji – które są powszechnie dostępne i interoperacyjne z innymi powszechnie dostępnymi systemami i programami informatycznymi oraz
- b) utrzymuje mechanizmy zapewniające integralność wniosków o dopuszczenie do udziału oraz ofert, w tym określenie godziny wpływu, a także zapobieganie nieuprawnionemu dostępowi.

Reguły pochodzenia

8. Strona nie może stosować w odniesieniu zamówień objętych niniejszą Umową dotyczących towarów lub usług przywiezionych lub dostarczonych z terytorium drugiej Strony reguł pochodzenia różniących się od reguł pochodzenia, jakie stosuje w tym samym czasie w ramach zwykłej wymiany handlowej wobec przywozu lub dostaw tych samych towarów i usług z terytorium tej samej Strony.

Umowy kompensacyjne

9. W odniesieniu do zamówienia objętego niniejszą Umową i na podstawie odpowiedniego załącznika do niniejszego rozdziału Strona, w tym jej podmioty zamawiające, nie dąży do żadnego zobowiązania offsetowego ani go nie uwzględnia, nie narzuca i nie egzekwuje.

Środki które nie są specyficzne dla zamówień

10. Ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do:

- a) należności celnych i wszelkiego rodzaju opłat nałożonych na przywóz lub w związku z przywozem;
- b) sposobu pobierania takich należności celnych i opłat oraz
- c) pozostałych przepisów lub formalności przywozowych oraz środków wpływających na handel usługami, innych niż środki dotyczące zamówień objętych niniejszą Umową.

ARTYKUŁ 9.5

Informacje na temat systemu udzielania zamówień

1. Każda ze Stron:

- a) niezwłocznie publikuje wszelkie środki o zasięgu ogólnym, w tym standardowe warunki umowne przewidziane w przepisach ustawowych lub wykonawczych, dotyczące zamówień objętych niniejszą Umową, w urzędowo wyznaczonym medium papierowym lub elektronicznym oraz
- b) na żądanie drugiej Strony zapewnia, w miarę możliwości, ich wyjaśnienie.

2. W sekcji H (Publikowanie informacji o zamówieniach) załączników każdej ze Stron do niniejszego rozdziału wymieniono media papierowe lub elektroniczne, w których Strona publikuje informacje opisane w ust. 1, oraz ogłoszenia wymagane na podstawie art. 9.6 (Ogłoszenia), art. 9.8 (Kwalifikacja dostawców) ust. 7 oraz art. 9.17 (Informacje po udzieleniu zamówienia) ust. 3.

ARTYKUŁ 9.6

Ogłoszenia

Ogłoszenie o zamiarze udzielenia zamówienia

1. W odniesieniu do każdego zamówienia objętego niniejszą Umową, z wyjątkiem okoliczności, o których mowa w art. 9.14 (Przetarg bezpośredni), podmiot zamawiający publikuje ogłoszenie o zamiarze udzielenia zamówienia we właściwym medium papierowym lub elektronicznym wymienionym w sekcji H (Publikacja informacji o zamówieniach) załączników do niniejszego rozdziału. Ogłoszenie opublikowane w medium elektronicznym musi pozostawać dostępne co najmniej do końca okresu podanego w ogłoszeniu. Ogłoszenia:

- a) w przypadku podmiotów zamawiających objętych sekcją A (Podmioty rządowe na szczeblu centralnym) muszą być dostępne w formie elektronicznej, nieodpłatnie i za pośrednictwem pojedynczego punktu dostępu określonego w sekcji H (Publikowanie informacji o zamówieniach) oraz
- b) w przypadku podmiotów zamawiających objętych sekcją B (Podmioty rządowe na szczeblu regionalnym i lokalnym) lub C (Inne podmioty objęte niniejszą Umową), gdy ogłoszenia są dostępne w formie elektronicznej, muszą być przekazywane co najmniej za pośrednictwem linków znajdujących się w jednym portalu, udostępnianym nieodpłatnie.

Zachęca się Strony, w tym ich podmioty zamawiające objęte sekcjami B (Podmioty rządowe na szczeblu regionalnym i lokalnym) i C (Inne podmioty objęte niniejszą Umową), do publikowania swoich ogłoszeń w formie elektronicznej, nieodpłatnie i za pośrednictwem pojedynczego punktu dostępu.

2. O ile w niniejszym rozdziale nie przewidziano inaczej, każde ogłoszenie o zamiarze udzielenia zamówienia zawiera następujące informacje:

- a) nazwę oraz adres podmiotu zamawiającego i inne informacje niezbędne do skontaktowania się z podmiotem zamawiającym oraz uzyskania wszelkich istotnych dokumentów związanych z zamówieniem, w tym informacji na temat kosztów i warunków płatności za uzyskanie tych dokumentów, jeżeli takie istnieją;
- b) opis zamówienia, w tym charakter i ilość towarów lub usług, których dotyczy zamówienie, lub – w przypadku, gdy ilość nie jest znana – ilość szacowaną;
- c) w miarę możliwości, w przypadku powtarzających się zamówień, szacunkowy harmonogram kolejnych ogłoszeń o zamiarze udzielenia zamówienia;
- d) w stosownych przypadkach, opis wszelkich wariantów;
- e) harmonogram dostawy towarów lub usług bądź czas trwania umowy;
- f) metodę udzielania zamówienia, która zostanie zastosowana, oraz, w stosownych przypadkach, informację, czy będzie ona obejmowała negocjacje lub aukcję elektroniczną;
- g) w stosownych przypadkach, adres i wszelkie ostateczne terminy składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia;
- h) adres i ostateczny termin składania ofert;

- i) język lub języki, w których mogą być składane oferty lub wnioski o udział, jeżeli mogą być składane w języku innym niż język urzędowy w miejscu siedziby podmiotu zamawiającego;
- j) wykaz i krótki opis wszelkich warunków uczestnictwa dostawców, w tym, w stosownych przypadkach, wszelkie wymagania dotyczące szczególnych dokumentów lub zaświadczeń, które miałyby być dostarczone przez dostawców w związku z nimi, chyba że takie wymagania zostały zawarte w dokumentacji przetargowej udostępnionej wszystkim zainteresowanym dostawcom w momencie publikacji ogłoszenia o zamiarze udzielenia zamówienia;
- k) w przypadku gdy, zgodnie z art. 9.8 (Kwalifikacja dostawców), podmiot zamawiający zamierza wybrać ograniczoną liczbę kwalifikujących się dostawców, którzy zostaną zaproszeni do przetargu, kryteria stosowane w celu dokonania tego wyboru oraz, w stosownych przypadkach, wszelkie ograniczenia liczby dostawców, którzy zostaną dopuszczeni do przetargu oraz
- l) wskazanie, że zamówienie to jest objęte niniejszym rozdziałem.

Skrócone ogłoszenie

3. W przypadku każdego planowanego zamówienia podmiot zamawiający publikuje skrócone ogłoszenie w języku angielskim, które jest łatwo dostępne, nieodpłatnie i za pośrednictwem medium elektronicznego wymienionego w sekcji H (Publikowanie informacji o zamówieniach) jednocześnie z publikacją ogłoszenia o zamiarze udzielenia zamówienia. Skrócone ogłoszenie zawiera co najmniej następujące informacje:

- a) przedmiot zamówienia;

- b) ostateczny termin składania ofert lub, w stosownych przypadkach, ostateczny termin składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub o wpisanie do wykazu przeznaczonego do wielokrotnego wykorzystania oraz
- c) adres, pod który można zwrócić się o udostępnienie dokumentów dotyczących zamówienia.

4. Unia udziela Wietnamowi pomocy technicznej i finansowej na rzecz opracowania, stworzenia i utrzymania automatycznego systemu do tłumaczenia i publikacji skróconych ogłoszeń w języku angielskim. Współpracę tę opisano w art. 9.21 (Współpraca) niniejszego rozdziału. Wykonanie postanowień niniejszego ustępu jest uzależnione od realizacji inicjatywy w sprawie pomocy technicznej i finansowej na rzecz opracowania, stworzenia i utrzymania automatycznego systemu do tłumaczenia i publikacji skróconych ogłoszeń w języku angielskim w Wietnamie.

Ogłoszenie o planowanych zamówieniach

5. Zachęca się podmioty zamawiające do publikowania jak najwcześniej w każdym roku podatkowym ogłoszenia dotyczącego planowanych przyszłych zamówień (zwanego dalej „ogłoszeniem o planowanych zamówieniach”), które powinno zawierać przedmiot zamówienia oraz planowaną datę publikacji ogłoszenia o zamiarze udzielenia zamówienia.

6. Podmiot zamawiający objęty sekcją B (Podmioty rządowe na szczeblu regionalnym i lokalnym) lub C (Inne podmioty objęte niniejszą Umową) może wykorzystać ogłoszenie o planowanych zamówieniach jako ogłoszenie o zamiarze udzielenia zamówienia, pod warunkiem że ogłoszenie o planowanych zamówieniach zawiera wszystkie dostępne podmiotowi zamawiającemu informacje określone w ust. 2 oraz oświadczenie, że zainteresowani dostawcy powinni poinformować podmiot zamawiający o swoim zainteresowaniu zamówieniem.

ARTYKUŁ 9.7

Warunki uczestnictwa

1. Podmiot zamawiający określa wyłącznie takie warunki uczestnictwa w procedurze udzielania zamówień objętych niniejszą Umową, które są niezbędne do zapewnienia, aby dostawca posiadał zdolności prawne i finansowe oraz możliwości handlowe i techniczne potrzebne do przyjęcia odnośnego zamówienia.
2. Ustalając warunki uczestnictwa, podmiot zamawiający:
 - a) nie narzuca warunku, zgodnie z którym dostawca, aby mógł uczestniczyć w przetargu, musiał w przeszłości otrzymać przynajmniej jedno zamówienie od podmiotu zamawiającego danej Strony lub zgodnie z którym dostawca musi posiadać doświadczenie w wykonywaniu prac na terytorium tej Strony;
 - b) może wymagać odpowiedniego doświadczenia, gdy jest to niezbędne do spełnienia warunków zamówienia.

3. Oceniając, czy dostawca spełnia warunki uczestnictwa, podmiot zamawiający:
- a) ocenia zdolności finansowe oraz możliwości handlowe i techniczne dostawcy na podstawie jego działalności gospodarczej, zarówno na terytorium Strony podmiotu zamawiającego oraz poza tym terytorium oraz
 - b) opiera swoją ocenę wyłącznie na warunkach, które wcześniej określił w ogłoszeniach lub w dokumentacji przetargowej.
4. W przypadku istnienia dowodów potwierdzających zaistnienie takiej sytuacji, Strona, w tym jej podmioty zamawiające, może wykluczyć dostawcę z powodu:
- a) upadłości;
 - b) fałszywych oświadczeń;
 - c) poważnych lub utrzymujących się uchybień w wypełnianiu jakichkolwiek istotnych wymogów lub obowiązków w ramach wcześniejszego zamówienia lub wcześniejszych zamówień;
 - d) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za poważne przestępstwo lub poważne wykroczenie;
 - e) istnienia dowodów na poważne przewinienie zawodowe lub
 - f) zaległości podatkowych.

ARTYKUŁ 9.8

Kwalifikacja dostawców

Systemy rejestracji i procedury kwalifikacyjne

1. Strona może prowadzić system rejestracji dostawców, w ramach którego zainteresowani dostawcy muszą się rejestrować i podawać określone informacje.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby:
 - a) jej podmioty zamawiające dokładały starań, by zminimalizować różnice między ich procedurami kwalifikacyjnymi oraz
 - b) w przypadku gdy jej podmioty zamawiające prowadzą systemy rejestracji, podmioty dokładały starań, by zminimalizować różnice między ich systemami rejestracji.
3. Strona nie przyjmuje ani nie stosuje żadnego systemu rejestracji ani procedury kwalifikacyjnej:
 - a) które w sposób zamierzony lub niezamierzony utrudniają niepotrzebnie udział dostawców pochodzących z terytorium drugiej Strony w jej postępowaniu o udzielenie zamówienia lub

- b) które wykorzystują taki system rejestracji lub procedurę kwalifikacyjną do zapobiegania włączeniu dostawców pochodzących z drugiej Strony do wykazu dostawców lub opóźnienia takiego włączenia lub do uniemożliwienia uwzględnienia takich dostawców w danym postępowaniu o udzielenie zamówienia.

Procedura przetargu selektywnego

4. W przypadku gdy podmiot zamawiający zamierza skorzystać z procedury przetargu selektywnego, wówczas:

- a) w ogłoszeniu o zamiarze udzielenia zamówienia uwzględnia co najmniej informacje określone w art. 9.6 (Ogłoszenia) ust. 2 lit. a), b), f), g), j), k) oraz l) i zaprasza dostawców do składania wniosków o dopuszczenie do udziału w postępowaniu oraz
- b) przed rozpoczęciem okresu przewidzianego na składanie ofert przekazuje kwalifikującym się dostawcom, których powiadamia zgodnie z art. 9.12 (Terminy) ust. 3 lit. b), co najmniej informacje określone w art. 9.6 (Ogłoszenia) ust. 2 lit. c), d), e), h) oraz i).

5. Podmiot zamawiający:

- a) publikuje ogłoszenie z wystarczającym wyprzedzeniem, aby umożliwić zainteresowanym dostawcom złożenie wniosku o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia oraz

- b) zezwala wszystkim kwalifikującym się dostawcom na złożenie oferty, o ile podmiot zamawiający nie określi w ogłoszeniu o zamiarze udzielenia zamówienia ograniczeń co do liczby dostawców, którzy zostaną dopuszczeni do złożenia oferty, oraz kryteriów wyboru tej ograniczonej liczby dostawców.

6. Jeżeli dokumentacja przetargowa nie jest publicznie dostępna od dnia publikacji ogłoszenia, o którym mowa w ust. 4, podmiot zamawiający zapewnia, by dokumentacja ta została udostępniona równocześnie wszystkim kwalifikującym się dostawcom wybranym zgodnie z ust. 5.

Wykazy przeznaczone do wielokrotnego wykorzystania

7. Podmiot zamawiający może prowadzić wykaz dostawców przeznaczony do wielokrotnego wykorzystania, pod warunkiem że ogłoszenie zapraszające zainteresowanych dostawców do składania wniosków o włączenie do tego wykazu jest:

- a) publikowane corocznie oraz
- b) w przypadku ogłoszeń w formie elektronicznej – stale dostępne

w odpowiednim medium, wymienionym w sekcji H (Publikowanie informacji o zamówieniach) załączników do niniejszego rozdziału.

8. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 7, zawiera:

- a) opis towarów lub usług, lub ich kategorii, do których wykaz się stosuje;

- b) warunki dopuszczenia do udziału, które muszą spełniać dostawcy, by znaleźć się w wykazie, oraz metody, za pomocą których podmiot zamawiający sprawdzi, czy dostawca spełnia te warunki;
- c) nazwę oraz adres podmiotu zamawiającego i inne informacje niezbędne do skontaktowania się z podmiotem zamawiającym oraz uzyskania wszelkich istotnych dokumentów związanych z wykazem;
- d) okres ważności wykazu oraz sposoby jego przedłużenia lub zakończenia, a w przypadku gdy okres ważności nie został podany, informacje na temat sposobu powiadamiania o zakończeniu stosowania wykazu oraz
- e) informację, że wykaz może zostać wykorzystany do celów zamówienia objętego niniejszym rozdziałem.

9. Niezależnie od postanowień ust. 7, w przypadku gdy wykaz przeznaczony do wielokrotnego wykorzystania obowiązuje przez trzy lata lub krócej, podmiot zamawiający może opublikować ogłoszenie, o którym mowa w ust. 7, tylko raz, na początku okresu obowiązywania wykazu, pod warunkiem, że:

- a) w ogłoszeniu podano okres ważności oraz informację, że nie będą publikowane kolejne ogłoszenia oraz
- b) ogłoszenie jest publikowane za pomocą środków elektronicznych i jest stale dostępne przez okres jego ważności.

10. Podmiot zamawiający zezwala wszystkim dostawcom umieszczonym w wykazie przeznaczonym do wielokrotnego wykorzystania na składanie ofert w odpowiedzi na odpowiednie zamówienie.

11. Podmiot zamawiający zezwala dostawcom na złożenie wniosku o wpisanie do wykazu przeznaczonego do wielokrotnego wykorzystania w każdym momencie oraz wpisuje do wykazu wszystkich kwalifikujących się dostawców możliwie jak najszybciej.

12. W przypadku gdy dostawca nieuwzględniony w wykazie przeznaczonym do wielokrotnego wykorzystania składa wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia w oparciu o wykaz przeznaczony do wielokrotnego wykorzystania wraz ze wszystkimi wymaganymi dokumentami w przedziale czasu określonym w art. 9.12 (Terminy) ust. 2, podmiot zamawiający rozpatruje taki wniosek. Podmiot zamawiający nie może wykluczyć dostawcy z procesu wyboru, uzasadniając, że ma zbyt mało czasu, by rozpatrzyć wniosek, chyba że, w wyjątkowych przypadkach, z powodu złożoności zamówienia, podmiot zamawiający nie jest w stanie zakończyć rozpatrywania wniosku w przedziale czasu przewidzianym na składanie ofert.

Podmioty rządowe na szczeblu regionalnym i lokalnym oraz inne podmioty objęte Umową

13. Podmiot zamawiający objęty sekcją B (Podmioty rządowe na szczeblu regionalnym i lokalnym) lub C (Inne podmioty objęte niniejszą Umową) załączników do niniejszego rozdziału może wykorzystać skierowane do dostawców ogłoszenie o możliwości składania wniosków o wpisanie do wykazu przeznaczonego do wielokrotnego wykorzystania jako ogłoszenie o zamiarze udzielenia zamówienia, pod warunkiem że:

- a) ogłoszenie jest publikowane zgodnie z ust. 7 i zawiera informacje wymagane zgodnie z ust. 8, wszystkie dostępne informacje wymagane zgodnie z art. 9.6 (Ogłoszenia) ust. 2 oraz oświadczenie, że stanowi ono ogłoszenie o zamiarze udzielenia zamówienia lub że wyłącznie dostawcy znajdujący się w wykazie przeznaczonym do wielokrotnego wykorzystania otrzymają dalsze zawiadomienia o zamówieniu objętym wykazem przeznaczonym do wielokrotnego wykorzystania oraz

- b) podmiot zamawiający bezzwłocznie przekaze dostawcom, którzy wyrazili poinformowali go o swoim zainteresowaniu danym zamówieniem, wystarczające informacje umożliwiające im zweryfikowanie zainteresowania zamówieniem, w tym wszystkie pozostałe informacje wymagane zgodnie z art. 9.6 (Ogłoszenia) ust. 2, o ile informacje te są dostępne.

14. Podmiot zamawiający objęty sekcją B (Podmioty rządowe na szczeblu regionalnym i lokalnym) lub C (Inne podmioty objęte niniejszą Umową) załączników do niniejszego rozdziału może wyrazić zgodę, aby dostawca, który zgodnie z ust. 11 złożył wniosek o wpisanie do wykazu przeznaczonego do wielokrotnego wykorzystania, złożył ofertę w ramach danej procedury przetargowej, jeżeli podmiot zamawiający będzie miał wystarczająco dużo czasu na ustalenie, czy dostawca spełnia warunki uczestnictwa.

Informacje dotyczące decyzji podejmowanych przez podmiot zamawiający

15. Podmiot zamawiający bezzwłocznie informuje każdego dostawcę, który złożył wniosek o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub o wpisanie do wykazu przeznaczonego do wielokrotnego wykorzystania, o swojej decyzji w sprawie wniosku.

16. W przypadku gdy podmiot zamawiający odrzuci wniosek dostawcy o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia lub o wpisanie do wykazu przeznaczonego do wielokrotnego wykorzystania, przestanie uznawać dostawcę za kwalifikującego się lub usunie go z wykazu przeznaczonego do wielokrotnego wykorzystania, podmiot zamawiający bezzwłocznie informuje dostawcę o tym fakcie i na jego wniosek bezzwłocznie przekazuje dostawcy pisemne uzasadnienie swojej decyzji.

ARTYKUŁ 9.9

Specyfikacja techniczna

1. Podmiot zamawiający nie opracowuje, nie przyjmuje ani nie stosuje żadnych specyfikacji technicznych ani nie ustanawia procedur oceny zgodności, które w sposób zamierzony lub niezamierzony utrudniałyby niepotrzebnie wymianę handlową między Stronami.
2. Ustanawiając specyfikację techniczną dla zamawianych towarów lub usług, w stosownych przypadkach podmiot zamawiający:
 - a) określa specyfikację techniczną na podstawie wyników oraz wymogów w zakresie funkcjonalności, a nie charakterystyki konstrukcyjnej lub opisowej oraz
 - b) opiera specyfikację techniczną na normach międzynarodowych, jeżeli takie istnieją;
a w pozostałych przypadkach – na krajowych przepisach technicznych, uznanych normach krajowych lub przepisach budowlanych.
3. W przypadku gdy w specyfikacji technicznej określona jest charakterystyka konstrukcyjna lub opisowa, podmiot zamawiający powinien określić, że uwzględni oferty dotyczące równoważnych towarów lub usług, które wyraźnie spełniają wymogi zamówienia, poprzez dodanie w dokumentacji przetargowej takich słów jak „lub równoważny”.

4. Podmiot zamawiający nie narzuca specyfikacji technicznych, które wymagają konkretnego znaku towarowego lub fabrycznego, patentu, praw autorskich, wzoru lub typu, pochodzenia, producenta lub dostawcy lub się do nich odwołują, chyba że nie istnieje inna metoda wystarczająco dokładnego lub zrozumiałego opisu wymogów zamówienia i pod warunkiem, że w dokumentacji przetargowej podmiot zamawiający dodał słowa takie jak „lub równoważny”.
5. Podmiot zamawiający nie zwraca się, w sposób naruszający zasady konkurencji, o porady, które mogłyby zostać wykorzystane podczas przygotowywania lub przyjmowania specyfikacji technicznej dla konkretnego zamówienia, ani nie przyjmuje takich porad, od osób mogących mieć interes gospodarczy związany z tym zamówieniem.
6. Dla większej pewności należy wyjaśnić, że Strony, łącznie ze swoimi podmiotami zamawiającymi, mogą zgodnie z niniejszym artykułem przygotować, przyjąć lub zastosować specyfikację techniczną wspierającą ochronę zasobów naturalnych lub ochronę środowiska.

ARTYKUŁ 9.10

Konsultacje rynkowe

1. Przed rozpoczęciem postępowania o udzielenie zamówienia podmioty zamawiające mogą przeprowadzić konsultacje rynkowe w celu przygotowania zamówienia, w szczególności w celu opracowania specyfikacji technicznej, pod warunkiem że w przypadku gdy badanie rynku jest przeprowadzane przez dostawcę w kontekście zamówień objętych niniejszą Umową, takie zamówienia podlegają postanowieniom niniejszego rozdziału.

2. W tym celu podmioty zamawiające mogą zwrócić się o poradę do niezależnych ekspertów, organów lub uczestników rynku lub przyjąć takie porady. Porady te mogą być wykorzystywane przy planowaniu i prowadzeniu postępowania o udzielenie zamówienia, pod warunkiem że nie powodują one zakłócenia konkurencji i nie prowadzą do naruszenia zasad niedyskryminacji i przejrzystości.

ARTYKUŁ 9.11

Dokumentacja przetargowa

Dokumentacja przetargowa

1. Podmiot zamawiający bezzwłocznie udostępnia dostawcom dokumentację przetargową zawierającą wszelkie informacje niezbędne do przygotowania i złożenia odpowiedniej oferty lub przekazuje im taką dokumentację na ich wniosek. O ile w ogłoszeniu o zamiarze udzielenia zamówienia nie zawarto już takiego opisu, dokumentacja ta zawiera pełny opis:

- a) zamówienia, w tym charakter i ilość towarów oraz usług, których ma dotyczyć zamówienie, lub – jeżeli ilość nie jest znana – szacowaną ilość i wszelkie wymogi, jakie muszą zostać spełnione, w tym specyfikację techniczną, certyfikaty zgodności, plany, rysunki lub materiały instruktażowe;
- b) wszelkich warunków uczestnictwa, w tym wykaz informacji i dokumentów, których dostarczenia wymaga się od dostawców w związku z warunkami uczestnictwa;

- c) wszelkich kryteriów oceny, które podmiot będzie stosował przy udzielaniu zamówienia, oraz – z wyjątkiem przypadków, gdy wyłącznym kryterium jest cena – relatywnego znaczenia takich kryteriów;
- d) jeżeli podmiot zamawiający będzie prowadził procedurę udzielania zamówienia za pomocą środków elektronicznych – opis wszelkich wymogów dotyczących uwierzytelniania oraz szyfrowania lub innych wymogów związanych z przekazywaniem informacji za pomocą środków elektronicznych, o ile takie wymogi istnieją;
- e) jeżeli podmiot zamawiający przeprowadzi aukcję elektroniczną – opis zasad, w tym określenie elementów przetargu związanych z kryteriami oceny, w oparciu o które aukcja zostanie przeprowadzona;
- f) jeżeli odbędzie się publiczne otwarcie ofert – podanie daty, godziny i miejsca otwarcia oraz, jeżeli w ustawodawstwie wewnętrznym Strony określono, że tylko pewne osoby są upoważnione do obecności podczas otwarcia – wskazanie tych osób;
- g) wszelkich innych warunków, w tym warunków płatności, oraz wszelkich ograniczeń odnośnie do środków, za pomocą których oferty mogą być składane – np. w formie dokumentów papierowych lub za pomocą środków elektronicznych oraz
- h) wszelkich terminów dostawy towarów lub realizacji usług.

2. Określając każdą datę dostawy zamawianych towarów lub świadczenia zamawianych usług, podmiot zamawiający uwzględnia, w stosownych przypadkach, takie czynniki, jak stopień złożoności zamówienia, przewidywany zakres udziału podwykonawców oraz realistycznie określony czas konieczny do wytworzenia towarów, uruchomienia zapasów i przetransportowania z punktu dostawy towarów lub punktu realizacji usługi.

3. Kryteria oceny określone w ogłoszeniu o zamiarze udzielania zamówienia lub w dokumentacji przetargowej mogą obejmować między innymi cenę i inne czynniki kosztowe, jakość, wartość techniczną, aspekty środowiskowe oraz warunki dostawy.
4. Podmiot zamawiający bezzwłocznie odpowiada na wszelkie uzasadnione wnioski o istotne informacje złożone przez dowolnego zainteresowanego lub uczestniczącego dostawcę, pod warunkiem że takie informacje nie zapewniają temu dostawcy przewagi nad innymi.

Zmiany

5. W przypadku gdy przed udzieleniem zamówienia podmiot zamawiający zmieni kryteria lub wymogi określone w ogłoszeniu o zamiarze udzielenia zamówienia lub w dokumentacji przetargowej przekazanej dostawcom biorącym udział w procedurze przetargowej lub jeżeli wprowadzi zmiany do ogłoszenia lub do dokumentacji przetargowej bądź opublikuje je ponownie, musi on przekazać wszelkie tego rodzaju modyfikacje lub zmienione bądź ponownie opublikowane ogłoszenie lub dokumentację przetargową na piśmie:
- a) wszystkim dostawcom biorącym udział w postępowaniu w czasie wprowadzenia zmiany lub poprawki bądź ponownej publikacji, jeżeli tacy dostawcy są znani podmiotowi zamawiającemu, albo w inny sposób opublikować lub przekazać takie dokumenty w ten sam sposób, w jaki udostępniono pierwotne informacje oraz
 - b) w odpowiednim czasie, aby umożliwić takim dostawcom zmianę pierwotnych ofert i ponowne złożenie poprawionych ofert, stosownie do przypadku.

ARTYKUŁ 9.12

Terminy

Informacje ogólne

1. Podmiot zamawiający, zgodnie ze swoimi własnymi uzasadnionymi potrzebami, zapewnia dostawcom wystarczająco dużo czasu, by mogli skompletować dokumentację przetargową i złożyć wnioski o dopuszczenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia oraz dopuszczalne oferty, uwzględniając takie czynniki, jak:

- a) charakter i złożoność zamówienia;
- b) przewidywany zakres udziału podwykonawców oraz
- c) czas konieczny do dostarczenia ofert drogą nielektroniczną z punktów za granicą i w kraju, w przypadku gdy środki elektroniczne nie są stosowane.

Wspomniane wyżej terminy, łącznie z ich ewentualnym przedłużeniem, są jednakowe dla wszystkich zainteresowanych lub biorących udział w procedurze dostawców.

Terminy końcowe

2. Podmiot zamawiający, który korzysta z procedury przetargu selektywnego, określa, że termin końcowy składania wniosków o dopuszczenie do udziału nie jest – co do zasady – krótszy niż 25 dni od dnia opublikowania ogłoszenia o zamiarze udzielenia zamówienia. Gdy odpowiednio uzasadniony przez podmiot zamawiający stan nagłej potrzeby powoduje, że termin ten jest nierealny, można skrócić ten termin, jednak nie może być on krótszy niż 10 dni.

3. Z wyjątkiem postanowień zawartych w ust. 4, 5 i 7 podmiot zamawiający określa, że termin końcowy składania ofert nie jest krótszy niż 40 dni od dnia, w którym:

- a) w przypadku przetargu otwartego – opublikowano ogłoszenie o zamiarze udzielenia zamówienia lub
- b) w przypadku przetargu selektywnego – podmiot zamawiający zawiadomił dostawców, że zostaną zaproszeni do składania ofert, niezależnie od tego, czy zastosowany zostanie wykaz przeznaczony do wielokrotnego wykorzystania.

4. Podmiot zamawiający może skrócić czas trwania procedury przetargowej określony zgodnie z ust. 3 – z zastrzeżeniem, że nie może być on krótszy niż 10 dni – w przypadku gdy:

- a) podmiot zamawiający opublikował ogłoszenie o planowanych zamówieniach zgodnie z art. 9.6 (Ogłoszenia) ust. 5 nie mniej niż 40 dni i nie więcej niż 12 miesięcy przed dniem publikacji ogłoszenia o zamiarze udzielenia zamówienia, zaś ogłoszenie o planowanych zamówieniach obejmuje:

- (i) opis zamówienia;

- (ii) przybliżone terminy końcowe składania ofert lub wniosków o dopuszczenie do udziału;
 - (iii) oświadczenie, zgodnie z którym zainteresowani dostawcy powinni zgłosić swoje zainteresowanie zamówieniem podmiotowi zamawiającemu;
 - (iv) adres, pod którym można uzyskać dokumenty dotyczące zamówienia oraz
 - (v) wszelkie dostępne informacje wymagane zgodnie z art. 9.6 (Ogłoszenia) ust. 2 w odniesieniu do ogłoszenia o zamiarze udzielenia zamówienia;
- b) w przypadku powtarzających się zamówień podmiot zamawiający wskazuje w pierwszym ogłoszeniu o zamiarze udzielenia zamówienia, że w kolejnych ogłoszeniach określi terminy składania ofert w oparciu o niniejszy ustęp;
- c) podmiot zamawiający zamawia towary lub usługi komercyjne lub
- d) odpowiednio uzasadniony przez podmiot zamawiający stan nagłej potrzeby powoduje, że termin składania ofert określony zgodnie z ust. 3 staje się nierealny.
5. Podmiot zamawiający może skrócić termin składania ofert określony zgodnie z ust. 3 o pięć dni w przypadku każdej z następujących okoliczności:
- a) ogłoszenie o zamiarze udzielenia zamówienia jest opublikowane za pomocą środków elektronicznych;

- b) wszelka dokumentacja przetargowa jest dostępna za pomocą środków elektronicznych od dnia opublikowania ogłoszenia o zamiarze udzielenia zamówienia oraz
 - c) podmiot zamawiający przyjmuje oferty drogą elektroniczną.
6. Zastosowanie ust. 5 w związku z ust. 4 w żadnym wypadku nie powoduje skrócenia terminów składania ofert określonych zgodnie z ust. 3 do mniej niż 10 dni, licząc od dnia, w którym opublikowano ogłoszenie o zamiarze udzielenia zamówienia.
7. Jeżeli podmiot zamawiający objęty sekcją B (Podmioty rządowe na szczeblu regionalnym i lokalnym) lub C (Inne podmioty objęte niniejszą Umową) załączników do niniejszego rozdziału wybrał wszystkich kwalifikujących się dostawców lub ich ograniczoną liczbę, termin składania ofert może zostać ustalony w drodze dwustronnego porozumienia między podmiotem zamawiającym a tymi wybranymi dostawcami. W przypadku braku porozumienia termin nie może być krótszy niż 10 dni.

ARTYKUŁ 9.13

Negocjacje

1. W odniesieniu do zamówień objętych niniejszą Umową Strona może umocować swoje podmioty zamawiające do prowadzenia negocjacji:
- a) w przypadku gdy podmiot zamawiający wskazał zamiar prowadzenia negocjacji w ogłoszeniu o zamiarze udzielenia zamówienia wymagany zgodnie z art. 9.6 (Ogłoszenia) ust. 2 lub

- b) w przypadku gdy z oceny ofert wynika, że żadna oferta nie jest wyraźnie najlepsza w kontekście szczegółowych kryteriów oceny określonych w ogłoszeniu o zamiarze udzielania zamówienia lub w dokumentacji przetargowej.

2. Podmiot zamawiający:

- a) zapewnia, aby każdy przypadek wykluczenia dostawcy uczestniczącego w negocjacjach był zgodny z kryteriami oceny określonymi w ogłoszeniu o zamiarze udzielania zamówienia lub w dokumentacji przetargowej oraz
- b) po zakończeniu negocjacji wyznacza wspólny termin dla pozostałych uczestniczących dostawców na złożenie nowych lub skorygowanych ofert.

ARTYKUŁ 9.14

Przetarg bezpośredni

1. O ile podmiot zamawiający nie korzysta z procedury przetargu bezpośredniego w celu uniknięcia konkurencji między dostawcami lub w sposób dyskryminujący dostawców pochodzących z terytorium drugiej Strony bądź służący ochronie lokalnych dostawców, podmiot zamawiający może skorzystać z procedury przetargu bezpośredniego i może zdecydować o niestosowaniu art. 9.6 (Ogłoszenia), 9.7 (Warunki uczestnictwa), 9.8 (Kwalifikacja dostawców), 9.10 (Konsultacje rynkowe), 9.11 (Dokumentacja przetargowa), 9.12 (Terminy), 9.13 (Negocjacje) i 9.15 (Aukcje elektroniczne) wyłącznie w przypadku zaistnienia dowolnej z poniższych sytuacji:

- a) jeżeli w odpowiedzi na ogłoszenie o zamiarze udzielenia zamówienia lub w odpowiedzi na zaproszenie do składania ofert:
 - (i) nie złożono żadnej oferty lub żaden dostawca nie zgłosił wniosku o dopuszczenie do udziału;
 - (ii) nie złożono ofert zgodnych z zasadniczymi wymaganiami określonymi w dokumentacji przetargowej;
 - (iii) żaden z dostawców nie spełniał warunków uczestnictwa lub
 - (iv) stwierdzono zмовę w przygotowaniu złożonych ofert,

pod warunkiem że podmiot zamawiający nie zmodyfikuje w znacznym stopniu zasadniczych wymagań określonych w dokumentacji przetargowej;

- b) w przypadku gdy towary lub usługi mogą zostać dostarczone jedynie przez określonego dostawcę i nie istnieją rozsądne rozwiązania alternatywne ani też towary czy usługi substytucyjne, z któregośkolwiek z następujących powodów:
 - (i) wymóg dotyczy dzieła sztuki;
 - (ii) ze względu na ochronę wynikającą z patentu, praw autorskich lub innych praw wyłącznych lub
 - (iii) brak jest konkurencji z przyczyn technicznych;
- c) w przypadku dodatkowych dostaw zapewnianych przez pierwotnego dostawcę towarów lub usług, które nie zostały uwzględnione w pierwotnym zamówieniu, jeżeli zmiana dostawcy na potrzeby dostawy takich dodatkowych towarów lub usług:
 - (i) jest niemożliwa z powodów ekonomicznych lub technicznych, takich jak wymogi dotyczące zamienności lub interoperacyjności z istniejącym sprzętem, oprogramowaniem, usługami lub instalacjami zamówionymi w ramach pierwotnego zamówienia lub warunki w ramach pierwotnych gwarancji dostawcy oraz
 - (ii) spowodowałyby istotną niedogodność lub znaczne zwiększenie kosztów dla podmiotu zamawiającego;
- d) w zakresie, w jakim jest to absolutnie niezbędne, jeżeli ze względu na nadzwyczaj pilny charakter sprawy w wyniku zaistnienia okoliczności niemożliwych do przewidzenia przez podmiot zamawiający towary lub usługi nie mogły zostać pozyskane w terminie w drodze przetargu otwartego lub selektywnego;

- e) w przypadku towarów nabywanych na rynku towarowym lub giełdzie towarowej;
- f) jeżeli podmiot zamawiający zamawia prototyp lub pierwszy towar lub usługę opracowane na jego zlecenie w trakcie i do celów konkretnego zamówienia na realizację badań, eksperymentów, studiów lub oryginalnego opracowania. Oryginalne opracowanie prototypu lub pierwszego towaru lub usługi może obejmować ograniczony zakres produkcji towaru lub świadczenia usługi w celu włączenia wyników testów praktycznych i wykazania, że towar lub usługa nadaje się do seryjnej produkcji lub seryjnego świadczenia z zachowaniem akceptowalnych norm jakości, jednak nie obejmuje produkcji seryjnej ani seryjnego świadczenia usług mających na celu osiągnięcie rentowności rynkowej lub zamortyzowanie kosztów badań i rozwoju;
- g) w przypadku gdy z powodu nieprzewidzianych okoliczności dodatkowe usługi budowlane, które nie zostały uwzględnione w pierwotnym zamówieniu, ale były objęte celami pierwotnej dokumentacji przetargowej, stały się konieczne do ukończenia opisanych w niej usług budowlanych;
- h) w przypadku zakupów dokonywanych na wyjątkowo korzystnych warunkach pojawiających się tylko w bardzo krótkim czasie i wynikających ze szczególnych okoliczności zbywania towarów, takich jak likwidacja, przejście pod zarząd komisaryczny lub w stan upadłości, lecz nie w przypadku rutynowych zakupów od zwykłych dostawców lub
- i) w przypadku gdy zamówienie zostaje przyznane zwycięzcy konkursu na projekt, pod warunkiem że:
 - (i) konkurs został zorganizowany w sposób zgodny z zasadami niniejszego rozdziału, w szczególności w odniesieniu do publikacji ogłoszenia o zamiarze udzielenia zamówienia oraz

- (ii) konkurs ocenia niezależne jury, którego celem jest przyznanie zwycięzcy zamówienia na projekt.

2. W odniesieniu do każdego zamówienia udzielonego zgodnie z ust. 1 podmiot zamawiający przygotowuje pisemne sprawozdanie lub prowadzi rejestr. Sprawozdanie lub rejestr zawiera nazwę podmiotu zamawiającego, wartość i rodzaj zamawianych towarów lub usług oraz oświadczenie wskazujące okoliczności i warunki opisane w ust. 1, które uzasadniają zastosowane procedury przetargu bezpośredniego.

ARTYKUŁ 9.15

Aukcje elektroniczne

Jeżeli podmiot zamawiający zamierza przeprowadzić procedurę przetargową dotyczącą zamówienia objętego niniejszą Umową w drodze aukcji elektronicznej, przed rozpoczęciem aukcji podmiot ten udostępnia każdemu uczestnikowi:

- a) metodę automatycznej oceny, która została opracowana na podstawie kryteriów oceny określonych w dokumentacji przetargowej i która zostanie wykorzystana do automatycznego utworzenia rankingu ofert lub automatycznej zmiany kolejności ofert w rankingu podczas aukcji oraz
- b) inne istotne informacje dotyczące sposobu przeprowadzenia aukcji.

ARTYKUŁ 9.16

Rozpatrywanie ofert oraz udzielanie zamówień

Rozpatrywanie ofert

1. Podmiot zamawiający przyjmuje, otwiera i rozpatruje wszystkie oferty zgodnie z procedurami gwarantującymi uczciwy i bezstronny przebieg procedury przetargowej oraz poufność ofert.
2. Jeżeli podmiot zamawiający zapewnia dostawcy możliwość poprawienia niezamierzonych błędów formalnych w okresie między otwarciem ofert a udzieleniem zamówienia, podmiot zamawiający zapewnia taką samą możliwość wszystkim dostawcom biorącym udział w procedurze przetargowej.

Udzielanie zamówień

3. Do celów udzielenia zamówienia rozpatrywane są jedynie oferty złożone na piśmie, które w momencie otwarcia ofert spełniają zasadnicze wymagania zawarte w ogłoszeniach i w dokumentacji przetargowej i które zostały złożone przez dostawcę spełniającego warunki uczestnictwa.
4. Z wyjątkiem sytuacji, gdy podmiot zamawiający stwierdza, że udzielenie zamówienia nie leży w interesie publicznym, udziela on zamówienia dostawcy, który zgodnie z jego ustaleniami ma możliwość spełnienia warunków zamówienia i który, wyłącznie na podstawie oceny kryteriów określonych w ogłoszeniach i dokumentacji przetargowej:
 - a) przedstawił najkorzystniejszą ofertę lub

b) w przypadku gdy cena stanowi jedyne kryterium – zaoferował najniższą cenę.

5. W przypadku gdy podmiot zamawiający otrzymuje ofertę zawierającą cenę, która jest niewspółmiernie niska w porównaniu z cenami w innych złożonych ofertach, może skonsultować się z dostawcą, aby sprawdzić, czy spełnia on warunki uczestnictwa i czy jest zdolny do wypełnienia warunków zamówienia.

6. Podmiot zamawiający nie wykorzystuje ofert wariantowych, nie unieważnia procedur przetargowych dotyczących zamówień objętych niniejszą Umową ani nie zmienia udzielonych już zamówień w sposób stanowiący obejście obowiązków spoczywających na nim zgodnie z niniejszym rozdziałem.

ARTYKUŁ 9.17

Informacje po udzieleniu zamówienia

Informacje przekazywane dostawcom

1. Podmiot zamawiający bezzwłocznie informuje dostawców, którzy złożyli oferty lub wnioski o dopuszczenie do udziału, o swojej decyzji dotyczącej udzielenia zamówienia, a na wniosek dostawcy udziela takiej informacji na piśmie.

2. Z zastrzeżeniem postanowień art. 9.18 (Ujawnianie informacji) ust. 2 i 3 podmiot zamawiający, na wniosek, zapewnia dostawcom, którym nie udzielono zamówienia, wyjaśnienie powodów, dla których ich oferty nie zostały wybrane, a w przypadku dostawców spełniających warunki uczestnictwa, których oferty są zgodne ze specyfikacją techniczną – informuje ich o czynnikach przemawiających na korzyść oferty wybranego dostawcy.

Publikowanie informacji o przyznaniu zamówienia

3. W terminie nie dłuższym niż 30 dni od udzielenia każdego zamówienia objętego niniejszym rozdziałem podmiot zamawiający publikuje ogłoszenie za pośrednictwem właściwego medium papierowego lub elektronicznego wskazanego w sekcji H (Publikowanie informacji o zamówieniach) załączników do niniejszego rozdziału. W przypadku wykorzystania przed podmiot zamawiający wyłącznie medium elektronicznego informacje pozostają dostępne przez odpowiednio długi czas. Ogłoszenie zawiera co najmniej następujące informacje:

- a) opis zamawianych towarów lub usług;
- b) nazwę oraz adres podmiotu zamawiającego;
- c) nazwę oraz adres dostawcy, którego oferta została wybrana;
- d) wartość oferty, która została przyjęta, lub najwyższą i najniższą ofertę braną pod uwagę przy udzielaniu zamówienia;
- e) datę udzielenia zamówienia oraz
- f) zastosowany tryb udzielania zamówień, a w przypadku zastosowania procedury przetargu bezpośredniego zgodnie z art. 9.14 (Przetarg bezpośredni), zwięzły opis okoliczności uzasadniających wybór tej procedury.

Prowadzenie rejestrów

4. Każdy podmiot zamawiający przechowuje:
 - a) dokumentację, zapisy i sprawozdania dotyczące procedur przetargowych i udzielenia zamówienia w odniesieniu do zamówień objętych niniejszą Umową, w tym zapisy i sprawozdania wymagane na podstawie art. 9.14 (Przetarg bezpośredni), przez okres co najmniej trzech lat od dnia udzielenia zamówienia oraz
 - b) dane zapewniające możliwość prześledzenia przebiegu postępowania o udzielenie zamówienia objętego niniejszą Umową prowadzonego drogą elektroniczną.

Statystyki

5. Strony dokładają starań, by przekazywać dostępne dane statystyczne mające znaczenie dla zamówień objętych niniejszym rozdziałem.

ARTYKUŁ 9.18

Ujawnianie informacji

Przekazywanie informacji

1. Na wniosek Strony druga Strona bezzwłocznie udziela wszelkich informacji niezbędnych do ustalenia, czy procedura przetargowa została przeprowadzona w sposób sprawiedliwy, bezstronny i zgodnie z niniejszym rozdziałem, w tym, w stosownych przypadkach, informacji na temat cech oraz zalet przemawiających na korzyść wybranej oferty. Druga Strona nie ujawnia ich żadnym dostawcom bez zasięgnięcia opinii i uzyskania zgody Strony, która przekazała informacje.

Nieujawnianie informacji

2. Niezależnie od innych postanowień niniejszego rozdziału Strona, w tym jej podmioty zamawiające, nie udziela żadnemu dostawcy informacji, które mogłyby narazić na uszczerbek uzasadnione interesy handlowe innego dostawcy lub zakłócić uczciwą konkurencję między dostawcami.

3. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane w sposób, który wymagałby od Strony, w tym jej podmiotów zamawiających, władz i organów odwoławczych, ujawnienia informacji poufnych, jeżeli ich ujawnienie:

a) utrudniłoby egzekwowanie prawa;

- b) mogłoby zakłócić uczciwą konkurencję między dostawcami;
- c) naraziłoby na uszczerbek uzasadnione interesy handlowe określonych osób, w tym przysługującą im ochronę praw własności intelektualnej lub
- d) byłoby w inny sposób sprzeczne z interesem publicznym.

ARTYKUŁ 9.19

Wewnętrzne procedury odwoławcze

1. Każda ze Stron utrzymuje, ustanawia lub wyznacza przynajmniej jeden bezstronny organ administracyjny lub sądowy, niezależny od jej podmiotów zamawiających, który rozpatruje w niedyskryminujący, terminowy, przejrzysty i skuteczny sposób odwołania złożone przez dostawców dotyczące:

- a) naruszenia postanowień niniejszego rozdziału lub
- b) nieprzestrzegania przez podmiot zamawiający środków wprowadzonych przez Stronę w celu wdrożenia niniejszego rozdziału, jeżeli dostawca nie ma prawa do wniesienia bezpośredniego odwołania z tytułu naruszenia niniejszego rozdziału na mocy prawa wewnętrznego Strony,

wynikłe w związku z zamówieniem objętym niniejszą Umową stanowiącym przedmiot zainteresowania dostawcy. Przepisy proceduralne dotyczące wszystkich odwołań są sporządzane na piśmie i powszechnie dostępne.

2. W przypadku skargi dostawcy dotyczącej naruszenia lub nieprzestrzegania przepisów, o którym mowa w ust. 1, złożonej w związku z zamówieniem objętym niniejszą Umową, które stanowi lub stanowiło przedmiot zainteresowania dostawcy, Strona podmiotu zamawiającego udzielającego zamówienia zachęca, w stosownych przypadkach, swój podmiot zamawiający oraz dostawcę do rozstrzygnięcia przedmiotu skargi w drodze konsultacji. Podmiot zamawiający w sposób bezstronny i bez zbędnej zwłoki rozpatruje wszelkie tego rodzaju skargi, tak aby nie utrudnić dostawcy udziału w bieżącym lub przyszłym zamówieniu oraz nie naruszyć jego prawa do ubiegania się o środki naprawcze w ramach procedury odwoławczej na drodze administracyjnej lub sądowej. Każda ze Stron lub jej podmioty zamawiające podaje do ogólnej wiadomości informacje o takich mechanizmach składania skarg.

3. Każdemu dostawcy zapewnia się wystarczająco dużo czasu na przygotowanie i złożenie odwołania, w każdym wypadku nie mniej niż 10 dni od momentu, kiedy dowiedział się lub powinien się dowiedzieć o okolicznościach będących podstawą odwołania.

4. W przypadku gdy odwołanie jest wstępnie rozpatrywane przez podmiot inny niż organ, o którym mowa w ust. 1, Strona zapewnia, aby dostawca mógł złożyć odwołanie od pierwotnej decyzji do bezstronnego organu administracyjnego lub sądowego, niezależnego od podmiotu zamawiającego, którego zamówienie stanowi przedmiot odwołania.

5. Każda ze Stron dba o to, by decyzje organu odwoławczego innego niż sąd poddawane były kontroli sądowej bądź by stosował procedury, dzięki którym:

- a) podmiot zamawiający udziela pisemnej odpowiedzi na odwołanie i przekazuje wszystkie istotne dokumenty organowi odwoławczemu;

- b) uczestnicy postępowania (dalej zwani „uczestnikami”) mają prawo do bycia wysłuchanymi, zanim organ odwoławczy podejmie decyzję w sprawie odwołania;
 - c) uczestnicy mają prawo do reprezentacji i pomocy prawnej;
 - d) uczestnicy mają prawo do udziału w całym postępowaniu oraz
 - e) organ odwoławczy wydaje swoje decyzje dotyczące odwołania dostawcy bez zbędnej zwłoki i na piśmie oraz uzasadnia każdą decyzję.
6. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje procedury dotyczące:
- a) szybkich środków tymczasowych wprowadzanych do czasu rozstrzygnięcia odwołania, służących zapewnieniu dostawcy możliwości udziału w procedurze przetargowej. Tego rodzaju środki tymczasowe mogą skutkować zawieszeniem procedury przetargowej. Jednakże procedury mogą przewidywać, że przy podejmowaniu decyzji o tym, czy środki te powinny zostać zastosowane, można wziąć pod uwagę nadrzędne negatywne skutki dla zainteresowanych stron, w tym dla interesu publicznego. Uzasadnienie braku działań musi być przedstawione na piśmie oraz
 - b) działań naprawczych lub odszkodowań za poniesione straty lub szkody, w przypadku gdy organ odwoławczy ustalił, że doszło do naruszenia lub nieprzestrzegania przepisów, o którym mowa w ust. 1. Odszkodowanie za poniesione szkody może być ograniczone albo do kosztów poniesionych w rozsądnym zakresie w trakcie przygotowania oferty, albo do kosztów wniesienia odwołania, albo do obu tych rodzajów kosztów.

ARTYKUŁ 9.20

Zmiany i korekty zakresu

1. Strona powiadamia drugą Stronę na piśmie o wszelkich proponowanych zmianach lub korektach zakresu stosowania (zwanych dalej „zmianami”).
2. W przypadku każdego proponowanego wycofania podmiotu z zakresu stosowania przy wykonywaniu jego praw z powodu zniesienia kontroli państwa nad tym podmiotem bądź wpływu państwa na ten podmiot Strona proponująca zmianę (zwana dalej „Stroną dokonującą zmiany”) uwzględnia w powiadomieniu dowód rzeczywistego zniesienia takiej kontroli lub wpływu państwa.
3. Kontrolę państwa nad podmiotem lub wpływ państwa na podmiot uznaje się za rzeczywiście zniesione, gdy Strona dokonująca zmiany – w przypadku Unii, podmioty rządowe na szczeblu centralnym, regionalnym i lokalnym, a w przypadku Wietnamu, podmioty rządowe na szczeblu centralnym oraz podmioty rządowe na szczeblu regionalnym i lokalnym:
 - a) nie jest bezpośrednio ani pośrednio właścicielem więcej niż 50 % kapitału subskrybowanego ani głosów związanych z akcjami emitowanymi przez ten podmiot oraz
 - b) nie może wyznaczać, bezpośrednio ani pośrednio, ponad połowy członków zarządu lub organu równoważnego tego podmiotu.

4. W przypadku każdej innej proponowanej zmiany Strona dokonująca zmiany uwzględnia w powiadomieniu informacje o prawdopodobnych konsekwencjach zmiany dla uzgodnionego wspólnie zakresu przewidzianego w niniejszej Umowie. W przypadku gdy Strona dokonująca zmiany proponuje korekty natury czysto formalnej i niewielkie poprawki dotyczące zakresu, niemające wpływu na zamówienie objęte niniejszą Umową, powiadamia o nich co najmniej co dwa lata.

Za korektę o czysto formalnym charakterze lub niewielkie poprawki zakresu Strony uważa się następujące proponowane zmiany zakresu:

- a) zmiana nazwy podmiotu zamawiającego;
- b) połączenie jednego lub kilku podmiotów zamawiających wymienionych w załączniku Strony do niniejszego rozdziału lub
- c) podział podmiotu zamawiającego wymienionego w załączniku Strony do niniejszego rozdziału na co najmniej dwa podmioty, przy czym każdy z tych podmiotów dodaje się do wykazu podmiotów zamawiających w tej samej sekcji załącznika.

5. Strona dokonująca zmiany może dołączyć do powiadomienia ofertę dotyczącą wyrównania z tytułu zmiany zakresu, jeśli jest to niezbędne do zapewnienia, by zakres pozostał na poziomie porównywalnym z poziomem istniejącym przed wprowadzeniem zmiany. Strona dokonująca zmiany nie jest zobowiązana do zapewnienia drugiej Stronie wyrównania, w przypadku gdy proponowana zmiana dotyczy:

- a) podmiotu zamawiającego, nad którym rzeczywiście zniosła kontrolę lub wpływ w odniesieniu do jego zamówienia objętego niniejszą Umową lub

- b) korekty natury czysto formalnej i niewielkich poprawek do załącznika Strony do niniejszego rozdziału.

Niezależnie od postanowień lit. a), w przypadku gdy wycofanie z zakresu przez Stronę dokonującą zmiany znacznej liczby podmiotów zamawiających ze względu na fakt, że podmioty te nie są już pod kontrolą lub pod wpływem państwa zgodnie z kryteriami określonymi w ust. 3, prowadzi do powstania znacznej nierównowagi zakresów uzgodnionych przez Strony, Strona dokonująca zmiany zgadza się na rozpoczęcie konsultacji z drugą Stroną w celu omówienia, bez uszczerbku, sposobów zadośćuczynienia za takie zakłócenie równowagi.

6. Druga Strona może powiadomić Stronę dokonującą zmiany o sprzeciwie wobec proponowanej zmiany w terminie 45 dni od dnia otrzymania powiadomienia.

7. Jeżeli druga Strona zgłosi sprzeciw, obie Strony dążą do rozwiązania tej kwestii w drodze konsultacji. W trakcie konsultacji Strona sprzeciwiająca się może zażądać dodatkowych informacji w celu wyjaśnienia proponowanej zmiany, w tym charakteru kontroli lub wpływu państwa.

8. Jeżeli konsultacje, o których mowa w ust. 7, nie doprowadzą do rozwiązania danej kwestii, Strony mogą skorzystać z mechanizmu rozstrzygania sporów przewidzianego w rozdziale 15 (Rozstrzyganie sporów).

9. Proponowana zmiana staje się skuteczna jedynie wówczas, gdy:

- a) druga Strona nie przedstawiła Stronie dokonującej zmiany pisemnego sprzeciwu co do proponowanej zmiany w ciągu 45 dni od dnia powiadomienia o proponowanych zmianach;

- b) Strony osiągnęły porozumienie lub
- c) organ arbitrażowy sporządził sprawozdanie końcowe zgodnie z art. 15.11 (Sprawozdanie końcowe), w którym stwierdził, że strony nadają skuteczność proponowanej zmianie.

ARTYKUŁ 9.21

Współpraca

1. Strony dostrzegają swój wspólny interes we współpracy w zakresie wspierania międzynarodowej liberalizacji rynków zamówień rządowych w celu osiągnięcia lepszego wzajemnego zrozumienia swoich systemów zamówień rządowych oraz poprawy dostępu do swoich rynków.
2. Nie naruszając postanowień art. 9.6 (Ogłoszenia) ust. 4, Strony starają się współpracować w kwestiach takich jak:
 - a) wymiana doświadczeń i informacji, takich jak ramy regulacyjne i najlepsze praktyki;
 - b) rozwój i szerzenie wykorzystania środków elektronicznych w systemach zamówień rządowych;

- c) budowanie zdolności urzędników państwowych w dziedzinie najlepszych praktyk w zakresie zamówień rządowych oraz
- d) wzmacnianie instytucjonalne w celu wykonywania postanowień niniejszego rozdziału.

ARTYKUŁ 9.22

Przyszłe negocjacje

Zamówienia przy wykorzystaniu środków elektronicznych

1. Strony dokonują przeglądu postanowień art. 9.15 (Aukcje elektroniczne) po pełnym opracowaniu systemu zamówień elektronicznych Wietnamu, tak aby uwzględnić ewentualne zmiany technologiczne, a w szczególności rozważyć inne aspekty, takie jak wzór matematyczny stosowany przy automatycznej metodzie oceny oraz możliwość przekazania wyników wstępnej oceny uczestnikom aukcji.
2. Strony przeprowadzą dalsze negocjacje w sprawie okresu przechowywania danych dotyczących zamówień dokonywanych przy wykorzystaniu środków elektronicznych po uruchomieniu systemu zamówień elektronicznych w Wietnamie.

Dostęp do rynku

3. Strony przeprowadzą dalsze negocjacje na temat zakresu dodatkowych podmiotów rządowych na szczeblu regionalnym i lokalnym nie później niż 15 dni od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 9.23

Komitet ds. Inwestycji, Handlu Usługami, Handlu Elektronicznego i Zamówień Rządowych

Komitet ds. Inwestycji, Handlu Usługami, Handlu Elektronicznego i Zamówień Rządowych, ustanowiony na podstawie art. 17.2 (Specjalne komitety), odpowiada za skuteczne wprowadzenie w życie postanowień niniejszego rozdziału. Może on w szczególności:

- a) omawiać wymianę danych statystycznych zgodnie z art. 9.17 (Informacje po udzieleniu zamówienia) ust. 5;
- b) dokonywać przeglądu nierozpatrzonych powiadomień o zmianach dotyczących zakresu i zatwierdzać zmieniony wykaz podmiotów zamawiających w sekcjach od A (Podmioty rządowe na szczeblu centralnym) do C (Inne podmioty objęte niniejszą Umową) załączników do niniejszego rozdziału;
- c) zatwierdzać wyrównania wynikające ze zmian mających wpływ na zakres;

- d) rozpatrywać kwestie dotyczące zamówień rządowych kierowane do niego przez Strony oraz
- e) omawiać wszelkie inne sprawy związane ze stosowaniem niniejszego rozdziału.

ROZDZIAŁ 10

POLITYKA KONKURENCJI

SEKCJA A

ZACHOWANIA ANTYKONKURENCYJNE

ARTYKUŁ 10.1

Zasady

Strony uznają znaczenie niezakłóconej konkurencji w swoich stosunkach handlowych i inwestycyjnych. Strony potwierdzają, że zachowania antykonkurencyjne mogą zakłócać właściwe funkcjonowanie rynków i osłabiać korzyści płynące z liberalizacji handlu.

ARTYKUŁ 10.2

Ramy legislacyjne

1. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje kompleksowe przepisy dotyczące konkurencji, które zakazują zachowań antykonkurencyjnych, w celu wspierania efektywności gospodarczej i dobrobytu konsumentów, oraz podejmują stosowne działania w odniesieniu do takich zachowań.
2. Prawo konkurencji Stron na ich odpowiednich terytoriach skutecznie reguluje:
 - a) umowy między przedsiębiorstwami, decyzje zrzeszeń przedsiębiorstw i praktyki uzgodnione, których celem lub skutkiem jest zapobieganie konkurencji, jej ograniczanie lub zakłócanie;
 - b) nadużywanie przez co najmniej jedno przedsiębiorstwo pozycji dominującej; koncentracje przedsiębiorstw, które znacząco zakłóciłyby efektywną konkurencję.

ARTYKUŁ 10.3

Wdrożenie

1. Każda ze Stron zachowuje autonomię przy opracowywaniu i wdrażaniu przepisów swojego prawa konkurencji.

2. Każda ze Stron utrzymuje organy, które są odpowiedzialne za pełne stosowanie i skuteczne egzekwowanie prawa konkurencji oraz posiadają możliwości i uprawnienia niezbędne do wypełniania ich obowiązków.
3. Wszystkie przedsiębiorstwa – zarówno prywatne, jak i publiczne – podlegają prawu konkurencji, o którym mowa w art. 10.2 (Ramy legislacyjne).
4. Każda ze Stron stosuje swoje prawo konkurencji w sposób przejrzysty i niedyskryminujący, w tym w odniesieniu do przedsiębiorstw prywatnych i publicznych, z poszanowaniem zasad sprawiedliwości proceduralnej i prawa zainteresowanych przedsiębiorstw do obrony.
5. Stosowanie prawa konkurencji nie może utrudniać wykonywania – formalnie ani faktycznie – powierzonych tym przedsiębiorstwom szczególnych zadań leżących w interesie publicznym. Przypadki zwolnienia z przestrzegania prawa konkurencji Strony są ograniczone do zadań leżących w interesie publicznym, są proporcjonalne do założonych celów polityki publicznej i przejrzyste.

SEKCJA B

SUBSYDIA

ARTYKUŁ 10.4

Zasady

1. Strony zgodnie postanawiają, że Strona może udzielać subsydiów, gdy są one niezbędne do osiągnięcia celów polityki publicznej. Strony uznają, że niektóre subsydia mogą zakłócać właściwe funkcjonowanie rynków i osłabiać korzyści płynące z liberalizacji handlu. Co do zasady Strona nie powinna przyznawać subsydiów przedsiębiorstwom dostarczającym towary lub świadczącym usługi, jeżeli takie subsydia wpływają lub mogą wpływać negatywnie na konkurencję i handel.
2. Przykładowy wykaz celów polityki publicznej, w odniesieniu do których Strona może udzielać subsydiów, z zastrzeżeniem warunków określonych w niniejszej sekcji, obejmuje:
 - a) naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi;
 - b) wspieranie rozwoju gospodarczego regionów, w których poziom życia jest rażąco niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia;
 - c) zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce jednej ze Stron;

- d) ułatwianie rozwoju określonej działalności gospodarczej lub określonych obszarów gospodarczych, w tym między innymi subsydia na jasno określone cele w zakresie badań, rozwoju i innowacji, subsydia na szkolenia lub na tworzenie miejsc pracy, subsydia na cele związane z ochroną środowiska, subsydia na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw, zgodnie z odpowiednią definicją zawartą w ustawodawstwie każdej ze Stron oraz
 - e) wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego.
3. Każda ze Stron zapewnia, by przedsiębiorstwa wykorzystywały subsydia szczególne otrzymane od Strony wyłącznie na realizację celów polityki, na które te subsydia szczególne zostały przyznane¹.

ARTYKUŁ 10.5

Definicje i zakres

1. Na potrzeby niniejszej sekcji subsydium to środek, który spełnia odpowiednio warunki określone w art. 1.1 Porozumienia SCM, niezależnie od tego, czy subsydium jest przyznawane przedsiębiorstwu produkującemu towary, czy świadczącemu usługi².

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że w przypadku gdy Strona ustanowiła odpowiednie ramy prawne i procedury administracyjne w tym celu, obowiązek uznaje się za spełniony.

² Niniejszy artykuł nie narusza stanowisk Stron i możliwych wyników przyszłych dyskusji w ramach WTO w sprawie subsydiowania usług. W zależności od postępów osiągniętych w tych dyskusjach na poziomie WTO Strony mogą przyjąć na forum odpowiedniego komitetu decyzję o zaktualizowaniu niniejszej Umowy w tym zakresie.

2. Niniejsza sekcja ma zastosowanie wyłącznie do subsydiów, które są subsydiami szczególnymi zgodnie z art. 2 Porozumienia SCM. Dotacje dla konsumentów indywidualnych i środki ogólne, w tym subsydia lub środki służące osiągnięciu celów polityki społecznej, nie są uznawane za subsydia szczególne.
3. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do subsydiów szczególnych na rzecz wszystkich przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstw publicznych i prywatnych.
4. Stosowanie postanowień niniejszej sekcji nie może utrudniać wykonywania – formalnie ani faktycznie – powierzonych tym przedsiębiorstwom szczególnych zadań leżących w interesie publicznym, w tym obowiązków świadczenia usługi publicznej. Zwolnienia powinny być ograniczone do zadań leżących w interesie publicznym, być proporcjonalne do celów polityki publicznej przypisanych tym przedsiębiorstwom oraz przejrzyste.
5. Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do działalności pozagospodarczej.
6. Art. 10.9 (Subsydia szczególne podlegające warunkom) ust. 1 nie ma zastosowania do subsydiów w dziedzinie rybołówstwa ani do subsydiów związanych z handlem towarami objętymi załącznikiem 1 do Porozumienia w sprawie rolnictwa.
7. Niniejsza sekcja ma zastosowanie wyłącznie do subsydiów szczególnych, których kwota przypadająca na beneficjenta w okresie trzech lat jest większa niż 300 000 specjalnych praw ciągnięcia¹.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że obowiązek powiadomienia nie wymaga od Strony notyfikującej podania nazwy beneficjenta subsydium.

8. W odniesieniu do subsydiów dla przedsiębiorstw świadczących usługi art. 10.7 (Przejrzystość) i art. 10.9 (Subsydia szczególne podlegające warunkom) mają zastosowanie wyłącznie do następujących sektorów usług: telekomunikacja, bankowość, ubezpieczenia, transport, w tym transport morski, energetyka, usługi informatyczne, architektura i inżynieria oraz usługi budowlane i usługi w zakresie ochrony środowiska, z zastrzeżeniem zastrzeżeń przewidzianych w rozdziale 8 (Liberalizacja inwestycji, handlu usługami i handlu elektronicznego).
9. Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do sektorów ani podsektorów, których Strony nie wymieniły w rozdziale 8 (Liberalizacja inwestycji, handlu usługami i handlu elektronicznego).
10. Art. 10.9 (Warunkowe subsydia szczególne) nie ma zastosowania do subsydiów formalnie uzgodnionych lub przyznanych przed wejściem w życie niniejszej Umowy lub w ciągu pięciu lat po jej wejściu w życie.

ARTYKUŁ 10.6

Relacje z WTO

Postanowienia niniejszej sekcji stosuje się bez uszczerbku dla praw i obowiązków każdej ze Stron wynikających z art. VI GATT 1994, Porozumienia SCM oraz Porozumienia w sprawie rolnictwa.

ARTYKUŁ 10.7

Przejrzystość

1. Każda ze Stron zapewnia przejrzystość w dziedzinie subsydiów szczególnych. W tym celu każda ze Stron powiadamia drugą Stronę co cztery lata o podstawie prawnej, formie, kwocie lub budżecie oraz, w miarę możliwości, o odbiorcy subsydium szczególnego¹.
2. Obowiązek powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, uznaje się za spełniony, jeżeli Strona udostępnia odpowiednie informacje na publicznie dostępnej stronie internetowej, począwszy od dnia 31 grudnia roku kalendarzowego następującego po roku przyznania subsydium. Pierwszego powiadomienia dokonuje się nie później niż cztery lata od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że obowiązek powiadomienia nie wymaga od Strony notyfikującej podania nazwy beneficjenta subsydium.

ARTYKUŁ 10.8

Konsultacje

1. Jeżeli Strona uzna, że subsydyum szczególne udzielone przez drugą Stronę, niepodlegające art. 10.9 (Subsydia szczególne podlegające warunkom), negatywnie wpływa lub może negatywnie wpłynąć na jej interesy handlowe lub inwestycyjne, może powiadomić drugą Stronę o swoich zastrzeżeniach na piśmie i zwrócić się do niej z wnioskiem o przeprowadzenie konsultacji w tej sprawie. Strona, do której zwrócono się z wnioskiem, przychylnie go rozpatruje. Konsultacje powinny mieć na celu w szczególności ustalenie, czy:

- a) subsydyum szczególne zostało przyznane wyłącznie w celu realizacji celów polityki publicznej;
- b) kwota subsydyum, o którym mowa, jest ograniczona do minimum niezbędnego do osiągnięcia tego celu;
- c) subsydyum stwarza zachętę oraz
- d) negatywny wpływ na handel i inwestycje Strony wnioskującej jest ograniczony.

2. W celu ułatwienia konsultacji Strona, do której zwrócono się z wnioskiem, przekazuje informacje o danym subsydyum szczególnym w ciągu 90 dni od dnia otrzymania wniosku. Jeżeli Strona wnioskująca, po otrzymaniu informacji o danym subsydyum, uzna, że subsydyum, którego dotyczą konsultacje, negatywnie wpływa lub może w nieproporcjonalnym stopniu negatywnie wpłynąć na jej interesy handlowe lub inwestycyjne, Strona, do której zwrócono się z wnioskiem, dokłada wszelkich starań, aby wyeliminować lub zminimalizować te negatywne skutki spowodowane przez przedmiotowe subsydyum.

ARTYKUŁ 10.9

Warunkowe subsydia szczególne

1. Każda ze Stron stosuje warunki w odniesieniu do następujących subsydiów szczególnych:
 - a) porozumienia prawnego, zgodnie z którym rząd lub organ publiczny jest bezpośrednio lub pośrednio odpowiedzialny za pokrycie długów lub innych zobowiązań niektórych przedsiębiorstw, pod warunkiem że zakres takiej gwarancji jest ograniczony, jeśli chodzi o kwotę długu lub zobowiązania bądź okres ważności gwarancji;
 - b) wsparcia dla niewypłacalnych lub niewydolnych przedsiębiorstw, w różnej postaci, na przykład w postaci pożyczek i gwarancji, wypłat gotówkowych, zastrzyków kapitałowych, dostarczania aktywów poniżej cen rynkowych oraz ulg podatkowych, o okresie zapadalności powyżej jednego roku, pod warunkiem sporządzenia wiarygodnego planu restrukturyzacji opartego na realistycznych założeniach w celu przywrócenia długoterminowej rentowności takiego przedsiębiorstwa w rozsądnym czasie i przy jego własnym udziale w kosztach restrukturyzacji¹.

¹ Postanowienie to nie wyklucza zapewniania przez Stronę tymczasowej pomocy na utrzymanie płynności finansowej w formie gwarancji kredytowych lub kredytów nieprzekraczających kwoty niezbędnej do utrzymania działalności znajdującego się w trudnej sytuacji przedsiębiorstwa na czas konieczny do opracowania planu restrukturyzacji lub likwidacji.

2. Postanowienia ust. 1 nie mają zastosowania do subsydiów szczególnych, w odniesieniu do których Strona udzielająca subsydium wykazała, na pisemny wniosek drugiej Strony, że dane subsydium nie wpływa na wymianę handlową ani inwestycje drugiej Strony i nie istnieje prawdopodobieństwo, że będzie na nie wpływać.

3. Postanowienia ust. 1 nie mają zastosowania do subsydiów szczególnych, które są przyznawane w celu zaradzenia poważnym zaburzeniom w gospodarce Strony. Zaburzenie w gospodarce Strony uznaje się za poważne, jeśli jest wyjątkowe, chwilowe i znaczące i wpływa nie na konkretny region lub sektor gospodarczy, ale na państwa członkowskie lub na całą gospodarkę Strony.

ARTYKUŁ 10.10

Przegląd

Strony dokonają przeglądu niniejszej sekcji nie później niż pięć lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy, a następnie będą go dokonywać w regularnych odstępach czasu. Strony konsultują się ze sobą w sprawie potrzeby wprowadzenia zmian w niniejszej sekcji w świetle zdobytego doświadczenia i rozwoju odpowiednich zasad w ramach WTO. Strony w szczególności dokonują przeglądu pod kątem włączenia dodatkowych sektorów usług do zakresu niniejszej sekcji w art. 10.5 (Definicje i zakres).

SEKCJA C

DEFINICJE I WSPÓLNE ZASADY

ARTYKUŁ 10.11

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału:

- a) „cel polityki publicznej” oznacza ogólny cel, jakim jest uzyskanie wyników w ogólnym interesie publicznym oraz
- b) „zadania leżące w interesie publicznym” oznaczają określone działania, które przynoszą wyniki w zakresie ogólnej korzyści publicznej, która nie byłaby świadczona lub byłaby świadczona na innych warunkach pod względem dostępności, jakości, bezpieczeństwa, przystępności cenowej lub równego traktowania na rynku bez interwencji publicznej.

ARTYKUŁ 10.12

Poufność

1. Przy wymianie informacji w ramach niniejszego rozdziału Strony uwzględniają ograniczenia wynikające z ich odnośnych przepisów dotyczących zachowania tajemnicy zawodowej i handlowej oraz zapewniają ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa i innych informacji poufnych.

2. Wszelkie informacje przekazane na mocy niniejszej Umowy są traktowane przez Stronę, która je otrzymuje, jako poufne, chyba że druga Strona zezwoli na ujawnienie lub upublicznienie tych informacji.

ARTYKUŁ 10.13

Rozstrzyganie sporów

Żadna ze Stron nie korzysta z mechanizmu rozstrzygania sporów na mocy niniejszej Umowy w odniesieniu do jakichkolwiek kwestii związanych z postanowieniami sekcji A (Zachowania antykonkurencyjne) i art. 10.8 (Konsultacje).

ARTYKUŁ 10.14

Współpraca

W celu zrealizowania założeń niniejszego rozdziału oraz poprawy egzekwowania efektywnej konkurencji Strony uznają, że w ich wspólnym interesie leży zacieśnienie współpracy w zakresie rozwoju polityki konkurencji, w tym ograniczanie subsydiów, z zastrzeżeniem dostępności finansowania w ramach instrumentów i programów współpracy Stron.

ROZDZIAŁ 11

PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE, PRZEDSIĘBIORSTWA POSIADAJĄCE SZCZEGÓLNE PRAWA LUB PRZYWILEJE ORAZ WYZNACZENI MONOPOLIŚCI

ARTYKUŁ 11.1

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału:

- a) „działalność handlowa” oznacza działalność, której efektem końcowym jest wyprodukowanie towaru lub dostarczenie usługi, które zostaną sprzedane na właściwym rynku w ilościach i po cenach określonych przez przedsiębiorstwo, i którą podjęto w celu osiągnięcia zysku¹;
- b) „względy komercyjne” oznaczają cenę, jakość, dostępność, zbywalność, transport oraz inne warunki zakupu lub sprzedaży bądź inne czynniki, które w zwykłych warunkach zostałyby wzięte pod uwagę przy podejmowaniu decyzji handlowych przedsiębiorstwa prowadzącego działalność zgodnie z zasadami gospodarki rynkowej w odnośnej dziedzinie lub branży;

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że działalność podejmowana przez przedsiębiorstwo, które prowadzi działalność o charakterze niezarobkowym lub działalność po kosztach, nie stanowi działalności podejmowanej w celu osiągnięcia zysku.

- c) „wyznaczać” oznacza ustanawiać monopol, udzielać nań zezwolenia bądź też rozszerzać jego zakres, tak aby objąć nim dodatkowy towar lub usługę;
- d) „wyznaczony monopolista” oznacza podmiot, w tym grupę podmiotów lub agencję rządową, a także jej ewentualne jednostki zależne, która na danym rynku na terytorium Strony została wyznaczona na wyłącznego dostawcę lub nabywcę określonych towarów lub usług; nie dotyczy to jednak podmiotu, któremu przyznano wyłączne prawo własności intelektualnej, wyłącznie ze względu na takie przyznanie;
- e) „przedsiębiorstwo posiadające szczególne prawa lub przywileje” oznacza każde przedsiębiorstwo, w tym jego jednostki zależne, publiczne lub prywatne, któremu Strona przekazała, formalnie lub faktycznie, szczególne prawa lub przywileje;
- f) „szczególne prawa lub przywileje” oznaczają prawa lub przywileje przyznane przez Stronę ograniczonej liczbie przedsiębiorstw lub ich jednostek zależnych na danym obszarze geograficznym lub rynku produktowym, których skutkiem jest znaczne ograniczenie zdolności jakiegokolwiek innego przedsiębiorstwa do prowadzenia działalności na tym samym obszarze geograficznym lub na tym samym rynku produktowym w podobnych okolicznościach. Specjalnym prawem nie jest, samo w sobie, przyznanie ograniczonej liczbie przedsiębiorstw licencji lub zezwolenia w ramach przydzielania ograniczonego zasobu przy zastosowaniu obiektywnych, proporcjonalnych i niedyskryminujących kryteriów oraz

- g) „przedsiębiorstwo państwowe” oznacza przedsiębiorstwo, w tym jego jednostkę zależną, w której Strona bezpośrednio lub pośrednio:
- (i) jest właścicielem ponad 50 % kapitału subskrybowanego bądź kontroluje ponad 50 % głosów przypadających na akcje emitowane przez to przedsiębiorstwo;
 - (ii) może wyznaczać ponad połowę członków zarządu przedsiębiorstwa lub organu równoważnego lub
 - (iii) może sprawować kontrolę nad strategicznymi decyzjami przedsiębiorstwa.

ARTYKUŁ 11.2

Zakres stosowania

1. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki na mocy art. XVII ust. 1–3 GATT 1994, *Uzgodnienia w sprawie interpretacji Artykułu XVII Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994*, jak również art. VIII ust. 1, 2 i 5 GATS, które zostają niniejszym włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

2. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw posiadających szczególne prawa lub przywileje oraz wyznaczonych monopolistów prowadzących działalność handlową. W przypadku gdy przedsiębiorstwo łączy działalność handlową z działalnością niekomercyjną¹, niniejszym rozdziałem objęta jest wyłącznie działalność handlowa takiego przedsiębiorstwa.
3. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw posiadających szczególne prawa lub przywileje oraz wyznaczonych monopolistów, w odniesieniu do których Strona wprowadziła tymczasowe środki w odpowiedzi na wyjątkową krajową lub globalną sytuację ekonomiczną.
4. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw posiadających szczególne prawa lub przywileje oraz wyznaczonych monopolistów, jeżeli w dowolnym z trzech poprzednich kolejnych lat roczne dochody z działalności handlowej danego przedsiębiorstwa lub jednostki były niższe niż 200 mln specjalnych praw ciągnięcia². Niniejszy próg ma zastosowanie do przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw posiadających szczególne prawa lub przywileje oraz wyznaczonych monopolistów poniżej centralnego szczebla rządowego po upływie pięciu lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.
5. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do zamówień objętych niniejszą Umową realizowanych przez Stronę lub jej podmioty zamawiające w rozumieniu art. 9.2 (Zakres).

¹ Obejmuje to obowiązek świadczenia usługi publicznej.

² Przy obliczaniu dochodów należy uwzględnić odpowiednie dochody wszystkich przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw posiadających szczególne prawa lub przywileje oraz wyznaczonych monopolistów, z uwzględnieniem dochodów jednostek zależnych prowadzących działalność handlową na tych samych lub powiązanych rynkach.

6. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw posiadających szczególne prawa lub przywileje oraz wyznaczonych monopolistów będących własnością organu rządowego Strony odpowiedzialnego za obronę narodową, porządek publiczny lub bezpieczeństwo publiczne lub przez niego kontrolowanych, z wyjątkiem sytuacji, gdy prowadzą one wyłącznie w działalność handlową niezwiązaną z obroną narodową, porządkiem publicznym lub bezpieczeństwem publicznym.

7. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw posiadających szczególne prawa lub przywileje oraz wyznaczonych monopolistów w związku z wykonywaniem władzy publicznej¹.

8. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do środków i działań wymienionych w załączniku 11-A (Szczegółowe zasady dotyczące Wietnamu w sprawie przedsiębiorstw państwowych).

ARTYKUŁ 11.3

Postanowienia ogólne

1. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie ma wpływu na przepisy ustawowe i wykonawcze Strony regulujące jej systemy własności państwowej.

¹ Termin „usługa świadczona w związku z wykonywaniem władzy publicznej” rozumie się tak samo, jak w art. I ust. 3 lit. c) GATS.

2. Bez uszczerbku dla praw i obowiązków Stron wynikających z niniejszego rozdziału żadne z jego postanowień nie wyklucza tworzenia lub utrzymywania przez Strony przedsiębiorstw państwowych, przyznawania przedsiębiorstwom szczególnych praw lub przywilejów ani wyznaczania monopolistów i utrzymywania monopolu.

3. Strona nie wymaga od przedsiębiorstwa państwowego, przedsiębiorstwa posiadającego szczególne prawa lub przywileje ani wyznaczonego monopolisty działania w sposób niezgodny z niniejszym rozdziałem ani nie zachęca go do tego.

ARTYKUŁ 11.4

Niedyskryminacja i względy komercyjne

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej przedsiębiorstwa państwowe, przedsiębiorstwa posiadające szczególne prawa lub przywileje oraz wyznaczeni monopolisci przy prowadzeniu działalności handlowej:

- a) kierowali się względami komercyjnymi przy zakupie lub sprzedaży towarów lub usług, z wyjątkiem sytuacji, w których wypełniają warunki swoich obowiązków publicznych, które nie są niezgodne z lit. b);
- b) przy zakupie towarów lub usług:
 - (i) przyznawali towarom dostarczanym lub usługom świadczonym przez przedsiębiorstwo drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne od tego, jakie przyznają podobnym towarom dostarczanym lub usługom świadczonym przez przedsiębiorstwa Strony oraz

- (ii) przyznawali towarom dostarczanym lub usługom świadczonym przez przedsiębiorstwo inwestorów drugiej Strony na terytorium Strony traktowanie nie mniej korzystne od tego, jakie przyznają podobnym towarom dostarczanym lub usługom świadczonym przez przedsiębiorstwa inwestorów drugiej Strony na odpowiednim rynku na terytorium Strony;

c) przy sprzedaży towarów lub usług:

- (i) przyznawali przedsiębiorstwom drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne od tego, jakie przyznają przedsiębiorstwom Strony oraz
- (ii) przyznawali przedsiębiorstwom inwestorów drugiej Strony na terytorium Strony traktowanie nie mniej korzystne od tego, jakie przyznają przedsiębiorstwom inwestorów drugiej Strony na odpowiednim rynku na terytorium Strony.

2. Postanowienia ust. 1 nie uniemożliwiają przedsiębiorstwom państwowym, przedsiębiorstwom posiadającym szczególne prawa lub przywileje ani wyznaczonym monopolistom:

- a) zakupu lub dostawy towarów lub usług na różnych warunkach, w tym dotyczących ceny ani
- b) odmowy zakupu lub dostawy towarów lub usług,

pod warunkiem, że takie różne warunki lub odmowa są stosowane zgodnie ze względami komercyjnymi.

3. Postanowienia ust. 1 i 2 nie mają zastosowania do sektorów, o których mowa w art. 8.3 (Zakres) i art. 8.9 (Zakres).

4. Postanowienia ust. 1 i 2 mają zastosowanie do działalności handlowej przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw posiadających specjalne prawa lub przywileje oraz wyznaczonych monopolistów, jeżeli ta sama działalność miałaby wpływ na handel usługami i inwestycje, w odniesieniu do których Strona podjęła zobowiązanie na mocy art. 8.5 (Traktowanie narodowe), 8.6 (Klauzula najwyższego uprzywilejowania), 8.11 (Traktowanie narodowe), z zastrzeżeniem warunków lub kwalifikacji określonych w odpowiednim wykazie szczegółowych zobowiązań w załącznikach 8-A (Wykaz szczegółowych zobowiązań Unii) i 8-B (Wykaz szczegółowych zobowiązań Wietnamu) na podstawie art. 8.7 (Wykaz szczegółowych zobowiązań) i 8.12 (Wykaz szczegółowych zobowiązań). Dla większej pewności należy wyjaśnić, że w przypadku kolizji między art. 11.2 (Zakres stosowania) ust. 4 a warunkami lub kwalifikacjami określonymi w Wykazie szczegółowych zobowiązań na podstawie art. 8.7 (Wykaz szczegółowych zobowiązań) i 8.12 (Wykaz szczegółowych zobowiązań) pierwszeństwo mają te wykazy.

ARTYKUŁ 11.5

Ramy regulacyjne

1. Strony dążą do zapewnienia, aby przedsiębiorstwa państwowe, przedsiębiorstwa posiadające szczególne prawa lub przywileje oraz wyznaczeni monopolisci przestrzegali międzynarodowych norm ładu korporacyjnego.

2. Każda ze Stron zapewnia, by jej organy lub funkcje regulacyjne nie były rozliczalne wobec przedsiębiorstw lub podmiotów, które regulują, w celu zapewnienia skuteczności tych organów lub funkcji regulacyjnych oraz działały w sposób bezstronny¹ w podobnych okolicznościach w odniesieniu do wszystkich przedsiębiorstw lub podmiotów, które regulują, w tym przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw posiadających szczególne prawa lub przywileje, a także wyznaczonych monopolistów².

3. Każda ze Stron zapewnia egzekwowanie przepisów ustawowych i wykonawczych w sposób konsekwentny i niedyskryminujący, w tym w odniesieniu do przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw posiadających szczególne prawa lub przywileje oraz wyznaczonych monopolistów.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że bezstronność pełnienia funkcji regulacyjnych przez organ regulacyjny ocenia się w odniesieniu do ogólnego modelu lub praktyki działania tego organu regulacyjnego.

² Dla większej pewności należy wyjaśnić, że w tych sektorach, w których Strony uzgodniły w innych rozdziałach określone obowiązki dotyczące organu regulacyjnego, pierwszeństwo mają odnośne postanowienia zawarte w innych rozdziałach.

ARTYKUŁ 11.6

Przejrzystość

1. Strona, która ma uzasadnione powody, by sądzić, że działalność handlowa przedsiębiorstwa państwowego, przedsiębiorstwa posiadającego szczególne prawa lub przywileje lub wyznaczonego monopolisty pochodzącego z terytorium drugiej Strony może mieć negatywny wpływ na jej interesy na podstawie niniejszego rozdziału, może zwrócić się do drugiej Strony z pisemnym wnioskiem o przekazanie informacji na temat działalności tego przedsiębiorstwa lub tej jednostki. We wniosku wskazuje się przedsiębiorstwo lub podmiot, towary lub usługi oraz rynki, których dotyczy, a także informację, że przedsiębiorstwo lub jednostka stosuje praktyki, które utrudniają realizację wymiany handlowej lub inwestycji między Stronami.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, dotyczą:

- a) struktury własności i prawa głosu w przedsiębiorstwie lub jednostce, określające odsetek udziałów oraz praw głosu, które posiada łącznie Strona lub przedsiębiorstwo państwowe, przedsiębiorstwo posiadające szczególne prawa lub przywileje lub wyznaczony monopolista;
- b) opisu wszelkich specjalnych udziałów lub praw głosu bądź innych praw, które posiada Strona lub przedsiębiorstwo państwowe, przedsiębiorstwo posiadające szczególne prawa lub przywileje lub wyznaczony monopolista, w przypadku gdy prawa te różnią się od praw wynikających ze zwykłych udziałów w takim przedsiębiorstwie lub jednostce;

- c) struktury organizacyjnej przedsiębiorstwa lub jednostki, składu zarządu lub równoważnego organu sprawującego bezpośrednią lub pośrednią kontrolę nad takim przedsiębiorstwem lub jednostką oraz krzyżowych powiązań kapitałowych i innych powiązań z różnymi przedsiębiorstwami państwowymi, przedsiębiorstwami posiadającymi szczególne prawa lub przywileje lub wyznaczonymi monopolistami;
- d) opisu jednostek administracji publicznej bądź organów publicznych, które regulują lub monitorują dane przedsiębiorstwo lub daną jednostkę, opisu hierarchii służbowej¹ oraz praw i praktyk stosowanych przez jednostkę administracji publicznej lub organy publiczne przy powoływaniu, zwalnianiu lub wynagradzaniu kadry kierowniczej;
- e) rocznego dochodu lub łącznych aktywów bądź obu tych wartości;
- f) zwolnień, immunitetów i innych środków, w tym korzystniejszego traktowania, obowiązujących na terytorium Strony, do której skierowano wniosek, wobec jakiegokolwiek przedsiębiorstwa państwowego, przedsiębiorstwa posiadającego szczególne prawa lub przywileje lub wyznaczonego monopolisty.

3. Strona może zwrócić się do drugiej Strony z wnioskiem o przedstawienie dodatkowych informacji dotyczących obliczenia progu dochodów, o którym mowa w art. 11.2 (Zakres stosowania) ust. 4.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że Strona nie ma obowiązku ujawniania jakichkolwiek sprawozdań ani ich treści.

4. Postanowienia ust. 1–3 nie zobowiązują Strony do ujawnienia poufnych informacji, które byłyby niezgodne z jej przepisami ustawowymi i wykonawczymi, stanowiłyby przeszkodę w egzekwowaniu prawa lub byłyby w inny sposób sprzeczne z interesem publicznym lub stanowiłyby naruszenie uzasadnionych interesów handlowych konkretnych przedsiębiorstw.
5. W przypadku Unii ust. 2 lit. a)–e) nie ma zastosowania do przedsiębiorstw zakwalifikowanych jako małe lub średnie przedsiębiorstwa zgodnie z definicją zawartą w prawie Unii.

ARTYKUŁ 11.7

Współpraca techniczna

Dostrzegając znaczenie wspierania skutecznych ram prawnych i regulacyjnych dla przedsiębiorstw państwowych, Strony angażują się we wspólnie uzgodnione działania w zakresie współpracy technicznej w celu wspierania efektywności i przejrzystości przedsiębiorstw państwowych, z zastrzeżeniem dostępności finansowania w ramach instrumentów i programów współpracy Stron.

ROZDZIAŁ 12

WŁASNOŚĆ INTELEKTUALNA

SEKCJA A

OGÓLNE POSTANOWIENIA I ZASADY

ARTYKUŁ 12.1

Cele

1. Celem niniejszego rozdziału jest:
 - a) ułatwianie tworzenia, produkcji i komercjalizacji produktów innowacyjnych i twórczych między Stronami, przyczyniających się do powstania bardziej zrównoważonej i integracyjnej gospodarki w przypadku każdej ze Stron oraz
 - b) osiągnięcie odpowiedniego i skutecznego poziomu ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej.

2. Ochrona oraz egzekwowanie praw własności intelektualnej powinny przyczynić się do promocji innowacji technologicznych oraz do transferu i rozpowszechniania technologii, ze wzajemną korzyścią dla producentów i użytkowników wiedzy technicznej, w sposób sprzyjający osiągnięciu dobrobytu społecznego i gospodarczego oraz zrównoważeniu praw i obowiązków.

ARTYKUŁ 12.2

Charakter i zakres zobowiązań

1. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wynikające z umów międzynarodowych w dziedzinie własności intelektualnej, których są stronami, w tym z Porozumienia TRIPS. Strony zapewniają wystarczające i skuteczne wykonanie postanowień tych umów międzynarodowych. Niniejszy rozdział uzupełnia i szczegółowo określa te wzajemne prawa i obowiązki Stron w celu zapewnienia odpowiedniego i skutecznego wprowadzenia w życie tych traktatów, jak również równowagi między prawami posiadaczy przedmiotów własności intelektualnej a interesem publicznym.

2. Do celów niniejszej Umowy pojęcie własności intelektualnej odnosi się co najmniej do wszystkich kategorii własności intelektualnej, o których mowa w sekcjach 1–7 Porozumienia TRIPS:

- a) prawo autorskie i prawa pokrewne,
- b) znaki towarowe,
- c) oznaczenia geograficzne,

- d) wzory przemysłowe,
- e) patenty,
- f) wzory masek (topografie) układów scalonych,
- g) ochrona informacji nieujawnionych oraz
- h) odmiany roślin.

3. Ochrona własności intelektualnej obejmuje ochronę przed nieuczciwą konkurencją w rozumieniu art. 10bis *Konwencji paryskiej o ochronie własności przemysłowej* z dnia 20 marca 1883 r., ostatnio zmienionej w Sztokholmie dnia 14 lipca 1967 r. (zwanej dalej „konwencją paryską”).

ARTYKUŁ 12.3

Klauzula najwyższego uprzywilejowania

W odniesieniu do ochrony własności intelektualnej wszelkie korzyści, przewaga, przywileje lub zwolnienia przyznane przez Stronę obywatelom jakiegokolwiek państwa trzeciego są przyznawane niezwłocznie i bezwarunkowo obywatelom i podmiotom pochodzącym z terytorium drugiej Strony, z zastrzeżeniem wyjątków przewidzianych w art. 4 i 5 Porozumienia TRIPS.

ARTYKUŁ 12.4

Wyczerpanie

Każda ze Stron ma swobodę ustanowienia własnego systemu dotyczącego wyczerpania praw własności intelektualnej, z zastrzeżeniem odpowiednich postanowień Porozumienia TRIPS.

SEKCJA B

NORMY DOTYCZĄCE PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

PODSEKCJA 1

PRAWO AUTORSKIE I PRAWA POKREWNE

ARTYKUŁ 12.5

Przyznana ochrona

1. Strony przestrzegają praw i obowiązków określonych w następujących umowach międzynarodowych:
 - a) *Konwencja berneńska o ochronie dzieł literackich i artystycznych z dnia 9 stycznia 1886 r.*, ostatnio zrewidowana w Paryżu dnia 24 lipca 1971 r. (zwana dalej „konwencją berneńską”);

- b) *Międzynarodowa konwencja o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych*, sporządzona w Rzymie w dniu 26 października 1961 r. oraz
- c) Porozumienie TRIPS.

2. W ciągu trzech lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy Strony przystępują do następujących umów międzynarodowych:

- a) *Traktat WIPO o prawie autorskim*, sporządzony w Genewie dnia 20 grudnia 1996 r. oraz
- b) *Traktat WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach*, sporządzony w Genewie dnia 20 grudnia 1996 r.;

ARTYKUŁ 12.6

Autorzy

Każda ze Stron nadaje autorom prawo wyłączone do zezwolenia lub zakazu:

- a) bezpośredniego lub pośredniego zwielokrotniania ich utworów, w jakikolwiek sposób i w jakiegokolwiek formie, w całości lub w części;
- b) jakiegokolwiek formy publicznej dystrybucji, przez sprzedaż lub przeniesienie własności, oryginalnych utworów lub ich kopii oraz

- c) jakiegokolwiek publicznego udostępniania ich utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w tym publicznego udostępniania ich utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie.

ARTYKUŁ 12.7

Artyści wykonawcy

Każda ze Stron nadaje artystom wykonawcom prawo wyłączone do zezwolenia lub zakazu:

- a) utrwalania ich wykoną;
- b) bezpośredniego lub pośredniego zwielokrotniania ich utrwalonych wykoną, w jakikolwiek sposób i w jakiegokolwiek formie, w całości lub w części;
- c) publicznego udostępniania, przez sprzedaż lub przeniesienie własności, utrwalonych wykoną;
- d) publicznego udostępniania utrwalonych wykoną, drogą przewodową lub bezprzewodową, w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie oraz

- e) bezprzewodowego nadawania oraz publicznego przekazu ich wykonń artystycznych, chyba że wykonania te stanowią same w sobie nadawane wykonanie.

ARTYKUŁ 12.8

Producenci fonogramów

Każda ze Stron nadaje producentom fonogramów prawo wyłączone do zezwolenia lub zakazu:

- a) bezpośredniego lub pośredniego, zwielokrotniania ich fonogramów, w jakikolwiek sposób i w jakiegokolwiek formie, w całości lub w części;
- b) publicznego udostępniania, przez sprzedaż lub przeniesienie własności, ich fonogramów, w tym kopii tych fonogramów oraz
- c) publicznego udostępniania ich fonogramów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie.

ARTYKUŁ 12.9

Organizacje nadawcze

Każda ze Stron nadaje organizacjom radiowym i telewizyjnym prawo wyłączone do zezwolenia lub zakazu:

- a) utrwalania ich audycji;
- b) zwielokrotniania ich utrwalonych audycji;
- c) publicznego udostępnienia ich utrwalonych audycji oraz
- d) bezprzewodowej retransmisji ich audycji.

ARTYKUŁ 12.10

Nadawanie i przekaz publiczny

Każda ze Stron zapewnia wykonawcom i producentom fonogramów prawo do jednorazowego godziwego wynagrodzenia płatnego przez użytkownika, jeżeli fonogram opublikowany w celach handlowych lub zwielokrotniony egzemplarz takiego fonogramu zostaną użyte do nadania drogą bezprzewodową lub w jakikolwiek sposób odtworzone publicznie. Każda ze Stron zapewnia podział takiego wynagrodzenia między właściwych wykonawców i producentów fonogramów. W przypadku braku porozumienia w tej sprawie między wykonawcami i producentami fonogramów każda ze Stron może określić warunki podziału wynagrodzenia.

ARTYKUŁ 12.11

Okres ochrony

1. Prawa autora utworu literackiego lub artystycznego w rozumieniu art. 2 konwencji berneńskiej podlegają ochronie w okresie życia autora i przez okres nie krótszy niż 50 lat od dnia jego śmierci, niezależnie od dnia zgodnego z prawem publicznego udostępnienia utworu.
2. W przypadku utworu współautorskiego okres ochrony, o którym mowa w ust. 1, liczy się od dnia śmierci ostatniego z autorów.
3. Prawa artystów wykonawców wygasają po upływie przynajmniej 50 lat od dnia wykonania utworu. Jeżeli utrwalenie wykonania zostanie zgodnie z prawem opublikowane lub publicznie udostępnione w tym okresie, prawa te wygasają po upływie co najmniej 50 lat od dnia pierwszej takiej publikacji lub pierwszego takiego publicznego udostępnienia, w zależności od tego, które z tych wydarzeń miało miejsce wcześniej.
4. Prawa producentów fonogramów wygasają po upływie przynajmniej 50 lat od dnia sporządzenia utrwalenia. Jeżeli w tym terminie fonogram został opublikowany zgodnie z prawem, prawa te wygasają po upływie przynajmniej 50 lat od dnia pierwszej publikacji dokonanej zgodnie z prawem. W przypadku braku publikacji dokonanej zgodnie z prawem w okresie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, oraz jeżeli fonogram został zgodnie z prawem publicznie udostępniony w tym okresie, prawa te wygasają po upływie przynajmniej 50 lat od dnia pierwszego dokonanego zgodnie z prawem publicznego udostępnienia utworu;

5. Prawa organizacji nadawczych wygasają po upływie co najmniej 50 lat od dnia pierwszej emisji audycji, niezależnie od tego, czy audycja emitowana jest przewodowo czy bezprzewodowo, w tym za pośrednictwem przekazu kablowego lub satelitarnego.
6. Okresy ochrony ustanowione w niniejszym artykule liczone są od dnia pierwszego stycznia roku następującego po zdarzeniu, które powoduje rozpoczęcie biegu okresu ochrony.

ARTYKUŁ 12.12

Ochrona środków technicznych

1. Każda ze Stron zapewnia odpowiednią ochronę prawną zapobiegającą obchodzeniu wszelkich skutecznych środków technicznych wykorzystywanych przez posiadacza dowolnych praw autorskich lub pokrewnych, którego to obchodzenia dana osoba dokonuje, wiedząc lub mając uzasadnione podstawy, by sądzić, że dąży do osiągnięcia tego celu.
2. Każda ze Stron zapewnia odpowiednią ochronę prawną zapobiegającą wytwarzaniu, przywozowi, dystrybucji, sprzedaży, wypożyczaniu, oferowaniu do sprzedaży lub wypożyczania lub posiadaniu w celach handlowych urządzeń, produktów lub części składowych, lub świadczeniu usług, które:
 - a) stanowią przedmiot promocji, reklamy lub sprzedaży w celu obejścia jakichkolwiek skutecznych środków technicznych;

- b) mają jedynie ograniczony cel handlowy lub ograniczone zastosowanie inne niż w celu obejścia jakichkolwiek skutecznych środków technicznych lub
- c) są zaprojektowane, produkowane, dostosowane lub świadczone głównie w celu umożliwienia lub ułatwienia obejścia skutecznych środków technologicznych.

3. Przy zapewnianiu odpowiedniej ochrony prawnej, o której mowa w ust. 1 i 2, Strona może przyjąć lub utrzymać stosowne ograniczenia lub wyłączenia środków wdrażających postanowienia tych ustępów. Obowiązki określone w ust. 1 i 2 nie naruszają przepisów prawa wewnętrznego każdej ze Stron dotyczących praw, ograniczeń, wyłączeń lub środków ochrony przed naruszeniem prawa autorskiego lub praw pokrewnych.

4. Do celów niniejszego artykułu termin „środki techniczne” oznacza wszelkiego rodzaju technologie, urządzenia lub części składowe, które przy normalnym funkcjonowaniu są przeznaczone do udaremnienia lub ograniczenia czynności w odniesieniu do utworów lub innych przedmiotów praw, które nie zostały dopuszczone przez posiadacza praw autorskich lub praw pokrewnych zgodnie z prawodawstwem wewnętrznym. Środek techniczny uważa się za „skuteczny” w przypadku, gdy korzystanie z objętego ochroną utworu lub innego przedmiotu ochrony jest kontrolowane przez posiadaczy praw autorskich przez zastosowanie procesu kontroli dostępu lub mechanizmu zabezpieczenia, takiego jak szyfrowanie, kodowanie lub inna transformacja utworu lub innego przedmiotu ochrony, lub mechanizmu kontroli kopiowania, które spełniają cel ochronny.

ARTYKUŁ 12.13

Ochrona informacji o zarządzaniu prawami

1. Każda ze Stron zapewnia odpowiednią ochronę prawną zapobiegającą świadomemu podejmowaniu przez kogokolwiek, bez upoważnienia, któregośkolwiek z następujących działań:

- a) usunięcie lub zmiana jakiejkolwiek informacji w formie elektronicznej o zarządzaniu prawami lub
- b) dystrybucja, przywóz w celu dystrybucji, nadawanie, przekazywanie lub publiczne udostępnianie utworów, wykonan, fonogramów lub innych przedmiotów ochrony na podstawie niniejszej podsekcji, z których usunięto elektroniczne informacje o zarządzaniu prawami lub w których bez upoważnienia zmieniono takie informacje,

jeżeli dana osoba wie lub ma uzasadnione podstawy, by sądzić, że robiąc to powoduje, umożliwia, ułatwia lub ukrywa naruszenie prawa autorskiego lub praw pokrewnych przewidzianych w ustawodawstwie wewnętrznym.

2. Do celów niniejszego artykułu „informacje o zarządzaniu prawami” oznaczają wszelkie informacje dostarczone przez posiadaczy praw, które identyfikują utwór lub inne przedmioty ochrony, o których mowa w niniejszej podsekcji, autora lub innego posiadacza praw, informacje na temat warunków dotyczących wykorzystania utworu lub innego przedmiotu ochrony oraz wszelkie numery i kody, przez które takie informacje są wyrażane.

3. Ust. 2 stosuje się w przypadku, gdy którekolwiek z takich informacji są powiązane z egzemplarzem lub gdy informacje te pojawiają się w nawiązaniu do publicznego przekazu utworu lub innego przedmiotu ochrony zgodnie z niniejszą Umową.

ARTYKUŁ 12.14

Wyjątki i ograniczenia

1. Każda ze Stron może ustanowić ograniczenia i wyjątki od praw ustanowionych w art. od 12.6 (Autorzy) do 12.10 (Nadawanie i przekaz publiczny) wyłącznie w niektórych szczególnych przypadkach, które nie stoją w sprzeczności ze zwykłym wykorzystaniem przedmiotu ochrony i nie przynoszą nieuzasadnionego uszczerbku dla prawnie uzasadnionego interesu posiadaczy praw, zgodnie z umowami międzynarodowymi, do których Strony przystąpiły.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby czynności zwielokrotniania, o których mowa w art. od 12.6 (Autorzy) do 12.10 (Nadawanie i przekaz publiczny), które mają charakter przejściowy lub przypadkowy i które stanowią integralną i zasadniczą część procesu technologicznego oraz których jedynym celem jest umożliwienie:

a) transmisji w sieci między osobami trzecimi przez pośrednika lub

b) zgodnego z prawem wykorzystania,

utworu lub innego przedmiotu ochrony oraz które nie mają żadnego niezależnego znaczenia gospodarczego, były zwolnione z ochrony przed zwielokrotnianiem określonej w art. od 12.6 (Autorzy) do 12.10 (Nadawanie i przekaz publiczny).

ARTYKUŁ 12.15

Prawo autora do odsprzedaży dzieła sztuki

1. Strona może nadać autorowi oryginalnego dzieła sztuki prawo do odsprzedaży, zdefiniowane jako niezbywalne prawo do otrzymania opłaty licencyjnej opartej na cenie sprzedaży uzyskanej z każdej odsprzedaży dzieła następującej po pierwszym rozporządzeniu dziełem przez autora.
2. Prawo, o którym mowa w ust. 1, ma zastosowanie do wszystkich czynności odsprzedaży, w których w charakterze sprzedawców, kupujących lub pośredników uczestniczą podmioty zawodowo działające na rynku dzieł sztuki, takie jak salony sprzedaży, galerie sztuki oraz ogólnie wszelkie podmioty zajmujące się zawodowo handlem dziełami sztuki.
3. Strona może postanowić, że prawo, o którym mowa w ust. 1, nie ma zastosowania do czynności odsprzedaży, w przypadku gdy sprzedawca nabył dzieło bezpośrednio od autora mniej niż trzy lata przed tą odsprzedażą oraz w przypadku gdy cena odsprzedaży nie przekracza określonej kwoty minimalnej.

4. Strona może powoływać się na prawo, o którym mowa w ust. 1, tylko wówczas, gdy pozwala na to ustawodawstwo wewnętrzne Strony, któremu podlega autor, i w zakresie, w jakim dopuszcza to Strona, w której dochodzi się tego prawa. Procedurę pobierania opłat licencyjnych oraz ich wysokość określa prawo wewnętrzne.

ARTYKUŁ 12.16

Współpraca w zakresie zbiorowego zarządzania prawami

Strony dążą do propagowania dialogu i współpracy między ich odpowiednimi organizacjami zbiorowego zarządzania prawami w celu ułatwiania dostępu do utworów i innych przedmiotów ochrony na terytorium Stron oraz przekazywania opłat licencyjnych za wykorzystanie tych utworów lub innych przedmiotów ochrony.

PODSEKCJA 2

ZNAKI TOWAROWE

ARTYKUŁ 12.17

Umowy międzynarodowe

1. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wynikające z *Protokołu do Porozumienia madryckiego o międzynarodowej rejestracji znaków*, przyjętego w Madrycie dnia 27 czerwca 1989 r., ostatnio zmienionego w dniu 12 listopada 2007 r.
2. Każda ze Stron korzysta z klasyfikacji określonej w *Porozumieniu nicejskim dotyczącym międzynarodowej klasyfikacji towarów i usług dla celów rejestracji znaków*, podpisanym w Nicei dnia 15 czerwca 1957 r. i zmienionym dnia 28 września 1979 r. (zwanej dalej „klasyfikacją nicejską”)¹.
3. Każda ze Stron upraszcza i rozwija swoje procedury rejestracji znaków towarowych, wzorując się, między innymi, na postanowieniach *Traktatu o prawie o znaków towarowych*, podpisanego w Genewie dnia 27 października 1994 r., oraz *Traktatu singapurskiego o prawie znaków towarowych*, podpisanego w Singapurze dnia 27 marca 2006 r.).

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że Strona stosuje zaktualizowane wersje klasyfikacji nicejskiej w zakresie, w jakim dana zaktualizowana wersja została opublikowana przez WIPO, a w przypadku Wietnamu – w jakim zostało opublikowane jej oficjalne tłumaczenie.

ARTYKUŁ 12.18

Prawa ze znaku towarowego

Rejestracja znaku towarowego pociąga za sobą przyznanie właścicielowi wyłącznych praw do tego znaku. Właściciel jest uprawniony do zakazania wszelkim osobom trzecim, które nie posiadają jego zgody, używania w obrocie handlowym:

- a) jakiegokolwiek oznaczenia identycznego ze znakiem towarowym dla towarów lub usług identycznych z tymi, dla których znak towarowy jest zarejestrowany¹, oraz
- b) jakiegokolwiek oznaczenia identycznego ze znakiem towarowym lub do niego podobnego dla towarów lub usług identycznych z tymi, dla których zarejestrowano znak towarowy, lub do nich podobnych, w przypadku gdy takie wykorzystanie skutkowałoby prawdopodobieństwem wprowadzenia w błąd opinii publicznej.

ARTYKUŁ 12.19

Procedura rejestracji

1. Każda ze Stron przewiduje system rejestracji znaków towarowych, w którym ostateczne decyzje o odmowie rejestracji wydane przez odpowiednie organy w obszarze znaków towarowych są przekazywane na piśmie wraz z należytych uzasadnieniem.

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że pozostaje to bez uszczerbku dla postanowień art. 12.21 (Wyjątki od praw ze znaku towarowego)

2. Każda ze Stron przewiduje możliwość złożenia sprzeciwu w odniesieniu do wniosku o rejestrację znaku towarowego oraz możliwość ustosunkowania się przez wnioskodawcę do takiego sprzeciwu.
3. Każda ze Stron udostępnia opinii publicznej elektroniczną bazę opublikowanych wniosków o rejestrację i zarejestrowanych znaków towarowych.

ARTYKUŁ 12.20

Znaki towarowe powszechnie znane

W celu nadania skuteczności ochronie znaków towarowych powszechnie znanych, o których mowa w art. 6bis konwencji paryskiej oraz art. 16 ust. 2 i 3 Porozumienia TRIPS, Strony potwierdzają *znaczenie wspólnego zalecenia dotyczącego przepisów o ochronie znaków towarowych powszechnie znanych*, przyjętego przez Zgromadzenie Unii paryskiej o ochronie własności przemysłowej oraz Zgromadzenie Ogólne Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) na 34. serii spotkań zgromadzeń państw członkowskich WIPO w dniach 20–29 września 1999 r.

ARTYKUŁ 12.21

Wyjątki od praw ze znaku towarowego

Każda ze Stron:

- a) zapewnia uczciwe używanie wyrażeń opisowych¹ jako ograniczonego wyjątku od praw związanych ze znakiem towarowym oraz
- b) może ustanowić inne ograniczone wyjątki,

pod warunkiem że wyjątki takie uwzględniają uzasadnione interesy właściciela znaku towarowego i osób trzecich.

¹ Uczciwe używanie wyrażeń opisowych obejmuje używanie oznaczenia wskazującego pochodzenie geograficzne towarów i usług, jeżeli takie używanie jest zgodnie z uczciwymi praktykami w przemyśle i handlu.

ARTYKUŁ 12.22

Wygaśnięcie zarejestrowanego znaku towarowego¹

1. Każda ze Stron przewiduje, że zarejestrowany znak towarowy podlega stwierdzeniu wygaśnięcia, jeżeli w nieprzerwanym okresie pięciu lat przed złożeniem wniosku o stwierdzenie wygaśnięcia znak ten nie został wprowadzony do rzeczywistego używania² przez właściciela lub osobę, której właściciel udzielił licencji, na danym terytorium, w powiązaniu z towarami lub usługami, dla których jest zarejestrowany, bez uzasadnionych powodów, z wyjątkiem sytuacji, gdy używanie rozpoczęło się lub zostało wznowione co najmniej trzy miesiące przed dniem złożenia wniosku o stwierdzenie wygaśnięcia. Strona może postanowić, że wyjątku tego nie bierze się pod uwagę, w przypadku gdy przygotowania do rozpoczęcia lub wznowienia używania podjęte zostały dopiero wówczas, gdy właściciel dowiedział się o możliwości złożenia wniosku o stwierdzenie wygaśnięcia.
2. Strona może postanowić, że znak towarowy może podlegać wygaśnięciu, jeżeli po dniu rejestracji stanie się – na skutek działania lub zaniechania właściciela – nazwą zwyczajową w handlu w odniesieniu do produktu lub usługi, dla którego lub której jest zarejestrowany.

¹ W przypadku Wietnamu „wygaśnięcie” jest równoważne z „zakończeniem ważności” (ang. *termination*).

² Rzeczywiste używanie oznacza faktyczne używanie na potrzeby obrotu danymi towarami lub usługami w celu wygenerowania wartości firmy (ang. *goodwill*). Zazwyczaj wiąże się to z rzeczywistą sprzedażą i musi zachodzić pewna sprzedaż towarów lub świadczenie usług w odnośnym okresie. Wykorzystanie w reklamie może być równoznaczne z rzeczywistym używaniem. Samych działań przygotowawczych nie uważa się jednak za rzeczywiste używanie znaku. Rzeczywiste używanie jest przeciwieństwem używania symbolicznego lub pozornego, mającego na celu jedynie utrzymanie znaku towarowego w rejestrze,

3. W wyniku wszelkiego używania znaku towarowego przez właściciela tego znaku lub za jego zgodą w odniesieniu do towarów lub usług, dla których znak został zarejestrowany, w przypadku którego zachodzi możliwość wprowadzenia odbiorców w błąd, w szczególności co do natury, jakości lub pochodzenia geograficznego tych towarów lub usług, dany znak towarowy podlega stwierdzeniu wygaśnięcia albo też takie używanie może być zakazane prawem wewnętrznym.

PODSEKCJA 3

OZNACZENIA GEOGRAFICZNE

ARTYKUŁ 12.23

Zakres stosowania

1. Niniejsza podsekcja stosuje się do uznawania i ochrony oznaczeń geograficznych dla win, napojów spirytusowych, produktów rolnych i środków spożywczych pochodzących z terytoriów Stron.
2. Oznaczenia geograficzne jednej Strony objęte ochroną drugiej Strony podlegają postanowieniom niniejszej podsekcji, wyłącznie jeżeli są chronione jako oznaczenia geograficzne zgodnie z systemem, o którym mowa w art. 12.24 (System rejestracji i ochrony oznaczeń geograficznych) na terytorium Strony pochodzenia.

ARTYKUŁ 12.24

System rejestracji i ochrony oznaczeń geograficznych

1. Każda ze Stron utrzymuje system rejestracji i ochrony oznaczeń geograficznych, który obejmuje co najmniej następujące elementy:
 - a) rejestr zawierający oznaczenia geograficzne chronione na terytorium tej Strony;
 - b) postępowanie administracyjne pozwalające zweryfikować, czy oznaczenia geograficzne, które mają zostać wprowadzone do rejestru, o którym mowa w lit. a), lub w nim utrzymane, identyfikują towar jako pochodzący z terytorium, regionu lub miejscowości jednej ze Stron, jeżeli pewna cecha jakościowa, reputacja lub inna cecha towaru jest przypisywana zasadniczo pochodzeniu geograficznemu tego towaru;
 - c) procedurę sprzeciwową, która pozwala uwzględnić uzasadnione interesy jakiejkolwiek osoby fizycznej lub prawnej oraz
 - d) procedury korekty i usuwania wpisów lub zakończenia skutków takich wpisów do rejestru, o którym mowa w lit. a), uwzględniające uzasadnione interesy stron trzecich oraz właścicieli praw do danych zarejestrowanych oznaczeń geograficznych¹.

¹ Nie naruszając wewnętrznego ustawodawstwa dotyczącego systemu rejestracji i ochrony oznaczeń geograficznych, każda ze Stron zapewnia środki prawne umożliwiające unieważnienie rejestracji oznaczenia geograficznego.

2. Każda ze Stron może zapewnić w swoim ustawodawstwie wewnętrznym szerszą ochronę niż ta wymagana na mocy niniejszej podsekcji, pod warunkiem że taka ochrona nie narusza ochrony przewidzianej w niniejszej Umowie.

ARTYKUŁ 12.25

Uznane oznaczenia geograficzne

1. Po zakończeniu procedury sprzeciwowej i zbadaniu oznaczeń geograficznych Unii wymienionych w części A załącznika 12-A (Wykaz oznaczeń geograficznych) Wietnam uznaje, że oznaczenia te stanowią oznaczenia geograficzne w rozumieniu art. 22 ust. 1 Porozumienia TRIPS i że zostały zarejestrowane przez Unię w ramach systemu, o którym mowa w art. 12.24 (System rejestracji i ochrony oznaczeń geograficznych). Wietnam chroni te oznaczenia geograficzne zgodnie z poziomem ochrony przewidzianym w niniejszej Umowie.
2. Po zakończeniu procedury sprzeciwowej i zbadaniu oznaczeń geograficznych Wietnamu wymienionych w części B załącznika 12-A (Wykaz oznaczeń geograficznych) Unia uznaje, że oznaczenia te stanowią oznaczenia geograficzne w rozumieniu art. 22 ust. 1 Porozumienia TRIPS i że zostały zarejestrowane przez Wietnam w ramach systemu, o którym mowa w art. 12.24 (System rejestracji i ochrony oznaczeń geograficznych). Unia chroni te oznaczenia geograficzne zgodnie z poziomem ochrony przewidzianym w niniejszej Umowie.

ARTYKUŁ 12.26

Zmiany w wykazie oznaczeń geograficznych

1. Strony mogą zmienić wykaz oznaczeń geograficznych zawarty w załączniku 12-A (Wykaz oznaczeń geograficznych) zgodnie z procedurą określoną w art. 12.63 (Grupa robocza ds. praw własności intelektualnej, w tym ds. oznaczeń geograficznych) ust. 3 lit. a) oraz w art. 17.5 (Zmiany) ust. 1, między innymi:
 - a) usuwając oznaczenia geograficzne, które przestały być chronione w państwie pochodzenia lub
 - b) dodając oznaczenia geograficzne, po zakończeniu procedury sprzeciwowej i zbadaniu oznaczeń geograficznych, o których mowa w art. 12.25 (Uznane oznaczenia geograficzne), w sposób zadowalający obie Strony.
2. Oznaczenia geograficzne win, napojów spirytusowych, produktów rolnych i środków spożywczych będące nazwami, które w dniu podpisania niniejszej Umowy figurują w odpowiednim rejestrze Strony jako „zarejestrowane”, nie są co do zasady dodawane do załącznika 12-A (Wykaz oznaczeń geograficznych).

ARTYKUŁ 12.27

Ochrona oznaczeń geograficznych

1. Każda ze Stron zapewnia zainteresowanym stronom środki prawne pozwalające zapobiec:
 - a) używaniu oznaczenia geograficznego drugiej Strony wymienionego w załączniku 12-A (Wykaz oznaczeń geograficznych) w odniesieniu do jakiegokolwiek produktu należącego do kategorii produktów określonej w załączniku 12-B (Kategorie produktów) i przypisanej w załączniku 12-A (Wykaz oznaczeń geograficznych) temu oznaczeniu geograficznemu, który to produkt albo:
 - (i) nie pochodzi z kraju pochodzenia przypisanego w załączniku 12-A (Wykaz oznaczeń geograficznych) temu oznaczeniu geograficznemu, lub
 - (ii) pochodzi z miejsca pochodzenia przypisanego w załączniku 12-A (Wykaz oznaczeń geograficznych) temu oznaczeniu geograficznemu, ale nie został wyprodukowany bądź wytworzony zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi drugiej Strony, które miałyby zastosowanie w przypadku przeznaczenia tego produktu do spożycia na terytorium drugiej Strony;
 - b) stosowaniu jakichkolwiek środków w oznaczeniu lub przedstawieniu towaru, które w sposób wprowadzający odbiorców w błąd co do pochodzenia geograficznego lub rodzaju towaru wskazują lub sugerują, że towar ten pochodzi z obszaru geograficznego innego niż rzeczywiste miejsce pochodzenia oraz
 - c) jakimkolwiek innemu używaniu, które stanowi akt nieuczciwej konkurencji w rozumieniu art. 10bis konwencji paryskiej.

2. Ochronę, o której mowa w ust. 1 lit. a), zapewnia się nawet w przypadkach, gdy jest wskazane prawdziwe pochodzenie produktu lub oznaczenie geograficzne jest podane w wersji przetłumaczonej, lub towarzyszą mu takie określenia jak „w rodzaju”, „typu”, „w stylu”, „na wzór” itp.
3. Nie naruszając postanowień art. 23 Porozumienia TRIPS, Strony wspólnie uzgadniają praktyczne warunki używania, na podstawie których homonimiczne oznaczenia geograficzne będą rozróżniane, uwzględniając przy tym konieczność zapewnienia sprawiedliwego traktowania producentów i uniknięcia sytuacji, w której konsumenci mogliby zostać wprowadzeni w błąd. Nazwa homonimiczna prowadząca do błędnego przekonania konsumentów, że produkt pochodzi z innego terytorium, nie może być zarejestrowana nawet w przypadku, gdy nazwa ta odpowiada nazwie faktycznego terytorium, regionu lub miejsca pochodzenia danego produktu.
4. W przypadku gdy Strona, w kontekście negocjacji z państwem trzecim, proponuje ochronę oznaczenia geograficznego tego państwa trzeciego homonimicznego z oznaczeniem geograficznym drugiej Strony chronionym na podstawie niniejszej podsekcji, Strona ta informuje o tym drugą Stronę i zapewnia jej możliwość zgłoszenia uwag, zanim oznaczenie geograficzne państwa trzeciego zostanie objęte ochroną.
5. Żadne z postanowień niniejszej podsekcji nie zobowiązuje Stron do ochrony oznaczenia geograficznego, które nie jest chronione lub przestało być chronione w jego państwie pochodzenia. Strony powiadamiają się wzajemnie, jeżeli oznaczenie geograficzne przestaje być chronione w państwie pochodzenia. Takie powiadomienie odbywa się zgodnie z art. 12.63 (Grupa robocza ds. praw własności intelektualnej, w tym ds. oznaczeń geograficznych) ust. 3.

6. Nie wymaga się od Strony ochrony jako oznaczenia geograficznego nazwy, która może wprowadzić konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu, w przypadku gdy koliduje ona z nazwą odmiany roślin lub rasy zwierząt.

ARTYKUŁ 12.28

Wyjątki

1. Niezależnie od postanowień art. 12.27 (Ochrona oznaczeń geograficznych) ochrona oznaczeń geograficznych „Asiago”, „Fontina” i „Gorgonzola”, wymienionych w części A załącznika 12-A (Wykaz oznaczeń geograficznych), nie stanowi przeszkody dla używania któregokolwiek z tych oznaczeń na terytorium Wietnamu przez jakiekolwiek osoby, które w dobrej wierze faktycznie wykorzystywały te oznaczenia w celach komercyjnych w odniesieniu do produktów klasy „sery” przed dniem 1 stycznia 2017 r., w tym przez ich następców prawnych.

2. Niezależnie od postanowień art. 12.27 (Ochrona oznaczeń geograficznych) ochrona oznaczenia geograficznego „Feta”, wymienionego w części A załącznika 12-A (Wykaz oznaczeń geograficznych), nie stanowi przeszkody dla używania tego oznaczenia na terytorium Wietnamu przez jakiekolwiek osoby, które w dobrej wierze faktycznie wykorzystywały to oznaczenie w celach komercyjnych w odniesieniu do produktów klasy „sery” z mleka owczego lub owczego i koziego przed dniem 1 stycznia 2017 r., w tym przez ich następców prawnych.

3. Niezależnie od postanowień art. 12.27 (Ochrona oznaczeń geograficznych) w okresie przejściowym 10 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy ochrona oznaczenia geograficznego „Champagne”, wymienionego w części A załącznika 12-A (Wykaz oznaczeń geograficznych), nie stanowi przeszkody dla używania tego oznaczenia, w tym jego tłumaczenia, transkrypcji lub transliteracji, na terytorium Wietnamu przez jakiekolwiek osoby, które w dobrej wierze faktycznie wykorzystywały to oznaczenie w celach komercyjnych w odniesieniu do produktów klasy „wina”, w tym przez ich następców prawnych.

4. Strona może postanowić, że każdy wniosek składany w ramach niniejszej podsekcji w związku z używaniem lub rejestracją znaku towarowego musi zostać złożony w ciągu pięciu lat od chwili, kiedy niezgodne z postanowieniami niniejszej podsekcji używanie chronionego oznaczenia stało się powszechnie wiadome na terytorium tej Strony lub po dniu rejestracji znaku towarowego na terytorium tej Strony, pod warunkiem że ten znak towarowy został do tego dnia opublikowany, jeżeli dzień ten jest wcześniejszy od dnia, w którym to niezgodne z postanowieniami używanie stało się powszechnie wiadome na terytorium tej Strony, pod warunkiem że oznaczenie geograficzne nie jest używane lub zarejestrowane w złej wierze.

5. Niniejsza podsekcja nie narusza prawa jakiejkolwiek osoby do wykorzystywania w handlu jej nazwiska lub nazwiska jej poprzedników biznesowych, z wyjątkiem przypadków wykorzystywania takiego nazwiska w sposób wprowadzający konsumentów w błąd.

ARTYKUŁ 12.29

Prawo stosowania oznaczeń geograficznych

Jeżeli oznaczenie geograficzne jest chronione na mocy niniejszej Umowy, zgodne z prawem wykorzystanie takiego oznaczenia geograficznego nie podlega jakiegokolwiek rejestracji użytkowników ani dodatkowym opłatom.

ARTYKUŁ 12.30

Związek ze znakami towarowymi

1. Jeżeli znak towarowy został zgłoszony lub zarejestrowany w dobrej wierze lub jeśli prawa do znaku towarowego zostały nabyte w drodze używania w dobrej wierze na terytorium Strony przed stosownym dniem określonym w ust. 2, środki przyjęte w celu wykonania postanowień niniejszej podsekcji na terytorium tej Strony nie naruszają prawa do rejestracji ani ważności znaku towarowego, ani też prawa do używania znaku towarowego, z uwagi na fakt, że taki znak towarowy jest identyczny z oznaczeniem geograficznym lub do niego podobny.
2. Do celów ust. 1 odpowiedni dzień to:
 - a) dzień wejścia w życie niniejszej Umowy w odniesieniu do oznaczeń geograficznych, o których mowa w art. 12.25 (Uznane oznaczenia geograficzne) lub

b) dzień, w którym właściwy organ Strony otrzymuje od drugiej Strony pełny wniosek o ochronę dodatkowego oznaczenia geograficznego, o którym mowa w art. 12.26 (Zmiana wykazu oznaczeń geograficznych).

3. Znak towarowy, o którym mowa w ust. 1, może nadal być chroniony, używany i odnawiany niezależnie od ochrony oznaczenia geograficznego, pod warunkiem że w przepisach wewnętrznych danej Strony dotyczących znaków towarowych nie istnieją żadne przesłanki nieważności lub wygaśnięcia znaku towarowego.

ARTYKUŁ 12.31

Egzekwowanie ochrony

1. Każda ze Stron zapewnia egzekwowanie ochrony oznaczeń geograficznych w drodze stosownych działań administracyjnych w zakresie przewidzianym w jej prawie wewnętrznym, aby zapobiec wytwarzaniu, przygotowywaniu, pakowaniu, etykietowaniu, sprzedawaniu, przywozowi i reklamowaniu produktów żywnościowych w nieprawdziwy, wprowadzający w błąd lub mylący sposób lub też w sposób, który może stwarzać mylne wrażenie co do ich pochodzenia.

2. Na wniosek zainteresowanej strony każda ze Stron egzekwuje co najmniej ochronę przewidzianą w art. 12.27 (Ochrona oznaczeń geograficznych) i art. 12.30 (Związek ze znakami towarowymi).

ARTYKUŁ 12.32

Zasady ogólne

1. Produkty oznaczone chronionymi oznaczeniami geograficznymi muszą być zgodne ze specyfikacją produktu, w tym z jej ewentualnymi zmianami, które zostały zatwierdzone przez organy Strony, z której terytorium pochodzi produkt.
2. Wszelkie kwestie wynikające ze specyfikacji produktu zarejestrowanych produktów są przedmiotem prac w ramach grupy roboczej ds. praw własności intelektualnej, w tym ds. oznaczeń geograficznych, o której mowa w art. 12.63 (Grupa robocza ds. praw własności intelektualnej, w tym ds. oznaczeń geograficznych).

ARTYKUŁ 12.33

Współpraca i przejrzystość

1. Strony pozostają w kontakcie bezpośrednim albo za pośrednictwem grupy roboczej ds. praw własności intelektualnej, w tym ds. oznaczeń geograficznych, o której mowa w art. 12.63 (Grupa robocza ds. praw własności intelektualnej, w tym ds. oznaczeń geograficznych), w odniesieniu do wszelkich kwestii dotyczących wdrażania i funkcjonowania niniejszej podsekcji. W szczególności Strona może zwrócić się do drugiej Strony o informacje dotyczące specyfikacji produktów, w tym wszelkich zmian do nich, oraz odpowiednich punktów kontaktowych do spraw kontroli oznaczeń geograficznych i zarządzania nimi.

2. Każda ze Stron może udostępnić publicznie specyfikacje produktów lub ich skrócone wersje oraz informacje o odpowiednich punktach kontaktowych drugiej Strony do spraw kontroli oznaczeń geograficznych chronionych na mocy niniejszego artykułu i zarządzania nimi.

PODSEKCJA 4

WZORY PRZEMYSŁOWE

ARTYKUŁ 12.34

Umowy międzynarodowe

Strony przystępują do *Aktu genewskiego Porozumienia haskiego w sprawie międzynarodowej rejestracji wzorów przemysłowych z 1999 r.*, sporządzonego w Genewie dnia 2 lipca 1999 r., w ciągu dwóch lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 12.35

Ochrona zarejestrowanych wzorów przemysłowych

1. Strony zapewniają ochronę niezależnie stworzonych wzorów przemysłowych¹, które są nowe lub oryginalne². Ochrona ta jest zapewniana w drodze rejestracji i przyznaje posiadaczom wzorów wyłączne prawo zgodnie z postanowieniami niniejszej podsekcji³.

¹ Strony uzgadniają, że jeżeli tak stanowi prawo wewnętrzne Strony, wzór oznacza wygląd całego produktu lub jego rozdzielnej albo nierozdzielnej części.

² Strony uzgadniają, że jeżeli tak stanowi prawo wewnętrzne Strony, może być również wymagany indywidualny charakter wzoru. Odnosi się to do wzorów, które znacznie różnią się od znanych wzorów lub kombinacji cech znanych wzorów. Unia uznaje, że wzór ma indywidualny charakter, jeśli całościowe wrażenie, jakie wywołuje na poinformowanym użytkowniku, różni się od całościowego wrażenia, jakie wywierają na tym użytkowniku wszelkie wzory, które zostały udostępnione publicznie.

³ Przyjmuje się, że wzorów nie wyłącza się z ochrony wyłącznie na podstawie tego, że stanowią część artykułu lub produktu, pod warunkiem że są widoczne, spełniają kryteria zawarte w niniejszym ustępie oraz:

- a) spełniają wszelkie inne kryteria dotyczące ochrony wzorów oraz
- b) nie są w inny sposób wykluczone z ochrony wzorów zgodnie z odpowiednim prawem wewnętrznym Stron.

2. Wzór stosowany lub zawarty w produkcie, który stanowi część składową produktu złożonego, jest uważany za nowy i oryginalny wyłącznie:

- a) jeżeli część składowa włączona do produktu złożonego pozostaje widoczna podczas zwykłego używania tego produktu oraz
- b) w stopniu, w jakim te widoczne cechy części składowej spełniają wymogi co do nowości i oryginalności.

3. „Zwykłe używanie” w rozumieniu ust. 2 lit. a) oznacza używanie przez użytkownika końcowego, wyłączając konserwację, obsługę i naprawę.

4. Właściciel zarejestrowanego wzoru ma prawo do uniemożliwienia stronom trzecim nieposiadającym zgody właściciela przynajmniej wytwarzania, wystawiania na sprzedaż, sprzedaży, przywozu lub przechowywania do sprzedaży produktów noszących lub reprezentujących chroniony wzór, gdy takie działania są podejmowane w celach handlowych.

5. Dostępny okres ochrony wynosi co najmniej 15 lat.

ARTYKUŁ 12.36

Wyjątki i wyłączenia

1. Strona może ustanowić ograniczone wyjątki od ochrony wzorów, pod warunkiem że takie wyjątki nie są bezzasadnie sprzeczne z normalnym wykorzystaniem chronionych wzorów i nie naruszają bezzasadnie uzasadnionych interesów właściciela chronionego wzoru, biorąc pod uwagę uzasadnione interesy stron trzecich.
2. Ochrona wzoru przemysłowego nie obejmuje wzorów podyktowanych głównie względami technicznymi lub funkcjonalnymi.

ARTYKUŁ 12.37

Związek z prawem autorskim

Wzór może zostać również objęty ochroną na mocy prawa autorskiego danej Strony od dnia stworzenia wzoru albo jego utrwalenia w jakiejkolwiek formie. Strona ta określa kryteria kwalifikowalności do ochrony, zakres, w jakim przyznaje taką ochronę na mocy prawa autorskiego, oraz warunki przyznania takiej ochrony, w tym wymagany poziom oryginalności.

PODSEKCJA 5

PATENTY

ARTYKUŁ 12.38

Umowy międzynarodowe

Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki na mocy *Układu o współpracy patentowej*, sporządzonego w Waszyngtonie dnia 19 czerwca 1970 r., zmienionego dnia 28 września 1979 r. i ostatnio zmienionego dnia 3 października 2001 r. Każda ze Stron upraszcza i rozwija swoje procedury rejestracji patentów, wzorując się, między innymi, na postanowieniach *Traktatu o prawie patentowym*, przyjętego w Genewie dnia 1 czerwca 2000 r.

ARTYKUŁ 12.39

Patenty a zdrowie publiczne

1. Strony uznają znaczenie *Deklaracji w sprawie Porozumienia TRIPS i zdrowia publicznego*, przyjętej przez konferencję ministerialną WTO w dniu 14 listopada 2001 r. w Ad-Dausze. Interpretując i wdrażając prawa i obowiązki wynikające z niniejszego rozdziału, Strony mogą powoływać się na tę deklarację.

2. Strony przestrzegają decyzji Rady Generalnej WTO z dnia 30 sierpnia 2003 r. w sprawie wykonania ust. 6 Deklaracji w sprawie porozumienia TRIPS i zdrowia publicznego z Ad-Dauhy oraz wnoszą wkład w jej wdrażanie.

ARTYKUŁ 12.40

Administracyjna procedura udzielania pozwoleń

1. Strony uznają, że produkty farmaceutyczne chronione patentami na ich odpowiednich terytoriach podlegają co do zasady, przed ich wprowadzeniem na rynek, administracyjnemu procesowi udzielenia pozwolenia (zwanemu dalej „procesem dopuszczenia do obrotu”).
2. Każda ze Stron zapewnia odpowiedni i skuteczny mechanizm rekompensaty dla właściciela patentu z tytułu zmniejszenia rzeczywistego okresu ochrony patentowej w wyniku nieuzasadnionych opóźnień¹ w udzielaniu pierwszego pozwolenia na dopuszczenie do obrotu na jej terytorium. Rekompensata taka może mieć formę przedłużenia okresu obowiązywania praw przyznanych w związku z ochroną patentową o okres równy temu, o jaki przekroczone okres, o którym mowa w przypisie do niniejszego ustępu. Maksymalny okres przedłużenia nie może przekraczać dwóch lat.

¹ Do celów niniejszego artykułu nieuzasadnione opóźnienie obejmuje co najmniej opóźnienie przekraczające dwa lata w udzieleniu wnioskodawcy pierwszej odpowiedzi, licząc od dnia złożenia wniosku o pozwolenie na dopuszczenie do obrotu. Przy określaniu długości takich opóźnień nie muszą być uwzględniane opóźnienia w wydawaniu pozwolenia na dopuszczenie do obrotu ze względu na okresy, które można przypisać wnioskodawcy lub jakkolwiek okres, na który organ wydający pozwolenie na dopuszczenie do obrotu nie może mieć wpływu.

3. Na zasadzie alternatywy dla ust. 2 Strona może umożliwić przedłużenie okresu obowiązywania praw nadanych w związku z ochroną patentową o okres nieprzekraczający pięciu lat¹ w celu zrekompensowania właścicielowi patentu skrócenia rzeczywistego okresu ochrony patentowej ze względu na proces dopuszczania do obrotu. Przedłużenie zaczyna obowiązywać z końcem prawnie ustalonego terminu obowiązywania patentu i pozostaje w mocy przez okres równy okresowi, który upłynął od dnia dokonania zgłoszenia patentu do dnia pierwszego pozwolenia na dopuszczenie produktu do obrotu na rynku Strony, pomniejszonemu o okres pięciu lat.

PODSEKCJA 6

OCHRONA INFORMACJI NIEUJAWNIONYCH

ARTYKUŁ 12.41

Ochrona informacji nieujawnionych

1. W celu wykonania art. 39 Porozumienia TRIPS oraz w ramach zapewniania skutecznej ochrony przed nieuczciwą konkurencją, o której mowa w art. 10bis konwencji paryskiej, każda ze Stron chroni poufne informacje i dane przekazane rządowi lub agencjom rządowym zgodnie z niniejszym artykułem.

¹ Możliwe jest przedłużenie tego okresu o kolejnych sześć miesięcy w przypadku produktów leczniczych, w odniesieniu do których przeprowadzono badania pediatryczne, pod warunkiem że wyniki tych badań uwzględniono w informacjach o produkcie.

2. Jeżeli Strona wymaga, jako warunek dopuszczenia do obrotu produktów farmaceutycznych lub agrochemicznych, przedstawienia nieujawnionych informacji o badaniach lub innych danych, których uzyskanie wymaga podjęcia znacznych wysiłków, Strona chroni te dane przed nieuczciwym wykorzystaniem w celach handlowych. Ponadto każda ze Stron chroni takie dane przed ujawnieniem, chyba że ujawnienie jest konieczne do ochrony interesu publicznego.

3. Każda ze Stron przewiduje, że w przypadku danych, o których mowa w ust. 2, które zostały przedłożone Stronie po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy, żaden inny wnioskodawca ubiegający się o dopuszczenie do obrotu nie może, bez zgody osoby, która te dane przedłożyła, opierać się na tych danych w uzasadnieniu wniosku o dopuszczenie do obrotu w rozsądnym okresie, który zwykle oznacza nie mniej niż pięć lat od dnia, w którym Strona udzieliła pozwolenia osobie, która opracowała dane do celów dopuszczenia jej produktu do obrotu.

PODSEKCJA 7

PRAWA DO OCHRONY ODMIAN ROŚLIN

ARTYKUŁ 12.42

Prawa do ochrony odmian roślin

Każda ze Stron chroni prawa do ochrony odmian roślin zgodnie z *Międzynarodową konwencją o ochronie nowych odmian roślin*, przyjętą w Paryżu dnia 2 grudnia 1961 r., ostatnio zrewidowaną w Genewie dnia 19 marca 1991 r., łącznie z wyjątkami od prawa hodowcy, o których mowa w art. 15 wspomnianej konwencji, oraz współpracują w celu promowania i egzekwowania tych praw.

SEKCJA C

EGZEKWOWANIE PRAW WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

PODSEKCJA 1

OGÓLNE POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE EGZEKWOWANIA PRAW

ARTYKUŁ 12.43

Zobowiązania ogólne

1. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wynikające z Porozumienia TRIPS, a w szczególności z jego części III. Każda ze Stron przewiduje środki uzupełniające, procedury i środki zaradcze¹ na podstawie niniejszej sekcji niezbędne do zapewnienia egzekwowania praw własności intelektualnej. Te środki, procedury i środki zaradcze muszą być sprawiedliwe i słuszne, nie mogą być nadmiernie skomplikowane czy kosztowne ani też pociągać za sobą nierozsądnych ograniczeń czasowych czy nieuzasadnionych opóźnień.

¹ Do celów sekcji C podsekcji 1 (Egzekwowanie praw własności intelektualnej) termin „prawa własności intelektualnej” powinien obejmować co najmniej następujące prawa: prawo autorskie, prawa pokrewne prawu autorskiemu, prawa twórcy topografii układu scalonego, prawa ze znaku towarowego, prawa ze wzoru, prawa patentowe, oznaczenia geograficzne, prawa ze wzoru użytkowego, prawo do ochrony odmian roślin, nazwy handlowe, jeżeli są one chronione jako prawa własności intelektualnej w danym prawie wewnętrznym.

2. Środki, procedury i środki zaradcze, o których mowa w ust. 1, muszą być skuteczne i proporcjonalne i muszą być stosowane w taki sposób, aby uniknąć tworzenia barier w handlu prowadzonym zgodnie z prawem oraz aby zapewniać zabezpieczenie przed ich nadużywaniem.

ARTYKUŁ 12.44

Podmioty uprawnione

Każda ze Stron za osoby uprawnione do występowania o zastosowanie środków, procedur i środków zaradczych, o których mowa w niniejszej sekcji oraz w części III Porozumienia TRIPS, uznaje:

- a) posiadaczy praw własności intelektualnej zgodnie z przepisami prawa właściwego;
- b) wszystkie inne osoby uprawnione do korzystania z tych praw własności intelektualnej, w szczególności licencjoholców, w zakresie dozwolonym przez przepisy prawa właściwego i zgodnie z nimi;
- c) organizacje zbiorowego zarządzania prawami własności intelektualnej, które są prawnie uznane za uprawnione do reprezentowania właścicieli praw własności intelektualnej, w zakresie dozwolonym przez przepisy prawa właściwego i zgodnie z nimi oraz
- d) profesjonalne organizacje zrzeszające pełnomocników, prawnie uznane za uprawnione do reprezentowania posiadaczy praw własności intelektualnej, w zakresie dozwolonym przez przepisy prawa właściwego i zgodnie z nimi.

PODSEKCJA 2

EGZEKOWANIE PRAW W POSTĘPOWANIU CYWILNYM

ARTYKUŁ 12.45

Środki tymczasowe

1. Każda ze Stron dopilnowuje, aby jej właściwe organy sądowe, na wniosek strony, która przedstawiła dostępne w rozsądnym zakresie dowody na poparcie zarzutu naruszenia jej prawa własności intelektualnej lub zagrożenia naruszeniem tego prawa, były uprawnione do nakazania wprowadzenia natychmiastowych i skutecznych środków tymczasowych w celu:
 - a) zapobieżenia naruszeniu jakiegokolwiek prawa własności intelektualnej, a w szczególności zapobieżenia wprowadzeniu do obrotu handlowego i funkcjonowaniu w tym obrocie na obszarze ich jurysdykcji towarów, w tym towarów przywożonych bezpośrednio po odprawie celnej:
 - (i) może zostać wydany tymczasowy nakaz sądowy wobec strony, której usługi są wykorzystywane przez stronę trzecią w celu naruszenia prawa własności intelektualnej i w stosunku do której właściwy organ sądowy sprawuje jurysdykcję oraz

- (ii) w przypadku domniemanych naruszeń na skalę handlową Strony zapewniają, aby w przypadku gdy wnioskodawca, o którym mowa w art. 12.44 (Podmioty uprawnione) wykáže istnienie okoliczności, które mogłyby zagrozić naprawieniu szkód, organy sądowe mogły zarządzić tymczasowe zajęcie lub zablokowanie ruchomości i nieruchomości domniemanego sprawcy naruszenia, łącznie z zablokowaniem jego konta bankowego i innych aktywów

oraz

- b) zachowania stosownych dowodów dotyczących domniemanego naruszenia, z zastrzeżeniem ochrony informacji poufnych, co może obejmować szczegółowy opis z pobraniem próbek lub bez ich pobrania lub zajęcie fizyczne towarów rzekomo naruszających prawo, a także, w stosownych przypadkach, materiałów i narzędzi użytych do produkcji lub dystrybucji takich towarów oraz związanych z nimi dokumentów.

2. W stosownych przypadkach, w szczególności gdy jakakolwiek zwłoka może spowodować dla posiadacza praw nieodwracalną szkodę lub gdy istnieje wyraźne ryzyko, że dowody zostaną zniszczone, organy sądowe są uprawnione do przyjęcia środków tymczasowych, o których mowa w ust. 1, bez wysłuchania drugiej strony.

3. Niniejszy artykuł nie narusza postanowień art. 50 Porozumienia TRIPS.

ARTYKUŁ 12.46

Dowody

1. Każda ze Stron zapewnia, aby na wniosek strony, która przedstawiła dostępne w rozsądnym zakresie dowody wystarczające do poparcia jej roszczeń oraz która, uzasadniając te roszczenia, wyszczególniła dowody znajdujące się pod kontrolą strony przeciwnej, właściwe organy sądowe mogą nakazać przedstawienie takich dowodów przez stronę przeciwną, z zastrzeżeniem zapewnienia ochrony informacji poufnych. Do celów niniejszego ustępu Strona może postanowić, że za należyty dowód właściwe organy sądowe uznają rozsądnej wielkości próbkę znacznej liczby egzemplarzy utworu lub jakiegokolwiek innego przedmiotu ochrony.

2. W przypadku naruszenia na skalę handlową każda ze Stron wprowadza środki niezbędne do umożliwienia właściwym organom sądowym nakazanie, w stosownych przypadkach i na wniosek strony, przekazania dokumentów bankowych, finansowych lub handlowych, które znajdują się pod kontrolą strony przeciwnej, z zastrzeżeniem zapewnienia ochrony informacji poufnych.

ARTYKUŁ 12.47

Prawo do informacji

1. Bez uszczerbku dla swojego prawa wewnętrznego dotyczącego ochrony poufności informacji lub przetwarzania danych osobowych każda ze Stron zapewnia, aby w postępowaniach cywilnych dotyczących naruszenia praw własności intelektualnej oraz w odpowiedzi na uzasadnione i proporcjonalne żądanie wnioskodawcy właściwe organy sądowe mogły nakazać sprawcy naruszenia, domniemanemu sprawcy naruszenia lub jakiegokolwiek innej osobie przedstawienie informacji, zgodnie z wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, które ta osoba posiada lub kontroluje.

Do celów niniejszego ustępu termin „każda inna osoba” może oznaczać osobę, która:

- a) znajdowała się w posiadaniu towarów naruszających prawo na skalę handlową;
- b) korzystała z usług naruszających prawo na skalę handlową;
- c) świadczyła na skalę handlową usługi wykorzystywane w działaniach naruszających prawo lub
- d) została wskazana przez osobę, o której mowa w niniejszym ustępie, jako zaangażowana w produkcję, wytwarzanie lub dystrybucję towarów naruszających prawo lub świadczenie usług naruszających prawo.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, mogą obejmować informacje dotyczące wszelkich osób zaangażowanych na skalę handlową w naruszenie lub domniemane naruszenie oraz środków produkcji i sieci dystrybucji towarów lub usług naruszających prawo.

ARTYKUŁ 12.48

Inne środki zaradcze

1. Każda ze Stron zapewnia, aby właściwe organy sądowe były uprawnione do nakazania, na wniosek wnioskodawcy i z zastrzeżeniem wszelkich odszkodowań należnych posiadaczowi praw z tytułu naruszenia, bez jakiegokolwiek rekompensaty i w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko dalszych naruszeń:

- a) wycofania z obrotu handlowego¹;
- b) likwidacji poza obrotem handlowym lub
- c) zniszczenia

towarów, które uznano za naruszające prawa własności intelektualnej.

¹ Każda ze Stron zapewnia stosowanie tego postanowienia w odniesieniu do towarów naruszających prawo znajdujących się w obrocie handlowym oraz nakazanie sprawcy naruszenia co najmniej wycofania towarów od jego klientów, takich jak hurtownicy, dystrybutorzy, sprzedawcy detaliczni.

Właściwe organy sądowe mogą również nakazać zniszczenie materiałów i narzędzi, których głównym zastosowaniem było tworzenie lub wytwarzanie towarów naruszających prawo, lub ich likwidacji poza obrotem handlowym w sposób, który zminimalizuje ryzyko dalszych naruszeń.

2. Właściwe organy sądowe są uprawnione do nakazania, aby środki, o których mowa w ust. 1, przynajmniej w przypadku zniszczenia, w tym wycofania z obrotu handlowego w celu zniszczenia, były podejmowane na koszt sprawcy naruszenia, chyba że istnieją szczególne powody przemawiające za innym rozwiązaniem.

ARTYKUŁ 12.49

Nakazy

Każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku stwierdzenia naruszenia prawa własności intelektualnej w orzeczeniu sądowym właściwe organy sądowe mogły wydać nakaz sądowy wobec sprawcy naruszenia, a także, w stosownych przypadkach, wobec strony, z której usług korzysta sprawca naruszenia i nad którą dany organ sądowy sprawuje jurysdykcję, zakazujący dalszego naruszania.

ARTYKUŁ 12.50

Środki alternatywne

Każda ze Stron może postanowić, że w stosownych przypadkach i na wniosek osoby, która może podlegać środkom przewidzianym w art. 12.48 (Inne środki zaradcze) lub art. 12.49 (Nakazy), właściwe organy sądowe mogą zarządzić odszkodowanie pieniężne na rzecz strony poszkodowanej zamiast stosowania środków przewidzianych w art. 12.48 (Inne środki zaradcze) lub art. 12.49 (Nakazy), gdy osoba ta działała nieumyślnie i bez zaniechania, jeżeli wykonanie przedmiotowych środków spowodowałoby dla niej niewspółmierną szkodę i jeżeli odszkodowanie pieniężne na rzecz strony poszkodowanej wydaje się wystarczająco satysfakcjonujące.

ARTYKUŁ 12.51

Odszkodowania

1. Każda ze Stron zapewnia, aby właściwe organy sądowe były uprawnione do nakazania sprawcy naruszenia, który wiedział lub miał wystarczające podstawy, by wiedzieć, że zajmuje się działalnością stanowiącą naruszenie prawa, aby zapłacił posiadaczowi praw odszkodowanie w celu zrekompensowania rzeczywistej szkody poniesionej przez posiadacza praw w wyniku naruszenia.

Ustalając kwotę odszkodowania za naruszenie praw własności intelektualnej, właściwe organy sądowe są uprawnione do:

- a) uwzględnienia wszystkich odpowiednich kwestii, takich jak negatywne skutki gospodarcze, z utraconymi zyskami włącznie, które poniosła strona poszkodowana, wszelkie nieuzasadnione zyski osiągnięte przez sprawcę naruszenia¹ oraz, w stosownych przypadkach, elementy inne niż czynniki gospodarcze² oraz
- b) w stosownych przypadkach, orzeczenia odszkodowania w formie płatności ryczałtowej na podstawie elementów takich jak co najmniej wysokość opłat licencyjnych lub opłat, które byłyby należne, gdyby sprawca naruszenia zwrócił się o pozwolenie na korzystanie z danych praw własności intelektualnej.

2. Strona może postanowić, że w przypadku gdy sprawca naruszenia nie zaangażował się w naruszającą działalność świadomie lub mając rozsądne podstawy do posiadania takiej wiedzy, właściwe organy sądowe mogą wydać na korzyść strony poszkodowanej nakaz zwrotu zysku lub zapłaty odszkodowania, których wysokość może być ustalona wcześniej.

¹ Obliczenia nieuzasadnionych zysków sprawcy naruszenia nie powiela się przy obliczaniu utraconych zysków.

² Termin „elementy inne niż czynniki gospodarcze” obejmuje straty moralne spowodowane naruszeniem autorskich praw osobistych wynalazców lub autorów.

ARTYKUŁ 12.52

Koszty sądowe

Każda ze Stron zapewnia, aby właściwe organy sądowe były uprawnione do nakazania, co do zasady i w stosownych przypadkach, by strona przegrywająca wypłaciła stronie wygrywającej kwotę kosztów lub opłat sądowych oraz stosownych honorariów adwokackich lub wszelkich innych wydatków przewidzianych w prawie wewnętrznym danej Strony.

ARTYKUŁ 12.53

Publikacja orzeczeń sądowych

Właściwe organy sądowe są uprawnione do nakazania, zgodnie z danym prawem wewnętrznym i polityką wewnętrzną, opublikowania lub udostępnienia opinii publicznej, na koszt sprawcy naruszenia, odpowiednich informacji dotyczących ostatecznego orzeczenia sądu.

ARTYKUŁ 12.54

Domniemanie autorstwa lub własności

Strony uznają, że do celów stosowania ustanowionych w niniejszym rozdziale środków, procedur i środków zaradczych opatrzenie utworu literackiego lub artystycznego imieniem i nazwiskiem autora w zwykły sposób, a w odniesieniu do innych posiadaczy praw – umieszczenie ich imienia i nazwiska na przedmiocie ochrony w zwykły sposób, jest wystarczające dla uznania tej osoby za autora lub innego posiadacza praw, chyba że istnieją dowody wskazujące inaczej, co w konsekwencji uprawnia tę osobę do wszczęcia postępowania o naruszenie.

PODSEKCJA 3

USŁUGODAWCA BĘDĄCY POŚREDNIKIEM

ARTYKUŁ 12.55

Odpowiedzialność usługodawców będących pośrednikami

1. Każda ze Stron przewiduje, zgodnie z niniejszym artykułem, ograniczenia lub wyłączenia w swoim ustawodawstwie wewnętrznym dotyczącym odpowiedzialności usługodawców będących pośrednikami w odniesieniu do świadczenia usług lub korzystania z ich usług, w przypadku naruszeń praw autorskich lub pokrewnych, które mają miejsce w ramach sieci telekomunikacyjnych lub za pośrednictwem tych sieci¹.
2. Ograniczenia i wyłączenia, o których mowa w ust. 1, obejmują co najmniej następujące działania:
 - a) przekazywanie w ramach sieci telekomunikacyjnej informacji dostarczonych przez usługobiorcę lub zapewnienie dostępu do sieci telekomunikacyjnej („zwykły przekaz”);

¹ Dla większej pewności należy wyjaśnić, że powyższe obejmuje internet.

- b) przekazywanie w ramach sieci telekomunikacyjnej informacji dostarczonych przez usługobiorcę z tytułu automatycznego, pośredniego i krótkotrwałego przechowywania tych informacji, dokonywanego wyłącznie w celu usprawnienia późniejszego przekazywania tych informacji innym usługobiorcom na ich żądanie („caching”), pod warunkiem że usługodawca:
- (i) nie modyfikuje tych informacji z przyczyn innych niż techniczne;
 - (ii) przestrzega warunków dostępu do informacji;
 - (iii) przestrzega zasad dotyczących aktualizowania informacji, określonych w sposób szeroko uznany i stosowany w branży;
 - (iv) nie zakłóca zgodnego z prawem posługiwania się technologią szeroko uznaną i stosowaną w branży w celu uzyskania danych o korzystaniu z informacji oraz
 - (v) usuwa przechowywane przez siebie informacje lub uniemożliwia dostęp do nich, gdy uzyska wiedzę¹, że informacje te zostały usunięte z sieci w początkowym źródle transmisji lub że dostęp do nich w początkowym źródle transmisji został uniemożliwiony.

oraz

¹ Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie uniemożliwia którejkolwiek ze Stron określenia w prawie wewnętrznym warunków, na podstawie których ustala się, w jaki sposób uzyskuje się wiedzę na temat przechowywania nielegalnych informacji.

c) przechowywanie informacji dostarczonych przez usługobiorcę na wniosek usługobiorcy („hosting”), pod warunkiem że usługodawca:

(i) nie posiada wiedzy na temat nielegalnych informacji oraz

(ii) po uzyskaniu takiej wiedzy¹ bezzwłocznie podejmuje odpowiednie działania w celu usunięcia tych informacji lub uniemożliwienia dostępu do nich.

3. Każda ze Stron może ustanowić w swoim prawie wewnętrznym warunki, na podstawie których usługodawcy będący pośrednikami nie kwalifikują się do ograniczeń lub wyłączeń, o których mowa w ust. 2.

4. Warunki kwalifikowalności dla usługodawców będących pośrednikami do ograniczeń lub wyjątków, o których mowa w ust. 2, nie mogą obejmować wymogu monitorowania usługi przez usługodawcę ani poszukiwania przez niego faktów wskazujących na działalność stanowiącą naruszenie.

5. Każda ze Stron może ustanowić procedury skutecznego powiadamiania o rzekomych naruszeniach oraz skutecznego udzielania odpowiedzi na zarzuty.

6. Niniejszy artykuł pozostaje bez wpływu na możliwość wymagania przez sądy lub organy administracyjne od usługodawcy będącego pośrednikiem, zgodnie z systemem prawnym każdej ze Stron, żeby zakończył naruszenie lub mu zapobiegł.

¹ Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie uniemożliwia którejkolwiek ze Stron określenia w prawie wewnętrznym warunków, na podstawie których ustala się, w jaki sposób uzyskuje się wiedzę na temat przechowywania nielegalnych informacji.

PODSEKCJA 4

EGZEKWOWANIE PRAW PRZY KONTROLI GRANICZNEJ

ARTYKUŁ 12.56

Zgodność z GATT 1994 i Porozumieniem TRIPS

Przy wdrażaniu środków stosowanych przy kontroli granicznej służących egzekwowaniu praw własności intelektualnej przez organy celne określonych w niniejszej podsekcji Strony zapewniają ich zgodność ze swoimi obowiązkami wynikającymi z GATT 1994 oraz z Porozumienia TRIPS, a w szczególności z art. V GATT 1994 oraz art. 41 i sekcją 4 części III Porozumienia TRIPS.

ARTYKUŁ 12.57

Definicje

Do celów niniejszej podsekcji:

- a) „towary podrobione” oznaczają towary oznaczone podrobionym znakiem towarowym i towary oznaczone podrobionym oznaczeniem geograficznym;

- b) „towary oznaczone podrobionym oznaczeniem geograficznym” oznaczają towary, w tym opakowanie, opatrzone niezgodnie z prawem oznaczeniem identycznym z oznaczeniem geograficznym należycie zarejestrowanym dla tego samego rodzaju towarów lub takim, którego istotne cechy nie odróżniają go od takiego oznaczenia geograficznego, których przywóz narusza w związku z tym prawa dotyczące przedmiotowego oznaczenia geograficznego lub których wywóz stanowiłby naruszenie tych praw zgodnie z prawem Strony, na której terytorium znaleziono te towary;
- c) „towary oznaczone podrobionym znakiem towarowym” oznaczają towary, w tym opakowanie, opatrzone niezgodnie z prawem znakiem towarowym identycznym ze znakiem towarowym należycie zarejestrowanym dla tego rodzaju towarów lub takim, którego istotne cechy nie odróżniają go od takiego znaku towarowego, których przywóz narusza w związku z tym prawa właściciela przedmiotowego znaku towarowego lub których wywóz stanowiłby naruszenie tych praw zgodnie z prawem Strony, na której terytorium znaleziono te towary;
- d) „towary wywożone” oznaczają towary, które mają zostać wywiezione z terytorium Strony do miejsca poza tym terytorium, w czasie gdy towary te znajdują się pod kontrolą organów celnych;
- e) „towary naruszające prawa własności intelektualnej” oznaczają towary podrobione i pirackie towary naruszające prawa autorskie, których przywóz lub wywóz stanowią, zgodnie z prawem Strony, na terytorium której znaleziono te towary, naruszenie praw własności intelektualnej;
- f) „towary przywożone” oznaczają towary przywożone na terytorium Strony z miejsca poza tym terytorium, w czasie gdy towary te pozostają pod kontrolą organów celnych oraz

- g) „pirackie towary naruszające prawa autorskie” oznaczają towary będące kopiami stworzonymi bez zgody posiadacza praw lub osoby przez niego należycie upoważnionej w państwie wytworzenia, które są wytworzone bezpośrednio lub pośrednio z danego przedmiotu, w przypadku których wytworzenie takiej kopii, jak również jej przywóz i wywóz, stanowiłoby naruszenie praw autorskich lub praw pokrewnych, odpowiednio zgodnie z prawem Strony przywozu lub Strony wywozu.

ARTYKUŁ 12.58

Zakres środków stosowanych przy kontroli granicznej

1. W odniesieniu do towarów przywożonych i wywożonych każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje procedury, zgodnie z którymi posiadacz praw może składać wnioski do organów celnych o zawieszenie przywozu lub wywozu towarów, co do których istnieje podejrzenie, że stanowią naruszenie praw własności intelektualnej.
2. Organy celne zawieszają, zgodnie z procedurami wewnętrznymi, zwolnienie towarów co do których istnieje podejrzenie, że stanowią naruszenie praw własności intelektualnej.

ARTYKUŁ 12.59

Aktywne zaangażowanie organów celnych

Na podstawie technik analizy ryzyka organy celne aktywnie działają w kierunku wyszukiwania i identyfikacji przesyłek zawierających towary przywożone i wywożone, co do których istnieje podejrzenie, że stanowią naruszenie praw własności intelektualnej. Współpracują przy tym z posiadaczami praw, między innymi umożliwiając dostarczanie informacji do celów analizy ryzyka.

ARTYKUŁ 12.60

Szczególna współpraca w zakresie środków stosowanych przy kontroli granicznej

1. Nie naruszając postanowień art. 4.2 (Współpraca celna i wzajemna pomoc administracyjna) ust. 2 lit. a), Strony, w stosownych przypadkach, wspierają współpracę oraz wymianę informacji i najlepszych praktyk między swoimi organami celnymi w celu umożliwienia skutecznej kontroli granicznej do celów egzekwowania praw własności intelektualnej, w szczególności w celu skutecznego wykonania postanowień art. 69 Porozumienia TRIPS.
2. W odniesieniu do egzekwowania praw własności intelektualnej organy celne Stron udzielają sobie wzajemnej pomocy administracyjnej zgodnie z protokołem 2 (dotyczącym wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych).

3. Nie naruszając postanowień art. 17.1 (Komitet ds. Handlu), Komitet ds. Ceł, o którym mowa w art. 17.2 (Specjalne komitety), jest odpowiedzialny za zapewnienie właściwego funkcjonowania i wykonania postanowień niniejszego artykułu. Komitet ds. Ceł określa priorytety i przewiduje odpowiednie procedury współpracy między właściwymi organami.

PODSEKCJA 5

INNE POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE EGZEKWOWANIA PRZEPISÓW

ARTYKUŁ 12.61

Kodeksy postępowania

Strony wspierają:

- a) tworzenie przez stowarzyszenia lub organizacje handlowe lub zawodowe kodeksów postępowania mających na celu poprawę egzekwowania praw własności intelektualnej oraz
- b) przedkładanie właściwym organom Stron projektów kodeksów postępowania oraz wszelkich ocen stosowania tych kodeksów postępowania.

SEKCJA D

WSPÓŁPRACA I POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE

ARTYKUŁ 12.62

Współpraca

1. Strony współpracują we wspieraniu wykonywania postanowień niniejszego rozdziału.
2. Z zastrzeżeniem rozdziału 16 (Współpraca i budowanie zdolności) obszary współpracy obejmują między innymi następujące działania:
 - a) wymianę informacji na temat ram prawnych w dziedzinie praw własności intelektualnej oraz stosownych przepisów dotyczących ich ochrony i egzekwowania, a także wymianę doświadczeń między Unią a Wietnamem w zakresie postępów w pracach ustawodawczych;
 - b) wymianę doświadczeń i informacji między Unią a Wietnamem w zakresie egzekwowania praw własności intelektualnej;
 - c) wymianę doświadczeń między Unią a Wietnamem w zakresie egzekwowania przepisów na szczeblu centralnym i na niższych szczeblach przez organy celne, policję oraz organy administracyjne i sądowe, a także koordynację ich działań na rzecz przeciwdziałania wywozowi podrobionych towarów, również z innymi państwami;

- d) budowanie zdolności oraz wymiany i szkolenie pracowników;
- e) promowanie i rozpowszechnienie informacji na temat praw własności intelektualnej, między innymi w środowisku przedsiębiorców oraz w organizacjach społeczno-zawodowych i społecznych, jak również podnoszenie świadomości społecznej konsumentów i posiadaczy praw;
- f) wzmacnianie współpracy międzyrządowej, między innymi między urzędami ds. własności intelektualnej oraz
- g) aktywne podnoszenie świadomości i wspieranie edukacji ogółu społeczeństwa w zakresie polityki praw własności intelektualnej przez formułowanie skutecznych strategii mających na celu określenie kluczowych odbiorców i tworzenie programów komunikacyjnych służących podniesieniu świadomości konsumentów i mediów dotyczącej skutków naruszania własności intelektualnej, w tym zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa oraz powiązań z przestępczością zorganizowaną.

3. Nie naruszając postanowień ust. 1 i 2, Strony postanawiają, w razie konieczności, zajmować się zagadnieniami istotnymi z punktu widzenia ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej objętymi niniejszym rozdziałem, a także wszelkimi innymi istotnymi kwestiami w tym zakresie, w ramach grupy roboczej ds. praw własności intelektualnej, w tym ds. oznaczeń geograficznych, ustanowionej na podstawie art. 17.3 (Grupy robocze).

ARTYKUŁ 12.63

Grupa robocza ds. praw własności intelektualnej, w tym ds. oznaczeń geograficznych

1. Grupa robocza ds. praw własności intelektualnej, w tym ds. oznaczeń geograficznych, ustanowiona zgodnie z art. 17.3 (Grupy robocze), składa się z przedstawicieli Stron do celów monitorowania wykonania postanowień niniejszego rozdziału, zacieśniania współpracy i prowadzenia dialogu na temat praw własności intelektualnej, w tym oznaczeń geograficznych.
2. Grupa robocza ds. praw własności intelektualnej, w tym ds. oznaczeń geograficznych, może rozpatrywać wszelkie sprawy związane z wykonywaniem postanowień niniejszego rozdziału i ich funkcjonowaniem. Odpowiada ona w szczególności za:
 - a) opracowanie zaleceń dla stron w zakresie zmiany załącznika 12-A (Wykaz oznaczeń geograficznych) w odniesieniu do oznaczeń geograficznych zgodnie z art. 12.26 (Zmiana wykazu oznaczeń geograficznych);
 - b) wymianę informacji na temat zmian w przepisach i polityce w zakresie oznaczeń geograficznych oraz wszelkich innych kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w obszarze oznaczeń geograficznych oraz
 - c) wymianę informacji na temat oznaczeń geograficznych w celu rozważenia możliwości ich ochrony zgodnie z sekcją B (Normy dotyczące praw własności intelektualnej) podsekcją 3 (Oznaczenia geograficzne).

ROZDZIAŁ 13

HANDEL I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

ARTYKUŁ 13.1

Cele

1. Celem niniejszego rozdziału jest wspieranie zrównoważonego rozwoju, w szczególności przez wspieranie znaczenia kwestii dotyczących zatrudnienia i ochrony środowiska w dziedzinie handlu i inwestycji.
2. Strony przywołują *Agendę 21 w sprawie środowiska i rozwoju z 1992 r., Plan realizacji przyjęty podczas światowego szczytu w sprawie zrównoważonego rozwoju w Johannesburgu z 2002 r., deklarację ministerialną przyjętą podczas szczytu Rady Gospodarczo-Społecznej Narodów Zjednoczonych w sprawie pełnego zatrudnienia i godnej pracy z 2006 r., program godnej pracy Międzynarodowej Organizacji Pracy (zwanej dalej „MOP”), dokument końcowy Konferencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zrównoważonego Rozwoju z 2012 r., zatytułowany „The future we want” (Przyszłość, jakiej chcemy), oraz dokument końcowy szczytu Narodów Zjednoczonych w sprawie zrównoważonego rozwoju z 2015 r., zatytułowany „Transforming Our World: the 2030 Agenda for Sustainable Development” (Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030). Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do wspierania rozwoju międzynarodowej wymiany handlowej w taki sposób, aby rozwój ten przyczyniał się do osiągnięcia celu, jakim jest zrównoważony rozwój, dla zapewnienia dobrobytu obecnych i przyszłych pokoleń. Cel dotyczący zrównoważonego rozwoju jest częścią ich dwustronnych stosunków handlowych.*

3. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do dążenia do zrównoważonego rozwoju, na który składają się rozwój gospodarczy, rozwój społeczny oraz ochrona środowiska – trzy elementy współzależne od siebie i wzajemnie się wzmacniające.
4. Strony podkreślają korzyści ze współpracy w kwestiach pracy¹ i środowiska związanych z handlem w ramach globalnego podejścia do handlu i zrównoważonego rozwoju.
5. W niniejszym rozdziale przewidziano podejście polegające na współpracy, oparte na wspólnych wartościach i interesach, z uwzględnieniem różnic w poziomach rozwoju Stron.

ARTYKUŁ 13.2

Prawo do regulacji oraz poziomy ochrony

1. Strony wzajemnie uznają swoje prawo do:
 - a) określania celów, strategii, polityki i priorytetów zrównoważonego rozwoju;
 - b) ustanawiania własnych poziomów wewnętrznej ochrony w dziedzinach środowiskowych i społecznych, jakie uznają za stosowne oraz

¹ Do celów niniejszego rozdziału „kwestie pracy” oznaczają kwestie objęte programem godnej pracy, o którym mowa w *deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji*, przyjętej przez Międzynarodową Konferencję Pracy podczas jej 97. sesji, która odbyła się w Genewie w dniu 10 czerwca 2008 r.

- c) przyjmowania lub odpowiedniej zmiany swoich odpowiednich przepisów i polityki w sposób zgodny z normami uznanymi w skali międzynarodowej oraz umowami, których stroną jest Strona, o których mowa w art. 13.4 (Wielostronne normy i porozumienia dotyczące pracy) oraz 13.5 (Wielostronne umowy środowiskowe).

2. Każda ze Stron dokłada starań, aby zapewnić, by jej przepisy i polityka zapewniały i wspierały wysoki poziom wewnętrznej ochrony w dziedzinach środowiskowych i społecznych, oraz stale dokłada starań, by ulepszać te przepisy i politykę.

ARTYKUŁ 13.3

Utrzymywanie poziomów ochrony

1. Strony podkreślają, że osłabienie poziomu ochrony w dziedzinie środowiska lub pracy niekorzystnie wpływa na osiągnięcie celów niniejszego rozdziału oraz że niewłaściwe jest zachęcanie do handlu i inwestycji przez obniżanie poziomu ochrony przewidzianego w wewnętrznych przepisach dotyczących środowiska lub pracy.

2. Strona nie może wstrzymywać się od stosowania swoich przepisów dotyczących środowiska lub pracy ani stosować odstępstw od nich, ani proponować niestosowania tych przepisów lub zastosowania odstępstwa od nich w sposób mający wpływ na handel lub inwestycje między Stronami.

3. Strona nie może ciągłym lub powtarzającym się działaniem lub zaniechaniem uchylać się od skutecznego egzekwowania swoich przepisów dotyczących środowiska lub pracy w celu stworzenia zachęt do handlu i inwestycji.

4. Strona nie stosuje przepisów dotyczących środowiska i pracy w sposób, który stanowiłby narzędzie służące arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji którejkolwiek ze Stron lub ukryte ograniczenie w handlu.

ARTYKUŁ 13.4

Wielostronne normy i porozumienia dotyczące pracy

1. Strony dostrzegają znaczenie pełnego i wydajnego zatrudnienia oraz godnej pracy dla wszystkich, w szczególności w odpowiedzi na globalizację. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do wspierania rozwoju dwustronnej wymiany handlowej między nimi w sposób sprzyjający pełnemu i wydajnemu zatrudnieniu oraz godnej pracy dla wszystkich, w tym kobiet i młodzieży. W tym kontekście Strony konsultują się i współpracują ze sobą, w stosownych przypadkach, w kwestii związanych z handlem zagadnień dotyczących pracy będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

2. Każda ze Stron potwierdza swoje zobowiązania podjęte zgodnie z obowiązkami wynikającymi z MOP oraz na podstawie *Deklaracji MOP dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy oraz działań uzupełniających*, przyjętej na 86. sesji Międzynarodowej Konferencji Pracy w 1998 r., do przestrzegania, propagowania i skutecznego wdrażania zasad dotyczących praw podstawowych w pracy, a mianowicie:

- a) wolności zrzeszania się oraz skutecznego uznawania prawa do negocjacji zbiorowych;
- b) zniesienia wszelkich form pracy przymusowej i obowiązkowej;

c) skutecznego zniesienia pracy dzieci oraz

d) likwidacji dyskryminacji w obszarze zatrudnienia i wykonywania zawodu.

3. Każda ze Stron:

a) podejmuje dalsze nieustające wysiłki na rzecz ratyfikowania, w zakresie, w jakim jeszcze tego nie uczyniły, podstawowych konwencji MOP;

b) rozważa ratyfikację innych konwencji, które zostały sklasyfikowane przez MOP jako aktualne, z uwzględnieniem sytuacji krajowej oraz

c) wymienia z drugą Stroną informacje na temat ratyfikacji, o których mowa w lit. a) i b).

4. Każda ze Stron potwierdza swoje zobowiązanie do skutecznego wdrażania w swoich przepisach ustawowych i wykonawczych oraz praktyce konwencji MOP ratyfikowanych odpowiednio przez Wietnam i państwa członkowskie Unii Europejskiej.

5. Strony uznają, że naruszenie fundamentalnych zasad i praw w pracy nie może stanowić pretekstu ani być wykorzystane w jakikolwiek inny sposób jako uzasadniona przewaga komparatywna, a normy pracy nie powinny być wykorzystywane do protekcyjnych celów handlowych.

ARTYKUŁ 13.5

Wielostronne umowy środowiskowe

1. Strony uznają znaczenie międzynarodowego zarządzania środowiskiem i umów dotyczących środowiska jako odpowiedzi wspólnoty międzynarodowej na problemy związane ze środowiskiem i podkreślają konieczność wzmacniania wzajemnego wspierania się polityk w dziedzinie handlu i środowiska. Strony konsultują się i współpracują ze sobą, w stosownych przypadkach, w kwestii związanych z handlem zagadnień dotyczących środowiska będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.
2. Każda ze Stron potwierdza swoje zobowiązanie do skutecznego wdrażania w swoim prawie wewnętrznym i praktyce wewnętrznej wielostronnych umów środowiskowych, których jest stroną.
3. Strony wymieniają się, w ramach Komitetu ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju oraz, w stosownych przypadkach, przy innych okazjach, informacjami i doświadczeniami dotyczącymi ich sytuacji i postępów w zakresie ratyfikacji wielostronnych umów środowiskowych lub zmian do nich.
4. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie uniemożliwia żadnej ze Stron wprowadzenia ani utrzymania środków służących wdrożeniu wielostronnych umów środowiskowych, których jest stroną, pod warunkiem że środki takie nie są stosowane w sposób, który stanowiłby narzędzie służące arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji którejkolwiek ze Stron lub ukryte ograniczenie w handlu.

ARTYKUŁ 13.6

Zmiana klimatu

1. W odpowiedzi na wymagające pilnej reakcji zagrożenie zmianą klimatu Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do osiągnięcia ostatecznego celu *Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu* z 1992 r. (zwaney dalej „UNFCCC”) oraz do skutecznego wdrażania UNFCCC, *Protokołu z Kioto do Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu*, ostatnio zmienionego dnia 8 grudnia 2012 r. (zwanego dalej „protokołem z Kioto”), oraz *porozumienia paryskiego*, sporządzonego dnia 12 grudnia 2015 r., ustanowionego na mocy tej konwencji. Strony współpracują w zakresie wdrażania UNFCCC i protokołu z Kioto oraz *porozumienia paryskiego*. Strony w stosownych przypadkach współpracują i wspierają pozytywny wkład niniejszego rozdziału w zwiększanie zdolności Stron w zakresie przechodzenia na niską emisję gazów cieplarnianych i gospodarkę odporną na zmianę klimatu, zgodnie z porozumieniem paryskim.

2. W ramach UNFCCC Strony uznają rolę wewnętrznej polityki w przeciwdziałaniu zmianie klimatu. W związku z powyższym Strony konsultują się ze sobą oraz wymieniają informacje i doświadczenia dotyczące kwestii priorytetowych lub będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym:

- a) najlepszych praktyk i doświadczeń w opracowywaniu, wdrażaniu i funkcjonowaniu mechanizmów w zakresie ustalania cen uprawnień do emisji;

- b) wspierania krajowych i międzynarodowych rynków uprawnień do emisji dwutlenku węgla, między innymi poprzez mechanizmy takie jak systemy handlu emisjami oraz redukcja emisji spowodowanych wylesianiem i degradacją lasów oraz
- c) wspierania efektywności energetycznej, technologii niskoemisyjnych i energii ze źródeł odnawialnych.

ARTYKUŁ 13.7

Różnorodność biologiczna

1. Strony uznają znaczenie zapewnienia ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej zgodnie z *Konwencją o różnorodności biologicznej* z 1992 r. (zwaną dalej „CBD”) oraz *strategicznym planem na rzecz różnorodności biologicznej na lata 2011–2020 oraz celami z Aichi*, przyjętymi na 10. posiedzeniu stron w Nagoi w dniach 18–29 października 2010 r., *Konwencją o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem*, ostatnio zmienioną w Gaborone w 1983 r. (zwaną dalej „CITES”) oraz innymi odpowiednimi instrumentami międzynarodowymi, których są stronami, jak również zgodnie z przyjętymi na ich mocy decyzjami.

2. Strony uznają, zgodnie z art. 15 CBD, suwerenne prawa państw do ich zasobów naturalnych oraz fakt, że uprawnienie do ustalania dostępu do ich zasobów genetycznych należy do ich odpowiednich rządów i podlega ich prawu wewnętrznemu. Strony dokładają starań, aby stworzyć warunki ułatwiające dostęp do zasobów genetycznych w odniesieniu do zastosowań racjonalnych ekologicznie i aby nie nakładać ograniczeń sprzecznych z celami CBD. Strony uznają, że dostęp do zasobów genetycznych wymaga uzyskania zgody Strony, z której pochodzą te zasoby genetyczne, po uprzednim poinformowaniu tej Strony, chyba że Strona ta postanowi inaczej.

3. W tym celu każda ze Stron:

- a) zachęca do handlu produktami, które przyczyniają się do zrównoważonego użytkowania i ochrony różnorodności biologicznej, zgodnie z jej wewnętrznymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi;
- b) wspiera ochronę i zrównoważone wykorzystanie różnorodności biologicznej, w tym dostęp do zasobów genetycznych oraz sprawiedliwy i równy podział korzyści wynikających z ich wykorzystania, i zachęca do takiej ochrony i zrównoważonego wykorzystania;
- c) wymienia z drugą Stroną informacje na temat działań mających znaczenie w kontekście handlowym takich jak strategie, inicjatywy polityczne, programy, plany działania czy kampanie na rzecz zwiększenia świadomości konsumentów, które mają na celu zatrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i zmniejszenie presji na różnorodność biologiczną oraz, w stosownych przypadkach, współpracuje w celu zmaksymalizowania wpływu i zapewnienia wzajemnego wspierania się jej odpowiednich polityk;

- d) przyjmuje i wdraża odpowiednie skuteczne środki, które są zgodne z jej zobowiązaniami wynikającymi z umów międzynarodowych, których jest stroną, prowadząc do ograniczenia nielegalnego handlu dziką fauną i florą, takie jak kampanie uświadamiające, monitorowanie i środki egzekwowania;
- e) zacieśnia współpracę z drugą Stroną, w stosownych przypadkach, w celu zaproponowania objęcia nowych gatunków zwierząt i roślin załącznikami I i II do CITES oraz
- f) współpracuje z drugą Stroną, stosownie do przypadku na poziomie regionalnym lub globalnym, w celu wspierania ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej w ekosystemach naturalnych i rolnych, w tym gatunków zagrożonych, ich siedlisk, obszarów naturalnych objętych specjalną ochroną oraz różnorodności genetycznej; przywrócenia ekosystemów; wyeliminowania lub zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko wynikającego z wykorzystywania żywych i nieożywionych zasobów naturalnych, w tym ekosystemów; dostępu do zasobów genetycznych oraz sprawiedliwego i równego podziału korzyści wynikających z ich wykorzystania.

ARTYKUŁ 13.8

Zrównoważona gospodarka leśna i handel produktami leśnymi

1. Strony uznają znaczenie zapewnienia ochrony zasobów leśnych i zrównoważonej gospodarki leśnej dla osiągnięcia ich celów gospodarczych, środowiskowych i społecznych.

2. W tym celu każda ze Stron:

- a) zachęca do propagowania handlu produktami leśnymi z lasów, którymi gospodaruje się w zrównoważony sposób, pozyskiwanymi zgodnie z prawem wewnętrznym państwa pozyskania; może to obejmować zawarcie umowy o *dobrowolnym partnerstwie dotyczącej egzekwowania prawa, zarządzania i handlu w dziedzinie leśnictwa* („FLEGT”);
- b) wymienia z drugą Stroną informacje na temat środków propagowania konsumpcji drewna i produktów z drewna pochodzących z lasów, którymi gospodaruje się w zrównoważony sposób, a w stosownych przypadkach współpracuje w opracowywaniu takich środków;
- c) wprowadza środki, zgodne z przepisami wewnętrznymi i umowami międzynarodowymi, których jest stroną, służące wspieraniu ochrony zasobów leśnych oraz zwalczaniu nielegalnego pozyskiwania drewna i powiązanego z nim handlu;
- d) wymienia z drugą Stroną informacje na temat działań podejmowanych, w razie potrzeby, na rzecz poprawy egzekwowania prawa leśnego oraz, w stosownych przypadkach, współpracuje na rzecz zmaksymalizowania wpływu i zapewnienia wzajemnego wspierania się odpowiednich polityk służących wykluczeniu nielegalnie pozyskanego drewna i produktów z drewna z przepływów handlowych oraz
- e) współpracuje z drugą Stroną, stosownie do przypadku na poziomie regionalnym lub globalnym, w celu wspierania ochrony i zrównoważonego użytkowania wszelkiego rodzaju lasów.

ARTYKUŁ 13.9

Handel i zrównoważone zarządzanie żywymi zasobami morskimi i produktami akwakultury

1. Strony uznają znaczenie zapewnienia ochrony żywych zasobów morskich i ekosystemów morskich oraz zrównoważonego zarządzania nimi, jak również propagowania odpowiedzialnej i zrównoważonej akwakultury.
2. W tym celu każda ze Stron:
 - a) przestrzega długoterminowych środków ochrony i zarządzania oraz zrównoważonej eksploatacji żywych zasobów morskich, jak określono w *Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z 1982 r.*; zachęca do przestrzegania postanowień *Porozumienia w sprawie wykonania postanowień Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza z dnia 10 grudnia 1982 r., odnoszących się do ochrony międzystrefowych zasobów rybnych i zasobów rybnych masowo migrujących i zarządzania nimi*, sporządzonego w Nowym Jorku w dniach 24 lipca – 4 sierpnia 1995 r., *Porozumienia o wspieraniu przestrzegania przez statki rybackie międzynarodowych środków ochrony i zarządzania na pełnym morzu*, zatwierdzonego na 27. sesji Konferencji Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa w listopadzie 1993 r., oraz *Umowy o środkach stosowanych przez państwo portu w celu zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom oraz ich powstrzymywania i eliminowania*, zatwierdzonej przez Konferencję Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa w dniu 22 listopada 2009 r. oraz stosuje się do zasad *Kodeksu odpowiedzialnego rybołówstwa*, przyjętego przez Konferencję Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa w Cancún dnia 31 października 1995 r.;

- b) współpracuje z drugą Stroną, w razie potrzeby, w ramach regionalnych organizacji ds. zarządzania rybołówstwem, których jest członkiem, obserwatorem lub współpracującym podmiotem niebędącym umawiającą się stroną, oraz wspólnie z tymi organizacjami, między innymi w drodze skutecznego stosowania ich monitorowania, kontroli i nadzoru oraz egzekwowania środków zarządzania, oraz, w stosownych przypadkach, wdraża ich systemy dokumentacji połowowej lub certyfikacji połowów;
- c) współpracuje z drugą Stroną w aktywnym zwalczaniu nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów oraz działań związanych z połowami (zwanymi dalej „NNN”) za pomocą kompleksowych, skutecznych i przejrzystych środków zwalczania NNN. Każda ze Stron ułatwia również wymianę informacji dotyczących NNN oraz wdraża strategię i środki służące wykluczeniu produktów pochodzących z NNN z przepływów handlowych;
- d) wspiera rozwój zrównoważonej akwakultury, uwzględniając jego aspekty gospodarcze, społeczne i środowiskowe oraz
- e) wymienia się informacjami na temat wszelkich nowych środków dotyczących zarządzania żywymi zasobami morskimi i produktami rybołówstwa, które mogą wpływać na handel między Stronami, w ramach Komitetu ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju oraz, w stosownych przypadkach, przy innych okazjach.

ARTYKUŁ 13.10

Handel i inwestycje wspierające zrównoważony rozwój

1. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do zwiększenia wkładu handlu i inwestycji w osiągnięcie celu zrównoważonego rozwoju w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym.
2. W tym celu Strony:
 - a) uznają korzystny wpływ, jaki godna praca może wywierać na efektywność gospodarczą, innowacyjność i wydajność, oraz zobowiązują się do zachęcania do większej spójności polityki handlowej z polityką dotyczącą zatrudnienia i pracy;
 - b) dążą do ułatwiania i wspierania handlu towarami i usługami związanymi z przemysłem ekologicznym oraz inwestycji w takie towary i usługi w sposób zgodny z postanowieniami niniejszej Umowy;
 - c) dążą do ułatwiania handlu towarami i usługami mającymi szczególne znaczenie dla łagodzenia zmiany klimatu, na przykład związanymi ze zrównoważonymi źródłami energii odnawialnej oraz energooszczędnymi, oraz inwestycji w takie towary i usługi, między innymi w drodze opracowania ram politycznych sprzyjających wprowadzaniu najlepszych dostępnych technologii;

- d) uznają, że dobrowolne inicjatywy mogą przyczynić się do osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu ochrony środowiska i pracy oraz uzupełnić wewnętrzne środki regulacyjne; w związku z tym każda ze Stron, zgodnie ze swoimi wewnętrznymi przepisami lub polityką, wspiera rozwój takich inicjatyw, w tym dobrowolnych programów zapewniania zgodności z zasadami zrównoważonego rozwoju, takich jak programy zapewniania sprawiedliwego i etycznego handlu oraz oznakowania ekologicznego, oraz uczestnictwo w takich programach oraz
- e) zgadzają się wspierać, zgodnie ze swoimi przepisami lub polityką, społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw, o ile powiązane środki nie są stosowane w sposób, który stanowiłby narzędzie służące arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji którejkolwiek ze Stron lub ukryte ograniczenie w handlu. Działania mające na celu wspieranie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw obejmują, między innymi, wymianę informacji i najlepszych praktyk, działania w zakresie kształcenia i szkolenia oraz doradztwo techniczne. W tym względzie każda ze Stron bierze pod uwagę instrumenty przyjęte na szczeblu międzynarodowym, które zatwierdziła lub które popiera, takie jak *Wytyczne Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju dla przedsiębiorstw wielonarodowych*, *inicjatywa ONZ Global Compact* oraz *Trójstronna deklaracja zasad dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej MOP*.

ARTYKUŁ 13.11

Informacje naukowe

Podczas opracowywania i wdrażania środków służących ochronie środowiska lub warunków pracy, które mogą mieć wpływ na handel lub inwestycje, każda ze Stron uwzględnia odpowiednie dostępne informacje naukowe, techniczne i związane z innowacjami oraz stosowne normy, wytyczne lub zalecenia międzynarodowe, w tym zasadę ostrożności.

ARTYKUŁ 13.12

Przejrzystość

Każda ze Stron, zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym oraz rozdziałem 14 (Przejrzystość), zapewnia, aby wszelkie środki, których celem jest ochrona środowiska i warunków pracy i które mogą mieć wpływ na handel lub inwestycje, były opracowywane, wprowadzane i wdrażane w sposób przejrzysty, po dokonaniu odpowiednich powiadomień i przy zapewnieniu zainteresowanym osobom możliwości wyrażenia własnych opinii.

ARTYKUŁ 13.13

Przegląd oddziaływania na zrównoważony rozwój

Strony dokonują, wspólnie lub każda z osobna, przeglądów, monitorowania i oceny wpływu wdrożenia postanowień niniejszej Umowy na zrównoważony rozwój za pomocą ich własnej polityki, praktyk, procesów partycypacyjnych i instytucji.

ARTYKUŁ 13.14

Współpraca w dziedzinie handlu i zrównoważonego rozwoju

1. Uznając znaczenie współpracy w dziedzinie związanych z handlem aspektów zrównoważonego rozwoju dla osiągnięcia celów niniejszego rozdziału, Strony mogą współpracować między innymi w następujących obszarach:
 - a) handel i zrównoważony rozwój na forach międzynarodowych, w tym w ramach MOP, dialogu Azja-Europa, Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska oraz na mocy wielostronnych umów środowiskowych;
 - b) wymiana informacji i doświadczeń w odniesieniu do metod i wskaźników oceny wpływu w dziedzinie zrównoważonego charakteru handlu;

- c) wpływ przepisów ustawowych i wykonawczych oraz norm i standardów w dziedzinie pracy i środowiska na handel lub inwestycje, jak również wpływ przepisów w dziedzinie handlu lub inwestycji na pracę i środowisko, w tym na opracowywanie strategii i polityki w dziedzinie zrównoważonego rozwoju;
- d) wymiana doświadczeń w zakresie propagowania ratyfikacji i wdrażania podstawowych, priorytetowych i innych aktualnych konwencji MOP oraz wielostronnych umów środowiskowych mających znaczenie z punktu widzenia handlu;
- e) związane z handlem aspekty opracowanego przez *MOP programu godnej pracy*, w szczególności powiązania między handlem a pełnym i wydajnym zatrudnieniem dla wszystkich, w tym dla młodzieży, kobiet i osób niepełnosprawnych, dostosowanie na rynku pracy, podstawowe i inne międzynarodowe normy pracy, statystyki dotyczące pracy, rozwój zasobów ludzkich i uczenie się przez całe życie, ochrona socjalna dla wszystkich, w tym dla grup szczególnie wrażliwych i defaworyzowanych, takich jak pracownicy migrujący, kobiety, młodzież i osoby niepełnosprawne, oraz włączenie społeczne, dialog społeczny i równość płci;
- f) związane z handlem aspekty wielostronnych umów środowiskowych, w tym współpraca celna;
- g) związane z handlem aspekty obecnego i przyszłego międzynarodowego reżimu prawnego regulującego kwestie klimatu, w tym środki służące propagowaniu technologii niskoemisyjnych i efektywności energetycznej;
- h) wymiana informacji i doświadczeń na temat systemów certyfikacji i etykietowania, w tym systemów oznakowania ekologicznego;

- i) propagowanie społecznej odpowiedzialności i rozliczalności przedsiębiorstw, w tym w odniesieniu do uzgodnionych na szczeblu międzynarodowym instrumentów, które zostały zatwierdzone lub są popierane przez każdą ze Stron;
 - j) związane z handlem środki mające na celu propagowanie ochrony i zrównoważonego wykorzystania różnorodności biologicznej, w tym mapowania, oceny i wyceny ekosystemów i usług ekosystemowych, oraz zwalczanie nielegalnego międzynarodowego handlu dziką fauną i florą;
 - k) związane z handlem środki mające na celu propagowanie ochrony lasów i zrównoważonej gospodarki leśnej w celu ograniczenia wylesiania i nielegalnego pozyskiwania drewna;
 - l) związane z handlem środki mające na celu propagowanie zrównoważonych praktyk połowowych oraz obrotu produktami rybnymi zarządzanymi w zrównoważony sposób oraz
 - m) wymiana informacji i doświadczeń dotyczących związanych z handlem aspektów określania i wdrażania strategii i polityki w zakresie ekologicznego wzrostu gospodarczego, w tym m.in. zrównoważonej produkcji i konsumpcji, łagodzenia zmiany klimatu i przystosowania się do niej oraz technologii ekologicznych.
2. Strony dzielą się informacjami i doświadczeniem celem opracowywania i realizacji działań w zakresie współpracy i budowania zdolności w dziedzinie handlu i zrównoważonego rozwoju.

3. Zgodnie z rozdziałem 16 (Współpraca i budowanie zdolności) Strony mogą współpracować w obszarach, o których mowa w ust. 1, między innymi w drodze:

- a) realizacji warsztatów, seminariów, szkoleń i dialogu w celu wymiany wiedzy, doświadczeń i najlepszych praktyk;
- b) przeprowadzania badań oraz
- c) pomocy technicznej i budowania zdolności, stosownie do przypadku.

Strony mogą uzgodnić inne formy współpracy

ARTYKUŁ 13.15

Postanowienia instytucjonalne

- 1. Każda ze Stron wyznacza punkt kontaktowy w obrębie swojej administracji do celów wykonania postanowień niniejszego rozdziału.
- 2. W skład Komitetu ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju, ustanowionego na podstawie art. 17.2 (Specjalne komitety), wchodzi wyżsi urzędnicy odpowiednich administracji obu Stron lub urzędnicy przez nich wyznaczeni.

3. Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju zbiera się w ciągu pierwszego roku po wejściu w życie niniejszej Umowy, a następnie w zależności od potrzeb, w celu dokonania przeglądu wykonania postanowień niniejszego rozdziału, w tym współpracy na podstawie art. 13.14 (Współpraca w dziedzinie handlu i zrównoważonego rozwoju). Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju przyjmuje swój regulamin wewnętrzny i formułuje swoje wnioski w drodze wzajemnego porozumienia.

4. Każda ze Stron zwołuje nową wewnętrzną grupę doradczą lub wewnętrzne grupy doradcze ds. zrównoważonego rozwoju lub konsultuje się z istniejącymi już grupami tego typu, by uzyskać porady w zakresie wykonania postanowień niniejszego rozdziału. Każda ze Stron decyduje o swoich procedurach wewnętrznych dotyczących ustanowienia swojej wewnętrznej grupy doradczej lub wewnętrznych grup doradczych oraz powoływania członków takiej grupy lub grup. Grupa lub grupy składają się z niezależnych, reprezentatywnych organizacji, zapewniających zrównoważoną reprezentację zainteresowanych stron o charakterze gospodarczym, społecznym i środowiskowym, w tym, między innymi, organizacji pracodawców i pracowników, grup biznesowych i organizacji zajmujących się ochroną środowiska. Każda wewnętrzna grupa doradcza może z własnej inicjatywy przedstawiać odpowiedniej Stronie opinie lub zalecenia dotyczące wykonania postanowień niniejszego rozdziału.

5. Członkowie wewnętrznej grupy doradczej lub wewnętrznych grup doradczych każdej ze Stron spotkają się na wspólnym forum w celu prowadzenia dialogu dotyczącego związanych ze zrównoważonym rozwojem aspektów stosunków handlowych między Stronami. W drodze wspólnego porozumienia wewnętrzne grupy doradcze obu Stron mogą zaangażować w spotkania wspólnego forum inne zainteresowane strony. Forum opiera się na zrównoważonej reprezentacji zainteresowanych stron o charakterze gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Sprawozdanie z każdego posiedzenia wspólnego forum jest przekazywane Komitetowi ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju, a następnie jest udostępniane publicznie.

6. O ile Strony nie postanowią inaczej, wspólne forum spotyka się raz w roku, w połączeniu z posiedzeniami Komitetu ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju. Przy tej okazji Strony przedstawiają uczestnikom wspólnego forum informacje o postępach w wykonywaniu postanowień niniejszego rozdziału. Strony uzgadniają funkcjonowanie wspólnego forum nie później niż rok od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 13.16

Konsultacje z władzami publicznymi

1. W przypadku braku porozumienia co do jakiegokolwiek kwestii wynikającej z niniejszego rozdziału Strony mogą odwoływać się wyłącznie do procedur ustanowionych na podstawie art. 13.17 (Zespół ekspertów). O ile w niniejszym rozdziale nie przewidziano inaczej, rozdział 15 (Rozstrzyganie sporów) i załącznik 15-C (Mechanizm mediacji) nie mają zastosowania do niniejszego rozdziału. Załącznik 15-A (Regulamin wewnętrzny) stosuje się odpowiednio zgodnie z art. 13.17 (Zespół ekspertów) ust. 2.

2. Strona może wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie konsultacji z drugą Stroną dotyczących jakiegokolwiek kwestii wynikającej z niniejszego rozdziału, składając pisemny wniosek w punkcie kontaktowym drugiej Strony. We wniosku należy jasno opisać tę kwestię, określić problem i przedstawić krótkie streszczenie zarzutów na podstawie niniejszego rozdziału, wraz ze wskazaniem odpowiednich postanowień niniejszego rozdziału oraz wyjaśnieniem, w jaki sposób dany problem wywiera wpływ na cele niniejszego rozdziału, a także wszelkie inne informacje, które Strona uzna za istotne. Konsultacje rozpoczynają się bezzwłocznie po złożeniu przez Stronę wniosku o konsultacje.

3. Strony dokładają wszelkich starań, aby osiągnąć wzajemnie satysfakcjonujące porozumienie w danej kwestii. Podczas konsultacji szczególną uwagę należy zwrócić na konkretne problemy i interesy Strony, która jest krajem rozwijającym się. W stosownych przypadkach Strony należycie uwzględniają działania MOP lub odpowiednich wielostronnych organizacji lub organów ds. środowiska i mogą, za obopólną zgodą, zwrócić się o poradę do tych organizacji lub organów lub do jakiegokolwiek innego organu lub osoby, które uznają za stosowne, w celu pełnego zbadania danej sprawy.
4. Jeżeli Strona uzna, że dana kwestia wymaga dalszej dyskusji, może ona, składając pisemny wniosek do punktu kontaktowego drugiej Strony, zwrócić się o zwołanie posiedzenia Komitetu ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju w celu rozpatrzenia tej kwestii. Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju zbiera się niezwłocznie i dokłada wszelkich starań w celu rozstrzygnięcia danej kwestii.
5. W stosownych przypadkach, w celu ułatwienia przeprowadzenia analizy, Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju może zasięgnąć rady wewnętrznej grupy doradczej lub wewnętrznych grup doradczych którejkolwiek ze Stron albo obu Stron lub skorzystać z innej pomocy eksperckiej.
6. Wszelkie rozstrzygnięcia wydane w danej kwestii przez Strony są publicznie udostępniane, chyba że Strony wspólnie zdecydują inaczej.

ARTYKUŁ 13.17

Zespół ekspertów

1. Jeżeli dana kwestia nie została w zadowalający sposób rozstrzygnięta przez Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju w ciągu 120 dni od wpłynięcia wniosku o konsultacje na podstawie art. 16.4 (Powiązania z innymi rozdziałami) lub po upływie dłuższego okresu uzgodnionego przez obie Strony, Strona może złożyć pisemny wniosek do punktu kontaktowego drugiej Strony o ustanowienie zespołu ekspertów, który zbada tę kwestię.
2. Po wejściu w życie niniejszej Umowy Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju ustanowi regulamin wewnętrzny zespołu ekspertów w odniesieniu do wszelkich kwestii proceduralnych nieobjętych niniejszym artykułem. O ile Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju nie ustali inaczej, do czasu ustanowienia takiego regulaminu wewnętrznego stosuje się odpowiednio regulamin wewnętrzny określony w załączniku 15-A (Regulamin wewnętrzny), uwzględniając przy tym charakter prac zespołu ekspertów.

3. Na pierwszym posiedzeniu po wejściu w życie niniejszej Umowy Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju sporządzi listę przynajmniej piętnastu osób, które są skłonne i zdolne pełnić rolę eksperta w zespole ekspertów. Lista składa się z trzech części: po jednej dla każdej ze Stron oraz jednej złożonej z osób niebędących obywatelami żadnej ze Stron, które są kandydatami do roli przewodniczącego zespołu ekspertów. Każda ze Stron proponuje na swoją część listy pięć osób mających pełnić rolę eksperta. Strony wybierają również co najmniej pięć osób do części listy zawierającej kandydatów na przewodniczących. Na swoich posiedzeniach Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju dokonuje przeglądów listy i gwarantuje jej utrzymanie przynajmniej na poziomie piętnastu osób.

4. Lista, o której mowa w ust. 3, obejmuje osoby posiadające specjalistyczną lub fachową wiedzę w kwestiach dotyczących prawa pracy i prawa ochrony środowiska, w kwestiach objętych niniejszym rozdziałem lub w zakresie rozstrzygania sporów wynikających z umów międzynarodowych. Powinny to być osoby niezależne, działające w imieniu własnym, nie działające na polecenie żadnego rządu ani żadnej organizacji w sprawach związanych z danym sporem oraz niepowiązane z rządem którejkolwiek ze Stron. Zasady określone w załączniku 15-B (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów) stosuje się odpowiednio do ekspertów, przy uwzględnieniu charakteru ich pracy.

5. Zespół ekspertów składa się z trzech członków, chyba że Strony zdecydują inaczej. W ciągu 30 dni od otrzymania przez drugą Stronę wniosku o powołanie zespołu ekspertów Strony konsultują się ze sobą w celu osiągnięcia porozumienia co do składu zespołu. W przypadku gdy Strony nie mogą się porozumieć co do składu zespołu ekspertów w tym terminie, wybierają przewodniczącego z odpowiedniej części listy, o której mowa w ust. 3, za obopólną zgodą, a w przypadku gdy nie mogą osiągnąć porozumienia w ciągu kolejnych siedmiu dni – w drodze losowania. Każda ze Stron wybiera jednego eksperta spełniającego wymogi określone w ust. 4 w ciągu 14 dni po upływie wspomnianego okresu 30 dni. Strony mogą uzgodnić, że członkiem zespołu ekspertów zostanie dowolny inny ekspert spełniający wymogi określone w ust. 4. W przypadku gdy skład zespołu ekspertów nie został ustalony w ciągu 44 dni od otrzymania przez drugą Stronę wniosku o powołanie zespołu ekspertów, pozostali eksperci wybierani są w ciągu siedmiu dni w drodze losowania z części listy, o której lub o których mowa w ust. 3, spośród osób zaproponowanych przez Stronę, która nie zakończyła jeszcze procedury lub przez Strony, które nie zakończyły procedury. W przypadku gdy lista, o której mowa w ust. 3, nie została jeszcze sporządzona, eksperci wybierani są w drodze losowania spośród osób formalnie zaproponowanych przez obie Strony, a w przypadku gdy tylko jedna Strona przedstawiła swoje propozycje – przez jedną ze Stron. Za datę powołania zespołu ekspertów uznaje się dzień wyznaczenia ostatniego z trzech ekspertów.

6. O ile w ciągu siedmiu dni od dnia powołania zespołu ekspertów Strony nie postanowią inaczej, zakres zadań zespołu ekspertów obejmuje:

„zbadanie, w świetle odpowiednich postanowień rozdziału dotyczącego handlu i zrównoważonego rozwoju, kwestii, o której mowa we wniosku o powołanie zespołu ekspertów, oraz przedstawienie sprawozdania, zgodnie z ust. 8 niniejszego artykułu, zawierającego zalecenia dotyczące rozstrzygnięcia tej kwestii”.

7. W kwestiach związanych z przestrzeganiem porozumień wielostronnych określonych w art. 13.4 (Wielostronne normy i porozumienia dotyczące pracy) oraz 13.5 (Wielostronne umowy środowiskowe) zespół ekspertów zwraca się o informacje i porady do MOP lub organów odpowiedniej wielostronnej umowy środowiskowej. Wszelkie informacje uzyskane na podstawie niniejszego ustępu zostają przedłożone obu Stronom, aby umożliwić im przedstawienie uwag.

8. Zespół ekspertów przedstawia Stronom sprawozdanie wstępne i końcowe. Sprawozdania te zawierają ustalenia faktyczne, wskazanie możliwości zastosowania odpowiednich postanowień oraz podstawowe uzasadnienie ustaleń i zaleceń. Zespół ekspertów przedstawia Stronom sprawozdanie wstępne nie później niż 90 dni od dnia powołania. Każda ze Stron może przekazać zespołowi ekspertów pisemne uwagi dotyczące sprawozdania wstępnego w ciągu 45 dni od dnia jego sporządzenia. Po rozpatrzeniu takich pisemnych uwag, zespół ekspertów może zmodyfikować swoje sprawozdanie oraz przeprowadzić wszelkie dalsze badania, jakie uzna za właściwe. Zespół ekspertów przedstawia Stronom sprawozdanie końcowe nie później niż 150 dni od dnia powołania. Jeżeli zespół uzna, że nie zdoła dotrzymać terminów określonych w niniejszym ustępie, przewodniczący zespołu ekspertów powiadamia o tym Strony na piśmie, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin przedstawienia przez zespół ekspertów sprawozdania wstępnego lub końcowego. Zespół ekspertów przedstawia sprawozdanie końcowe nie później niż 180 dni od dnia powołania, chyba że Strony postanowią inaczej. Sprawozdanie to udostępnia się publicznie, chyba że Strony wspólnie postanowią inaczej.

9. Strony omawiają właściwe działania lub środki, które należy podjąć lub wdrożyć, uwzględniając sprawozdanie końcowe zespołu ekspertów i zawarte w nim zalecenia. Strona, której to dotyczy, informuje swoją wewnętrzną grupę lub grupy doradcze i drugą Stronę o swoich decyzjach dotyczących wszelkich działań lub środków, które mają zostać podjęte lub wdrożone, nie później niż 90 dni po przedłożeniu Stronom przez zespół ekspertów sprawozdania końcowego lub w dłuższym terminie uzgodnionym wspólnie przez Strony. Działania następcze po podjęciu lub wdrożeniu takich działań lub środków są monitorowane przez Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju. Wewnętrzna grupa lub grupy doradcze oraz wspólne forum mogą przedkładać uwagi Komitetowi ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju.

ROZDZIAŁ 14

PRZEJRZYSTOŚĆ

ARTYKUŁ 14.1

Cel i zakres stosowania

Dostrzegając wpływ, jaki otoczenie regulacyjne i procedury mogą mieć na handel i inwestycje, każda ze Stron wspiera kształtowanie przewidywalnego otoczenia regulacyjnego oraz skutecznych procedur dla podmiotów gospodarczych, w szczególności dla małych i średnich przedsiębiorstw.

ARTYKUŁ 14.2

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału:

- a) „zainteresowana osoba” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która może podlegać środkowi o zasięgu ogólnym oraz

- b) „środek o zasięgu ogólnym” obejmuje przepisy ustawowe i wykonawcze, orzeczenia sądowe oraz procedury i zarządzenia administracyjne o powszechnym zastosowaniu, które mogą mieć wpływ na jakiegokolwiek kwestie objęte niniejszą Umową.

ARTYKUŁ 14.3

Publikacja

1. Każda ze Stron zapewnia, aby środki o zasięgu ogólnym:
 - a) były bezzwłocznie publikowane za pośrednictwem urzędowo wyznaczonego medium, w tym w miarę możliwości za pomocą środków elektronicznych, w taki sposób, by umożliwić rządowi i zainteresowanym osobom zapoznanie się z nimi oraz
 - b) przewidywały wystarczająco długi okres między ich publikacją a wejściem w życie, z wyjątkiem sytuacji, gdy nie jest to możliwe ze względu na pilny charakter sprawy.
2. Każda ze Stron:
 - a) dokłada starań na rzecz opublikowania na odpowiednio wczesnym etapie wszelkich wniosków w sprawie przyjęcia lub zmiany jakiegokolwiek środka o zasięgu ogólnym, w tym, na wniosek, wyjaśnienia celu wniosku i jego uzasadnienia;

- b) zapewnia zainteresowanym osobom odpowiednie możliwości wyrażenia uwag na temat wszelkich wniosków w sprawie przyjęcia lub zmiany jakiegokolwiek środka o zasięgu ogólnym, a w szczególności przewiduje na to odpowiednio dużo czasu, z wyjątkiem sytuacji, gdy nie jest to możliwe ze względu na pilny charakter sprawy oraz
- c) stara się brać pod uwagę uwagi otrzymane od zainteresowanych osób w odniesieniu do wszelkich wniosków w sprawie przyjęcia lub zmiany jakiegokolwiek środka o zasięgu ogólnym.

ARTYKUŁ 14.4

Punkty informacyjne i kontaktowe

1. Z chwilą wejścia w życie niniejszej Umowy każda ze Stron wyznacza punkt kontaktowy, tak aby zapewnić skuteczne wprowadzenie w życie niniejszej Umowy i ułatwić komunikację między Stronami we wszelkich kwestiach objętych niniejszą Umową.
2. Na wniosek drugiej Strony punkty kontaktowe wskazują urząd lub urzędnika odpowiedzialnego za daną kwestię, a w razie konieczności służą pomocą, ułatwiając komunikację ze Stroną występującą z wnioskiem.

3. Każda ze Stron, w ramach swoich dostępnych zasobów, ustanawia lub utrzymuje odpowiednie mechanizmy udzielania odpowiedzi na zapytania zainteresowanych osób dotyczące wszelkich proponowanych lub obowiązujących środków o zasięgu ogólnym oraz sposobu ich stosowania, łącznie z tymi, które są przewidziane w innych rozdziałach niniejszej Umowy. Zapytania można składać za pośrednictwem punktów kontaktowych wyznaczonych na podstawie ust. 1 lub za pomocą innego stosownego mechanizmu, chyba że w niniejszej Umowie ustanowiono w tym celu specjalny mechanizm.
4. Każda ze Stron przewiduje mechanizmy dostępne dla zainteresowanych osób poszukujących rozwiązania problemów wynikających ze stosowania środków o zasięgu ogólnym na podstawie niniejszej Umowy.
5. Strony uznają, że odpowiedzi udzielone w trybie niniejszego artykułu mogą nie być ostateczne lub prawnie wiążące i mieć jedynie charakter informacyjny.
6. Każda ze Stron zapewnia, na wniosek, wyjaśnienie celu i uzasadnienie środków o zasięgu ogólnym.
7. Na wniosek Strony druga Strona bezzwłocznie przekazuje informacje oraz udziela odpowiedzi na pytania dotyczące jakiegokolwiek obowiązującego lub proponowanego środka o zasięgu ogólnym, który Strona pytająca uznaje za mogący istotnie wpływać na funkcjonowanie niniejszej Umowy, bez względu na to, czy Strona pytająca została uprzednio powiadomiona o takim środku.

ARTYKUŁ 14.5

Stosowanie środków o zasięgu ogólnym

Każda ze Stron stosuje wszystkie środki o zasięgu ogólnym w sposób jednolity, obiektywny, bezstronny i racjonalny. Stosując takie środki względem poszczególnych osób, towarów lub usług drugiej Strony, każda ze Stron:

- a) dokłada wszelkich starań, aby z odpowiednim wyprzedzeniem powiadamiać o wszczęciu postępowania zainteresowane osoby, których postępowanie bezpośrednio dotyczy, zgodnie ze swoimi wewnętrznymi procedurami, dołączając informację o charakterze postępowania, określenie uprawnienia, na podstawie którego wszczyna się postępowanie oraz ogólny opis wszelkich kwestii, których dotyczy;
- b) zapewnia takim zainteresowanym osobom odpowiednią możliwość przedstawienia faktów i argumentów na poparcie swojego stanowiska przed ostatecznym etapem czynności administracyjnych w zakresie, w jakim pozwala na to czas, charakter postępowania oraz interes publiczny oraz
- c) zapewnia, aby jej procedury oparte były na jej prawie wewnętrznym i były z nimi zgodne.

ARTYKUŁ 14.6

Przegląd i odwołanie

1. Każda ze Stron ustanawia lub utrzymuje – zgodnie ze swoim prawem wewnętrznym – organy sądowe, quasi-sądowe lub administracyjne lub procedury służące szybkiemu przeprowadzaniu przeglądu, a w stosownych przypadkach, korygowaniu czynności administracyjnych w kwestiach objętych niniejszą Umową. Wspomniane organy i procedury są bezstronne i niezależne od urzędu lub organu odpowiedzialnego za egzekucję administracyjną, a z wynikiem sprawy nie wiąże się dla nich żaden istotny interes.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby w ramach takich organów lub procedur strony postępowania miały zapewnione prawo do:
 - a) odpowiedniej możliwości uzasadnienia lub obrony swojego stanowiska oraz
 - b) decyzji opartej na dowodach i złożonych oświadczeniach lub, gdy wymagają tego przepisy prawa wewnętrznego, na dokumentacji zgromadzonej przez organ administracyjny.
3. Każda ze Stron zapewnia, z zastrzeżeniem możliwości odwołania lub późniejszej kontroli zgodnie z jej prawem wewnętrznym, aby decyzja taka była wykonywana przez urząd lub organ w odniesieniu do spornej czynności administracyjnej oraz regulowała stosowane przez niego praktyki.

ARTYKUŁ 14.7

Dobre praktyki regulacyjne i administracyjne

1. Strony zgodnie postanawiają współpracować we wspieraniu jakości i skuteczności regulacji, między innymi w drodze wymiany informacji i najlepszych praktyk dotyczących ich własnych procesów reform regulacyjnych oraz ocen skutków regulacji.
2. Strony zobowiązują się przestrzegać zasad dobrego postępowania administracyjnego oraz zgodnie postanawiają współpracować na rzecz ich propagowania, w tym poprzez wymianę informacji i najlepszych praktyk.

ARTYKUŁ 14.8

Zasady szczegółowe

Postanowienia niniejszego rozdziału stosuje się bez uszczerbku dla wszelkich szczegółowych zasad ustanowionych w innych rozdziałach niniejszej Umowy.

ROZDZIAŁ 15

ROZSTRZYGANIE SPORÓW

SEKCJA A

CEL I ZAKRES STOSOWANIA

ARTYKUŁ 15.1

Cel

Celem niniejszego rozdziału jest ustanowienie skutecznego i efektywnego mechanizmu unikania oraz rozstrzygania sporów między Stronami w zakresie wykładni i stosowania niniejszej Umowy z myślą o znalezieniu wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

ARTYKUŁ 15.2

Zakres

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do unikania i rozstrzygania wszelkich sporów między Stronami dotyczących wykładni i stosowania postanowień niniejszej Umowy, chyba że w Umowie przewidziano inaczej.

SEKCJA B

KONSULTACJE I MEDIACJA

ARTYKUŁ 15.3

Konsultacje

1. Strony dokładają starań, by rozstrzygać wszelkie spory, o których mowa w art. 15.2 (Zakres), podejmując konsultacje prowadzone w dobrej wierze w celu znalezienia wspólnie uzgodnionego rozwiązania.
2. Strona wnioskuję o przeprowadzenie konsultacji, kierując do drugiej Strony pisemny wniosek określający odnośny środek oraz stosowne postanowienia niniejszej Umowy, a kopia wniosku zostaje przesłana Komitetowi ds. Handlu.

3. Konsultacje są przeprowadzane w ciągu 30 dni od otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 2, i o ile Strony nie postanowiły inaczej, odbywają się na terytorium Strony, do której kierowany jest wniosek. Konsultacje uznaje się za zakończone w ciągu 45 dni od otrzymania wniosku, chyba że obie Strony postanowią je kontynuować. Konsultacje, w szczególności wszystkie ujawnione informacje i stanowiska, jakie Strony zajęły, są poufne i pozostają bez uszczerbku dla praw każdej ze Stron w dalszych postępowaniach.

4. Konsultacje w sprawach pilnych, w tym dotyczących towarów łatwo psujących się, towarów sezonowych lub usług sezonowych, przeprowadza się w terminie 15 dni od otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 2. Konsultacje uznaje się za zakończone w ciągu 20 dni, chyba że obie Strony postanowią je kontynuować.

5. Strona, która zwróciła się o konsultacje, może odwołać się do art. 15.5 (Wszczęcie procedury arbitrażowej), jeżeli:

- a) druga Strona nie odpowie na wniosek o konsultacje w terminie 15 dni od jego otrzymania;
- b) konsultacje nie odbędą się w terminie określonym w ust. 3 lub 4;

- c) Strony postanowią nie przeprowadzać konsultacji lub
 - d) konsultacje zakończono bez wspólnie uzgodnionego rozwiązania.
6. Podczas konsultacji każda ze Stron udziela wystarczających informacji opartych na faktach, aby umożliwić zbadanie tego, w jaki sposób dany środek może wpłynąć na funkcjonowanie i stosowanie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 15.4

Mechanizm mediacji

Strony mogą w każdej chwili wyrazić zgodę na rozpoczęcie procedury mediacji na podstawie załącznika 15-C (Mechanizm mediacji) w odniesieniu do wszelkich środków negatywnie wpływających na handel lub inwestycje między Stronami.

SEKCJA C

PROCEDURY ROZSTRZYGANIA SPORÓW

PODSEKCJA 1

PROCEDURA ARBITRAŻOWA

ARTYKUŁ 15.5

Wszczęcie procedury arbitrażowej

1. W przypadku gdy Stronom nie udało się rozstrzygnąć sporu w drodze konsultacji przewidzianych w art. 15.3 (Konsultacje), Strona, która wniosła o konsultację, może złożyć wniosek o powołanie organu arbitrażowego.
2. Wniosek o powołanie organu arbitrażowego przedkłada się na piśmie drugiej Stronie oraz Komitetowi ds. Handlu. Strona skarżąca określa we wniosku środek, którego dotyczy skarga, oraz wyjaśnia, w jaki sposób środek ten narusza postanowienia niniejszej Umowy, w taki sposób, że wyraźnie stanowi to podstawę prawną dla wniesienia skargi.

ARTYKUŁ 15.6

Zakres zadań organu arbitrażowego

O ile w ciągu 10 dni od dnia wyboru arbitrów Strony nie postanowią inaczej, zakres zadań organu arbitrażowego jest następujący:

„zbadanie, w świetle odpowiednich postanowień niniejszej Umowy przywołanych przez Strony, sprawy zgłoszonej we wniosku o powołanie organu arbitrażowego na podstawie art. 15.5 (Wszczęcie procedury arbitrażowej), w celu wydania orzeczenia w sprawie zgodności danego środka z postanowieniami, o których mowa w art. 15.2 (Zakres), a także w celu dokonania ustaleń faktycznych, ustaleń co do możliwości zastosowania odpowiednich postanowień oraz wydania podstawowego uzasadnienia wszelkich ustaleń i zaleceń, zgodnie z art. 15.10 (Sprawozdanie wstępne) i 15.11 (Sprawozdanie końcowe)”.

ARTYKUŁ 15.7

Powołanie organu arbitrażowego

1. W skład organu arbitrażowego wchodzi trzech arbitrów.
2. W ciągu 10 dni od otrzymania przez Stronę obwinioną wniosku o powołanie organu arbitrażowego, Strony konsultują się ze sobą w celu uzgodnienia składu organu arbitrażowego.

3. W przypadku gdy Strony nie osiągną porozumienia w kwestii składu organu arbitrażowego w terminie określonym w ust. 2, każda ze Stron może wyznaczyć arbitra spośród osób wskazanych w swojej części listy sporządzonej na podstawie art. 15.23 (Lista arbitrów) w ciągu 10 dni od upływu terminu określonego w ust. 2. Jeżeli Strona nie wyznaczy arbitra ze swojej części listy, arbitra wybiera w drodze losowania, na wniosek drugiej Strony, przewodniczący Komitetu ds. Handlu lub osoba przez niego wyznaczona, spośród osób wskazanych w części listy dotyczącej tej Strony, sporządzonej na podstawie art. 15.23 (Lista arbitrów).
4. W przypadku gdy Strony nie osiągną porozumienia w kwestii przewodniczącego organu arbitrażowego w terminie określonym w ust. 2, przewodniczący Komitetu ds. Handlu lub osoba przez niego wyznaczona wybiera przewodniczącego organu arbitrażowego w drodze losowania, na wniosek Strony, spośród osób wskazanych w części listy zawierającej kandydatów na przewodniczących, sporządzonej na podstawie art. 15.23 (Lista arbitrów).
5. Przewodniczący Komitetu ds. Handlu lub osoba przez niego wyznaczona wybiera arbitrów w ciągu pięciu dni od otrzymania wniosku, o którym mowa w ust. 3 lub 4.
6. Dniem powołania organu arbitrażowego jest dzień, w którym wszyscy trzej wybrani arbitrzy powiadomili Strony o przyjęciu tej roli zgodnie z załącznikiem 15-A (Regulamin wewnętrzny).
7. Jeżeli do czasu złożenia wniosku na podstawie ust. 3 lub 4 którakolwiek z list przewidzianych w art. 15.23 (Lista arbitrów) nie została sporządzona lub nie zawiera wystarczającej liczby nazwisk, arbitrów wyłania się w drodze losowania spośród osób formalnie zaproponowanych przez obie Strony, a w przypadku gdy tylko jedna Strona przedstawiła swoje propozycje – przez jedną ze Stron.

ARTYKUŁ 15.8

Procedura rozstrzygania sporów przez organ arbitrażowy

1. Zasady i procedury ustanowione w niniejszym artykule, załącznikach 15-A (Regulamin wewnętrzny) i 15-B (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów) regulują procedury rozstrzygania sporów stosowane przez organ arbitrażowy.
2. O ile Strony nie postanowią inaczej, spotykają się one z organem arbitrażowym w ciągu 10 dni od dnia jego powołania w celu ustalenia wszelkich kwestii, które Strony lub organ arbitrażowy uznają za stosowne, włącznie z harmonogramem postępowania oraz wynagrodzeniem i wydatkami arbitrów, zgodnie z załącznikiem 15-A (Regulamin wewnętrzny). Arbitrzy i przedstawiciele Stron mogą brać udział w tym spotkaniu za pośrednictwem telefonu lub wideokonferencji.
3. O miejscu rozprawy decydują Strony za obopólną zgodą. Jeżeli Strony nie uzgodnią miejsca rozprawy, odbywa się ona w Brukseli, gdy Stroną skarżącą jest Wietnam, a w Hanoi, gdy Stroną skarżącą jest Unia.
4. Wszelkie rozprawy mają charakter jawny, chyba że załącznik 15-A (Regulamin wewnętrzny) stanowi inaczej.

5. Zgodnie z załącznikiem 15-A (Regulamin wewnętrzny) Stronom daje się możliwość uczestnictwa w prezentacjach, oświadczenia, argumentach i replikach w ramach postępowania. Wszelkie informacje lub oświadczenia pisemne przedłożone organowi arbitrażowemu przez Stronę, w tym wszelkie uwagi dotyczące opisowej części sprawozdania wstępnego, odpowiedzi na pytania organu arbitrażowego oraz uwagi Strony dotyczące tych odpowiedzi, są udostępniane drugiej Stronie.
6. Jeżeli w ciągu trzech dni od dnia powołania organu arbitrażowego Strony nie uzgodnią inaczej, organ arbitrażowy może, zgodnie z załącznikiem 15-A (Regulamin wewnętrzny), otrzymać od osoby fizycznej lub prawnej mającej siedzibę na terytorium Strony dobrowolne oświadczenia pisemne (*amicus curiae*).
7. Na potrzeby wewnętrznych obrad organ arbitrażowy spotyka się na posiedzeniu niejawnym, w którym uczestniczą wyłącznie arbitrzy. Organ arbitrażowy może również zezwolić na obecność w obradach swoich asystentów. Obrady organu arbitrażowego są poufne, a przedstawione mu dokumenty są traktowane jako poufne.

ARTYKUŁ 15.9

Orzeczenie wstępne w pilnych przypadkach

Na wniosek Strony organ arbitrażowy wydaje orzeczenie wstępne stwierdzające, czy dana sprawa jest pilna, w ciągu 10 dni od dnia jego powołania.

ARTYKUŁ 15.10

Sprawozdanie wstępne

1. Organ arbitrażowy przedstawia Stronom sprawozdanie wstępne, zawierające ustalenia faktyczne, wskazanie możliwości zastosowania odpowiednich postanowień oraz podstawowe uzasadnienie każdego z ustaleń i zaleceń, nie później niż w ciągu 90 dni od dnia powołania organu arbitrażowego. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że nie zdoła dotrzymać tego terminu, przewodniczący organu arbitrażowego powiadamia o tym Strony i Komitet ds. Handlu na piśmie, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin przedstawienia sprawozdania wstępnego przez organ arbitrażowy. Organ arbitrażowy nie może w żadnym razie przedstawić sprawozdania wstępnego później niż 120 dni od dnia powołania organu arbitrażowego.
2. W ciągu 14 dni od otrzymania sprawozdania wstępnego Strona może złożyć pisemny wniosek do organu arbitrażowego o dokonanie przeglądu konkretnych aspektów sprawozdania wstępnego i zawrzeć w tym wniosku swoje uwagi.
3. W pilnych przypadkach, w tym w przypadkach dotyczących towarów łatwo psujących się, towarów sezonowych lub usług sezonowych, organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań, aby przekazać swoje sprawozdanie wstępne w ciągu 45 dni, a w żadnym przypadku nie później niż 60 dni od dnia powołania organu arbitrażowego. W ciągu siedmiu dni od otrzymania sprawozdania wstępnego Strona może złożyć pisemny wniosek do organu arbitrażowego o dokonanie przeglądu konkretnych aspektów sprawozdania wstępnego i zawrzeć w tym wniosku swoje uwagi.

4. Po rozważeniu ewentualnych przedstawionych przez Strony pisemnych wniosków, w tym uwag, dotyczących sprawozdania wstępnego organ arbitrażowy może zmodyfikować swoje sprawozdanie oraz przeprowadzić wszelkie dalsze badania, jakie uzna za właściwe.

ARTYKUŁ 15.11

Sprawozdanie końcowe

1. W ciągu 120 dni od powołania organ arbitrażowy przekazuje Stronom oraz Komitetowi ds. Handlu sprawozdanie końcowe. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że nie zdoła dotrzymać tego terminu, przewodniczący organu arbitrażowego powiadamia o tym Strony i Komitet ds. Handlu na piśmie, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin przedstawienia sprawozdania końcowego przez organ arbitrażowy. Organ arbitrażowy nie może w żadnym razie przedstawić sprawozdania końcowego później niż 150 dni od dnia powołania organu arbitrażowego.
2. W pilnych przypadkach, w tym w przypadkach dotyczących towarów łatwo psujących się, towarów sezonowych lub usług sezonowych, organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań, aby przekazać swoje sprawozdanie końcowe w ciągu 60 dni od dnia powołania. Organ arbitrażowy nie może w żadnym razie przedstawić sprawozdania końcowego później niż 75 dni od dnia powołania organu arbitrażowego.
3. Sprawozdanie końcowe zawiera wystarczające omówienie argumentów przedstawionych na etapie przeglądu wstępnego oraz jasne odpowiedzi na uwagi Stron.

PODSEKCJA 2

ZAPEWNIENIE ZGODNOŚCI

ARTYKUŁ 15.12

Zastosowanie się do sprawozdania końcowego

Strona obwiniona podejmuje wszelkie działania niezbędne do zastosowania się niezwłocznie i w dobrej wierze do sprawozdania końcowego.

ARTYKUŁ 15.13

Rozsądny termin na zastosowanie się do sprawozdania końcowego

1. Jeśli bezzwłoczne zastosowanie się do sprawozdania nie jest możliwe, Strony dokładają starań, aby wspólnie uzgodnić termin zastosowania się do sprawozdania końcowego. W takim przypadku Strona obwiniona powiadamia Stronę skarżącą oraz Komitet ds. Handlu, nie później niż 30 dni od otrzymania sprawozdania końcowego, o tym, ile czasu potrzebuje na zastosowanie się do sprawozdania (dalej „rozsądny termin”).

2. W przypadku braku porozumienia między Stronami co do rozsądnego terminu zastosowania się do sprawozdania końcowego, w ciągu 20 dni od otrzymania przez Stronę obwinioną powiadomienia dokonanego zgodnie z ust. 1, Strona skarżąca składa pisemny wniosek do organu arbitrażowego ustanowionego na podstawie art. 15.7 (Powołanie organu arbitrażowego) (zwanego dalej „organem arbitrażowym w pierwotnym składzie”) o ustalenie takiego rozsądnego terminu. O złożeniu takiego wniosku powiadamia się Stronę obwinioną oraz Komitet ds. Handlu.
3. Organ arbitrażowy przekazuje Stronom oraz Komitetowi ds. Handlu swoją decyzję w sprawie rozsądnego terminu w ciągu 20 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.
4. Strona obwiniona pisemnie informuje Stronę skarżącą o swoich postępach w wykonaniu sprawozdania końcowego nie później niż 30 dni przed upływem tego rozsądnego terminu.
5. Strony mogą uzgodnić przedłużenie wyznaczonego rozsądnego terminu.

ARTYKUŁ 15.14

Przegląd środków wprowadzonych w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego

1. Przed upływem wyznaczonego rozsądnego terminu Strona obwiniona powiadamia Stronę skarżącą oraz Komitet ds. Handlu o wszelkich środkach, które wprowadziła w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego.

2. W przypadku braku porozumienia między Stronami co do istnienia środka lub zgodności środka wprowadzonego w celu zapewnienia zgodności z postanowieniami, o których mowa w art. 15.2 (Zakres), i zgłoszonego na podstawie ust. 1, Strona skarżąca może wystąpić z pisemnym wnioskiem do organu arbitrażowego w pierwotnym składzie o wydanie orzeczenia w tej sprawie. O złożeniu takiego wniosku powiadamia się Stronę obwinioną oraz Komitet ds. Handlu. Strona skarżąca określa we wniosku środek, którego dotyczy skarga, oraz wyjaśnia, w jaki sposób środek ten narusza postanowienia określone w art. 15.2 (Zakres), w taki sposób, że wyraźnie stanowi to podstawę prawną dla wniesienia skargi.

3. Organ arbitrażowy przekazuje swoje orzeczenie Stronom oraz Komitetowi ds. Handlu w ciągu 45 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2.

ARTYKUŁ 15.15

Tymczasowe środki zaradcze w przypadku niezastosowania się do sprawozdania końcowego

1. Jeżeli przed upływem wyznaczonego rozsądnego terminu Strona obwiniona nie powiadomi Strony skarżącej i Komitetu ds. Handlu o jakimkolwiek środku wprowadzonym w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego lub jeżeli organ arbitrażowy uzna, że nie wprowadzono żadnego środka w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego lub że środek zgłoszony na podstawie art. 15.14 (Przegląd środków wprowadzonych w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego) ust. 1 jest sprzeczny z obowiązkami ciążącymi na tej Stronie na podstawie postanowień, o których mowa w art. 15.2 (Zakres), Strona obwiniona, na wniosek Strony skarżącej i po konsultacjach z nią, przedstawia ofertę rekompensaty.

2. Jeżeli Strona skarżąca zdecyduje się nie wnioskować o ofertę rekompensaty lub – w przypadku gdy złoży taki wniosek – jeżeli nie osiągnięto porozumienia w sprawie rekompensaty w ciągu 30 dni od upływu rozsądnego terminu lub od wydania orzeczenia przez organ arbitrażowy na podstawie art. 15.14 (Przegląd środków wprowadzonych w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego), w którym stwierdza się, że nie wprowadzono żadnego środka w celu zastosowania się do sprawozdania lub że wprowadzony środek jest sprzeczny z postanowieniami, o których mowa w art. 15.2 (Zakres), Strona skarżąca jest uprawniona, po uprzednim powiadomieniu drugiej Strony i Komitetu ds. Handlu, do zawieszenia wykonywania zobowiązań wynikających z jakichkolwiek postanowień, o których mowa w art. 15.2 (Zakres), w stopniu adekwatnym do poziomu zniweczenia lub naruszenia korzyści spowodowanego naruszeniem postanowień. W powiadomieniu określa się zakres zawieszenia zobowiązań. Strona skarżąca może zastosować takie zawieszenie w każdym momencie po upływie 10 dni od otrzymania powiadomienia przez Stronę obwinioną, chyba że Strona ta złoży wniosek o arbitraż na podstawie ust. 3.

3. Jeżeli Strona obwiniona uzna, że zakres zawieszenia nie jest adekwatny do poziomu zniweczenia lub naruszenia korzyści spowodowanego naruszeniem postanowień, może wystąpić z pisemnym wnioskiem do organu arbitrażowego w pierwotnym składzie o wydanie orzeczenia w tej sprawie. O złożeniu takiego wniosku powiadamia się Stronę obwinioną oraz Komitet ds. Handlu przed upływem okresu 10 dni, o którym mowa w ust. 2. W ciągu 30 dni od dnia złożenia wniosku organ arbitrażowy w pierwotnym składzie przekazuje Stronom oraz Komitetowi ds. Handlu orzeczenie w sprawie zakresu zawieszenia zobowiązań. Zawieszenie zobowiązań nie może nastąpić przed przekazaniem orzeczenia organu arbitrażowego w pierwotnym składzie i musi być zgodne z tym orzeczeniem.

4. Zawieszenie zobowiązań i rekompensata mają charakter tymczasowy i nie mogą być stosowane po tym jak:

- a) Strony wypracowały wspólnie uzgodnione rozwiązanie zgodnie z art. 15.19 (Wspólnie uzgodnione rozwiązanie);
- b) Strony osiągnęły porozumienie co do tego, że środek zgłoszony na podstawie art. 15.14 (Przegląd środków wprowadzonych w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego) ust. 1 zapewnia przestrzeganie przez Stronę obwinioną postanowień, o których mowa w art. 15.2 (Zakres) lub
- c) jakkolwiek środek uznany za niezgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 15.2 (Zakres), został wycofany lub zmieniony w taki sposób, że stał się zgodny z tymi postanowieniami, zgodnie z orzeczeniem wydanym na podstawie art. 15.14 (Przegląd środków wprowadzonych w celu zastosowania się do sprawozdania końcowego) ust. 3.

ARTYKUŁ 15.16

Przegląd środków wprowadzonych w celu zapewnienia zgodności
po wprowadzeniu tymczasowych środków zaradczych związanych z niezapewnieniem zgodności

1. Strona obwiniona powiadamia Stronę skarżącą i Komitet ds. Handlu o wszelkich środkach, które wprowadziła w celu zastosowania się do sprawozdania organu arbitrażowego po zawieszeniu zobowiązań lub po zastosowaniu rekompensaty, w zależności od przypadku. Z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 2, Strona skarżąca kończy zawieszenie zobowiązań w ciągu 30 dni od otrzymania powiadomienia. W przypadku gdy zastosowano rekompensatę i z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 2, Strona obwiniona może zakończyć stosowanie takiej rekompensaty w ciągu 30 dni od powiadomienia, że zastosowała się do sprawozdania organu arbitrażowego.
2. Jeżeli w ciągu 30 dni od otrzymania takiego powiadomienia Strony nie osiągną porozumienia w kwestii tego, czy zgłoszony środek zapewnia Stronie obwinionej zgodność z postanowieniami, o których mowa w art. 15.2 (Zakres), Strona skarżąca może zwrócić się do organu arbitrażowego w pierwotnym składzie z pisemnym wnioskiem o wydanie orzeczenia w tej sprawie. O złożeniu takiego wniosku powiadamia się Stronę obwinioną oraz Komitet ds. Handlu.

3. W ciągu 45 dni od dnia złożenia wniosku organ arbitrażowy przekazuje swoje orzeczenie Stronom oraz Komitetowi ds. Handlu. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że zgłoszony środek jest zgodny z postanowieniami, o których mowa w art. 15.2 (Zakres), zawieszenie zobowiązań lub stosowanie rekompensaty, w zależności od przypadku, zostają zakończone. W stosownych przypadkach w świetle orzeczenia organu arbitrażowego dostosowuje się poziom zawieszenia zobowiązań lub poziom rekompensaty.

PODSEKCJA 3

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

ARTYKUŁ 15.17

Zastępowanie arbitrów

Jeżeli w toku postępowania arbitrażowego organ arbitrażowy w pierwotnym składzie lub niektórzy jego członkowie nie mogą uczestniczyć w postępowaniu, wycofają się lub muszą zostać zastąpieni, ponieważ nie spełniają wymogów kodeksu postępowania określonego w załączniku 15-B (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów), zastosowanie ma procedura określona w art. 15.7 (Powołanie organu arbitrażowego). Termin przekazania sprawozdań i orzeczeń, w zależności od przypadku, zostaje przedłużony o 20 dni.

ARTYKUŁ 15.18

Zawieszenie i zakończenie postępowania arbitrażowego

1. Na wniosek obu Stron organ arbitrażowy w dowolnej chwili zawiesza swoje prace na uzgodniony przez Strony okres, nieprzekraczający 12 kolejnych miesięcy. Organ wznowia prace przed końcem tego okresu zawieszenia na pisemny wniosek obu Stron. Strony odpowiednio informują Komitet ds. Handlu. Organ arbitrażowy może również wznowić prace na koniec okresu zawieszenia na pisemny wniosek którejkolwiek ze Stron. Strona składająca wniosek odpowiednio powiadamia Komitet ds. Handlu oraz drugą Stronę. Jeżeli żadna ze Stron nie zawnioskuje o wznowienie prac organu arbitrażowego po upływie okresu zawieszenia, uprawnienia organu arbitrażowego dobiegają końca, a postępowanie zostaje zakończone. W przypadku zawieszenia prac organu arbitrażowego terminy określone w stosownych postanowieniach niniejszego rozdziału zostają przedłużone o okres odpowiadający okresowi zawieszenia prac organu arbitrażowego. Zawieszenie i zakończenie prac organu arbitrażowego pozostają bez uszczerbku dla praw każdej ze Stron w innych postępowaniach na podstawie art. 15.24 (Wybór sądu właściwego).
2. Strony mogą zgodnie postanowić o zakończeniu postępowania organu arbitrażowego w drodze wspólnego powiadomienia o takim uzgodnieniu przesłanego przewodniczącemu organu arbitrażowego oraz Komitetowi ds. Handlu w dowolnym czasie przed wydaniem przez organ arbitrażowy sprawozdania końcowego.

ARTYKUŁ 15.19

Wspólnie uzgodnione rozwiązanie

Strony mogą w dowolnym momencie wspólnie uzgodnić rozwiązanie sporu podlegającego niniejszemu rozdziałowi. Wspólnie powiadamiają o takim uzgodnieniu Komitet ds. Handlu oraz, w stosownych przypadkach, przewodniczącego organu arbitrażowego. Jeżeli rozwiązanie wymaga zatwierdzenia w trybie odpowiednich wewnętrznych procedur którejkolwiek ze Stron, w powiadomieniu odwołuje się do tego wymogu, a procedura rozstrzygania sporu zostaje zawieszona. Jeżeli zatwierdzenie takie nie jest konieczne lub jeżeli powiadomiono o zakończeniu takich wewnętrznych procedur, procedura rozstrzygania sporu zostaje zakończona.

ARTYKUŁ 15.20

Informacje i porady techniczne

Na wniosek Strony lub z własnej inicjatywy organ arbitrażowy może zwracać się do dowolnego źródła, w tym również do Stron zaangażowanych w spór, o informacje, jakie uzna za stosowne do celów prowadzonego postępowania. Organ arbitrażowy ma również prawo, jeśli uzna to za stosowne, zwrócić się o opinię do ekspertów. Przed dokonaniem wyboru takich ekspertów organ arbitrażowy konsultuje się ze Stronami. Wszelkie informacje uzyskane na podstawie niniejszego artykułu muszą być ujawnione i przedłożone Stronom w celu umożliwienia im przedstawienia uwag w terminie określonym przez organ arbitrażowy.

ARTYKUŁ 15.21

Reguły interpretacji

Organ arbitrażowy dokonuje wykładni postanowień, o których mowa w art. 15.2 (Zakres), zgodnie ze zwyczajowymi zasadami wykładni międzynarodowego prawa publicznego, łącznie z tymi określonymi w *Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów*, sporządzonej w Wiedniu dnia 23 maja 1969 r. Organ arbitrażowy uwzględnia również odpowiednie interpretacje zawarte w sprawozdaniach zespołów orzekających i Organu Apelacyjnego przyjętych przez Organ Rozstrzygania Sporów WTO. Sprawozdania i orzeczenia organu arbitrażowego nie mogą rozszerzać ani ograniczać praw i obowiązków Stron przewidzianych w niniejszej Umowie.

ARTYKUŁ 15.22

Decyzje i orzeczenia organu arbitrażowego

1. Organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań, aby podejmować decyzje w drodze konsensu. W przypadku gdy decyzja nie może zostać podjęta w drodze konsensusu, sprawa będąca przedmiotem decyzji rozstrzygana jest większością głosów. Zdania odrębne arbitrów nie są w żadnym wypadku publikowane.

2. Sprawozdania i orzeczenia organu arbitrażowego są bezwarunkowo przyjmowane przez Strony. Nie tworzą one jakichkolwiek praw ani obowiązków względem osób prawnych i fizycznych. Sprawozdania i orzeczenia zawierają ustalenia faktyczne, wskazanie możliwości zastosowania odpowiednich postanowień, o których mowa w art. 15.2 (Zakres), oraz podstawowe uzasadnienie wszelkich ustaleń i wniosków. Komitet ds. Handlu podaje sprawozdania i orzeczenia organu arbitrażowego do wiadomości publicznej w całości w terminie 10 dni od ich wydania, chyba że postanowi inaczej w celu ochrony informacji poufnych.

SEKCJA D

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 15.23

Lista arbitrów

1. Nie później niż sześć miesięcy po wejściu w życie niniejszej Umowy Komitet ds. Handlu sporządza listę przynajmniej 15 osób, które są skłonne i zdolne pełnić rolę arbitra. Lista składa się z trzech części:

a) części dotyczącej Unii;

b) części dotyczącej Wietnamu oraz

c) części złożonej z osób niebędących obywatelami żadnej ze Stron i niemających na terytorium żadnej ze Stron stałego miejsca zamieszkania, które są kandydatami do roli przewodniczącego organu arbitrażowego.

2 Każda część listy zawiera nazwiska co najmniej pięciu osób. Komitet ds. Handlu zapewnia, aby na liście znajdowała się zawsze co najmniej taka liczba osób.

3. Arbitrzy posiadają udowodnioną wiedzę fachową i doświadczenie w dziedzinie prawa i handlu międzynarodowego. Powinny to być osoby niezależne, działające w imieniu własnym, nie działające na polecenie żadnego rządu czy organizacji oraz niepowiązane z rządem żadnej ze Stron, a ich postępowanie powinno być zgodne z kodeksem postępowania, znajdującym się w załączniku 15-B (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów).

4. Komitet ds. Handlu może sporządzić dodatkową listę 10 osób posiadających udowodnioną wiedzę fachową i doświadczenie w konkretnych sektorach objętych niniejszą Umową.

Z zastrzeżeniem zgody Stron te dodatkowe listy wykorzystywane są do powoływania składu organu arbitrażowego zgodnie z procedurą określoną w art. 15.7 (Powołanie organu arbitrażowego).

ARTYKUŁ 15.24

Wybór forum

1. Odwołanie się do procedury rozstrzygania sporów przewidzianej w niniejszym rozdziale pozostaje bez uszczerbku dla jakiegokolwiek działania w ramach WTO, w tym działania w zakresie rozstrzygania sporów, czy na podstawie innej umowy międzynarodowej, której obie Strony są stronami.
2. Na zasadzie odstępstwa od postanowień ust. 1 Strona nie może, w odniesieniu do konkretnego środka, dochodzić roszczeń z tytułu naruszenia zasadniczo równoważnego zobowiązania na mocy niniejszej Umowy oraz na mocy Porozumienia WTO lub jakiegokolwiek innej umowy międzynarodowej, której obie Strony są stronami na odpowiednich forach. Po wszczęciu procedury rozstrzygania sporu Strony nie dochodzą na drugim forum roszczeń z tytułu naruszenia zasadniczo równoważnego zobowiązania na mocy drugiej umowy, chyba że z powodów proceduralnych lub jurysdykcyjnych forum wybrane jako pierwsze nie dokona ustaleń dotyczących roszczeń z tytułu naruszenia tego zobowiązania.
3. Na potrzeby niniejszego artykułu:
 - a) procedurę rozstrzygania sporów na mocy Porozumienia WTO uznaje się za wszczętą z chwilą złożenia przez Stronę wniosku o ustanowienie zespołu orzekającego na podstawie art. 6 Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzyganie sporów w ramach WTO;

- b) procedurę rozstrzygania sporów na mocy niniejszego rozdziału uznaje się za wszczętą z chwilą złożenia przez Stronę wniosku o powołanie organu arbitrażowego na podstawie art. 15.5 (Wszczęcie procedury arbitrażowej) ust. 1;
- c) procedurę rozstrzygania sporów na podstawie innej umowy międzynarodowej uznaje się za wszczętą zgodnie z postanowieniami takiej umowy.

4. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie wyklucza możliwości wprowadzenia zawieszenia zobowiązań przez jedną ze Stron, jeżeli zezwala na to Organ Rozstrzygania Sporów WTO. Nie można powoływać się na Porozumienie WTO w celu uniemożliwienia jednej ze Stron zawieszenia zobowiązań zgodnie z niniejszym rozdziałem.

ARTYKUŁ 15.25

Terminy

1. Wszystkie terminy określone w niniejszym rozdziale, łącznie z terminami przedstawiania przez organ arbitrażowy sprawozdań i orzeczeń, liczy się w dniach kalendarzowych od dnia następującego po wykonaniu czynności lub wystąpieniu zdarzenia, do którego się odnoszą, chyba że określono inaczej.
2. Każdy termin, o którym mowa w niniejszym rozdziale, można zmienić za obopólnym porozumieniem Stron sporu. Organ arbitrażowy może w dowolnej chwili zaproponować Stronom zmianę dowolnego terminu, o którym mowa w niniejszym rozdziale, podając uzasadnienie.

ARTYKUŁ 15.26

Przegląd i zmiana

Komitet ds. Handlu może podjąć decyzję o przeglądzie i zmianie załączników 15-A (Regulamin wewnętrzny), 15-B (Kodeks postępowania arbitrów i mediatorów) oraz 15-C (Mechanizm mediacji).

ROZDZIAŁ 16

WSPÓŁPRACA I BUDOWANIE ZDOLNOŚCI

ARTYKUŁ 16.1

Cele i zakres

1. Strony potwierdzają znaczenie współpracy i budowania zdolności dla skutecznego wykonania niniejszej Umowy, która wspiera dalsze rozwijanie handlu i inwestycji między nimi i tworzy nowe możliwości w tym zakresie.

2. Strony zobowiązują się do pogłębienia współpracy w dziedzinach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, biorąc pod uwagę różnice w poziomie rozwoju między Unią a Wietnamem. Współpraca ta służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju we wszystkich jego wymiarach, w tym zrównoważonego wzrostu gospodarczego i ograniczania ubóstwa.
3. Niniejszy rozdział ma zastosowanie do wszystkich postanowień niniejszej Umowy dotyczących współpracy.

ARTYKUŁ 16.2

Dziedziny i sposoby współpracy

1. Strony przyznają, że współpraca prowadzona jest w istniejących ramach prawnych i instytucjonalnych oraz zgodnie z zasadami i procedurami regulującymi stosunki między Stronami.
2. Aby osiągnąć cele, o których mowa w art. 16.1 (Cele i zakres), Strony przywiązują szczególną wagę do współpracy w następujących dziedzinach:
 - a) współpraca i integracja regionalna;
 - b) ułatwienia w handlu;
 - c) polityka handlowa i regulacje w dziedzinie handlu;

- d) związane z handlem aspekty rolnictwa, rybołówstwa i leśnictwa;
- e) zrównoważony rozwój, w szczególności w wymiarze środowiskowym i dotyczącym pracy;
- f) małe i średnie przedsiębiorstwa;
- g) inne obszary określone na podstawie poszczególnych rozdziałów niniejszej Umowy oraz
- h) inne obszary stanowiące przedmiot wspólnego zainteresowania związane z niniejszą Umową.

3. Współpraca między Stronami odbywa się przede wszystkim w drodze wymiany informacji, doświadczeń i najlepszych praktyk, jak również w drodze współpracy politycznej. W stosownych przypadkach można rozważyć prowadzenie seminariów, warsztatów, szkoleń, badań, świadczenie pomocy technicznej i budowanie zdolności.

4. Strony dostrzegają potencjalnie istotną rolę sektora prywatnego we współpracy i wspierają jego zaangażowanie w celu przyczynienia się do maksymalizacji korzyści wynikających z niniejszej Umowy dla wzrostu gospodarczego i rozwoju.

ARTYKUŁ 16.3

Dobrostan zwierząt

Strony zgodnie postanawiają współpracować, w miarę potrzeby, w zakresie dobrostanu zwierząt, między innymi w drodze pomocy technicznej oraz budowania zdolności w celu opracowywania norm dotyczących dobrostanu zwierząt. Do celów niniejszego artykułu Strony konsultują się z Komitetem Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych ustanowionym na podstawie art. 17.2 (Specjalne komitety).

ARTYKUŁ 16.4

Mechanizm instytucjonalny

1. Kwestie współpracy omawiane są w ramach odpowiednich specjalnych komitetów ustanowionych na podstawie art. 17.2 (Specjalne komitety). W dziedzinach współpracy pozostających poza zakresem kompetencji specjalnych komitetów kwestie te są omawiane w ramach Komitetu ds. Handlu.
2. Każda ze Stron wyznacza w ramach swojej administracji punkt kontaktowy do kontaktów z drugą Stroną w sprawach związanych z wykonywaniem postanowień niniejszego rozdziału.

ROZDZIAŁ 17

POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE, OGÓLNE I KOŃCOWE

ARTYKUŁ 17.1

Komitet ds. Handlu

1. Niniejszym Strony ustanawiają Komitet ds. Handlu, składający się z przedstawicieli Stron.
2. Komitet ds. Handlu zbiera się raz w roku, chyba że Komitet ds. Handlu postanowi inaczej lub, w pilnych przypadkach, na wniosek Strony. Posiedzenia Komitetu ds. Handlu odbywają się na przemian w Unii i Wietnamie, chyba że Strony uzgodnią inaczej. Komitetowi ds. Handlu przewodniczą wspólnie minister przemysłu i handlu Wietnamu oraz członek Komisji Europejskiej odpowiedzialny za handel lub ich odpowiedni przedstawiciele. Komitet ds. Handlu uzgadnia swój harmonogram posiedzeń i porządek obrad.
3. Komitet ds. Handlu:
 - a) zapewnia prawidłowe funkcjonowanie niniejszej Umowy;
 - b) nadzoruje i ułatwia wykonanie i stosowanie niniejszej Umowy oraz wspiera osiąganie jej ogólnych celów;

- c) nadzoruje i koordynuje prace wszystkich specjalnych komitetów, grup roboczych i innych organów ustanowionych na mocy niniejszej Umowy, zaleca tym organom wszelkie niezbędne działania oraz ocenia i przyjmuje, w przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie, decyzje dotyczące wszelkich kwestii, które zostały mu przekazane przez te organy;
 - d) rozważa sposoby dalszego zacieśnienia stosunków handlowych i inwestycyjnych między Stronami;
 - e) nie naruszając postanowień rozdziału 15 (Rozstrzyganie sporów), dąży do rozwiązania problemów, które mogą powstać w dziedzinach objętych niniejszą Umową, lub rozstrzygania sporów, które mogą wynikać w związku z wykładnią lub stosowaniem niniejszej Umowy oraz
 - f) rozpatruje wszelkie inne istotne sprawy dotyczące dziedzin objętych niniejszą Umową.
4. Komitet ds. Handlu może, zgodnie z odpowiednimi postanowieniami niniejszej Umowy:
- a) podjąć decyzję o powołaniu specjalnych komitetów, grup roboczych lub innych organów, o powierzeniu im obowiązków w celu wspierania go w wykonywaniu jego zadań oraz o ich rozwiązaniu. Komitet ds. Handlu określa skład, kompetencje i zadania specjalnych komitetów, grup roboczych lub innych organów, które ustanawia;
 - b) komunikować się w kwestiach objętych zakresem niniejszej Umowy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, w tym z sektorem prywatnym, partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego;

- c) rozpatrywać i zalecać Stronom zmiany do niniejszej Umowy lub, w przypadkach wyraźnie określonych w niniejszej Umowie, zmieniać, w drodze decyzji, postanowienia niniejszej Umowy;
- d) przyjąć wykładnię postanowień niniejszej Umowy, która jest wiążąca dla Stron i dla wszystkich organów ustanowionych na mocy niniejszej Umowy, w tym organów arbitrażowych, o których mowa w rozdziale 15 (Rozstrzyganie sporów);
- e) przyjmować decyzje lub wydawać zalecenia, jak przewidziano w niniejszej Umowie;
- f) przyjąć swój regulamin wewnętrzny oraz
- g) podejmować wszelkie inne działania związane z wykonywaniem swoich funkcji zgodnie z niniejszą Umową.

5. Komitet ds. Handlu informuje Wspólny Komitet utworzony na mocy umowy o partnerstwie i współpracy w ramach wspólnych ram instytucjonalnych o swojej działalności oraz, w stosownych przypadkach, o działalności swoich specjalnych komitetów na regularnych posiedzeniach Wspólnego Komitetu.

ARTYKUŁ 17.2

Specjalne komitety

1. Niniejszym pod auspicjami Komitetu ds. Handlu ustanawia się następujące specjalne komitety:

- a) Komitet ds. Handlu Towarami;
- b) Komitet ds. Ceł;
- c) Komitet Środków Sanitarnych i Fitosanitarnych;
- d) Komitet ds. Inwestycji, Handlu Usługami, Handlu Elektronicznego i Zamówień Rządowych oraz
- e) Komitet ds. Handlu i Zrównoważonego Rozwoju.

2. Skład, kompetencje i zadania specjalnych komitetów, o których mowa w ust. 1, zostały określone w odpowiednich rozdziałach i protokołach do niniejszej Umowy i mogą być w razie potrzeby zmienione decyzją Komitetu ds. Handlu.

3. Jeżeli niniejsza Umowa nie stanowi inaczej lub jeżeli Strony nie uzgodniły inaczej, specjalne komitety spotykają się raz w roku. Spotykają się również na wniosek jednej ze Stron lub Komitetu ds. Handlu. Przewodniczą im wspólnie, na odpowiednim poziomie, przedstawiciele Unii i Wietnamu. Posiedzenia odbywają się na przemian w Unii i w Wietnamie lub za pośrednictwem innych odpowiednich środków komunikacji uzgodnionych między Stronami. Specjalne komitety uzgadniają swój harmonogram posiedzeń i porządek obrad w drodze konsensusu. Każdy komitet specjalny może uzgodnić własny regulamin wewnętrzny, a jeśli tego nie zrobi, stosuje się odpowiednio regulamin wewnętrzny Komitetu ds. Handlu.
4. Specjalne komitety mogą składać wnioski w sprawie decyzji do przyjęcia przez Komitet ds. Handlu lub podejmować decyzje w przypadkach, które określono w niniejszej Umowie.
5. Na wniosek Strony lub w odpowiedzi na pytanie specjalnego komitetu, lub w trakcie przygotowywania dyskusji w ramach Komitetu ds. Handlu, Komitet ds. Handlu Towarami może odnieść się do kwestii pojawiających się w dziedzinach cel oraz środków sanitarnych i fitosanitarnych, jeżeli mogłoby to ułatwić rozstrzygnięcie sprawy, której stosowny specjalny komitet nie może rozwiązać w inny sposób.
6. Specjalne komitety informują Komitet ds. Handlu o swoich harmonogramach i porządku obrad z odpowiednim wyprzedzeniem przed swoimi posiedzeniami i przedkładają Komitetowi ds. Handlu sprawozdania dotyczące wyników posiedzeń i wniosków z posiedzeń. Istnienie specjalnego komitetu nie wyklucza przedstawienia przez którąkolwiek Stronę dowolnej kwestii bezpośrednio Komitetowi ds. Handlu.

ARTYKUŁ 17.3

Grupy robocze

1. Niniejszym pod auspicjami Komitetu ds. Handlu Towarami powołuje się następujące grupy robocze:

- a) grupę roboczą ds. praw własności intelektualnej, w tym ds. oznaczeń geograficznych oraz
- b) grupę roboczą ds. pojazdów silnikowych oraz części do nich.

2. Komitet ds. Handlu może podjąć decyzję o powołaniu innych grup roboczych zajmujących się szczególnymi zadaniami lub sprawami.

3. Komitet ds. Handlu określa skład, kompetencje i zadania grup roboczych.

4. O ile Strony nie uzgodnią inaczej, grupy robocze spotykają się raz w roku. Spotykają się również na wniosek jednej ze Stron lub Komitetu ds. Handlu. Przewodniczą im wspólnie, na odpowiednim poziomie, przedstawiciele Unii i Wietnamu. Posiedzenia odbywają się na przemian w Unii i w Wietnamie lub za pośrednictwem innych odpowiednich środków komunikacji uzgodnionych między Stronami. Grupy robocze uzgadniają swój harmonogram posiedzeń i porządek obrad w drodze konsensusu. Mogą uzgodnić własny regulamin wewnętrzny, a jeśli tego nie zrobią, stosuje się odpowiednio regulamin wewnętrzny Komitetu ds. Handlu.

5. Grupy robocze informują specjalne komitety o swoich harmonogramach i porządkach obrad z odpowiednim wyprzedzeniem przed swoimi posiedzeniami. Na każdym posiedzeniu odpowiedniego specjalnego komitetu grupy robocze przedstawiają mu sprawozdanie ze swojej działalności. Istnienie grupy roboczej nie wyklucza przedstawienia przez którąkolwiek Stronę dowolnej kwestii bezpośrednio Komitetowi ds. Handlu lub odpowiednim specjalnym komitetom.

ARTYKUŁ 17.4

Podejmowanie decyzji przez Komitet ds. Handlu

1. Na potrzeby osiągnięcia celów niniejszej Umowy Komitet ds. Handlu uprawniony jest do podejmowania decyzji w przypadkach w niej przewidzianych. Podjęte decyzje są wiążące dla Stron, które wprowadzają środki niezbędne do wykonania takich decyzji.
2. Komitet ds. Handlu może formułować odpowiednie zalecenia dla Stron.
3. Wszelkie decyzje i zalecenia Komitetu ds. Handlu są podejmowane w drodze konsensusu.

ARTYKUŁ 17.5

Zmiany

1. Strony mogą wprowadzać zmiany do niniejszej Umowy. Zmiana wchodzi w życie po wymianie przez Strony pisemnych powiadomień poświadczających, że zakończyły swoje odpowiednie obowiązujące procedury prawne, jak określono w art. 17.16 (Wejście w życie).
2. Niezależnie od postanowień ust. 1 Komitet ds. Handlu może wprowadzić zmiany do niniejszej Umowy, jak przewidziano w niniejszej Umowie. Strony podejmują taką decyzję w ramach Komitetu ds. Handlu zgodnie z ich odpowiednimi obowiązującymi procedurami prawnymi.
3. Niezależnie od postanowień ust. 1 wykaz podmiotów zawarty w sekcjach od A (Podmioty rządowe na szczeblu centralnym) do C (Inne podmioty objęte niniejszą Umową) w załącznikach 9-A (Zakres zamówień rządowych w przypadku Unii) i 9-B (Zakres zamówień rządowych w przypadku Wietnamu) może być modyfikowany zgodnie z art. 9.20 (Zmiany i korekty zakresu) i 9.23 (Komitet ds. Inwestycji, Handlu Usługami, Handlu Elektronicznego i Zamówień Rządowych).

ARTYKUŁ 17.6

Rozwijające się prawo WTO

Jeżeli jakiekolwiek postanowienie Porozumienia WTO, które Strony włączyły do niniejszej Umowy, zostanie zmienione, Strony konsultują się ze sobą, w razie potrzeby, w celu znalezienia wzajemnie satysfakcjonującego rozwiązania. W wyniku takiego przeglądu Komitet ds. Handlu może podjąć decyzję o odpowiedniej zmianie niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 17.7

Podatki

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie ma wpływu na prawa i obowiązki Unii lub któregokolwiek z jej państw członkowskich ani Wietnamu na mocy jakiejkolwiek umowy podatkowej między którymkolwiek państwem członkowskim Unii a Wietnamem. W przypadku rozbieżności między niniejszą Umową a jakąkolwiek umową podatkową pierwszeństwo w zakresie dotyczącym tej rozbieżności mają postanowienia umowy podatkowej.
2. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako uniemożliwiające Stronom, przy stosowaniu odpowiednich przepisów ich własnego prawodawstwa podatkowego, zróżnicowane traktowanie podatników znajdujących się w odmiennej sytuacji, w szczególności pod względem ich miejsca zamieszkania lub miejsca, gdzie inwestują swój kapitał.

3. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako uniemożliwiające wprowadzenie lub egzekwowanie jakiegokolwiek środka mającego na celu zapobieganie unikaniu opodatkowania lub uchylaniu się od płacenia podatków wynikających z postanowień umów o unikaniu podwójnego opodatkowywania lub innych porozumień podatkowych lub wewnętrznego prawodawstwa podatkowego.

ARTYKUŁ 17.8

Rachunek bieżący

Strony zezwalają na dokonywanie, w walucie w pełni wymiennej i zgodnie z postanowieniami *Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym*, o ile ma ona zastosowanie, wszelkich płatności i transferów w odniesieniu do transakcji na rachunku obrotów bieżących bilansu płatniczego między Stronami, które wchodzą w zakres niniejszej Umowy, w szczególności w odniesieniu do ich odpowiednich szczegółowych zobowiązań określonych w rozdziale 8 (Liberalizacja inwestycji, handlu usługami i handlu elektronicznego) sekcja E (Ramy regulacyjne) podsekcja 6 (Usługi finansowe).

ARTYKUŁ 17.9

Przepływy kapitału

1. W odniesieniu do transakcji na rachunku kapitałowym i finansowym bilansu płatniczego Strony nie nakładają żadnych ograniczeń na swobodny przepływ kapitału związanego z inwestycjami zliberalizowanymi zgodnie z rozdziałem 8 (Liberalizacja inwestycji, handlu usługami i handlu elektronicznego) sekcja B (Liberalizacja inwestycji).
2. Strony prowadzą wzajemne konsultacje mające na celu ułatwianie przepływu kapitału pomiędzy sobą w celu wspierania handlu i inwestycji.

ARTYKUŁ 17.10

Stosowanie przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących przepływów kapitału, płatności i transferów

Postanowień art. 17.8 (Rachunek bieżący) i 17.9 (Przepływy kapitału) nie można interpretować jako uniemożliwiających Stronie stosowanie, w sposób sprawiedliwy i niedyskryminujący oraz niestanowiący ukrytego ograniczenia w handlu i inwestycjach, jej przepisów ustawowych i wykonawczych dotyczących:

- a) upadłości, niewypłacalności, naprawy oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji banków, ochrony praw wierzycieli lub nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami finansowymi;

- b) emisji instrumentów finansowych oraz handlu i obrotu nimi;
- c) sprawozdawczości finansowej lub przechowywania zapisów dotyczących transferów kapitału, w przypadku gdy jest to konieczne do wspierania organów egzekwowania prawa lub organów regulacyjnych w dziedzinie finansów;
- d) czynów zabronionych, oszukańczych praktyk lub nadużyć;
- e) zapewnienia wykonania wyroków wydanych w postępowaniu rozstrzygającym spór lub
- f) ochrony socjalnej, publicznych systemów emerytalnych lub obowiązkowych programów oszczędnościowych.

ARTYKUŁ 17.11

Tymczasowe środki ochronne dotyczące przepływów kapitału, płatności i transferów

W wyjątkowych okolicznościach, w przypadku poważnych trudności w funkcjonowaniu unii gospodarczej i walutowej Unii lub, w przypadku Wietnamu, w funkcjonowaniu polityki pieniężnej i kursu walutowego albo w przypadku groźby ich wystąpienia zainteresowana Strona może zastosować środki ochronne, które są absolutnie niezbędne w odniesieniu do przepływów kapitału, płatności lub transferów, na okres nieprzekraczający jednego roku.

ARTYKUŁ 17.12

Ograniczenia w przypadku trudności w zakresie bilansu płatniczego lub finansów zagranicznych

1. W przypadku gdy Strona napotyka poważne trudności w zakresie bilansu płatniczego lub finansów zagranicznych lub jest tym zagrożona, może wprowadzić lub utrzymać środki ochronne w odniesieniu do przepływów kapitału, płatności lub transferów, które.
 - a) są niedyskryminujące w porównaniu ze środkami wprowadzanymi w państwach trzecich w podobnych sytuacjach;
 - b) nie wykraczają poza to, co jest niezbędne do naprawienia sytuacji w zakresie bilansu płatniczego lub finansów zagranicznych;
 - c) są zgodne, w stosownych przypadkach, z postanowieniami *Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym*;
 - d) nie prowadzą do zbędnych szkód dla handlowych, gospodarczych lub finansowych interesów drugiej Strony oraz
 - e) mają charakter tymczasowy i są stopniowo znoszone w miarę poprawy sytuacji.

2. W przypadku handlu usługami każda ze Stron może wprowadzić środki ograniczające służące zabezpieczeniu jej pozycji w zakresie finansów zagranicznych lub jej bilansu płatniczego. Takie środki ograniczające muszą być zgodne z postanowieniami GATT 1994 i *Uzgodnienia w sprawie postanowień dotyczących bilansu płatniczego w Układzie ogólnym w sprawie taryf celnych i handlu 1994*.

3. W przypadku handlu usługami lub liberalizacji inwestycji każda ze Stron może wprowadzić środki ograniczające służące zabezpieczeniu jej pozycji w zakresie finansów zagranicznych lub jej bilansu płatniczego. Takie środki ograniczające muszą być zgodne z warunkami wymienionymi w art. XII GATS.

4. Strona, która utrzymuje lub wprowadza środki, o których mowa w ust. 1–3, niezwłocznie powiadamia o nich drugą Stronę i przedstawia, najszybciej jak to możliwe, harmonogram ich zniesienia.

5. Jeżeli ograniczenia są przyjmowane lub utrzymywane na podstawie niniejszego artykułu, niezwłocznie przeprowadza się konsultacje w ramach Komitetu ds. Inwestycji, Handlu Usługami, Handlu Elektronicznego i Zamówień Rządowych, chyba że konsultacje odbywają się na innych forach. W toku konsultacji dokonuje się oceny trudności w zakresie bilansu płatniczego lub finansów zagranicznych, które doprowadziły do wprowadzenia odpowiednich środków, uwzględniając między innymi czynniki takie, jak:

- a) charakter i zakres trudności;
- b) zewnętrzne warunki gospodarcze i handlowe lub

- c) ewentualne dostępne alternatywne środki korygujące.

W ramach konsultacji omawia się zgodność wszelkich środków ograniczających z postanowieniami ust. 1–3. Przyjmowane są wszelkie istotne ustalenia statystyczne i faktyczne przedstawione przez MFW, a we wnioskach uwzględnia się dokonaną przez MFW ocenę bilansu płatniczego i sytuacji w zakresie finansów zagranicznych danej Strony.

ARTYKUŁ 17.13

Wyjątki ze względów bezpieczeństwa

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako:

- a) wymagające od którejkolwiek ze Stron dostarczenia informacji, których ujawnienie uważa ona za sprzeczne z jej podstawowymi interesami bezpieczeństwa;
- b) uniemożliwiające którejkolwiek ze Stron przeprowadzenie jakiegokolwiek działania uznanego przez nią za niezbędne dla ochrony jej podstawowych interesów bezpieczeństwa:
 - (i) związanego z produkcją broni lub handlem bronią, amunicją i sprzętem wojskowym oraz odnoszącego się do handlu innymi towarami i materiałami oraz do działalności gospodarczych, które są prowadzone bezpośrednio lub pośrednio w celu zaopatrzenia obiektów wojskowych;

- (ii) odnoszącego się do świadczenia usług prowadzonego bezpośrednio lub pośrednio do celów zaopatrzenia obiektów wojskowych;
- (iii) odnoszącego się do materiałów rozszczepialnych i materiałów do syntezy jądrowej lub materiałów służących do ich uzyskania lub
- (iv) podjętego w czasie wojny lub w obliczu innego zagrożenia w stosunkach międzynarodowych

lub

- c) uniemożliwiające Stronie podjęcie jakiegokolwiek działania w celu wywiązania się z obowiązków wynikających z *Karty Narodów Zjednoczonych* mających na celu utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.

ARTYKUŁ 17.14

Wykorzystanie preferencji

Po upływie roku od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy do dnia 1 lipca każdego roku Strony wymieniają roczne statystyki dotyczące przywozu za poprzedni rok, w tym dane na poziomie pozycji taryfowych, w odniesieniu do handlu towarami na warunkach preferencyjnych i niepreferencyjnych między nimi.

ARTYKUŁ 17.15

Ujawnianie informacji

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako wymagające od Strony udostępnienia informacji poufnych, których ujawnienie utrudniłoby egzekwowanie prawa lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym lub które zaszkodziłoby uzasadnionym interesom handlowym poszczególnych przedsiębiorstw, państwowych lub prywatnych, z wyjątkiem sytuacji, w których organ arbitrażowy lub zespół orzekający potrzebuje informacji poufnych w procedurze rozstrzygania sporów na podstawie rozdziału 15 (Rozstrzyganie sporów). W takich przypadkach organ lub zespół zapewnia pełną ochronę poufności.
2. W przypadku gdy Strona przedkłada Komitetowi ds. Handlu lub specjalnym komitetom informacje, które są uważane za poufne zgodnie z jej przepisami ustawowymi i wykonawczymi, druga Strona traktuje te informacje jako poufne, chyba że Strona przedkładająca informacje postanowi inaczej.

ARTYKUŁ 17.16

Wejście w życie

1. Strony zatwierdzają niniejszą Umowę zgodnie z własnymi odpowiednimi procedurami prawnymi.

2. Niniejsza Umowa wchodzi w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca od dnia, w którym Strony wymieniają powiadomienia o zakończeniu swoich obowiązujących procedur prawnych dotyczących wejścia w życie niniejszej Umowy. Strony mogą uzgodnić inny termin.

3. Powiadomienia przesyła się do Sekretarza Generalnego Rady Unii Europejskiej i Ministerstwa Przemysłu i Handlu Wietnamu.

ARTYKUŁ 17.17

Czas obowiązywania

1. Niniejsza Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony.
2. Każda ze Stron może pisemnie powiadomić drugą Stronę o swoim zamiarze wypowiedzenia niniejszej Umowy. Wypowiedzenie staje się skuteczne z końcem szóstego miesiąca następującego po powiadomieniu.

ARTYKUŁ 17.18

Wypełnianie zobowiązań

1. Strony wprowadzają wszelkie ogólne lub szczególne środki wymagane w celu wypełnienia ich zobowiązań w ramach niniejszej Umowy. Dopilnowują osiągnięcia celów określonych w niniejszej Umowie.

2. Jeżeli Strona uzna, że druga Strona dopuściła się istotnego naruszenia umowy o partnerstwie i współpracy, może zastosować odpowiednie środki w odniesieniu do niniejszej Umowy zgodnie z art. 57 umowy o partnerstwie i współpracy.

ARTYKUŁ 17.19

Osoby wykonujące delegowaną władzę publiczną

O ile w niniejszej Umowie nie określono inaczej, każda ze Stron zapewnia, aby każda osoba – w tym przedsiębiorstwo państwowe, przedsiębiorstwo posiadające szczególne prawa lub przywileje lub wyznaczony monopolista – której Strona oddelegowała uprawnienia regulacyjne, administracyjne lub inny rodzaj władzy publicznej na szczeblu rządu określonym w ustawodawstwie wewnętrznym, w trakcie wykonywania tych uprawnień działała zgodnie ze zobowiązaniami Strony wynikającymi z niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 17.20

Brak bezpośredniego stosowania

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako przyznające osobom prawa lub nakładające na osoby obowiązki inne niż prawa i obowiązki powstałe między Stronami na podstawie międzynarodowego prawa publicznego. Wietnam może postanowić inaczej we własnym prawie wewnętrznym.

ARTYKUŁ 17.21

Załączniki, dodatki, wspólne deklaracje, protokoły i uzgodnienia

Załączniki, dodatki, wspólne deklaracje, protokoły i uzgodnienia do niniejszej Umowy stanowią jej integralną część.

ARTYKUŁ 17.22

Stosunek do innych umów

1. Jeżeli w niniejszej Umowie nie przewidziano inaczej, niniejsza Umowa nie zastępuje ani nie powoduje wygaśnięcia poprzednich umów między państwami członkowskimi Unii Europejskiej lub Wspólnoty Europejskiej lub Unią a Wietnamem.
2. Niniejsza Umowa stanowi element ogólnych stosunków między Unią i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Wietnamem, z drugiej strony, zgodnie z umową o partnerstwie i współpracy, i stanowi część wspólnych ram instytucjonalnych.
3. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako wymagające od którejkolwiek ze Stron działania w sposób niezgodny z jej obowiązkami w ramach Porozumienia WTO.

ARTYKUŁ 17.23

Przyszłe przystąpienia do Unii

1. Unia niezwłocznie powiadamia Wietnam o każdym wniosku w sprawie przystąpienia państwa trzeciego do Unii.
2. Podczas negocjacji w sprawie przystąpienia między Unią a krajem kandydującym Unia stara się:
 - a) przekazać, na wniosek Wietnamu oraz w możliwym zakresie, informacje dotyczące wszelkich kwestii objętych niniejszą Umową oraz
 - b) uwzględnić kwestie poruszone przez Wietnam.
3. Unia powiadamia Wietnam o wejściu w życie każdej umowy dotyczącej przystąpienia do Unii.
4. Komitet ds. Handlu bada, z odpowiednim wyprzedzeniem przed dniem przystąpienia państwa trzeciego do Unii, wszelkie skutki, jakie przystąpienie takie może mieć dla niniejszej Umowy. Strony mogą, decyzją Komitetu ds. Handlu, wprowadzić wszelkie konieczne dostosowania lub uzgodnienia przejściowe.

ARTYKUŁ 17.24

Terytorialny zakres stosowania

1. Niniejsza Umowa ma zastosowanie:

- a) w przypadku Unii – do terytoriów, na których stosuje się *Traktat o Unii Europejskiej* i *Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej*, na warunkach określonych w tych traktatach oraz
- b) w przypadku Wietnamu – do jego terytorium.

Odniesienia do „terytorium” zawarte w niniejszej Umowie są rozumiane w taki sposób, chyba że wyraźnie zaznaczono inaczej.

2. W odniesieniu do postanowień dotyczących traktowania taryfowego towarów niniejsza Umowa ma również zastosowanie do części obszaru celnego Unii nieobjętych ust. 1 lit. a).

ARTYKUŁ 17.25

Teksty autentyczne

Niniejszą Umowę sporządzono w dwóch egzemplarzach w językach: angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, rumuńskim, węgierskim, włoskim i wietnamskim, a każdy z tych tekstów jest na równi autentyczny.

Sporządzono w [...] w dniu [...]

W imieniu Unii Europejskiej

W imieniu Socjalistycznej Republiki Wietnamu